

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA

HANDLINGAR

FÖR

1888.

HELSINGFORS,
TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI,
1889.

INNEHÅLL.

- N:o 1, Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 December 1887 oafgjorda ärenden.
” 2, Handlingar angående försäljning af särskilda arrendetomter.
” 3, Drätselkammarens framställning om utförande under år 1888 af särskilda, af nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten.
” 4, Nytt utskottsbetänkande i frågan om återvinnande af särskilda till Helsingfors stad done-
rade jordlägenheter.
” 5, Utlåtande i frågan om inlösen af Statsrådet W. Lagus' gård.
” 6, Utlåtande i fråga om upplåtande af bostadstomter åt „Arbetarnes i Helsingfors byggnads-
aktiebolag“.
” 7, Utskottsbetänkande beträffande utförandet af särskilda, utaf nya stadsplanen föranledda
regleringsarbeten.
” 8, Utlåtande i fråga om Sandvikshamnens inrättande till en andra fiskarhamn m. m.
” 9, Berättelse öfver brandverkets i Helsingfors tillstånd och förvaltning under år 1887.
” 10, Utlåtande i fråga om anordnande af fiskhandeln.
” 11, Utskottsytttrande i fråga om inrättande af en asyl för vanartade barn.
” 12, Berättelse angående Helsingfors stads Folkbibliotek och Läsesal för år 1887.
” 13, Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuterings aktiebolags vinst-
medel.
” 14, Utlåtande angående inlösen af den af Sandvikens aktiebolag arrenderade fabrikstomten
N:o 17 vid Sandvikskajen.
” 15, Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887.
” 16, Utskottsytttrande i fråga om anslag från Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel,
för inrättande af en förbättringsanstalt för drinkare.
” 17, Handlingar angående revision af Sedmigradskys småbarnsskolas och Marias asyls räkenskaper
för år 1887.
” 18, Utlåtande i fråga om framtida uppbörd af chausséafgifterna.
” 19, Utskottsbetänkande i frågan om uppförande af ett hus för brandverket.
” 20, Utlåtande i fråga om förändrad anordning af Drätselkammarens kansli.
” 21, Årsberättelse för läsåret 1887—88, angående folkskoleväsendet i Helsingfors stad.
” 22, Nytt utlåtande i fråga om förändrad anordning af Drätselkammarens kansli.
” 23, Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1889, upprättadt af Drätselkammaren.
” 24, Utlåtande i fråga om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof.
” 25, Framställning i fråga om stadsträdgårdsmästarebefattningens ledigansläende.
” 26, Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1889.
” 27, Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1889 och andra
dermed sammanhängande frågor.
” 28, Framställning i fråga om Fölisöns upplåtande till villalägenheter.
” 29, Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1889, fastställt af Stadsfullmäktige
den 20 December 1888.

Bihang:

Berättelse, afgifven för år 1887 af Drätselkammaren i Helsingfors stad.

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda,
den 31 December 1887 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år balanserande:		
1875. Febr. 9.	Om återvinnande af till staden donerad jord.	Den 3 Nov. 1885 remitterades till nytt utskott af Herrar Fellman, Brummer och Sohlman.
1876. Dec. 22.	Ang. utarbetande af en plankarta i stor skala öfver staden och dess omgifningar.	Den 23 December 1886 utsågs Herr Stjernvall till ledamot i utskottet i st. f. Herr Sohlman. Beror på slutförandet af uppmätningen af stadens arrendemarkers.
1878. Sept. 20.	Om reglering af Skatudden.	Beror på utgången af Stadsfullmäktiges underdåniga hemställan om att jernvägen till Skatudden måtte utföras af statsverket.
1879. April 12.	Om utarbetande af ny byggnadsordning för staden.	Den 8 Nov. 1887 infordrades Helsingfors stadsnämndens yttrande i anledning af det i frågan afgifna utskottsbetänkandet.
1879. Okt. 11.	Om föreskrifter beträffande inrättandet af slaskbrunnar.	Ega sammanhang med föregående ärende.
1881. Jan. 28.	Djurskyddsföreningens framställning om tillägg till Byggnadsordningen i syfte att bereda mer utrymme och ljus i stall och fähus.	
1880. Sept. 3.	Ang. gatuunderhållets öfvertagande af staden.	Den 13 Dec. 1887 bordlades ärendet.
1883. Mars 6.	Ang. ordnandet af renhållningsväsendet.	Remitteradt till utskott af Herrar Tallqvist, Brummer, E. Qvist, Wasstjerna och Sucksdorff.

1884. Nov. 24.	Särskilde villaegares i Brunnspar- kens vestra område anhållan att få till ego inlösa sina villatomter.	Den 9 Dec. 1884 remitterades till Drättselkammaren.
1885. Sept. 28.	Ang. ordnandet af torghandeln.	Den 21 Sept. 1886 remitterades till Drättselkammaren.
Nov. 3.	Ang. revision af reglementet för folk- skolorna.	Den 15 Dec. 1885 remitterades till Folkskoledirektionen.
Dec. 11.	Helsovårdsnämndens förslag till in- rättande af ett renhållningsverk.	Den 19 Jan. 1886 remitterades till utskottet för renhållningsväsen- dets ordnande.
1886. Mars 26.	Ang. uppförande af ett tredje varu- skjul.	Den 15 Febr. 1887 remitterades till Drättselkammaren.
April 9.	Ang. utarrendering af artillerigården.	Beror på svar från vederbörande ry- ska myndigheter.
Nov. 20.	Ang. omorganisation af realskolan.	Beror på behandling af Fullmäktige.
Nov. 25.	Ang. uppförande af ett hus för brand- verket.	Den 11 Okt. 1887 remitterades till utskott af Herrar Charpentier, Standertskjöld, Waenerberg, Gri- penberg och Asp.
b) Under året inkomna:		
1:o) Från Magistraten.		
Jan. 22.	Ang. ordnandet af mjölkhandeln.	Den 15 Febr. remitterades till utskott af Herrar Jernström, Brummer, Elving, Holmberg och Antell.
Jan. 26.	Ang. tillbyggnad till fattiggården.	Beror på val af förstärkte Stadsfull- mäktige för ärendets behandling.
Febr. 5.	Ang. inlösen af Statsrådet Lagus' gård N:o 5 i qv. Örnén.	D:o d:o.
Maj 16.	Ang. inrättande af en begravnings- plats å Olofs hemmans mark.	Den 7 Juni remitterades till Helso- vårdsnämnden.
Nov. 28.	Ang. inrättande af fiskarhamn i Sand- viken m. m.	Den 6 Dec. remitterades till Drät- tselkammaren.
Dec. 7.	Ang. upplåtande af tomtplats för Helsingfors arbetshem och natt- herberge.	Den 20 Dec. remitterades till Drät- tselkammaren.
Dec. 8.	Ang. ändring af faststald plan för planteringar å Djurgårdsvillan n:o 4	Den 12 Dec. remitterades ärendet af Beredningsutskottet till Drättsel- kammaren.
Dec. 10.	Ang. tillägg till § 7 mom. 2 af Hel- singfors stads hamnordning af den 15 Jan. 1879.	Beror på föredragning.
Dec. 28.	Ang. permitterade soldaten Wasili Pascheihonoffs ansökan om han- delsrätt.	Beror på föredragning.

2:o) Från Drätselkammaren.		
April 29.	Ang. utförande af särskilda af nya stadsplan föranledda regleringsarbeten.	Beror på val af förstärkta Stadsfullmäktige för ärendets behandling.
Juli 8.	Ang. förre Stads-kassören K. J. Kuhlbergs balans.	Den 20 Sept. remitterades till utskott af Herrar Vegelius, Borenius och J. A. Nordman.
Dec. 13.	Ang. utförande under år 1888 af särskilda utaf den nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten.	Beror på föredragning.
" "	Ang. försäljning af arrendetomter under år 1888.	Beror på föredragning.
" "	Ang. dispositionen af en del utaf Eichingerska området vid Gräsvisken.	Beror på föredragning.
3:o) Från öfriga nämnder och bestyrelser.		
Febr. 12.	Fattiggårdsföreståndaren Degerholms förslag till inrättande af ett arbetshus.	Beror på val af förstärkte Stadsfullmäktige för ärendets behandling.
Okt. 12.	Helsovårdsnämndens framställning om förbud för flottning af obarkadt timmer i Wanda å.	Den 8 Nov. remitterades till Drätselkammaren.
4:o) Hos Stadsfullmäktige framställda förslag.		
Maj 3.	Herr Bengelsdorffs förslag om inrättande af en asyl för vanartiga barn.	Den 6 Dec. remitterades till utskott af Herrar Federley, Dittmar och Runeberg.
Sept. 20.	Stämning å Stadsfullmäktige till Helsinge ting i ett ersättningsmål ang. Böhle hemman.	Den 20 Sept. anmodades Drätselkammaren att inkomma med utredning.
Dec. 20.	Herr Vegeliis förslag om tillsättande af ett utskott för granskningen af det utaf Drätselkammaren antagna bokföringssättet för utestående rester.	Den 20 Dec. tillsattes för ärendet ett utskott af Herrar Vegelius Kullhem och Langenskiöld.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1887 sammanträdt 23 gånger, hvarutom Fullmäktige sammanträdt till förstärkt antal 7 gånger.

De under året inkomna ärendenas antal utgör 295, hvarjemte från föregående år voro beroende 30. De afgångna breffvens antal utgör 255.

Helsingfors, den 31 December 1887.

Alfred Norrmén.

Redogörelse för af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta särskilda utskotts verksamhet under år 1887.

Vid ingången af år 1887 funnos 7 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 13 nya utskott, hvarför utskottens totalantal utgjort 20.

Af dessa hafva 18 under året varit i verksamhet, bland hvilka 16 slutfört sitt uppdrag. Vid årets utgång qvarstå således 4 utskott (mot 7 vid utgången af år 1886 och 10 vid utgången af år 1885).

Af utskotten hafva afgifvits 15 tryckta och 11 skriftliga utlåtanden, eller inalles 26 betänkanden (mot 11 tryckta och 17 skriftliga yttranden under nästföregående år samt 12 tryckta och 16 skriftliga betänkanden under år 1885).

De till år 1888 qvarstående utskotten äro följande:

1:o) För frågan om renhållningsväsendets ordnande i staden — tillsatt den 30 Mars 1883 — bestående af herrar Th. Tallqvist, W. Brummer, E. Qvist, W. Sucksdorff och E. Wasastjerna.

2:o) För frågan om ordnande af mjölkhandeln i staden — tillsatt den 15 Februari 1887 — bestående af herrar J. Jernström, A. Holmberg, K. Antell, W. Brummer och R. Elving.

3:o) För frågan om uppförande af ett hus för stadens brandverk — tillsatt den 11 Oktober 1887 — bestående af herrar G. Asp, Alfr. Charpentier, Seb. Gripenberg, M. Waenerberg och C. G. Standertskiöld.

4:o) För frågan om bokföring af utestående rester m. m. — tillsatt den 20 December 1887 — bestående af herrar Th. Wegelius, K. Langenskiöld och S. Kullhem.

Antalet af utskottens sammanträden under året har uppgått till vidpass 80 (mot 80 under år 1886 och 90 under år 1885).

Helsingfors den 31 December 1887.

Leon. v. Pfaler.

Handlingar angående försäljning af särskilda arrendetomter.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 13 Decemb. 1887.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 244.

Såsom allmänna grunder att iakttagas vid försäljningen af stadens s. k. arrendetomter d. v. s. sådana till enskilde på arrende upplåtna tomter, som blifvit intagna i stadens fastställda byggnadsplan, hafva Stadsfullmäktige under den 4 April 1876 beslutit, bland annat:

att försäljning af dylika arrendetomter skulle ske i sammanhang med de allmänna arbetena för stadens reglering i enlighet med den år 1875 stadfästade stadsplanen, hvilka arbeten borde så fort som möjligt företagas och, fördelade på en längre eller kortare följd af år, successivt bedrifvas efter en alla stadens ännu oreglerade delar omfattande arbetsplan;

att årligen det antal arrendetomter, som låge inom årets bestämda regleringsområde, skulle till försäljning utbjudas;

att, vid försäljningen, innehafvare af arrendetomt, som sin åtkomst dertill styrkte, skulle framför alla andra vara berättigad till inlösen af densamma; samt

att årligen, i sammanhang med stadens budget, priset för de arrendetomter, som, enligt regleringsplanen, under det följande året komme att till inlösen erbjudas, skulle på förslag af Drätselkammaren bestämmas af Stadsfullmäktige, hvarvid priset borde beräknas efter qvadratfot af hvarje tomts areal och med hänsyn till dess mer eller mindre förmånliga läge.

I enlighet med dessa grunder hafva derefter under årens lopp, i sammanhang med det regleringsarbetena för genomförandet af 1875 års stadsplan verkstälts, arrendetomter till stort antal blifvit försålda. Men då, enligt sagde stadsplan, många af de tidigare på arrende utgifna tomterna skulle, i följd af att dertill hörande gator jemte kvarter blifvit i stadsplanen upptagna med förändrade sträckningar och gränser, kommit att underkastas omreglering, samt då man sedermera vid utarbetandet af förslagen till ny stadsplan fann en sådan ändring i den då gällande önskvärd, som betingades af nödig hänsyn till redan bestående förhållanden, har man nödgats låta med försäljningen af nyssberörda tomter anstå intills frågan om den nya stadsplanen bragts till slut.

Sedan härmed omsider kommit derhän att förslaget till ny stadsplan för Helsingfors den 25 sistlidne Oktober erhållit Kejslerliga Senatens fastställelse, uppdrog Drätselkammaren genast efter det Kammaren hade kunnat förskaffa sig del af Kejslerliga Senatens justerade beslut i ärendet åt tvenne ledamöter i Kammaren och Stadsingeniören Ehrström att anställa värdering af alla de bebyggda arrendetomter, hvilka såsom liggande vid färdig planerad gata numera kunde omedelbart försäljas. Dessa tomter äro 52 till antalet.

Öfver de till följd häraf utförda värderingarna fick Kammaren derefter emottaga härhos bilagda trenne särskilda instrument. Dessa vidhandengifva, att prisen å ifrågavarande tomter nu satts högre än de pris utgjort, för hvilka arrendetomterna under de föregående åren försåts, likasom ock högre än det medelpris af 50 penni per qvadratfot, som Drätselkammaren i sin ofvan berörda skrifvelse af den 29 sistlidne April hade i likhet med stadsingeniören lagt till grund för sina beräkningar öfver stadens blifvande inkomst utaf försäljningen af ifrågakomna bostadstomter. De förberörda 52 tomterna hafva nemligen nu värderats, 2 till 40 penni, 7 till 60, 2 till 65, 3 till 70, 6 till 75, 5 till 80, 1 till 85, 4 till 90 och 3 till 95 penni samt 11 till 1 mark, 4 till 1 mark 10 penni, 2 till 1 mark 40 penni och 2 till 1 mark 50 penni, allt per qvadratfot; eller medelpriset för dem komme, då deras sammanlagda pris blefve 697,192 mark 35 penni och deras sammanlagda areal utgör 784,065,5 qvadratfot, att uppgå till 89 penni per qvadratfot.

Till stöd för den sålunda gjorda uppskattningen hafva synemännen framhållit, att prisen å tomter öfverallt i staden under de senare åren och i synnerhet under den sista tiden ofantligt stegrats, såsom bevisades af flera utaf synemännen anförda exempel derpå att för tillochmed ganska aflägsset belägna tomter, å hvilka byggnaderna antingen bestått af obetydliga och i högsta grad förfallna samt således nästan värdelösa trähus eller ock nedrifvits, betalts köpeskillingar, som belöpt sig till 2 mark och derutöfver per qvadratfot af tomternas ytnehåll. Att de nu ifrågavarande tomterna likväl af synemännen icke värderats ens närmelsevis så högt berodde derpå, att desse ansett sig böra taga hänsyn till att innehafvarene under lång tid besuttit tomterna, om ock mot arrendeafgifter, som redan under en längre följd af år ingalunda motsvarat det verkliga värdet af denna förmån. För öfrigt upplysa synemännen jemväl, att alla de åsatta tomtvärdena blifvit beräknade under förutsättning att de till tomterna stötande gatorna, för såvidt de ännu ej hade vatten- och afloppsledning, inom de närmaste tre åren blefve dermed försedda.

Emellertid hafva åtskillige af tomtinnehafvarene hos Drätselkammaren uti härhos närslutna skrift anmält missnöje emot den skedda värderingen, med förmälan att de ansåge prisen för tomterna böra fastställas till endast 50 penni per qvadratfot för de bättre och till lägre belopp för de sämre bland dem. — I sammanhang härmed må nämnas, att uppgiften i berörda skrift derom, att Drätsel-

kammaren vid upplåtandet af tomter på arrende skulle fixerat de pris, för hvilka tomterna framdeles finge inlösas, saknar all grund.

Vid det Drätselkammaren granskat ofvan omförmälda värdering har Kammarrens pluralitet stannat vid att i allo godkänna densamma, såväl på de af värderingsmännen anförda skälen som ock i betraktande af att arrendetomtsinnehafvarene fått sig tomterna upplåtna endast tills vidare samt åtminstone icke till försäkrats någon rättighet att i sinom tid till lägre än då blifvande gångbart pris inlösa dem. Derjemte har Drätselkammaren ansett sig böra tillstyrka, att blott de utaf ifrågavarande tomter, som äro belägna vid gata, försedd med vatten- och afloppsledning, eller de i syneinstrumenten under litt. A upptagna tomterna, skulle utbjudas redan under nästa år, ty med sådan åtgärds vidtagande beträffande de öfriga eller de under litt. B uppräknade borde, enligt Drätselkammarens tanke, billigtvis anstå ännu något år derefter eller tills de till dem hörande gatorna försetts med vatten- och afloppsledning, enär äfven dessa tomter, såsom ofvanföre nämndes, värderats under förutsättning att de finge tillgodonjuta sagda förmån. Dock kunde innehafvarene af nästsagda tomter berättigas att äfven därförinnan, på skild ansökan, inlösa desamma efter de i syneinstrumenten för dem upptagna priser.

Jemte det Drätselkammaren för bättre öfverblicks skull härhos bilägger en sammanhängande förteckning öfver de arrendetomter, 33 till antalet, hvilkas utbudande till inlösen under nästa år emot i förteckningen jemväl upptagna enhetspris Kammarren på anförda grund nu inskränker sig föreslå, får Kammarren, som af ofvan antydd orsak varit urständsat att på engång med sin rörande stadens budget för nästa år aflåtna skrifvelse, eller tidigare än nu, afgifva förevarande framställning, värdsamt hemställa:

Det Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att under nästkommande år till inlösen upplåta de uti berörda förteckning uppgifna, vid planerad samt med vatten- och afloppsledning försedd gata belägna, bebyggda arrendetomter, utgörande 33 till antalet, enhvar för en löseskillning, beräknad efter det i samma förteckning för tomten utsatta enhetspris per kvadratfot, och med skyldighet för köparen att afbördas sig löseskillningen sist inom tio år med minst en tiondedel årligen samt med tillägg hvarje gång af sex procents årlig ränta å det då utestående beloppet.

Ett transsumt ur Drätselkammarens protokoll, utvisande den vid ärendets behandling förefallna skiljaktighet biläggas härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

E. Öhman.

Lars Homén.

Förteckning öfver de arrendetomter, hvilka Drätselkammaren i skrifvelse af den 13 December 1887 föreslår att år 1888 utbjudas till inlösen:

Qvarters N:o	Tomtens N:o	G a t a n.	Pris per qv. fot.	
			Sm.	7 ⁴
116	27	Båtsmansgatan	—	75
"	24	Sjömansgatan	1	—
"	7	Styrmansgatan	—	70
119	29	Båtsmansgatan	—	75
94	2	Georgsgatan	1	50
157	22	Eriksgatan	—	95
"	8	Gräsviksgatan	—	90
166	14	"	1	—
"	15	"	1	—
"	1a	Barnhemsgatan	1	10
"	1b	"	—	90
"	18	Lappviksgatan	1	—
168	5	Barnhemsgatan	—	80
"	7	"	—	80
169	12	Lappviksgatan	—	80
"	14	"	—	70
132	18	Brobergskajen	—	60
120	26	Båtsmansgatan	—	75
123	24	"	—	75
"	25	Fabriksgatan	—	75
162	32	Annegatan	1	40
"	34	"	—	80
"	59	Fredriksgatan	1	40
"	61	"	—	70
"	63	"	1	10
122	2	Munkhölmsgatan	—	40
"	4	"	—	60
"	6	"	—	60
"	8	"	—	60
"	10	"	—	60
"	12	"	—	60
"	14	"	—	60
"	16	"	—	65

Den 26 November 1887 verkställdes jemlikt Drätselkammarens förordnande af den 4 i samma månad af undertecknade vice ordförande och ledamot i Drätselkammaren samt stadsingeniör värdering af de arrendetomter hvilka finnas upptagna under I uti en i tryckta betänkandet N:o 17 för innevarande år ingående förteckning till nedanstående belopp.

A. Bebyggda arrendetomter vid färdig planerad gata, försedd med aflopps- och vattenledning.

Qvar- ter N:o	Tomt N:o	Gata.	Areal i kvadratfot		Pris pr kvadrat- fot.		Summa.		Anmärkning.
			enligt uppmät- ning.	aproxi- mation.	Fm _c	n _i	Fm _c	n _i	
116	27	Båtsmans . . .	—	14,650	—	75	10,987	50	Obs! Arealen min- skas då nuvarande N:o 1 erhåller den remsa som bortskars för es- planaderna och hvilken egaren är villig att lö- sa. Härigenom bibehå- lla hvardera tomter- na sin ursprungliga a- real.
"	24	Sjömans	13,840	—	1	—	13,840	—	
"	7	Styrmans	14,559	—	—	70	10,191	30	
119	29	Båtsmans	21,756	—	—	75	16,317	—	
94	2	Georgs	—	8,500	1	50	12,750	—	
157	22	Eriks	—	17,667	—	95	16,783	65	
"	8	Gräsviks	—	17,667	—	90	15,900	30	
166	14	"	—	19,830	1	—	19,830	—	
"	15	"	—	19,707	1	—	19,707	—	
"	1a	Barnhems	—	18,292	1	10	20,121	20	
"	1b	"	—	15,395	—	90	13,855	50	
"	18	Lappviks	—	23,442	1	—	23,442	—	
168	5	Barnhems	—	11,775	—	80	9,420	—	
"	7	"	—	11,745	—	80	9,396	—	
169	12	Lappviks	—	10,440	—	80	8,352	—	
"	14	"	—	9,674	—	70	6,771	80	
132	18	Brobergskajen	—	13,750	—	60	8,250	—	
Summa			50,155	212,534	—	—	235,915	25	
			262,689						

B. Bebyggda arrendetomter vid färdig planerad gata i saknad af aflopps- och vattenledning.

Qvar- ter N:o	Tomt N:o	Gata.	Areal i kvadratfot		Pris pr kvadrat- fot.		Summa.		Anmärkning.
			enligt uppmät- ning.	aproxi- mativ.	Fm _c	n _i	Fm _c	n _i	
108	20	Skarpskytte .	15,973,5	—	1	—	15,973	50	I betänkandet N:o 17 af Drätselkammar- ren föreslagen att för- säljas.
"	15	Jägare	18,756	—	—	95	17,818	20	
109	4	"	21,287	—	1	—	21,287	—	
"	6	"	21,560	—	1	—	21,560	—	
"	8	"	19,600	—	—	90	17,640	—	
"	10	"	24,458	—	—	95	23,235	10	
"	13	Bergmans	18,762	—	1	10	20,638	20	
115	11	Båtsmans	11,229	—	1	—	11,229	—	
104	21	Högbergs	—	19,328	1	50	28,992	—	
119	34	Sjömans	8,028	—	—	65	5,218	20	
80	36	Wladimirs	—	12,500	—	85	10,625	—	
"	17	Eriks	—	12,000	—	75	9,000	—	
Summa			159,653,5	43,828	—	—	203,216	20	
			203,481,5						

Såsom här af framgår äro tomterna värderade till högre pris än vid värderingarne föregående år ehuru de ingalunda äro närmelsevis så höga som köpare under de sista åren och isynnerhet under den allra sista tiden, under hvilken prisen dock för de fallande hyornas skull måste vara tryckta, sjelfmant betalt, emedan synemännen ansett att hänsyn bör tagas till att innehafvarene redan lång tid innehaft besittningsrätten till desamma om också för en arrendeavgift som redan under en lång följd af år ingalunda motsvarat deras värde. De höga pris, i jemförelse med de af värderingsmännen åsatta värdena, som vid hvarje af staden föranstaltad auktion erbjudits troddes vara uteslutande en följd af bristen på disponibla tomter, men hafva köp som på sista tider afslutats gårdsegare emellan visat att dessa prisstegringar icke varit beroende endast af denna omständighet utan äfven af att prisen på tomter öfverallt i staden ofantligt stegrats. Som exempel må här nämnas följande köp:

På auktion såldes arrendetomten N:o 36 vid Wladimirsgatan innehållande 10,000 qvadratfot och bebyggd med små obetydliga mycket förfallna trähus, för något öfver 16,000 mark oaktadt köparen dermed iklädde sig att till staden erlægga minst den för denna trakt då vanliga afgiften 50 p:ri per qvadratfot eller 5,000 mark.

För kort tid sedan betaltes för tomterna N:ris 13 & 15 vid Nylandsgatan i kvarteret N:o 89 utgörande tillsammans 23,900 qvadratfot och derifrån alla de gamla trähusen af den nya egaren bortrifvits, med 40,000 mark.

För tomt N:o 12 vid Nylandsgatan i kvarteret N:o 89 utgörande 7,209 qvadratfot betaltes 23,000 mark men kvarstå här de gamla trähusen.

För tomterna N:ris 4 och 6 vid Nylandsgatan i kvarteret N:o 88 utgörande tillsammans 23,900 qvadratfot betaltes 48,000 mark. Endast de gamla trähusen mot gatan kvarstå, för öfrigt är tomten numera bebyggd med stenhus.

För tomten N:o 5 vid Kristiansgatan i kvarteret N:o 23 utgörande i areal 7,200 qvadratfot betaltes 7,000 mark ehuru densamma är en af de mest oländiga och svårbyggda som finnas. Byggnaderna utgjordes af nästan värdelösa gamla kojor.

I dessa dagar har tomt N:o 9 vid Eriksgatan, innehafvande 8,858 qvadratfot, inköpts för Fmk 25,000 och alla trähus derifrån nedrifvits.

Likaså har tomt N:o 1 vid Båtsmansgatan i kvarteret N:o 112 blifvit köpt för 10,400 mark hvarförutom densamma skall af staden inlösas för ungefär 5,000 mk och den nya egaren nedrifver å tomten befintliga gamla trähus.

Såsom ytterligare bevis på huru begärlig tomtemarken är må nämnas att oaktadt det redan blifvit allmänt bekant att den nya stadsplan är fastställd och tomter i mängd finnas till salu, en person mot en afgift af 1,000 mark tillförsäkrat sig rättighet att på halfpart få inlösa arrendetomten N:o 10 vid Jägaregatan.

Oaktadt således för ganska aflägset belägna tomter betalas 2 mark och derutöfver har ingen af ofvan uppräknade tomter, af den hänsyn som redan näm-

des, blifvit värderad till motsvarande värden bedömda i förhållande till läge och lämplighet.

Det lägsta värdet är 65 penni per kvadratfot för tomt N:o 34 vid Sjömansgatan, det högsta 1,50 Fmk för tomt N:o 21 vid Högbergs- och N:o 2 vid Georgsgatan.

Under I i tryckta betänkandet N:o 17 ingå äfven 15 st. tomter hvilka redan år 1886 blifvit för försäljning värderade hvarföre de ej här upptagas och kommer angående häri ingående N:o 30 vid Andrégatan i kvarteret N:o 81 och N:o 30 vid Andrégatan i kvarteret N:o 82 särskildt förslag att hos Drätselkammaren framställas.

Alla dessa värden äro åsatta under förutsättning att tomterna inom de närmaste tre åren förses med aflöpss- och vattenledning.

Helsingfors som ofvan.

Mauritz Hallberg.

Alex. Ärt.

Otto Ehrström.

Den 6 December 1887 verkställdes jemlikt Drätselkammarens förordnande af den 2 i samma månad af undertecknade vice ordförande och ledamot i Drätselkammaren samt stadsingeniör värdering af bebyggda arrendetomter enligt nedanstående förteckningar.

A. Bebyggda arrendetomter vid färdig planerad gata försedd med aflöpss- och vattenledning.

Qvar- ter N:o	Tomt N:o	Gata.	Areal i qv. fot		Enhets- pris.		Summa.		Anmärkn.
			enligt uppmät- ning.	approx- mativ.	Fmk.	pi.	Fmk.	pi.	
120	26	Båtsmans . . .	10,216	—	—	75	7,662	—	
123	24	"	22,370	—	—	75	16,777	50	
"	25	Fabriks	—	15,606	—	75	11,704	50	
162	32	Anne	—	12,237	1	40	17,131	80	
"	34	"	—	13,284	—	80	10,627	20	
"	59	Fredriks . . .	—	12,262	1	40	17,166	80	
"	61	"	—	13,622	—	70	9,535	40	
"	63	"	—	12,262	1	10	13,488	20	
			32,586	79,273	—	—	104,093	40	
			111,859						

B. Bebyggda arrendetomter vid färdig planerad gata men i saknad af aflopps- och vattenledning.

Qvar- ter N:o	Tomt N:o	Gata.	Areal i qv. fot		Enhets- pris.		Summa.		Anmärkn.
			enligt uppmät- ning.	approx- mativ.	Fms	7é.	Fms	7é.	
116	23	Båtsmans . . .	20,023	—	—	90	18,020	70	
"	25	"	26,892	—	—	80	21,513	60	
123	22	"	—	14,455	—	40	5,782	—	
82	9	Sandviks . . .	—	16,250	1	10	17,875	—	
162	36	Anne	—	12,420	1	—	12,420	—	
"	4	Kamp	—	13,225	1	—	13,225	—	
"	6	"	—	13,275	1	—	13,275	—	
			46,915	69,625	—	—	102,111	30	
			116,540						

Helsingfors som ofvan.

Mauritz Hallberg.

Alex. Ärt.

Otto Ehrström.

Den 8 December 1887 verkställdes jemlikt Drätselkammarens förordnande af den 4 November af undertecknade ledamot och suppleant i Drätselkammaren samt stadsingenjör värdering af bebyggda arrendetomter vid färdig planerad gata försedd med aflopps- och vattenledning enligt nedanstående förteckning:

Qvar- ter N:o	Tomt N:o	Gata.	Areal i qv. fot		Enhets- pris.		Summa.		Anmärkn.
			enligt uppmät- ning.	approx- mativ.	Fms	7é.	Fms	7é.	
122	2	Munkholms . .	12,144	—	—	40	4,857	60	
"	4	"	14,388	—	—	60	8,632	80	
"	6	"	10,560	—	—	60	6,336	—	
"	8	"	10,560	—	—	60	6,336	—	
"	10	"	9,504	—	—	60	5,702	40	
"	12	"	9,504	—	—	60	5,702	40	
"	14	"	11,088	—	—	60	6,652	80	
"	16	"	11,748	—	—	65	7,636	20	
			89,496	—	—	—	51,856	20	

Helsingfors som ofvan.

Alex. Ärt.

K. Moring.

Otto Ehrström.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Emot värderingen af våra tomter måste vi, innan densamma fastställas af Drätselkammaren, anmäla missnöje, i hopp att vinna nedsättning i sagda värde.

Detta värde hafva vi ansett nog med 50 penni foten för de bättre tomterna, d. v. s. sådana som äro mera bebyggda, och under sagda belopp för sådana tomter, som äro oländiga och ej kunna bebyggas innan den nya stadsplanen blifvit fastställd.

Väntan på detta fastställande har varit ganska lång eller omkring 10 års tid. Derunder har stadens förnämsta arrendetomter blifvit upplätta till inlösen för ett pris, som under sistlidet år uppgick till 35, 40, 50, 55 och 60 penni foten, hvarutom andra odisponerade tomter under sagde tid upplätits på arrende emot en afgift, som väl betydligt öfverstigit det uppskattade värdet för dem, men för hvilket värde de dock, enligt hvad vid auktion tillsagts skulle få inlösas, sålunda t. ex. skulle en af de yppersta tomter eller N:o 22 vid Eriksgatan, som den 12 December 1884 uppläts på arrende, enligt hvad dervid medgifvits komma att få inlösas för 55 penni foten.

Hvarför våra tomter numera, sedan bebyggandet af dem är fritt men icke lönande, skola värderas så högt, som skett, kunna vi icke fatta. Priset på tomter och gårdar i staden är visserligen högt, men våra tomter få icke blandas med dem. De hafva endast värde för oss, ty andra bry sig ej om dem än sådana personer som bygga på skuld och sedan lemna alltsammans åt in-teckningsinnehafvaren, och då de äro åt oss upplätta på vilkor som förfalla vid fråga om deras inlösen efter ömsesidig öfverenskommelse, så få vi nu ödmjukast öfverlemna åt Drätselkammaren att jemka om saken.

<i>Otteljana Jerrman,</i> N:o 8 Jägaregatan.	<i>M. J. Sundström,</i> Fiskaregatan 20.
<i>C. Aug. Löfman,</i> Jägaregatan 6.	<i>G. E. Fagerholm,</i> Fiskaregatan 20.
<i>K. Sjöblom,</i> Båtsmansgatan n:o 23.	<i>Helena Wikström,</i> Munkholmsgatan 22.
<i>G. A. Lönnqvist,</i> Båtsmansgatan n:o 27.	<i>E. Finneman,</i> Munkholmsgatan 24.
<i>K. W. Wahlström,</i> Styrmansgatan n:o 15.	<i>Wilhelmína Bergman,</i> Munkholmsgatan 26.
<i>G. B. Wassholm,</i> N:o 10 Jägaregatan.	<i>C. G. Öström,</i> Munkholmsgatan 5.
<i>A. Kurten,</i> N:o 24 Styrmansgatan.	<i>V. A. Sjölund,</i> Styrmansgatan 14.
<i>K. A. Ekqvist,</i> Styrmansgatan 12.	<i>A. M. Skutvik,</i> Sjömansgatan 34.
<i>J. F. Kongen,</i> Munkholmsgatan 20.	

*Utdrag ur Drätselkammarens i Helsingfors stad protokoll för
den 13 December 1887.*

§ 5.

Föredrogs till vidare åtgärd ärendet angående afgifvande af förslag till Stadsfullmäktige rörande de bebyggda och vid färdig planerad gata belägna arrendetomter, som i följd af den nya stadsplanens fastställande borde under nästkommande år försäljas; och beslöt Drätselkammaren att härom till Fullmäktige aflåta en framställning af det innehåll, brefkonseptboken under N:o 244 upptager.

Ordföranden Herr Öhman afgaf härvid skiljaktigt utlåtande, hvilket han sedermera till Kammaren inlemnat, skriftligen affattadt, så lydande:

„Under åren 1878—1880 upplätos i denna stad till inlösen 138 arrendetomter, belägna vid Eriks-, Lappviks-, Malm-, Kasern-, Högbergs-, Skarpskytte-, Rödbergs-, Ban-, Jägare- och Sjömansgatorna till ett pris, varierande emellan 25 och 45 penni per qvadratfot. Medelpriset per tomt utgjorde 36 å 37 penni. Derefter försåldes icke några arrendetomter förrän i slutet af sistlidet och under loppet af innevarande år, då tillsammans 16 sådana tomter föryttrats till deras innehafvare. Dessa tomter, belägna de flesta vid Båtsmans- och Skeppsredaregatorna men några jemväl vid Rödbergs-, André- och Wladimirsgatorna, värderades år 1886 till minst 40 och högst 60 penni per qvadratfot; medelpriset per tomt uppgick till 48 penni.

Vid den värdering, som nyligen ågått de nu ifrågavarande 52 arrendetomterna, belägna i olika delar af staden samt till en stor del längre bort från stadens centrum än de härförinnan till inlösen upplåtna, hafva de åsatts pris, som för en tomt utgör 40 penni men för de öfriga variera mellan 60 penni och 1 mark 50 penni eller i medeltal 89 penni per qvadratfot. Särskildt må härvid nämnas att tomterna N:ris 1—10 vid Båtsmansgatan år 1886 värderades till 50 å 60 penni, då deremot tomterna N:ris 23—26 vid samma gata, belägna vida längre bort från stadens centrala delar, nu värderats till 75 å 90 penni.

Vidare kan för jmförelsens skull anföras att särskilda tomter vid Barnhems-, Gräsviks-, Bergmans- och Jägaregatorna, som vid utarrendering åren 1881—1884 värderats emellan 40 och 60 penni, nu åsatts värden mellan 80 penni och 1 mark 10 penni.

Under medgifvande af att fastighetsvärdena på orten de senaste åren varit i ganska starkt stigande samt att en viss hänsyn äfven bör fästas dervid att samtliga de nu värderade tomterna komme att till inlösen upplåtas först efter det de invid desamma belägna gatorna blifvit försedda med aflopps- och vattenledningar — en förmån, som för öfrigt allaredan kommit de flesta förut sålda tomterna till del, — har jag kommit till den åsigt att de nu ifrågavarande tomterna jemförelsevis äro vida högre värderade än de härförinnan till inlösen upplåtna.

Till följd häraf, och då det är af vigt att stadsmyndigheterna icke göra sig

skyldige till den inkonsekvens och obillighet, som enligt mitt förmenande inne-
ligger uti den nu ifrågavarande värderingen, anser jag mig böra föreslå

*att de nu värderade arrendetomterna upplåtas till inlösen för **20**
procent billigare enhetspris per kvadratfot än det dem af värderings-
männen åsatta“.*

Protokollsutdrag, upptagande denna skiljaktighet, skulle ofvan berörda
skrifvelse biläggas. Som ofvan.

In fidem:
Lars Homén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1887.

DRÄTSELKAMMAREN.

i

HELSINGFORS,

den 13 December 1887.

N° 245.

Drättselkammarens framställning om utförande under år 1888 af särskilda af nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti en den 29 April innevarande år till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse, till hvars innehåll likasom ock till de densamma bilagda handlingarna Drättselkammaren nu tillåter sig hänvisa, tillstyrkte Kammaren, utom annat:

att sedan förslaget till ny stadsplan vunnit stadfästelse, de i Stadsingeniören Ehrströms tillika till Fullmäktige insända förslag upptagna, i dertill hörande kartor med dels röd dels gul färg utmärkta gatorna skulle under de tre närmast derpå följande åren planeras samt förses med erforderliga afloppskanaler och vattenledning, allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af honom härför uppgjorda planen;

att de i Stadsingeniörens förslag jemväl närmare angifna, å förberörda kartor såsom röda, rödstreckade, gredelina, gredelinstreckade och gula utmärkta tomterna skulle, efterhand som nyssnämnda gatuarbetens fortskridande möjliggjorde sådant, försäljas samt de inflytande köpeskillingarne användas i främsta rummet till betäckande af kostnaderna för de i första momentet omförmälda planerings- och kanalarbeten samt derefter uteslutande å företag, som för staden medförde varaktigt gagn utan att dock direkt lemna en utgifterna motsvarande afkastning, såsom hufvudsakligast till vidare planering af gator och den första stenläggningen af desamma, kanalanläggningar samt för stadsplanens genomförande tilläfvventyrs erforderliga expropriationer; samt

att ett kreditiv till belopp af 450,000 mark för en tid af högst 10 år skulle anvisas till bestridande, förskottsvis, af kostnaderna för de här ofvan i första momentet afsedda äfvensom andra tilläfvventyrs förefallande enahanda arbeten, intill dess sagde kostnader hunne blifva på nyss angifvet sätt definitivt betäckta.

Derjemte, och då det tillkommer Stadsfullmäktige, församlade till förstärkt antal, att i nu framställda ämne besluta, föreslog Kammaren vidare

att Fullmäktige ville hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Stadsfullmäktige för handläggning, sedan den nya stadsplanen vunnit stadfästelse, af frågan om fastställande af en allmän plan, hvarefter de för

stadsplanens genomförande erforderliga allmänna arbeten skulle bedrivas, samt om beviljande af det för bestridande af kostnaderna härför erforderliga kreditiv.

Denna framställning af Drätselkammaren om ärendets öfverlemnande till förstärkte Stadsfullmäktige torde hafva blifvit af Fullmäktiga godkänd.

Emellertid åligger det Drätselkammaren nu, sedan fastställelse å den nya stadsplanen erhållits, att till Fullmäktige inkomma med närmare förslag angående hvilka utaf ofvan antydda gatuplanerings-, kloak- och vattenledningsarbeten borde under instundande år utföras. Sagda fastställelse meddelades nemligen alltför sentida för att Kammaren, oaktadt de hit hörande frågorna af Kammaren handlagts med all görlig skyndsamhet, skulle hunnit tidigare än nu, eller än mindre redan på engång med aflemnandet af upplysningarna för nästa års budget, afgifva berörda förslag.

I nämnda hänseende hemställer Drätselkammaren, att de uti härhos bilagda, af Stadsingeniören Ehrström uppgjorda förteckning upptagna arbeten måtte, i enlighet med hvad också denne tillstyrkt, under nästa år komma till utförande. Kostnaderna för de här införda planerings- och kanalarbetena äro beräknade sammanlagdt till 210,975 mark och komme således att uppgå till omkring en tredjedel af de i Drätselkammarens ofvanberörda skrifvelse till inalles 624,220 mark uppskattade totalkostnaderna för samtliga de i skrifvelsen afsedda och till fördelande på tre år föreslagna dylika arbeten. Hvad åter angår de nu till 111,390 mark beräknade utgifterna för vattenledningsarbetena, så skulle desamma bestridas af de lånemedel, som förstärkte Stadsfullmäktige redan beviljat för vattenledningsnätets utsträckande.

I afseende å motivering af sitt förslag om ofvan uppgifna arbetens utförande under nästa år anser Drätselkammaren sig, beträffande arbetena å delar af Kasern-, Högbergs-, Bergmans- Kaptens-, Jägare-, Skarpskytte-, Skeppare- och Smedsgatorna äfvensom Fabriksparken samt delar af Fabriks- och Munkholmsgatorna, endast behöfva åberopa hvad Kammaren i sin oftaberörda skrifvelse af den 29 sistlidne April yttrat rörande anläggandet af de derstädes omnämnda tvenne s. k. sammelkanalerna, emedan alla de nyss uppräknade arbetena hänföra sig till eller betingas af dessa kanalaneläggningar. Vidkommande deremot de öfriga nu föreslagna arbetena bör Kammaren framhålla: att planeringen af Docksgatan, emellan Sjömans- och Munkholmsgatorna, ansetts icke allenast kunna för denna gång inskränkas till den ena hälften, den vestra, af gatans bredd, emedan denna bredd är ganska betydlig, nemligen 80 fot, och å den östra hälften förekomma byggnader, de der tillsvidare kunna få kvarstå, utan ock böra med denna inskränkning samt i förening med anläggande af aflopps- och vattenledning under samma gata nu utföras, enär detta jemförelsevis mindre arbete komme att möjliggöra fyra derinvid belägna tomters försäljning; vidare, att arbetena å Båtsmansgatan — bestående uti planering af den nedre, å kartan med rödt utmärkta delen deraf, samt aflopps- och vattenlednings anläggande under hela gatan — väl blefve gan-

ska kostsamma, men att härigenom en stor mängd tomter på hvardera sidan om gatan eller inalles 23 tomter komme att kunna försäljas; samt slutligen, att jemväl den emellan Sjömans- och Båtsmansgatorna fallande delen af Väfvaregatan ansetts böra upptagas, emedan nämnda gatudel, förutan detta obetydliga kompletteringsarbete, blefve den enda oplanerade inom ifrågavarande trakt.

Härefter följer för Drätselkammaren att söka utröna huru stor del af ofvanstående kostnadssumma 210,975 mark för de till utförande under nästa år förordade planerings- och kanalarbetena kan, i öfverensstämmelse med de i Kammarrens skrifvelse af den 29 sistlidne April utlagda principer, varda under samma år betäckt genom inkomsten af tomtförsäljningar, och huru stor del således måste bestridas med lånemedel. I sådant afseende har Drätselkammaren uppgjort efterföljande kalkyl:

Uti särskildt bref till Stadsfullmäktige af denna dag har Drätselkammaren föreslagit, att 33 stycken vid redan planerade samt med vatten- och afloppsledning försedda gator belägna, bebyggda arrendetomter skulle under nästa år utbjudas till inlösen för löseskillingar, uppgående sammanlagdt till 391,864 mark 85 penni, hvilka löseskillingar det åläge vederbörande att gälda sist inom 10 år med minst en tiondedel årligen samt med tillägg hvarje gång af 6 % årlig ränta å de utestående beloppen. Vidare har Drätselkammaren beräknat, att jemväl odisponerade tomter vid planerad gata kunna under nästa år försäljas för tillsammans omkring 108,000 mark; och äfven dylika tomter borde, på sätt Drätselkammaren i skrifvelsen af den 29 April innevarande år närmare framställt, nu och framdeles föryttras under det nyssnämnda, härtills blott vid arrendetomters försäljning vanliga villkoret beträffande betalningens erläggande med ränta sist inom 10 år. Sammanlagda köpesumman för alla de omordade tomterna, som under nästa år skulle säljas, uppginge således i rundt tal till 500,000 mark. Emellertid har erfarenheten, särskildt under innevarande år, visat att flertalet af dem, hvilka inlöst tomter under anförda villkor om köpeskillingens betalande inom 10 år med tillägg af 6 % ränta, inom vida kortare tid fullföljt och slutfört liqviden af densamma; sålunda har utaf sammanlagda beloppet af löseskillingarna för de tomter, som i grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 22 Juni 1886 dels i slutet af sagda år dels under innevarande år upplåtits till inlösen, allaredan en så stor del som 50,7 procent inlutit. Drätselkammaren anser sig fördenskull utan någon risk kunna förutsätta, att 20 % utaf den ofvan kalkylerade kapitalinkomsten 500,000 mark af tomtförsäljningarna skall inflyta redan under nästa år; och upptages fördenskull såsom inkomst år 1888 på denna grund 100,000 mk.

Härtill kommer 6 % ränta å det utestående beloppet endast för halfva året (enär möjligtvis förra hälften af året kan hinna förgå innan tomterna varda sålda) 12,000 „

Vidare har staden under sagda år att påräkna inkomst genom för-

Transport 112,000 mk.

Transport 112,000 mk.

säljning af fabrikslotter, i ty att redan fyra dylika lotter hos Drätselkammaren ansökts till inlösen, hvarutom Kammaren har för afsigt att, på derom för „Arbetarenes i Helsingfors byggnadsaktiebolag“ gjord anhållan, till Stadsfullmäktige inkomma med särskild framställning om upplåtande af kvarteret N:o 125 till nämnda bolag, på enahanda betalningsvilkor, som för fabrikslotterna blefve gällande. Sammanlagda försäljningspriset för dessa lotter komme att uppgå till omkring 130,000 mark; och då Drätselkammaren, på jemväl i skrifvelsen af den 29 sistlidne April anförda skäl, anser fabrikslotterna böra försälas under vilkor om köpeskillingens erläggande successivt under en längre följd af år, nemligen sålunda att i detta afseende en annuitet af 6 % betalas, deraf 5 % å det utestående kapitalbeloppet beräknas såsom ränta och återstoden såsom amortering, hvarigenom köpeskillingen komme att inom 36,72 år blifva fullt gulden, skulle under nästa år för försälda fabrikslotter inflyta

i kapital	1,300 mk.
och ränta	16,500 „
Totalinkomsten för försälda lotter år 1888 blefve således	119,800 „
Och då de ofvanberörda utgifterna beräknats till	210,975 „
behöfde följaktligen under år 1888 af det föreslagna kreditivlånet användas allenast omkring	91,175 „

Uti den ofta åberopade skrifvelsen af den 29 April innevarande år har beloppet af nämnda kreditiv eller rörelsekapital, som skulle erfordras för de i skrifvelsen åsyftade arbetenas utförande inom den tillika föreslagna tidrymden af tre år efter den nya stadsplanens fastställande, beräknats till minst 429,000 mark eller förslagsvis ända till 450,000 mark. Men i följd dels deraf att Kammaren nu, på sätt i förut berörda särskilda skrifvelse till Fullmäktige af denne dag blifvit närmare framhållet, ansett sig böra uppskatta de till försäljning disponibla lotternas värden betydligt högre än desamma vid oförmälda beräkningsuppgörande hade antagits, dels ock deraf att Kammaren nu, på grund af den i synnerhet i år härom vunna erfarenheten, jemväl funnit sig berättigad att förutsätta det köpeskillingarna för sagda lotter skola inflyta vida hastigare än Kammaren då hade kalkylerat, har Kammaren således numera kommit till det resultat, att hela beloppet af den kredit, hvars beviljande vore af nöden för utförandet under omordade tre års period af ifrågavarande arbeten — och af hvilket belopp, såsom sagdt, blott omkring 90,000 mark komme att tagas i anspråk under nästa år samt antagligen åtminstone ej mycket mera under hvardera af de begge följande åren — icke behöfde bestämmas högre än till omkring 300,000 mark. Dock som inlösen af Statsrådet W. Lagus' gård vid Skilnaden för stadens räkning efter

all sannolikhet, i den närmaste framtiden förestår och äfven denna för stadsplanens genomförande nödiga utgift af 132,000 mark, enligt de af Kammaren förut framhållna principerna, är en sådan, som bör betäckas med inkomsten af tomtförsäljningarna, eller således i första hand med de nyss omordade lånemedlen, har Kammaren sett sig föranlåten att vidblifva sitt förra förslag derom att 450,000 mark för ifrågavarande ändamål skulle anvisas.

På grund af det anförda tillstyrker Drätselkammaren således

att de uti Stadsingeniören Ehrströms hit hörande förteckning af den 9 December 1887 upptagna gatuplanerings-, kloak- och vattenledningsarbeten utföras under instundande år 1888.

Och då utgifterna för dessa arbeten enligt Drätselkammarens förslag skulle förskottsvis, eller intills erforderliga medel genom tomtförsäljningar inflyta, betäckas med lån på längre återbetalningstid än två år, föreslår Kammaren vidare det Stadsfullmäktige ville besluta

att till de förstärkte Stadsfullmäktige, som komma att behandla ärendet angående anvisande af berörda lånemedel, öfverlemna jemväl handläggningen af frågan om nyssnämnda allmänna arbeten.

Slutligen får Drätselkammaren jemväl föreslå, det Stadsfullmäktige ville bestämma

att vid försäljningen af odisponerade tomter och fabrikstomter för framtiden skall iakttagas, att köpeskillingarna erläggas, för de odisponerade tomterna, på sätt förut blifvit bestämdt rörande arrendetomter, inom 10 år med en tiondedel årligen samt med tillägg hvarje gång af sex procents årlig ränta å det då utestående beloppet, och för fabrikstomterna medels inbetalning af en annuitet utaf sex procent, hvaraf fem procent beräknas såsom ränta och återstoden såsom kapitalafbetalning, köparene af hvardera slaget tomter dock obetaget ett tidigare än nu är sagdt afbörd sig köpeskillingarna, vare sig fullständigt eller delvis.

På Drätselkammarens vägnar:

E. Öhman.

Lars Homén.

Af uti tryckta betänkandet N:o 17 ingående arbeten föreslås till utförande under år 1888 följande:

Sträckan der arbetet utföres.	Planering.		Aflopskan.		Vattenledn.	
	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.
Kaserngatan från adr. N:o 20 till Bergmansg. Högbergs-, Bergmans från N:o 15 Högbergsg. till Kaserngatan	—	—	8,830	—	13,110	—
Qvarteret 127, Kaptens- från Bergmansgatan till Öppet dike	—	—	15,100	—	14,250	—
Jägaregatan från N:o 11 till Högbergsgatan D:o " N:o 13 " Skepparegatan Skarpskytteg. " N:o 7 " Skepparegatan Skepparegat. " Skarpskytteg. till Smedsg. Smedsgatan fr. Skeppareg. till Timmermansg. Fabriksparken	—	—	18,500	—	—	—
Fabriks- och Munkholmsgatorna från kanalens genom Fabriksparken skärningspunkt till Skeppsdockan	—	—	12,000	—	16,000	—
Docksgatan vestra hälften från Sjömans- till Munkholmsgatorna.	—	—	8,420	—	11,150	—
Båtsmansg. fr. Fredriksg. till Skeppsdockan . Väfwareg. " Sjömansg. " Båtsmansgatan	4,600	—	7,400	—	3,600	—
	8,400	—	9,100	—	5,500	—
	—	—	14,000	—	—	—
	29,400	—	15,000	—	11,600	—
	8,315	—	7,370	—	10,050	—
	13,760	—	24,360	—	26,130	—
	3,060	—	3,360	—	—	—
Summa Fmk.	67,535	—	143,440	—	111,390	—
			210,975			

Helsingfors stads Byggnadskontor den 9 December 1887.

Otto Ehrström.

Nytt utskottsbetänkan de i frågan om återvinnande af särskilda till Helsingfors stad donerade jordlägenheter.

Då Stadsfullmäktige, vid sammanträdet den 3 November 1885, till behandling förehade tryckta utskottsbetänkandet N:o 15 för sagda år „rörande särskilda till Helsingfors stad donerade, men i dess ego numera icke befintliga jordlägenheter“, framhölls under den diskussion, som då föreföll, att åtskilliga omständigheter talade emot vidtagandet af den af utskottet förordade åtgärden, att staden genom anhängiggörande af rättegång mot de nuvarande innehafvarne af omordade lägenheter skulle söka förvärfva sig desamma, hvarjemte erinrades att staden redan i slutet af föregående sekel utfört en med den nu föreslagna likartad rättegång rörande den jemväl till staden donerade lägenheten Meilans, hvilken rättegångs detaljer ej syntes hafva varit det förut nedsatta utskottet närmare bekanta, och att af de i denna rättegång åberopade aktstycken ledning möjligen kunde vinnas för frågans riktiga bedömande. Med afseende å dessa omständigheter beslöto Stadsfullmäktige hänskjuta frågan till förnyad beredning af ett utskott, till hvars medlemmar utsågos dåvarande Justitieborgmästaren J. G. Sohlman samt undertecknade Brummer och Fellman. Sedan Borgmästaren Sohlman derpå, efter sin kallelse till ledamot i Kejsarliga Senatens Justitiedepartement, förklarar sig icke vidare kunna i utskottets arbeten deltaga, blef undertecknad Stjernvall den 23 December 1886 vald till ledamot i utskottet uti Senatorn Sohlmans ställe.

Utskottet, hvars främsta tillgörande med hänsyn till frågans föregående behandling måste bestå uti ytterligare forskningar efter de äldre handlingar, som kunde gifva upplysning om den rätta beskaffenheten af de till staden gjorda donationerna, begynte sin verksamhet med att låta ombesörja afskrift af den i Svenska Riksarkivet förvarade akten uti ofvanberörda rättegång angående Meilans hemman.*) Sedan denna afskrift, utgörande en volym af vidpass ett par hundra foliosidor, under förlidet år erhållits, vidtog utskottet ytterligare anstalt om införskaffande af utredning rörande innehållet af ej allenast särskilda bland de i akten omnämnda handlingar, utan äfven åtskilliga andra dokument. Dessa undersökningar, hvilka fortgått till allra senaste tid, hafva äfven ledt till upptäckten

*) Kongl. Mts dom i detta mål är visserligen intagen i den år 1877 tryckta samlingen „Handlingar rörande den till Helsingfors stad donerade jord“, men innehållet af sjelfva akten i målet, som är den egentligen upplysande, har ej varit förut bekant.

af några för sakens bedömande ganska viktiga aktstycken, men oaktadt alla tränga efterforskningar har det ofta åberopade och i hufvudfrågan sannolikt mycket upplysande Kongl. Brevet af den 12 Maj 1685 icke kunnat någonstädes påträffas. Ehuru utskottet i sistnämnda afseende icke lyckats i sina bemödanden, har det dock ansett sig icke böra längre uppskjuta med afgifvandet af sitt yttrande i frågan, helst den i saken allaredan vunna utredningen stadgat utskottets uppfattning angående beskaffenheten af stadens rätt till nu ifrågavarande lägenheter. Då denna uppfattning helt och hållet afviker från den, som uttalats af det för frågans beredning förut nedsatta utskottet, får utskottet till motivering af denna sin åsigt vördsamt anföra följande.

De jordlägenheter, hvilkas återvinnande till staden det förra utskottet ifrågasatt och hvilka äfven här afses, äro till antalet åtta. Af dessa äro följande sex i jordeböckerna antecknade såsom *skatte*, nämligen:

I Drumsjö by:

- 1:o. *Heikas* skattehemman N:o 1, (äldre jordeboksbeteckning: Göran Andersson),
- 2:o. *Bertas* skattehemman N:o 2 (Pär Jakobsson);

I Tali by:

- 3:o. *Lassas* skattehemman N:o 1 (Lars Markusson),
- 4:o. *Martis* skattehemman N:o 2 (Mårten Simonsson);

I Lillhoplax by:

- 5:o. *Korpas* skattehemman N:o 1 (Hustru Walborgh),
 - 6:o. *Backas* skattehemman N:o 2 (Heinrich Mickilsson);
- medan åter följande två lägenheter äro uppförda såsom *krono*, nämligen

i Lillhoplax by:

- 1:o. *Böhle* kronohemman N:o 4 (Simon Erickson) och

i Äggelby by:

- 2:o. *Nybondas* kronohemman N:o 5 (Anders Mattsson).

Emedan dessa tvänne slags lägenheter enligt utskottets tanke böra betraktas på olika sätt, har utskottet i den följande framställningen behandlat dem särskildt från hvarandra.

Hvad först angår de omnämnda sex skattehemmanen, synes uppmärksamhet närmast böra egnas frågan, när desamma erhållit denna natur. Upplysande i detta afseende är ett utlåtande af Kongl. Svenska Kammarkollegium, afgifvet

den 24 Mars 1772, hvaraf utskottet anskaffat en afskrift och hvilket i sin helhet är af följande lydelse:

„Till Rikens högloflige Ständers Justitiae Cammar Oeconomie och Commerce Deputationer, rörande under Helsingfors stad donerade hemman.

Hörsamt memorial.

I anledning af Riksdagsmannens ifrån Helsingfors, Borgmästaren Kuhlbergs gjorde ansökning, det forum måtte utsättas, hvarest berörde stad finge återsöka någre den samme donerade hemman, som skola staden frångått, hafva Rikens högloflige Ständers Justitiae Cammar Oeconomie- och Commerce deputationer vid sammanträdet den 13 i denna månad genom utdrag af protokollet, behagat anmoda Kongl. Collegium, att med görligaste första, med dess utlåtande till Deputationerna inkomma, af hvad beskaffenhet den Helsingfors stad donerade jord är, och med hvad rätt staden den innehafver.

Till följe här af får Kongl. Collegium i hörsamhet vid handen gifva: att, enligt de Helsingfors stad tid efter annan i nåder förlänte privilegier och Kongl. Maj:ts nådiga Resolution af den 12 Maj 1685, denna stad innehafver Tjugufem hemman uti Hindersnäs, Tahli, Drumsjö, Lillhoplax, Ågelby, Gumtäckt, Forssby och Töhle byar, af Helsing sochn, till tomter, mulbete och Magistratens afföning, med mera.

Af dessa 25 hemman hafva siu hemman, enligt 1685 års jordebok, då hemmanen första gången till sine naturer skildes, bestådt af *skatte*-natur, och de öfrige 18 hemman hafva då varit uppförde för krono, af hvilken beskaffenhet de intill närvarande tid bestå; men om Helsingfors stad af dessa kronohemman uplåtit ett eller flere till stadsens invånare, emot en årlig afgift, eller på annat sätt dem disponerar, derom äger Kongl. Collegium ingen underrättelse. Stockholm den 24 Martii 1772.

C. J. Cronstedt.

Ph. F. Rothlieb.

O. Lindberg.

L. Silfwerstolpe.

D. Aurell.

P. Ekman.

Då här af framgår att af de till staden donerade hemmanen sju varit upptagna såsom skatte redan uti jordeboken för år 1685, då donationerna underkastades granskning af reduktionskommissionen och fortfarande tillerkändes staden, samt i betraktande tages att af samtliga till staden donerade lägenheter uti jordeböckerna skattenatur veterligen varit tillagd endast ofvan nämnda sex hemman samt derutöfver Meilans — hvilket, ehuru det samma en gång fråntogs staden, men sedermera återgafs, redan år 1685 var underlagdt Helsingfors och numera under full eganderätt tillhör staden på grund af ett år 1871 med dåvarande egaren afslutadt köp, och hvarom derfor ej här är fråga — synes man sålunda utan fara

för misstag kunna antaga att samtliga ofvan uppräknade sex lägenheter varit af skattenatur år 1685. Men särskilda omständigheter tyda på att förhållandet med åtminstone flertalet af desamma varit sådant redan då desamma år 1650 blefvo till staden donerade, och omöjligt är således icke att åtminstone en del af dem äro urgamla skattehemman. Af en anteckning uti 1681 års jordebok synes man väl kunna sluta till att Hustru Walborghs hemman i Lillhoplax by (nuvarande Korpas) först år 1682 skulle köpts till skatte, men redan uti 1657 års jordebok yttras om hemmanen i Tali by att de „är skat och Crono med dhe Extraord. Räntr, men det wissa till staden“. Sistnämnda anteckning kan nemligen omöjliggen innefatta annat, än att dessa hemman voro af skattenatur samt att af de från dem utgående räntorna endast de extra ordinarie voro kronan förbehållna, medan deremot alla öfriga åtnjötos af staden.

Och om nu, såsom af det anförda synes sannolikt, innehafvarne af de här närmast i fråga varande sex lägenheterna egt skatterätt till desamma redan vid tiden för deras donerande till staden eller förvärfvat den under de närmaste decennerna derefter, då något tvifvel angående donationeus verkliga beskaffenhet ännu icke kan antagas hafva uppstått, torde yrkandet på stadens jordeganderätt i afseende å dessa lägenheter böra byggas på starkare grunder än de föga bestämda uttryck som begagnats i donationsurkunderna. I afseende å nu i fråga varande jemte andra lägenheter yttras i dem: att Kongl. Maj:t „på det ock staden må hafva sina Commoditeter til utrymme och mulbete“, velat unna och efterlåta staden dessa lägenheter, „dem att njuta, bruka och behålla, qvitte och frie för alle deraf gående wisse och owisse utlagor, til evärdelig egendom dock Kyrkotionden och alle Extra ordinarie Kontributioner undantagne och Kronan förbehåldne“. I Kongl. Resol. och Förklaringen af den 24 December 1627 erinrades redan tydligen att fastän skattehemman blifvit under frälset donerade på lika sätt som kronohemman, och följaktligen äfven med enahanda ordalag, så var dock derigenom skattemannens rätt såsom jordegande icke i någon mån kränkt.*) Och ifall åter dessa hemman kunnat köpas till skatte kort efter det de blifvit till staden donerade, är det ett bevis för att donationen icke kan hafva omfattat eganderätten till sjelfva jorden. Af Kongl. resol. den 30 November 1650, intagen i den tryckta samlingen af „Handlingar rörande den till Helsingfors stad

*) Stadgandet lyder (enligt Stiernman): „Klages och ther utöfver, at när wij anten be-nåde någhon för sin oss och Rijket bevijsste dienst, en gård eller flere under Frelset, eller them för Penninger uplåta, och ther ibland någre Skattehemman äre, tå tilwählte the sigh Skattebondens Rättigheet, plåghe Bonden medh osedvanlighe uthlagor, och en part bjudhe til att drifva them aff Hemanen och ifrån theras Bördzrätt. Och såsom thet är emot Lagh och Rätt, och wij eij heller någen sina hafve meent någens välfångne rättigheet igenom sådane gåfva eller kööp at förkränkia, så skal och ingen, ehoo han är, Adel eller Oadel, hafve macht att trängia någon Jordegend ifrån Lagfångne Rättigheet, eller medh andre nye ålagor besväre, än the ordentligen på Rijkzdager bewiljade är, eller här efter påbjudes och bewillies kunne.“

donerade jord⁴, framgår dessutom, att alla dessa hemman voro bland dem, som tidigare donerats åt Gert Skytte, af hvars enka Drottning Christina tillbytte sig dem för att doneras åt staden mot åt henne såsom vederlag tillerkända andra hemman. Denna donation hade skett till „evärdelig egendom“ med Norrköpings besluts vilkor, på sätt äfven nu ifrågavarande hemman af Skytteska familjen innehafvs. Men ehuru till naturen af donationer under Norrköpings besluts vilkor hörde att donatarien icke fick någon rätt till sjelfva jorden, hvilken bibehölls åt åbon, samt att dessa donationer i vissa fall skulle återgå, begagnas i donationsbrevet dock uttrycket „evärdelig egendom“ hvilket äfven i sin mån bevisar huru föga nogräknad man var i valet af ord. Då nu således här ifrågavarande hemman af Skytteska familjen innehafvs under Norrköpings besluts vilkor, är det nog vågadt att antaga, att ju icko åborne vid hemmanens donerande till staden skulle hafva stälts gent emot denna i enahanda förhållande som det, hvari de stått till den förra donationsinnehafvaren, eller med andra ord förblifvit oförkränkta i sin rätt till sjelfva jorden. Men härom mera längre fram.

Hvad äfven för öfrigt beträffar ordalagen i ofvanciterade donationsurkund, äro de, enligt utskottets tanke, långt ifrån afgörande för frågan om den rätt som staden genom donationen skulle erhållit till dessa lägenheter. Ty ehuru uttrycken „utrymme och mulbete“ ofta ansetts innebära att den för detta ändamål donerade jorden verkligen kunde förenas med stadens område och användas t. ex. till tomtjord, framgår af åtskilliga uti 1877 års förut nämnda, tryckta urkundsamling intagna Kongl. Bref, särskildt af Kongl. Brevet till Landshöfdingen Nordenschiöld af den 4 November 1757, att ifrågavarande jordlägenheter fortfarande måste bibehållas såsom hemman och ej finge afhysas eller inläggas under staden. De hafva ej heller någonsin underlydt stadens jurisdiktion, såsom fallet, i enlighet med Kongl. Resol. på städernas besvär af den 16 Mars 1689 § 3, varit med den egentliga stadsjorden och bland annat äfven med den jord, som genom det af det förra utskottet åberopade Kongl. Maj:ts utslag af den 31 Augusti 1784 förklarades för stadsjord, oaktadt densamma länge och väl varit föremål för handel ochandel enskilde emellan.

Beträffande Kongl. Resol. af den 12 Maj 1685, hvilken uti jordeböckerna anföres såsom det egentliga stödet för stadens donationsrätt, men om hvars verkliga innehåll, såsom ofvan nämnts, någon upplysning ej kunnat vinnas, yttrar det tidigare utskottet att man med ganska stor visshet synes kunna antaga att densamma icke förändrat eller modifierat donationsvilkoren, sådana de blifvit fastställda uti de tidigare donationsurkunderna. Men häremot kan med skäl anmärkas att de i frågan föreliggande handlingarne tvärtom hellre gifva anledning till ett motsatt antagande, eller att åtminstone donationsvilkoren tydligare uttalats i sammanhang med Carl XI:s reduktion, hvilken såsom bekant jemväl sträckte sig till den till städerna donerade jorden. Medan nemligen uti alla tidigare donationshandlingar yttras att staden erhållit sina donationer till utrymme och mulbete,

eller till mulbete, fiskeri och andra nödtorfter*), omtalas uti de första handlingar i frågan, som äro kända från tiden efter reduktionen, nämligen i Helsingfors stads vid riksdagen 1693 anförda besvärspunkter (hvaraf utskottet anskaffat ett transsumt i nödiga delar) samt Kongl. Maj:ts deraf föranledda Resol. och förklaring, „de hemman som denne stadsens Magistrat til aflöning äro af framfarne konungar och sedermera af Kongl. Maj:t nådigst anslagne och confirmerade“, hvarpå det i slutet af sistnämnde resolution åter heter: „alltså och emedan desse hemman äro Stads Magistraten til aflöning anslagne, *effter den skattläggningen som de i Jordböckerne befunnes hafva varit beräknade*“. Sistanförda, af utskottet kursiverade ord torde, enligt utskottets mening, böra anses tydligen ådagalägga att här afsetts donation af räntan, icke af eganderätten till jorden. Af nyssanfödda handlingar från 1693 framgår dessutom att staden då hos Kongl. Maj:t anhållit om ersättning för „de årens *räntor*“ från ett hemman i Meilans (detsamma som staden nu eger), hvilka staden mist derigenom att „Commissarien Gripenberg weed sin håldne Commission ehrhölt sig till augument under des rusthåldh Munckznäs“ sagde hemman, som „höglofigh i åminnelse framfahrne Konungar och Kongl. Maj:t sjelf tillförene i Nåder gifvit och confirmerat under staden“ och hvilket hemman bemålde kommissarie „weed dhen effter honom håldne commission 1687 afstod som kunnandes han utan augment rusta för Munckznäs“; men denna stadens anhållan bemöttes af Kongl. Maj:t på följande sätt: „så emedan staden bör ärkänna det för en pur nåd att han (staden) med bem:lte till augment anslagne och sedan indragne hemmanet är vorden begåfvad, ty finner Kongl. Maj:t densamma så mycket mindre berättigad till något vederlag för det hemmanet af sig kastat så länge det varit under rustningzhåld, hvilken detsamma upburit och åtnjutit, utan bör staden medh den honom vederfarne nåden sig benöija“. — Äfven här af synes, å ena sidan, att stadens anspråk hänförde sig endast till räntan — icke till annan afkastning — och å den andra att hemmanet måste innehafts af särskild åbo, hvars rätt till sjelfva jorden af alla dessa dispositioner förblef oberörd. Utskottet vill härmed dock icke hafva absolut förnekad, att ju icke staden, oaktadt hemmansegarenes rätt respekterades, likväl skulle genom ifrågavarande donation möjligen kunna erhålla något slags rätt till mulbete å de ifrågavarande hemmanens områden. Men till denna fråga anhåller utskottet att längre fram få återkomma.

Alla nu anförda fakta, af hvilka utskottet anser sig böra lägga hufvudsaklig vikt på dem, som stöda sig på handlingar, tillkomna 1685 och derefter, enär stadens rätt måste i främsta rummet ur dem deduceras, tala således för att de ifrågavarande hemmanen väl blifvit staden underlagda med räntan, men att de förre innehafvarnes rätt förblifvit oförminskad.

*) Uti „Svar till borgmästare och Råd i Helsingfors“ af den 31 aug. 1576 säges dock om en donation att den skett till „mulbete och eljest“ och i 1757 års Kongl. Bref till Kammarkollegium begagnas orden „*utrymme i mulbete, fiske och andra nödtorfter*“.

Att en dylik uppfattning rörande beskaffenheten af de till staden gjorda donationerna, ehuru visserligen på vidt skilda grunder, gjort sig gällande hos domstolarne redan under slutet af sistlidne sekel, framgår ej mindre af ett af Häradsrätten i „Helsing, Nurmjerfvi och en del Thusby soknar“ den 8 Maj 1771 fäldt utslag i en lösningstvist angående Martas eller Martis nu ifrågavarande skattehemman i Tali by, hvilken tvist återopas i den ofvan omtalade akten rörande rättegången angående Meilans hemman, än af K. Åbo Hofrätts och Kongl. Maj:ts domar uti sistnämnda rättegång, samt slutligen äfven af H. K. M:ts dom den 4 Maj 1836 uti en af Helsingfors stad anhängiggjord tvist, rörande eganderätten till Korpas („hustru Walborghs“) hemman.

Den förstberörda tvisten anhängiggjordes af Helsingfors stads Magistrat mot dåvarande innehafvaren af skatterätten till Martas hemman, Borgaren och Skepparen Carl Mattheitzen, och dervid yrkades från stadens sida att egande- eller skatterätten till sagde hemman skulle tillerkännas staden i stöd af donationsurkunden af den 8 November 1650 och Kongl. Brevet af den 4 November 1757 samt på grund deraf att hemmanet vid tiden för ifrågavarande donation måste antagas hafva varit krono, alldenstund dess jordnatur, enligt från Kongl. Kammarkollegiet utfärdade intyg, ej funnes angifven i 1686 års jordebok samt anledningen till dess uti 1687 års och följande jordeböcker angifna skattenatur ej vore angifven. Häradsrättens utslag, hvilket synes hafva fått vinna laga kraft, är af följande hufvudinnehåll:

„Men alldenstund — — hos Urtima TingsRätten i öfvervägande kommer, at i gamla tider, då Hemmanens natur i Jordeböckerne ej varit särskildt utförde, Donationer, äfwen til Adelen skedt af så wäl Skatte, som Krono jord, utan åtskillnad i ordalag och formalier efter den tidens brukeliga skrifsätt, hwilcket ock til mångahanda twister och oredor emellan Donationerne och de fordna Skatterättsägare gifwit anledning, i det de förra, utom Dispositionen öfwer Räntan, den Kongl. Maj:tt och Kronan, så som sig tilhörig, kunnat förläna, äfwen welat til sielfwa hemman och deras ägor påstå samma ägande rätt, som til annan frälsejord, hwilcket omsider gifwit anledning til den författning, hvarigenom Hemmans Naturerne i Jordeböckerne blifwit separerade, derigenom ock skillnaden emellan pura Frälsen och Frälse Skatte Hemman blifwit tydeligare; Hwarföre af Donations Brefwens ordalag och innehåll så mycket mindre kan dragas den följd, som hade Hemmanet, den tid de utfärdades, nödwändigt warit krono, som at af det å kärande sidan upwiste utdrag af flere tiders Jordeböcker befinnes, at detta Hemman år 1687 då separationen af Hemmans Naturerne först skedde, funnits wara skatte; I anseende hwartil och då af Magistraten påstås will, at någon ändring, sedan Donationen skedde, wid eller för sagde tid skedt med Hemmanets natur, sådant ej utan fulla skäl kan antagas och för bevisligt anses, mindre Skatterättigheten af den grund Innehafvaren från erkännas, lika som wore den staden olagligen frångången, derföre ej eller de om städerne afhände ägors återkallande gjorde

författningar hit kunna lämpas; Fördenskull och emedan således om hemmanets fordna Natur ingen annan uplysning är at tilgå, än den som af 1687 års Jordebok kan inhämtas, och hwilken af anförda orsaker onekeligen grundar sig uppå då förekomne äldre efterrättelser; Hafwandes sedermera ständigt detta Hemman, uti flere witterlige ägares Hand behållit sin af älder ägde egenskap af Skatte jord, til des omsider nu warande Innehafwarens Fader, afledne Handelsmannen Thomas Mattheitzen, för åttahundrade daler kopparmynt sig detsamma af rätta ägaren tilhandlat, samt låtit dermed ordenteligen Lagfara, hvarpå Lagastånd och fasteBref sedermera åkommit, samt Swaranden genom arfsrätt efter honom Hemmanet tilträdt; Fördenskull, kan HäradsRätten emot 1 och 4 Cap. J. B. så mycket mindre ogilla denne åtkomst til Hemmanets SkatteRätt, som af Handlingar finnes, at den afhandling som den 8 Martii 1728 emellan Handelsmännen Hans och Petter Sund, om äganderätten til oftaberörde Hemman blifwit sluten, och hwarå afwen Lagfart fölgdt, af då warande Borgmästaren Herr Abraham Wetter och Rådmannen Lorentz Streng är worden bewitnad, Hwilcka så som Ledamöter i Magistraten, sålunda låtit samma Handel oanmärckt aflöpa, hwilket förmodeligen ej utan förbehåll skedt, om de funnit staden äga någon rättighet, at tilägna sig äganderätt til Hemmanet; Kunnandes den anmärkning, som å Kärande sidan är giord, at detta Hemman, innan tredie upbudet togs, bordt Staden hembjudas, derom af FasteBrefwet ej någon underrättelse kan hentas, huruvida sådant skedt, ej kommer under HäradsRättens pröfning, såwida den innefattar ett förbehåll om försuten tids återställande för Magistraten til Hemmanets inlösande derom Kongl. Maj:tt endast enligt XXXI Cap. 1 § R. B. tilhörer at förordna. Af desse skäl samt i stöd af ofwan åberopade Lagsens rum, finner derföre HäradsRätten skiäligt, att anse Magistratens å Helsingfors Stads wägnar gjorde anspråk å Skatterättigheten til Martas hemman i Tali by Helsing Sokn wara ogrundadt, samt af den beskaffenhet at Swaranden Borgaren och Skepparen Carl Mattheitzen, utan afseende derå, bör wid ägande rätten til det samma och des dertil förwärfwade Laga fång och åtkomst, wara tryggad och bibehållen“.

Beträffande Martas hemman är frågan om eganderätten således allaredan slutligen afgjord.

Den andra af förenämnda rättegångar, som jemväl fördes af staden emot samme Carl Mattheitzen, afgjordes genom Kongl. Maj:ts dom af den 11 Mars 1782, hvilken faststälde K. Åbo Hofrätts i saken fällda dom af den 18 Juni 1781. Sistnämnda dom är i hithörande delar af följande lydelse:

„Kongl. Hofrätten har låtit sig detta mål föredragas, och af Handlingarne inhämtadt: att sedan förre åboen Jöran Mårtensson, genom uprättadt köpebref af den 13 februari 1775 för Fem tusende, Sexhundrade daler kopparmynt eller Trehundrade Ellofwa Riksdaler, fem skillingar 4 runstycken till Handelsman Mattheitzen försåldt dess under skattemannas rätt innehafda Hindersnäs eller Meilands hemman i Lillhoplax by och Helsing sokn, och hvilket hemman blifwit Hand-

landen Mattheitzen till säkerhet wid 1776 års Höste Ting den 13 November tredje resan upbudit, så har Hellsingfors stad och Magistrat, så wida sagde hemman af Glorwürdigst i åminnelse drottning Christina genom gäfwö Bref af den 8 November 1650 blifwit berörde stad doneradt, till 1777 års Höste Ting låtit instämma Mattheitzen i ändamål, at af honom inlösa ofwannämnde Maelands hemman; — — — och — — — har Härads Rätten den 17 November i sjelfwa hufwudsaken meddelat sådant utlåtande: at aldenstund ofwan berörde Kongl. Donations Bref af den 8 November 1650 tillägger Hellsingfors stad Hindersnäs hemman till dess mera commodité, utrymme och muhlbete, hwarigenom altså Staden iklädt sig den rätt Kongl. Maj:t och Kronan förut ägt till berörde hemman*), och staden jemwäl enligt IV Cap. 5 § J. B:n i följe däråf wore berättigad att inlösa samme skattehemman, då det utom börd blifwit försåldt, wid hvilken beskaffenhet Härads Rätten ansedt Kongl. Cammar Collegii lämnade bifall till Lagfartens fullföljande icke kunde wercka någon rättighet för Handelsman Mattheitzen till Stadens utestängande ifrån lösningsrätten, så wida hembudet skedt i owetenhet af Högstberörde Kongl. Donations innehåll; altså har Härads Rätten pröfwat Hellsingfors stad och Magistrat vara berättigad at få inlösa Hindersnäs utom börd försålde och staden donerade krono skatte hemman, emot den nedsatte och af Handlanden Mattheitzen emottagne köpe-skillingen — — —; och har Lagmans Rätten genom dom af den 18 februarii 1778 gillat och faststält Härads Rättens i målet gifne ofwan berörde utslag; — — — hwilket Kongl. Hof Rätten uti behörigt öfvervägande tagit: — — Beträffande sedan sjelfwa hufwudsaken, så finnes, att drottning Christina, den 8 November 1650, doneradt Hellsingfors stad att någorlunda hafva sina commoditeter till utrymme och muhlbete jämte flere hemman det nu i frågavarande Hindersnäs, Bengt Jacobsson skattemantal halft. Och som Lagen uti 5 § IV Cap. Jord. B:n stadgar, att om skattejord säljes utom börd, skall den hembjudas kronan och Frälse skatte honom, som Frälserätt därå äger; så och i anseende därtill samt så wida Hellsingfors stad genom den erhållne Donation skall iklädt sig den rätt, Kongl. Maj:t och Kronan förut ägt till hemmanet, Härads „och Lagmans“ Rätterne, på sätt ofwan före för-målt är, tillåtit Magistraten och Staden att inlösa ofwan nämnde utom börd försålde hemman, dock som härwid förekommer, att den Donation som Hellsingfors stad af Drottning Christina på Hindersnäs hemman erhållit, utaf dess Glorwürdigste Efterträdare på den Kongl. Thronen icke bewisligen blifwit confirmerad och ytterligare stadfästad, 54 § uti 1772 års Regeringsform innehåller, att Städernes i Riket af fordne Konungar gifne och förlänte privilegier och rättigheter, efter tidernas omständigheter och det allmännas nytta och gagn skola lämpas: allmänna Lagen samt någon äldre eller sednare Kongl. Stadga och Förordning icke eller

*) Det förtjenar här anmärkas att staden icke ens då ansåg sig berättigad till Mejlans, som likväl äfwen då skattade till staden, på annan grund än den bördsrätt staden, såsom räntegare, förmenade sig hafva till detsamma; äfvensom det förhållande att staden erkände sig dertill ej hafva annan rätt än den Kongl. M:t och Kronan förut ägt.

tillåter en Donatarius, att på hwad sätt det ock wara må, förbyta eller förändra beskaffenheten och naturen af den jord, som under Donations tiden blifwit uplåten och förlänt samt den uti 5 § IV Cap. Jord. B:n Stadgade lösningsrätt för Kongl. Maj:t och Kronan samt Frälse ståndet, är af en helt annan beskaffenhet, än den en Donatarius utan erhållit särskildt lof och tillstånd, skulle kunna äga, emedan hembud till Kronan utaf dess utom börd sålde Kronojord, grundar sig på en tillhörig ägande rättighet och den Frälse ståndet förundte förmån till inlösen af Skattemanna rättighet, utom börd försäld, hwarå Frälse rätten innehafves och besittes, uppå det uti Adelige Privilegierna gjorde stadgande, att Frälset icke får ökas eller minskas, och en sådan Frälsemanna rättighet, såsom aldeles åtskild ifrån besittningsrätten, gå i arf, byte och kiöp, och då den med skatte rätts inlösen förenas, winner fullkomlig Frälse natur och egenskap. — Den styrka å Hellsingfors Stads wägnar däraf welat hämtas, att å Hindersnäs hemman erhållits Donation, på det Staden någorlunda måtte hafva sina commoditeter till utrymme och muhlbete, icke kan medföra rättighet till hemmanets afhysande och ägornas utläggande därtill, emedan Kongl. Brefwet af den 9 December 1693 bjuder att Hellsingfors stad skola de till dem donerade hemman i bästa måtto cultivera och snarare förbättra, än låta dem förwärras: och aldenstund Hindersnäs eller Meilands hemman ostridigt är *af Krono natur* *) och Kongl. Maj:t och Kronan icke bewisligen till Hellsingfors stad uplåtit och afstådt dess tillhörige lösningsrätt af skatterätten, utan densamma utöfwat, enär Kongl. Cammar Collegium genom Bref af den 25:e Martii 1777 uppå Konungens Befallningshafwandes därom gjorde förfrågan, bifallit Lagfartens fullföljande för käranden Mattheitzen å detta utom börd försälde och kronan till inlösen hembudne Meilands hemman, och Kongl. Hofrätten icke eller kan draga i twifwelsmål, som skulle Konungens Befallnings Hafwande underlåtit, att till Kongl. Cammar Collegium upgifwa hemmanets rätta natur och beskaffenhet, eller Kongl. Cammar Collegium att därom göra sig underrättad, innan Kongl. Collegium lämnat bifall till den emellan käranden och Jöran Mårtensson slutne handel om skatte rätten å Hindersnäs hemman; Fördenskull och i anseende till ofwan berörda skäl och omständigheter, hwartill äfwen kommer, att detta Hindersnäs eller Meilands hemman, såsom icke inom Stadens Gebieth belägit, ej är af den egenskap, som de lägenheter, hwarå Städerna i allmänhet, till följe af 21 § i Kongl. Resol. och Förklaringen öfver samtelige Städernes beswär, daterad den 13 Julii 1719 är tillagd lösningsrätt, det dessutom bewist blifwit, att Kongl. Maj:t och Kronan icke welat nyttja dess i Lag grundade hembuds rättighet till inlösen, utan Kongl. Cammar Collegium i omrörd måtto, å dess wägnar bifallit den för käranden påbegynte lagfart, pröfwar Kongl. Hof Rätten rättwist, att uphäfwa och ogilla Underrätternes i detta mål fäldte domar, samt däremot bibehålla käranden Handelsmannen Mattheitzen, wid dess med Jöran Mårtensson ingångne

*) Detta uttryck användes här såsom motsats till frälse och omfattar äfwen skattejorden.

och lagfarne köp om Hindersnäs hemmans skatterättighet, att den såsom annan dess Lag- och välfångne ägendom, oklandrat äga, nyttja och besitta — — —“.

Domnen i den tredje af ifrågavarande rättegångar, afskrifven å statsarkivet, är slutligen af följande innehåll:

„Hans Kejserliga Majestäts Dom uti det, genom ordentligt sökande, dock utan afgift, ifrån Hof Rätten i Åbo inkomne mål, emellan denna Helsingfors Stads äldste, Sökande, samt Handlanden Gustaf Adolph Sederholm och Krono Länsmannen Expeditions Fogden Gustaf Ruth, uteblifne Svarande, angående de förstnämndes utförde påstående att halfva Korpas hemman i Lill-Hoplax by af Helsinge Socken, såsom till Helsingfors Stad doneradt, måtte till dess fria förvaltning afträdas; uti hvilket mål handlingarne utvisa, att, sedan Bonden Eric Ekholm och hans Hustru Maria Rönberg eller Strömberg, hvilka innehaft berörde halfva hemman, derstädes år 1826 affidit, utan barn och kända arfvingar, och Härads Rätten i Helsinge Sockens Tingslag, utsett Expeditions Fogden Ruth och under rättegången aflidne Härads Nämndemannen Isac Lesch, att tills vidare förvalta sagde halfva hemman; så hafva Helsingfors Stads äldste, efter utverkad stämning, den 1 September 1827 vid Magistraten i denna Stad yrkat Expeditions Fogden Ruths och Nämndemannen Leschs förpliktande att till Staden afträda nämnde halfva hemman och för sin förvaltning deraf visa redo, uti hvilken sistnämnde omständighet de likväl sedermera frångått påståendet, äfvensom Stadens äldste uti en till Landshöfdingen i Länet den 30 derpåföljde November ingifven skrift anhållit, att Korpas hemman skulle i Jordeböckerne ifrån skatte till Krono Columnen förflyttas: derå, sedan Hof Rätten, i anledning af de besvär Ruth och Lesch anført öfver Magistratens den 29 September 1827 afsagde Utslag, hvarigenom Magistraten förklarar sig för behörig Domstol i saken, medelst Utslag den 28:de April 1828 uphäfvit förstnämnde Utslag, Stadens äldste fullföljt deras hos Magistraten i förestående måtto anställde talan vid Härads Rätten i Helsinge Socken, till hvilken Rätt de, som emellertid blifvit af Landshöfdingen genom Resolution den 6 October 1829 hänviste att vid vederbörlig domstol i orten söka frånvinna Korpas hemman dess i Jordeböckerne upptagne skatte natur, äfven utverkat stämning å aflidne Ekholms och hans jemväl dödblifna Hustrus Arfvingar och såvida desses namn och vistelse orter varit okände, låtit samma stämning enligt Härads Rättens föreskrift, kungöras uti Finlands allmänna Tidning, i anledning hvaraf hos Härads Rätten tillstädes kommit, ej mindre Handlanden Sederholm, som med särskilda köpebref och öfverlåtelse, af Maria Ekholms Systers son Nämndemannen Anders Werlander, och af en E. J. Julin uti Götheborg, för dess i äktenskapet med Eric Ekholms aflidne Syster Hedvig Ekholm i lifstiden sammanaflade barn, samt af Proviant Skrifvaren Eric Pettersson och hans Hustru Gustafva Wiberg, hvilka äfven hade varit arffallne efter Ekholm, sökt styrka sig ensam innehafva all rätt till Eric och Maria Ekholms hela qvarlätenskap, än Torparen Gustaf Hurtig, som uppgifvit sig vara skyld med Eric och Maria Ekholm, och derå grundat anspråk på delaktighet i

halfva Korpas hemman: Och har Härads Rätten efter den i handlingarne beskrifna omgång, sednast, genom utslag den 11 November 1833 i detta mål sig yttrat, och funnit handlingarne utreda, att en Ryttmästare vid namn Gert Skytte i medlet af 17:de Seclet ägt inom Helsinge Socken, under Frälsemanna rätt, ibland annat, Lill-Hoplax by, som utgjorts af ett hemman kalladt Hustru Walborg, tre andre hemman, och en utbysjord, samt att Drottning Christina, efter det bemälda Ryttmästares Enka Christina Fredag i underdånighet sökt att, emot vederlag i jord annorstädes, få afstå nämnde lägenheter till Kronan, genom Bref den 8:de November 1650, unnat och efterlätit Helsingfors Stad sagde lägenheter till muhlbete i evärderlig ägo, och, i vederlag för de samme medelst Resolution den 30 i samma månad, tillagt Enkan Skytte och hennes sonasöner, fastigheter inom annan Socken: vid öfvervägande hvaraf, äfvensom af hvad för öfrigt inlupit Härads Rätten ansett vara fullkomligen å daga lagdt, att hemmanet, Hustru Walborg eller Korpas före den 8:de November 1650, varit frälse*), men genom det då skedda utbytet åter tillfallit Kronan och såsom sådant blifvit till evärderlig ägo förlänadt åt Helsingfors Stad; i anseende hvartill och på de flere i Utslaget upptagne skäl Härads Rätten förklarar, att i fråga komne halfva Korpas hemman genast skulle, af den som det samma besutte till Helsingfors Stads fria ägo och förvaltning afträdas; hvaremot Lagmans Rätten i Kymmene Lagsaga, dit såväl Helsingfors Stads äldste, som Handlanden Sederholm och Expeditions Fogden Ruth uppå erlagdt vad, dragit saken, genom Dom den 28:de Maji 1834 ansett vara utredt, att meranämnde hälft af Korpas hemman är af skatte natur, samt förty och på de i Domen upptagne flere andra skäl jemte upphäfvande af Härads Rättens Utslag, förkastat Helsingfors Stads äldstes uti detta mål utförda talan; hvilket Lagmans Rättens yttrande, Hof Rätten, der Stadens äldste, efter erlagdt vad, sin talan i saken fullföljt, medelst Dom den 7 Martii sistlidet år, på skäl som den samma innehåller, gillat: deruti Stadens äldste, i föreskrifven ordning, om ändring i underdånighet anhållit, hvarefter åtskillige nödige ansedde upplysningar blifvit infortrade och aflemnade; Gifven uti Kejserliga Senaten för Finland och Dess Justitiae Departement i Helsingfors, den 14:de Maji 1836.

Hans Kejserliga Majestät har i Nåder låtit handlingarne i detta mål Sig

*) Upplysningsvis må här meddelas att under ifrågavarande rättegång ett bevis företeddes derom, att vid Korpas hemman är i 1649 års jordebok antecknadt „frälse“. Deraf får man dock icke sluta till att hemmanet ansetts vara purt frälse, utan tvärtom att det varit endast „frälsskatte“, hvilken natur, på sätt af 5 § i Kongl. Förordningen den 21 Febr. 1789 om Kronohemmans försäljande till skatte framgår, uppkommit bland annat derigenom, att räntan från skattehemman öfvergått från Kronan till frälseman. Och just detta förhållande egde vid denna tid rum med Korpas hemman. I jordeböckerna infördes frälsskattehemmanen fortfarande i frälse kolumnen, men anses derigenom ingalunda hafva förlorat sin egenskap af skatte derjemte, ehuru de äro frälse gentemot Kronan, som deraf icke uppbär ränta, hvarföre ett sådant hemman endast i det fall, att ränteagaren förvärfvar sig eganderätten jemväl till jorden, blir s. k. purt frälse.

föredragas; och alldenstund genom behörige ifrån Lands Contoiret i Tavastehus samt Senatens allmänna Archiv uthändigade bevis blifvit tillförlitligen styrkt, hvad af Sökanderne icke heller kunnat motsägas, att i frågavarande hälft af Korpas hemman, med gamla namnet Hustru Walborg, om ett hälft mantal, i Lill-Hoplax by, finnes vara, redan uti den år 1687 upprättade jordebok, som är den äldsta vitterligt tillgängliga, efter det Korpas hemman år 1650 af Drottningen Christina till Helsingfors Stad donerades, såsom skatte antecknad och sedermera jemväl uti alle öfrige jordeböcker, intill närvarande tid, utan förändring, uti skatte Columnen upptagen, hvaraf således följer att sagde Lägenhet, enligt 42 § i Kongl. Resolutionen på Allmogens Besvär, daterad den 28:de Junii 1831 *), skall såsom gammalt skatte anses och behandlas; Fördensskull, och då denna hemmans hälft, med åtföljande skatte natur, icke kan i grund af ofvannämnde Donation, hvarå Sökandernes anspråk sig stöder, öfvergå till Stadens före denna rättegång, såvidt handlingarne visa, aldrig påyrkade, än mindre åtnjutne oinskränkta ägo och förvaltning, samt alla de i behörig ordning bevakade och stadfästade laga fång, i kraft af hvilka fordna och sednare ägare hemmans delen besuttit, utan afseende lemnas, pröfvar Hans Kejserliga Majestät, på sådan grund, gilla Lagmans Rättens och Hof Rättens sammanstående Domslut, hvarigenom Käromålet blifvit förkastadt. Det alle, som vederbör, etc.“

Äfven innehafvaren af Korpas hemman är således gentemot staden genom slutlig dom tryggad vid eganderätten till hemmanet.

Med hänsyn till alla ofvan anförda omständigheter har utskottet för sin del ej kunnat komma till annan slutsats än att donationen af ifrågavarande sex skattelägenheter omfattat endast den från desamma utgående räntan — eller rättare en del deraf, — medan besittnings- och eganderätten tillhört åborne. På grund häraf måste utskottet äfven anse hvarje försök från stadens sida att tillvinna sig eganderätten till ifrågavarande skattehemman fullkomligt fruktlöst. Ty då frågan gäller upphäfvandet af en bevisligen under minst tvänne sekler utöfvad besittnings- och skattemannarätt, hvars tillvaro således sträcker sig till de äldsta tider, från hvilka tillförlitliga upplysningar kunna hemtas af i behåll varande handlingar, måste bevisningsskyldigheten otvifvelaktigt åligga den, som yrkar att

*) Denna § lyder (enl. Stiernman) sålunda: „Vidkommande Allmogens i Finland och Österbotten underdånige ansökning, att blifva underrättadt, på hvad sätt Skatterättigheten å många hemman blifvit förlorad, der likväl åboerne Barn efter Barn dem skola besuttit och alltid utgjordt hvad dem ålegat, hvarföre i Underdånighet hemställles, om icke antingen Indelnings-Wärcket eller de gamle Jorde-Böckerne skola tagas härtinnan till fundament och rättelse; Så finner Kongl. Maj:t skäligt, att de hemman, som i de gamla Jordeböckerne och sjelfva Indelningsvärcket stå för Skatte införde, böra derefter anses; Men skulle ett eller flera hemman stå i gamle Jordeböckerne och Indelningsvärcket under diverse titlar, så att i ett dera står för skatte och i det andra för crone, så finner Kongl. Maj:t i sådane Speciela mål bäst vara, at på sådane händelser derom underrättelse sökes hos Hans Kongl. Maj:t och Riksens Cammar-Collegium, som hafver om Hemmanens Natur at noga låta undersöka, samt vederbörande derom lemna behörig underrättelse“.

denna skattemannarätt såsom med orätt tillkommen skall upphävas. Och åstadkommandet af en dylik bevisning har såsom känt visat sig vara omöjligt.

Men äfven om utredning kunde förebringas derom, att något eller alla nu ifrågavarande skattehemman skulle blifvit skatteköpta efter det de år 1650 blefvo till staden donerade, skulle, enligt utskottets uppfattning af sakförhållandet, staden icke hafva någon utsigt att tillvinna sig dessa hemman, hvilka icke kunna anses vara staden donerade annorlunda än såsom aflöningshemman för Magistraten, hvars medlemmer ända till senaste tider — och antagligen allt sedan 1685 eller möjligen ännu tidigare — från dem åtnjutit räntan såsom lönebidrag*). För en sådan utgång talar en genom Kejslerliga Senatens Dom den 5 innevarande November afslutad rättegång rörande bland annat ett till Åbo stads Magistrats aflöning anslaget hemman, hvilket under sist förflutna sekel blifvit skatteköpt, men hvilket staden sökt tillvinna sig under anförande att detta hemman, som vid tiden för dess donerande till staden varit af krononatur, blifvit af kronan gifvet med full eganderätt till Magistratens aflöning, hvarför det ej bort kunna staden frånhandas, ens med stadsmyndigheternas samtycke, och i följd deraf icke heller skatteköpas. Stadens yrkande på skatteköpets återgående har nämligen af domstolarne i alla instanser blifvit förkastadt, och detta hufvudsakligen på grund deraf: att den staden tillagda rätten endast innefattade rättighet till den från hemmanet utgående räntan, hvaremot åbon fortfarande bibehållits vid sin rätt att besitta hemmanet; att besittningsrättshemman enligt 7 punkten i Kongl. Förordn. af den 19 September 1723 få till skatte försäljas och att slike till städerna förlänta hemman hvarken uti berörda förordning eller i sedermera utkomna författningar äro från skatteköp undantagne; att uti förevarande fall Åbo stads Magistrat och stadens äldste förklarar sig icke hafva något mot skatteköpet att invända, samt att § 4 i Kongl. Försäkran å Städernas besvär af den 23 Februari 1789 endast har afseende på de under namn af stadsjord städerna förlänade egor och därför icke uti detta fall var tillämplig.

Hvad åter angår de två såsom kronohemman upptagna lägenheterna, Böhle eller Böhls N:o 4 i Lillhoplax by och Nybondas N:o 5 i Äggelby by, hvilkas återvinnande under stadens fria disposition jemväl ifrågasatts, bör utskottet först erinra att, i öfverensstämmelse med dess ofvan refererade uppfattning angående omfånget af den genom såväl Drottning Christinas som tidigare, i samma ordalag, gjorda donationer staden medgifna rätten till de donerade lägenheterna, jemväl

*) I den skrift, som föranledt till förberörda Kongl. Br. af den 4 Nov. 1757 yttrar Landshöfdingen Grefve Gyllenborg, bland annat: Och emedan de Cronohemman, hvilka fordom blifvit städerna donerade, äro på landet, utom städernas rätta territorium om domsaga belägna, af hvilka Magistraterna till aflöning endast njuta räntan o. s. v.

dessa hemman blifvit blott med räntan till staden donerade, under det jorden fortfarande stannat i åbornes besittning, men att staden i afseende å dessa hemman fått både rättighet och skyldighet att i laga ordning å dem till- och afsätta åbor, och sålunda tillse att de icke förlora sin natur af sjelfbestående jordlägenheter.

Att så varit förhållandet, anser utskottet, förutom af det förut anförda, framgå ytterligare af följande omständigheter.

Antagandet att staden genom donationerna skulle förvärfvat sig fullständig egande- och dispositionsrätt till de donerade lägenheterna hvilar på förutsättningen att kronan verkligen vid donationstillfället skulle egt sådan rätt till ifrågavarande hemman. Men om ock dessa två hemman voro krono, synes det föga sannolikt att hemmanen vid denna tid skulle varit öde. Och om hemmanen då häfdades af åbor, var deras besittningsrätt redan vid denna tid blifven af långt mera tryggad art, än landbors, hvilka skulle kunnat utan vidare från hemmanen fördrifvas. Detta synes bland annat af de icke långt derefter emanerade Kongl. påbud, som betryggade kronohemmansåbors besittningsrätt (Kongl. Regl. af den 5 Januari 1684, samt Kongl. Resol. på allm. besvär af den 11 November 1686 § 25 och af den 9 Mars 1689 § 10) hvarjemte här må framhållas, att landbostädja å kronohemman, som i Sverge tidigare var vanlig, aldrig förekommit i Finland, utan hafva åborne å kronohemmanen i Finland alltid suttit man efter man å sina hemman (Liljenstrand, Finlands jordnaturer pag. 388—390).

För öfrigt bör bemärkas att af nyssnämnda tvänne hemman Böhle i Lillhoplax, i likhet med samtliga ofvanberörda sex skattehemman, var, innan det till staden donerades, i jordeböckerna upptaget såsom „Norrköpings besluts frälse“. Men, såsom bl. a. af den i Botins „Beskrifning om svenska hemman“ Del. I pag. 132—6 ingående redogörelsen för de s. k. Norrköpings-beslutsgodsen (liksom ock af Liljenstrands „Finlands jordnaturer“ pag. 265) närmare framgår och redan här ofvan framhållits, hade den, som i förläning erhållit jordlägenheter under nyssberörda vilkor, icke oinskränkt rätt till desamma, ens då jorden var af krononatur. Och det är, såsom redan antydts, därför icke antagligt att staden vid donationen skulle erhållit bättre rätt till desamma än den som innehafts af den nästföregående donatarien.

Då derjemte uti Kongl. Maj:ts förut åberopade Resol. af den 29 December 1693 hemmanet i Äggelby särskildt omnämnes bland de hemman som äro stads Magistraten till aflöning anslagne, synes icke någon tvekan böra råda derom, att äfven i afseende å dessa kronohemman stadens rätt inskränker sig blott till den från hemmanen utgående räntan jemte befogenheten att, genom till- och afsättande af åbor i laga ordning, sörja för hemmanens vidmakthållande. Och i hvilket förhållande staden under sådana omständigheter måste anses stå till de nuvarande innehafvarene af dessa lägenheter framgår nog tydligt af Kejs. Senatens den 23 Maj 1815 gifna utslag i en tvist mellan Magistraten i Åbo stad, å

ena sidan, samt åborne å några Magistratens löningshemman (af krononatur), å den andra, ur hvilket utslag utskottet tillåter sig anföra följande utdrag:

„H. K. M:t har i Nåder låtit sig desse underdåniga besvär med dertill hörande handlingar föredragas, och däraf inhämtat: att — — — Landshöfdingen genom — — — dess öfverklagade utslag förklarar: att Magistraten väl funnes genom Konung Gustaf den I:stes Gåfvo Bref och Konung Johans Bref af den 18 Augusti 1569 samt Drottning Christinas förklaring af den 8 November 1650 hafva erhållit Donation å i fråga varande och flere hemman med rättighet att dem njuta och behålla qvitte och frie för alla vissa och ovissa deraf utgående utlagor, samt att Magistraten genom Kongl. Resol. den 14 December 1732 fått sig tillagd rättigheten att af- och tillsätta Bönder på sine Lönings hemman på samma sätt som det med Academie hemman skedde, vid hvilken rättighet Magistraten genom Kongl. Resol. af den 16 Oktober 1777 blifvit bibehållen, hvarföre ock Konungens Befallningshafvande i Länet samt Kongl. Kammar Collegium ej ansett Landshöfdingen berättigad att åboer å desse Magistratens hemman immittera och uppå hvilka skäl Magistraten under åberopande af Kongl. Brevet till Åbo Academi Cantzler af den 7 Januari 1748 förmodat Landbo rättigheten endast vara åboerne på desse hemman förvarad, men Magistraten deremot tillhöra att ensam och efter behag bestämma de utlagor och öfriga skyldigheter, som åboerne ålåge. Men aldenstund samtelige desse hemman till sin natur äro Krono och Konungen öfver sådane Hemman i allmänhet icke förbehållit sig annan rättighet, än att igenom dess Befallningshafvande tillsätta åboer, hvilka emot den stadgade Räntans utgörande samt vederhäftig borgen så väl därföre som Hemmanets tillbörliga häfd blifvit försäkrade om orubbad besittning för sig och sina efterkommande, så länge de sina skyldigheter i omförmält måtto fullgöra, fördenskull och då deraf följde att de framfarne Regenter, hvilka Magistraten för desse Hemman hade att tacka, möjligen icke kunnat eller velat gifva Magistraten större rättigheter än de sjelfve ägt, eller minska dem som åboende därå fått sig förbehållne, har Landshöfdingen ansett Magistraten genom Donationen ej heller hafva erhållit annat än Räntan och rättigheten att sjelf meddela de Immissioner, som Konungen genom dess Befallningshafvande förut utfärdat, utan tillstånd hvarken att öka Räntan eller att vid åboernes till- och afsättande vika från de författningar, som angående Krono Hemmans åboer i öfrigt äro till efterrättelse faststälde; hvilka grunder, utom det de vunne styrka deraf, att Magistraten, och icke den af dess Ledamöter som är Ränntagare, fått rättigheten att af- och tillsätta Bönder på desse Hemman, jemväl, sedan denne Magistratens rättighet genom 1732 års Kongl. Resol. blef uttryckeligen bekräftad, vore följde både af framlidne Landshöfdingen Otto Yxkull uti dess den 3 September 1744 meddelte och af Magistraten icke öfverklagade Utslag angående desse Hemmans Åboers rättighet att lika med andre Krono Hemmans innehafvare njuta eftergift af Ordinarie och Extra Ordinarie Räntorne för det dem under kriget öfvergångne lidande, och af Konungen uti dess Nådiga Resolution

af den 6 Julii 1804 som förklarar Magistraten hafva varit oberättigad att rubba den försäkran, Bondesonen Eric Ericsson vunnit om åboenskap å Kairis Magistraten å Lön anslagne Hemman, hvartill han efter sin fader varit berättigad. I anseende dertill har Landshöfdingen pröfvat rättvist och med författningarne enligt att trygga förenämnda Hemmans Åboer vid besittningen af sine innehafvande Hemman, så länge och intill dess visas kunde, att de genom sine skyldigheters eftersättande gjort sig deraf förlustige; i följe hvaraf Magistratens påstående om Böndernes afhysande i grund af de ågångne uppsägningarne altså komme att förfalla. — — Hvad parterne ömsesides i detta mål anført och Handlingarne innehålla, har H. K. M:t i Nåder öfvervägat: och beträffande först Magistratens underdåniga besvär öfver den förklaring, Landshöfdingen genom dess öfverklagade Utslag meddelat, angående Magistratens och Hemmans Åboernes ömsesidiga rättigheter till och i afseende å dessa Hemman samt vilkoren för Besittningsrätten derå, så finner H. K. M:t Magistraten icke hafva anført någre sådane skäl som till ändring därutinnan föranleda, utan pröfvar i Nåder skäligt att så mycket mera gilla Landshöfdingens härom meddelte utlåtande, som Innehafvarene af Academie- och Krigsmanshus Hemmanen, de där på lika sätt äro till Lönningar och underhåll donerade, i afseende å Åboers af- och tillsättande äfven tillgodo njutit den rätt och förmon, Åboerne å Krono Hemman genom författningarne i allmänhet tillagd är, och likasom desse utan Ränteförhöjning ofördrefne för sig och efterkommande fått besitta sine Hemman, derest de genom vanart, vanhäfd eller eftersatte Räntor och skyldigheter ej åboe rätten förverkat. I afseende å Magistratens i fråga varande Lönings Hemman kommer ännu att enligt Reso och S:t Mariae Socknars 1687 års Vinter Tings protocoll, uti tvisten emellan professoren Andreas Petraei och Magistraten, angående Rättigheten till Hallis Mjölqvarn, Magistraten för sine i Hallis by innehafvande Lönings Hemman undandragit sig svaromål på den grund, att Magistraten ej vore jordägande, utan Kronan, hvars ombud för de samma borde talan föra, äfvensom att Åbo Stads Fullmäktig vid 1731 års Riksdag, enligt hvad Kongl. Resol. af den 14 December 1732 utvisar, icke anhållit för Magistraten om annan rättighet, än att af- och tillsätta Åboer, enär åboerne oförsvarligen brukade och häfdade sine Hemman eller eftersatte att betala Räntan efter uträkning och Kongl. Resolutioner, i hvilka fall Magistraten endast begärt frihet att Bönderne lagligen få uppsäga och andre tillsätta. Magistraten har således tillförene hvarken förment sig äga annan och vidsträcktare rätt å desse Hemman, eller har Konungen Magistraten någon större magt beviljadt, än Academien öfver sine Hemman erhållit och utöfvat; hvarutom jemväl deraf synes, det åboerne aldrig varit såsom Magistratens Landbönder ansedde, att frågorne om desse åboecombyten förut tillhört Kammar Collegii pröfning, på lika sätt som Krono Hemmans åboenskap, utan att någonsin hafva varit den Executiva eller Domare Magtens afgjörande underkastade, såsom det sker då Landbonde fördrifvas eller afhysas vill. Kunnande härvid icke eller utan afseende lemnas att större delen

af desse Hemman i långliga tider man efter man varit besutne af samma slägter och att deras afkomlingar altså äga en i författningarne grundad rätt att erhålla åboenskap å den jord förfäderne innehaft och odlat, likasom att genom möjeligen för högt åsatte Räntor och täta åboe ombyten Hemmaren skulle råka i ödesmål och framtida Magistrats personer äfventyra att å sin anslagne Lön blifva lidande, derigenom att deras företrädare igenom öfverdrifna skatters utprässande åboerne utarmat.“

Någon utsigt att nu kunna till stadens omedelbara disposition förvärfva ens de ifrågavarande två kronohemmanen synes på grund af det anförda icke förefinnas. Vål är det sant att stadens Drätselkammare, med anledning deraf att både Kronan och staden gjort anspråk på den expropriationsersättning, som blifvit faststald för ett från Böhle hemman för militieverkets räkning exproprieradt jordområde, samt den härom uppkomna tvisten af Guvernörsemetet hänskjutits till domstols behandling, vid Helsingesockens Häradsrätt mot Kronan väckt rättegång angående tillerkännande åt staden af förberörde hemman, hvilken rättegång genom Häradsrättens utslag af den 4 September 1884 — hvilket utslag fått vinna laga kraft, utan att underkastas högre rätts pröfning — afgifvits derhän att hemmanet blifvit staden tillerkändt. Men genom denna rättegång, som egentligen var en tvist emellan Kronan och staden, har staden blott tillvunnit sig den rätt, som, i händelse hemmanet varit Kronan behållet, kunnat af Kronan tagas i anspråk, medan åbon å hemmanet kvarstår i samma ställning som förut. *) Och då de nuvarande åborne å Böhle och Nybondas hemman genom Magistratens immissionsutslag af den 13 December 1861 och 30 December 1876 blifvit i hemmanen inrymda på de för kronohemmans åbor gällande vilkor, är staden gentemot dem bunden, så att någon talan om deras skiljande från hemmanens förvaltning ej kan komma i fråga i annan händelse än om de genom vanhäfd m. m. förverka sin åborätt.

Emot Utskottets här ofvan gjorda framställning kunde måhända invändas, att ju staden dock i verklig ego bekommit åtskilliga af de donerade hemmanen. Men härvid bör ihågkommas, att en stor del af dessa hemman vid tiden för den ursprungliga donationen voro öde och således kunde omedelbart af staden tagas i besittning, dels senare förfallit i ödesmål **), dels tillfallit staden mot vederlag

*) Detta utslag, som enligt Stadsfullmäktiges beslut den 1 December 1885 öfverlemnats till Utskottet, har Utskottet dock icke ansett föranleda till något vidare yttrande från Utskottets sida.

***) Särskildt anmärkningsvärda äro i detta afseende de upplysningar, som vinnas ur följande den 12 Juni 1654 till Kongl. M:t ingifna skrift, som ligger till grund för Kongl. M:ts den 7

åt förre innehafvaren af Kronan (jfr Kongl. Resol. 20 November 1643), dels inköpts (Meilans), dels slutligen på annat sätt af staden förvärfvats.

Och just ur det förhållande, att åtskilliga lägenheter i de donerade byarne voro öde vid den tid de till staden donerades, kan måhända äfven betydelsen af de i donationsurkunderna använda uttrycken: till „mulbete, fiskeri och andra nöd-
torfter“, till „mulbete och eljest“, till „mulbete och utrymme“, till „utrymme i mulbete“ förklaras och äfven låta förena sig med ordalagen i 1693 års resolution, hvilken angår de af dessa hemman, som af „framfarne konungar“ blifvit stadens magistrat anslagna till aflöning, enligt den skattläggning, hvartill de i jordeböckerna finnas vara beräknade. I detta afseende anhåller utskottet att, med anslutning till hvad här ofvan å s. 6 framhållits, ytterligare få yttra några ord.

Ett af de hufvudskäl, som åberopats till stöd för stadens eganderätt till nu ifrågavarande hemman, är just donationsurkundernas nyssanfödda ordalag angående ändamålet med donationen. Huru skulle, har man anmärkt, dessa byar kunnat gifvas staden till „utrymme“ om dermed icke skulle afsetts ett faktiskt öfverlåtande åt staden af sjelfva det jordområde, de donerade byarne omfatta? Denna invändning anser utskottet sig kunna bemöta, å ena sidan dermed att, såsom redan ofvan uttalats, ordalagen i donationsbrefven icke alltid voro så noga öfvervägda och, å den andra, att det icke synes vara riktigt att tänka sig ordet „utrymme“ ensamt för sig och, lösryckt ifrån sitt sammanhang, hänfördt till hvarje af de uti de donerade byarne befintliga lägenheterna. Såsom redan anmärkts, voro åtskilliga af de till staden donerade hemmanen vid den tid donationen skedde i ödesmål. Något hinder för konungen att förläna dessa sistnämnda

Augusti 1654 meddelade Resolution, hvilken Resolution är tryckt i, Handlingar rörande den till Helsingfors stad donerade jord“. Skriften har följande lydelse:

„Stoormächtigaste Konungh

Allernådigste Furste och Herre

Eders Konungl. May:ts allernådigaste förklarmingh begäres uthj all som största underdånighet på effter skreffne Puncter.

3.

Effter som uthaf Gärdtz Skyttes bönder som hennes Kongl. May:ts för detta Vår allernådigaste regerande Drotning haffver allernådigast benificerat staden medh, ey äre flere ähn sex behåldne och widh haffstranden belägne; alt för dy begäres underdånigast, att Eders Konungl. May:ts wille nådigast befrya dem för uthskriffning, och i stället låta föra dem under Båtzmans heemkallet.

Eders Konungzl. May:ts

Äre och förbliffve Wij efter Vår skyldigheet underdånigaste och trooplichtigaste Undersätare så lenge Wij leffve.

Borgemästare och Rådth medh gemene Man af Borgerskapet j Helsingfors alle samptlige“.

Af alla de hemman, som genom Kongl. Resol. den 30 Nov. 1650 (se de tryckta „Handlingarne“) förlänades staden, voro således år 1854 endast sex icke i ödesmål,

hemman till verkligt utrymme för staden, d. v. s. till utvidgning af densammas jordområde, förefanns följaktligen icke. Och likaså sjelffallet är således att en sådan lägenhet kunde åt staden gifvas och af denna användas till mulbete. Andra af dessa lägenheter, af dels skatte, dels krononatur, voro deremot vid denna tid bebyggde samt befunno sig i enskild ego och besittning. Att sistnämnda hemman icke kunde för sådant ändamål doneras är naturligt redan af det enkla skälet, att man, om så skett, derigenom skulle i så hög grad laederat enskild rätt att ingen domstol hade underlåtit att förklara donationen för olaglig. Påtagligen är det derföre just dessa i enskild ego och besittning då befintliga hemman, som i 1693 års oftanämnda resolution sägas vara af framfarne konungar (och således långt innan den tiden) med räntan anslagna Magistraten till aflöning. Om sjelfva jorden verkligen tillfallit staden, hvarföre skulle då denna hänvisning till det i jordaboken antecknade skattebeloppet hafva skett? Och hvarföre skulle Magistratens medlemmar då hafva tilldelats endast räntan och de icke inrymts i sjelfva lägenheterna eller åtminstone fått uppbära hvad för dem kunnat erhållas i arrende? Allt detta är omöjligt att förklara annorlunda än att vid donationen af dessa hemman afsågs endast räntan.

Men ehuru utskottet således håller före att lägenhetsinnehafvarenes rätt till jorden förblef af donationen oberörd, vore det dock måhända möjligt — och såsom det synes icke heller stridande mot nyssnämnda uppfattning — att staden jemte räntan tillades någon betesrätt på dessa hemmans skogsmarker. Utskottet har här ofvan antydt att ifrågavarande byar tidigare voro under Norrköpings besluts vilkor förlänade åt Gert Skytte, af hvars enka Kronan emot vederlag på annan ort tillbytte sig dem för att åt staden öfverlemnas. Det antagande ligger således nära, att donationen till staden skedde under vilkor af enahanda rätt åt denne gentemot åboerne, som Skytte i sådant afseende haft sig tillförsäkrad. Men till naturen af donationer under Norrköpings besluts vilkor hörde, bland annat, äfven att donatarie å länegods (af krononatur) hade samma magt och rätt som å sina frälsehemman att nyttja skogen efter sin lägenhet och vilja med huggande af bjelkar, hus- och sågtimmer, sparrar, ved och annat slikt, och den bruka till sitt gagn, till salu eller husbehof utan någons tilltal. Han kunde vidare å sådana länegods anlägga nya hemman och torp, blott de skattlades och trädde i rusttjänst (Botin a. a. s. 134.). Vid donationer af skattehemman gälde åter, att donatarien icke erhöll någon åtkomst till sjelfva jorden och hemmanet, utan allenast till räntan, och icke heller fick understå sig att skattebondens utlagor förhöja eller honom med någon osedvanlig tunga besvära, utan låta honom alldeles vid det förblifva, som han till Kongl. M:t och Kronan hade varit van att utgöra, och andre skattebönder, som under Kongl. M:t och kronan voro behållne, utgjorde eller komme att utgöra (Botin a. a. s. 135.). Skattebonden var således fullt säkerställd i sin eganderätt, hvaremot donatarien, i fråga om kronohemman, sjelffallet hade rätt att vid *besittningsledighet*, men icke heller förr, få öfvertaga detta,

Känt är emellertid att de tidigare skattläggningarne omfattade endast åker och äng, men icke utmark; ett förhållande, som äfven på sin tid åberopades såsom rättsgrund för de afvittringar af öfverloppsjordar för Kronans räkning, hvilka egde och än i denna stund ega rum i sammanhang med storskiftena. Det vore derföre tänkbart att Kronan på sådan grund ansåg sig ega rätt att tillerkänna staden betesrätt på de skogs- och utmarker, som underlydde sagda byar, helst dessa, såsom sagdt är, bestodo af dels skatte- dels krono- hemman, hvilka sistnämnda hemmans åbor, likasom kronobönder öfverhufvud, endast hade en ganska kringskuren nyttjanderätt till skogen. En sådan åskådning har något stöd i egodelningskompromissrättens i Helsinges utslag och stadfästelsedom af den 11 juli 1776. I detta utslag, som angår storskiftet i åker, äng och skogsmark i Lill-Hoplax by, yttras nemligen i anledning af ombudets för staden Borgmästaren Kuhlbergs yrkande att mulbetet å Lill-Hoplax bys mark skulle förbehållas för stadens kreatur, följande:

„För öfrigit och emedan hela denna Lillhoplax by är Helsingfors stad, enligt dess Privilegier och flere Kongl. Donations Bref, både till utrymme, mulbete, vedfång och andra nödtorfter af Höga Öfverheten i Nåder förländ; ty får ej något af hemmanen sina skogsskiften särskildt inhägnade och afgärda eller stadens kreatur ifrån betesmarken uti dem såmedelst utestänga.“

Att närmare efterforska, hvilken betydelse detta utslag, som möjligen äfven kunnat i någon mån grundas på det i donationsurkunderna förekommande uttrycket „utrymme i mulbete“, bör tillmätas och hvad rätt staden i antydda afseende till äfventyrs haft, eller om en sådan ännu kan göras gällande, har utskottet likväl ansett ligga utom området af sitt uppdrag, som afsåg att söka utreda eganderättsförhållandena.

Till stöd för sin mening har det förre utskottet slutligen åberopat äfven Kejsarliga Senatens den 30 Oktober 1874 gifna dom uti särskilda af Fredrikshamns stad utförda mål emot innehafvarene af åtskilliga till nämnda stad donerade lägenheter, af dels skatte- dels krononatur, af hvilka hemman de sistnämnda genom samma domar tillerkändes staden, medan deremot dess anspråk på hemmanen af skattenatur förkastades. Ifrågavarande domar måste dock anses vara utan all betydelse för bedömandet af nu föreliggande fråga. Denna donation fick nemligen Fredrikshamns stad efter 1743 års krig emottaga af ryska regeringen och den kan derföre icke bedömas enligt samma rättsgrunder och ur samma synpunkter, som de af framfarne svenska Konungar gjorda förlänningarne. Då emellertid nämnda rättegångar (af hvilka en bland dem som angår kronohemman finnes refererad i Juridiska föreningens tidskrift för år 1875 s. 86 ff.) blifvit åberopad till stöd för en mening, fullkomligt motsatt den, som af utskottet omfattats beträffande

donationerna till Helsingfors stad, har utskottet ansett skäl förekomma att här redogöra för dessa domar.

De begynna med en recit, hvilken i alla mål angående kronohemman är af nedan angifna innehåll samt i dem angående skattehemman af enahanda lydelse, utom att de kursiverade orden äro uteslutna:

„I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senats för Finland dom uti ett, utan erlagde afgifter, från Wiborgs Hofrätt inkommet revisionsmål emellan Fredrikshamns stad, genom ombud Vicehäradshöfdingen Ivar Schröder, sökande, samt — — — svarande, angående Vicehäradshöfdingen Schröders, å sagde stads vägnar, utförda talan om — — — förpligtande att till staden afträda — — —.“ Gifven uti Kejslerliga Senaten för Finland och Dess Justitie-Departement, i Helsingfors, den 30 Oktober 1874.

Kejslerliga Senaten har låtit handlingarne i målet Sig föredragas och af dem inhämtat: att Fredrikshamns stads Magistrat och borgerskap år 1743 hos Kejsarinnan Elisabeth skriftligen framställt, hurusom staden „ganska litet och kringskuret på en helt torr mark haft muhlbete för sina kreatur samt att Magistratspersonerne icke, som eljest öfverallt, hade hvar sitt hemman till sin bättre utkomst“, i anseende hvartill Magistraten bönfällit att blifva benådad med de „nära intill staden belägna fyra gårdar i Strömsby, tolf i Sigvarts och fem i Bamböle byar“, hvilka lägenheter då varit „afbrände samt alldeles öde och utan åbyggnad“; att Landshöfdingen, Generallöjtnanten B. J. Campenhausen uti häröfver till Dirigerande Senaten i Kejsaredömet Ryssland afgifvet betänkande *vitsordat att hemmanen då voro „alldeles ruinerade och husen uppbrända samt åboerne mestadels ihjalskjutne“*, hvarföre Generallöjtnanten tillstyrkt det „Magistraten och staden dessa hemman till en beständig donation benådas kunde, besynnerligen som staden hade ganska litet muhlbete och utaf omrörde hemman på lång tid ingenting vore att förvänta“; att Dirigerande Senaten medelst ukas af den 9 December 1743 „såsom till en donation och muhlbete för stadens kreatur uppdragit Magistraten och staden Fredrikshamn besittningen af meranämnde tjuguet hemman“, uti hvilka staden derefter medelst inrymningsbref af den 2 Maj 1744, blifvit till „rolig besittning“ immitterad; samt att Magistraten den 8 December 1852 beslutit att sjelf öfvertaga förvaltningen af ifrågavarande hemman, hvilka derförinnan besuttits af särskilda åboer, de der till staden ej erlagt annan afgäld än jordeboksräntan, och i sådant afseende låtit uppsäga åboerne å sagde lägenheter, utan att Magistraten likväl sedermera, såvidt handlingarne upplysa, vidtagit någon vidare åtgärd i berörda syfte förrän år 1865, då Magistraten hos Guvernören i Wiborgs län anhållit, att emedan åtskilliga Bönder i Bamböle by obehörigen innehade de staden derstädes tillhöriga hemman, dessa åboer måtte från samma lägenheter afhysas; hvarom Guvernören medelst särskilda resolutioner af den 4 och 7 December 1865 sig utlåtitt: att som ej ens påstådt, mindre visadt blifvit, det sagde byamän, hvilka ostridigt åbodde de staden tillhöriga hemman i berörde by, skulle desamma i så

måtto vanhäfdat att de derföre, jemlikt 4 § 16 kap. J. B., borde derifrån vid nästa fardag vråkas, alltså kunde Magistratens förestående anhållan icke bifallas; vid hvilken åtgärd Wiborgs Hofrätt, der Magistraten öfver densamma sig besvärat, genom särskilda utslag af den 16 April 1866 låtit bero; hvarefter Hans Kejserliga Majestät, under hvars nådiga pröfning Magistraten vidare dragit omförmälda mål, uti dom af den 22 Februari 1867 förklarar Magistraten icke hafva anfört skäl till ändring i Hofrättens utslag, hvilka förty i nåder gillats, jemte det Magistraten lemnats öppet att, i fall af fog, i laga ordning emot änbemälde åboer utföra talan om deras förpligtande att till Fredrikshamns stad afträda de af dem bebrukade lägenheter.

I anledning här af har Magistraten genom dess ombud Vicehäradshöfdingen Schröder låtit till Häradsrätten i Weckelaks sockens och Sippola kapells tingslag instämma — — — samt, på grund deraf att Fredrikshamns stad genom åberopade donationsurkunder undfått full äganderätt till de staden tillagda hemmanen och det enligt nådiga reskriptet den 17 April 1817 tillhörde Magistraten enskildt att draga försorg om förvaltningen af sagde hemman, yrkat det — — —, som af dessa lägenheter innehade — — —, måtte åläggas att detsamma till stadens ägo och förvaltning afträda; öfver hvilket påstående Häradsrätten medelst utslag den 4 November 1872 sig utlåtut, det hade väl Fredrikshamns stad genom Dirigerande Senatens åberopade ukas fått ifrågavarande hemman sig underslaget; dock som nämnde ukas icke uttryckligen förklarade att staden erhållit full ägande och dispositionsrätt till lägenheten, utan af nådiga reskriptet den 17 April 1817, jemfördt med 4 artikeln i då gällande förordning af den 22 Januari samma år, fastmer framginge att endast räntan från hemmanet vore staden donerad; alltså och då förordningen af den 25 November 1826, som enligt ordalydelsen anginge blott till enskilda personer donerad jord och sådana lägenheter, hvilka tillhörde några kronans verk, icke kunde tillämpas å nu omtvistade lägenhet som en längre tid gått i arf man och man emellan, samt när icke heller visadt blifvit *hvarken att — — — skulle i så måtto vanhäfdat lägenheten att de derför, jemlikt 4 § 16 kap. J. B., borde från densamma vråkas, eller att de brustit uti den dem till staden åliggande betalningsskyldighet, pröfvade Häradsrätten rättvist den å Fredrikshamns stads vägnar i målet utförda talan förkasta*“.

Utslagen angående kronohemmanen äro för öfrigt af följande lydelse:

„Emot Häradsrättens förenämnda utslag har Vicehäradshöfdingen Schröder å stadens vägnar förbehållit vad, det han sedermera fullföljt i Hofrätten, som derå uti dom af den 27 September 1873 sig i saken yttrat och funnit utredt vara, att Fredrikshamns stad genom Dirigerande Senatens ukas af den 9 December 1743, till vinnande af större muhlbete och förbättrande af Magistratens lönevilkor, såsom en beständig donation tillagts fyra hemman i Strömsby, fem hemman i Bambole och tolf hemman i Sigvarts byar eller tillsammans tjuguet hemman, äfvensom att, sedan om sjutton och ett halft af dessa hemman utaf förre detta Riks-

kammarkollegium för Lif-, Est- och Finländska ärendena den 12 Oktober 1778 stadgats att Magistraten i Fredrikshamn ägde om deras förvaltning i föreskrifven ordning draga försorg, Hans Kejsersliga Majestät uti nådigt reskript den 17 April 1817 förklarar att dervid äfven framdeles komme att förblifva. Men emedan den ordning, som i afseende å förvaltningen af de donerade hemmanen, bland hvilkas antal nu ifrågavarande lägenhet obestridd ingått, sålunda blifvit Fredrikshamns stads Magistrat förskrifven, icke visats vara annan än den, som om städer donerade kronohemman, hvilka icke blifvit under staden afhysta, i allmänhet vore påbjuden eller att det tillhörde Magistraten att å slika hemman, i öfverensstämmelse med de för besittningsrätten till kronohemman stadgade grunder, antaga åboer, samt dertill komme att någon vidsträcktare förvaltningsrätt icke heller under hela den tid af mera än ett och ett fjerdedels århundrade, som hemmanen varit till Fredrikshamns stad donerade, blifvit utöfvad; ty och då omtvistade lägenhet under nyssnämnda tid gått i arf man och man emellan, utan att derifrån till staden erlagts eller densamma ens ansetts tillböra vidare än jordeboksräntan, pröfvade Hofrätten rättvist låta bero vid det slut, hvori Häreadsrätten i saken stannat; deruti Vicehäradshöfdingen Schröder om ändring i underdånighet anhållit.

Hvad sålunda förelupit och handlingarne vidare innehålla har Kejs. Senaten tagit i öfvervägande och finner ådagalagd vara att sedan Dirigerande Senaten, enligt nådigt förordnande, genom ukas den 9 December 1743 tillagt Fredrikshamns stad såväl i fråga varande lägenhet, hvilken då varit af krononatur, som särskilda andra hemman i Strömsby, Sigvartsby och Bamböle by, såsom en beständig donation till beredande af större mulbete för staden och förbättrande af magistrats-personernes lönevillkor, och stridighet sedermera emellan Magistraten i Fredrikshamn samt Kymmenegårds Provincialkansli och Guvernementsstyrelsen i Wiborg uppstått angående rättigheten att å de donerade hemmanen antaga åboer och utöfva tillsyn öfver lägenheternes förvaltning, å hvilken befogenhet nästbemälde två myndigheter gjort anspråk jemte yrkande att stadens rätt till hemmanen vore inskränkt till inkomsterna från desamma, så har Rikskammarkollegium för Lif-, Est- och Finländska ärendena, till hvars afgörande frågan hänskjutits, genom ukas af den 12 Oktober 1778 förklarar Guvernementsstyrelsen och Provincialkansliet icke hafva att med dessa lägenheter, hvilka till följd af donationens beskaffenhet blifvit från kronohemmanens antal uteslutne, sig befatta, utan tillhörde det Magistraten enskildt att enligt författningarna draga försorg om hemmanens förvaltning, och att i följd deraf, efter öfverenskommelse, upplåta åt magistratspersonerne enhvar sitt hemman till bebrukande, dock utan ärftlig besittningsrätt, hvarutom Magistraten ålåge vaka deröfver att stadens rätt till berörde hemman ej komme att minskas, utan desamme att förvaltas till det med donationen afsedda ändamål, samt staden att vara ansvarig för de från dem till kronan utgående räntor; och emedan vid denna af Rikskammarkollegium sålunda föreskrifna ordning för de donerade hemmanens förvaltning, genom nådiga reskriptet af den

17 April 1817, förklarats komma att förblifva samt den rätt till dessa hemman, hvilken tillagts Fredrikshamns stad och Magistrat, förty icke blifvit inskränkt endast till de från hemmanen utgående kronoräntorna och att å desamma antaga åboer, utan omförmälde urkunder tydligen innefatta myndighet för stadens Magistrat att om hemmanens förvaltning fritt förfoga, hvilken rätt, på sätt af särskilda dessa hemman rörande handlingar upplyses, Magistraten jemväl sedan förlänings tid efter annan sökt göra gällande; ty och då — — — ej heller för öfrigt visat någon laglig grund för sitt yrkande att få den af honom innehafvande lägenheten besitta, pröfvade Kejs. Senaten rättvist upphäfva Hofrättens dom och Häradsrättens utslag i saken samt förklara Fredrikshamns stad berättigad att, då staden funne det vara med sin fördel förenligt, förvaltningen af ifrågakomna hemman öfvertaga. Dock som uti den underdåniga ändringsansökningen å Fredrikshamns stads vägnar förmälts, att staden med förevarande rättegång afsett endast att dess rätt till fritt förfogande öfver omförmälda hemman blefve genom domstols utslag bestämd, men ej åboens å detsamma afhysande, förfölle vidare yttrande i anledning af de i sistnämnde syfte tidigare under rättegången framställda påståenden. Det alle, som vederbör etc.“

Utslagen angående skattelägenheterna åter äro för öfrigt af följande lydelse:

„Emot Häradsrättens förenämnda utslag har Vicehäradshöfdingen Schröder å stadens vägnar förbehållit vad, det han sedermera fullföljt i Hofrätten, som derå uti dom af den 27 September 1873 sig i saken yttrat och funnit utredt vara att Fredrikshamns stad genom Dirigerande Senatens ukas af den 9 December 1743 till vinnande af större muhlbete och förbättrande af Magistratens lönevilkor, såsom en beständig donation tillagts fyra hemman i Strömsby, fem hemman i Bamböle och tolf hemman i Sigvarts byar eller tillsammans tjuguet hemman, men alldenstund hemmanet — — —, som obestridd utgjorde en af de lägenheter, om hvilka genom änsagda ukas förordnats, enligt hvad upplyst blifvit, redan uti den vid tiden för omförmälda donation gällande jordebok upptagits såsom skatte samt sedermera på grund af erkänd skatterätt dels i arf dels genom köp gått man och man emellan, utan att dessa köp, hvarå äfven lagfart följt, blifvit klandrade, fördenskull har Hofrätten låtit bero vid det slut, hvori Häradsrätten i saken stannat, deruti Vicehäradshöfdingen Schröder å Fredrikshamns stads vägnar om ändring i underdånighet anhållit.

Hvad sålunda förelupit och handlingarne vidare innehålla har Kejs. Senaten tagit i öfvervägande och finner, lika med domstolarne, det väl vara utredt att hemmanet — — — blifvit jemte särskilda andra fastigheter genom Dirigerande Senatens ukas af den 9 Dec. 1743 Fredrikshamns stad donerad; men emedan berörde hemman enligt föreställd utredning, vid tiden för donationen varit af skattnatur och såsom sådant i jordaböckerna antecknadt, samt Magistraten hvarken åstadkommit närmare bevisning derom att hemmanet då varit öde eller i någon mån styrkt att detsamma efter donationen blifvit genom Magistratens försorg med

åboer försedt, af hvilken omständighet slutas kunnat att hemmanet i tiden varit af dess förra ägare öfvergifvet; ty och på de af Hofrätten i öfrigt anförda skäl pröfvar Kejs. Senaten rättvist låta vid Hofrättens dom i saken förblifva. Det alle som vederbör etc.“

Alldenstund staden sålunda, enligt Utskottets tanke, icke har utsigt hvarken att kunna tillvinna sig eganderätten till de ifrågasatta sex skattehemmanen i Drumsjö, Tali och Lillhoplax byar, eller att för närvarande i sin omedelbara disposition bekomma de två kronohemmanen i Lillhoplax och Åggelby byar, får Utskottet vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige, då staden, enligt hvad af det ofvan anförda framgår, i mera än hundra år förgäfves sökt tillvinna sig dessa lägenheter, och sålunda redan på ett betänkligt sätt stört innehafvarene i deras egande- och besittningsrätt, ville besluta

att icke väcka de ifrågasatta rättegångarne om förenämnda hemmans vinnande åt staden.

Helsingfors, den 29 November 1887.

Isak Fellman.

Wilh. Brummer.

F. Stjernvall.

Utlåtande i frågan om inlösen af Statsrådet W. Lagus' gård.

DRÄTSELKAMMAREN.

i

HELSINGFORS,

den 25 November 1887.

*Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*N° 234.

Den 21 innevarande November remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammarens utlåtande ärendet angående ifrågasatt inköp för stadens räkning af Professor emeritus Statsrådet W. Lagus' egande gård och tomt N:o 5 i kvarteret Örenen.

Handlingarne i detta ärende innehålla bland annat följande:

Uti en till Magistraten ingifven och derifrån till Stadsfullmäktige befordrad, för den 2 sistlidne Februari daterad skrift anhöll Statsrådet Lagus att staden, enär hans förenämnda gård och tomt genom den för Helsingfors den 9 April 1875 i nåder fastställda stadsplan blifvit bestämd att till större delen tagas i anspråk för utvidgning af tillstötande gata, måtte inlösa sagda gård och tomt emot en köpeskilling af 10 mark per kvadratfot eller således, då tomtens areal utgjorde 16,510 kvadratfot, för en rund summa af 165,000 mk. På Stadsfullmäktiges anmodan afgaf Drätselkammaren till Fullmäktige, i anledning af denna framställning, tvenne skriftliga yttranden för den 22 Mars och 1 April detta år, i hvilka Kammarerna tillstyrkte att staden skulle inköpa berörda tomt endast i fall Statsrådet Lagus åtnöjde sig med en köpeskilling derför af 125,000 mark, med rättighet för honom tillika att särskildt tillgodogöra sig den dervarande åbyggnaden, af Kammarerna i värde uppskattad till högst 5,000 mark. Derjemte upplyste Kammarerna i den sednare skrivelsen, att på derom af Kammarernas ordförande till Statsrådet Lagus framställd förfrågan det besked å dennes vägnar hade meddelats, att han icke inginge på de af Kammarerna föreslagna vilkoren, utan gjorde anspråk på att för ifrågavarande gård och tomt erhålla, utöfver ofvannämnda summa 125,000 mark, åtminstone ännu ett belopp af 30,000 mark, motsvarande åbyggnadens brandförsäkringsvärde. Då någon öfverenskommelse emellan Stadsfullmäktige och Statsrådet Lagus angående löseskillingens belopp sedermera icke kunde åvägabringas, anhöllo Stadsfullmäktige hos Guvernören i länet uti skrivelse af den 7 nästvikne Juni, att ifrågavarande gård, jemlikt Kejsrerliga förordningen den 12 December 1864 angående skyldighet för egare eller innehafvare af jord att emot ersättning

upplåta mark för allmänt behof, blefve i laga ordning för stadens räkning exproprierad. Uti häröfver af Guvernörsembetet infordrad förklaring hemstälde Statsrådet Lagus om embetsåtgärd af Guvernören i det syfte, att godvillig öfverenskommelse i ärendet komme till stånd eller att detsamma blefve i kompromissväg afgjort, hvarefter och sedan Guvernörsembetet i anledning häraf äskat yttrande af Stadsfullmäktige, Statsrådet Lagus sist och slutligen till Fullmäktige inkom med en skrift, hvori han bland annat förmälte: att han numera vore beredd att, i fall snarlig uppgörelse derigenom kunde vinnas, afstå sin gårds både tomt och byggnader för en summa af 132,000 mark d. v. s. efter beräkning af icke fullt 8 mark för qvadratfoten eller ungefärligen samma pris, hvilket på sednare tid vissa andra, i hans tycke mindre fördelaktigt belägna tomter i staden betingat sig; samt att det nu af honom under gifna förutsättningar begärda priset blott med knappa 43 penni per qvadratfot öfverstege det af Stadsfullmäktige allaredan utlofvade, hvilken differens sannolikt i det närmaste utjemnades derigenom att byggnaderna, hvilkas väggar åtminstone vore fasta och användbara, kunde för stadens räkning försäljas, icke mindre än den ännu till bebyggande lediga tomtandelen, hvilken sistnämnde ensamt för sig syntes böra värderas till minst 35,000 mark.

Det pris af 132,000 mark, som Statsrådet Lagus sålunda nu fordrat för merberörda gård, öfverstiger följaktligen väl något, dock ej mycket, hvad Drätselkammaren i ofvan anförd måtto härförinnan förmält sig anse densamma vara värd. Men ehuru Kammaren funnit sig icke heller nu kunna frångå sin förra uppskattning af detta värde, har Kammaren, då antydda differens i förhållande till den ostridiga delen af köpesumman emellertid ej är desto större, samt resultatet i händelse af frågans pröfning i laga väg naturligtvis städse kunde utfalla i någon mån annorlunda än man på förhand trott sig hafva skäl att beräkna, stannat vid att staden borde föredraga Statsrådet Lagus' senaste anbud framför att låta frågan lösas genom en — dessutom långvarig — rättegång.

Enligt med Statsrådet Lagus nu träffadt aftal vore han villig att, mot erhållande af full liqvid den 1 Juni nästa år, sagde dag afträda gården med undantag af den nu af honom derstädes bebodda lokalen, hvilken han förbehållit sig att få begagna till den 1 påföljande Oktober.

Drätselkammaren tillstyrker derföre

att staden med antagande af Statsrådet Lagus' senast i saken gjorda anbud, inköper den honom tillhöriga gården N:o 5 i kvarteret Örnén för en köpeskilling af 132,000 mark, som till Statsrådet Lagus utbetalas, under ofvannämnda vilkor beträffande afträddandet af gården, den 1 Juni 1888.

Men emedan detta ärende, jemlikt § 25 i kommunalförvaltningen, ankom-

mer å förstärkte Stadsfullmäktiges pröfning föreslår Drätselkammaren derjemte
vördsamt

att Stadsfullmäktige ville hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Stadsfullmäktige för afgörande af frågan om ännämnda gårds inköpande åt staden för det derfor fordrade priset af 132,000 mark.

Remisshandlingarne återställas härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

E. Öhman.

Lars Homén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolags tryckeri, 1888.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 30 December 1887.

N:o 262.

Utlåtande i fråga om upplåtande af bostadstomter åt „Arbetarnes i Helsingfors byggnadsaktiebolag.“

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Redan under år 1886 anhöll Direktionen för „Arbetarnes i Helsingfors byggnadsaktiebolag“ hos Drätselkammaren, att åt nämnda bolag måtte upplåtas någon tjenlig plats för uppförande af arbetarebostäder. Efter det med anledning häraf fråga inom Kammaren väckts derom, att de i kvarteret N:o 125, enligt det dåmera uppgjorda förslaget till ny stadsplan, ingående tomterna, d. v. s. en del af den nuvarande så kallade Gardesträdgården, skulle för oförmälda ändamål disponeras, uppdrog Kammaren den 18 Februari 1887 åt Stadsingeniören Ehrström och en ledamot i Kammaren att verkställa syn och värdering af nämnda tomter. Denna förrättning försiggick den 4 påföljande Mars; och uppgifvas här nedan ej mindre de enhetspris, som dervid åsattes tomterna, än ock dessas areal, enligt längre fram verkställd uppmätning, samt tomternas på grund häraf uträknade kapitalvärden:

Tomterna i kvarteret N:o 125.		Areal.	Enhetspris pr qv. fot.		Kapitalvärden	
N:o.	Gata.		Fr.	rt.	Fr.	rt.
2	Båtsmansgatan	13,950	—	60	8,370	—
4	”	12,650	—	55	6,957	50
6	”	12,650	—	50	6,325	—
8	”	12,995	—	40	5,198	—
1	Smedsgatan	14,625	—	55	8,043	75
3	”	14,490	—	60	8,694	—
5	”	14,490	—	60	8,694	—
Summa Fr.					52,282	25

Direktionen för bolaget, hvilken af Drätselkammaren satts i tillfälle att afgifva yttrande öfver förslaget om ifrågavarande tomters upplåtande till bolaget jemte uppgift om de vilkor, hvarunder bolaget kunde vara hugadt att öfvertaga desamma, inkom derpå den 30 April 1887 till Kammaren med en skrift, deri Direktionen förmälte, det bolaget gerna öfvertog sagda tomter, såframt de kunde erhållas på sådana vilkor, att bolaget derigenom icke komme att, till följd af de billiga hyror, som af den ar-

betande klassen kunde påräknas, lida förluster. Direktionen anhöll derföre, det Kammaren ville hos Stadsfullmäktige föreslå, att tomterna måtte till bolaget försäljas med de villkor, att en köpeskilling af 52,000 mark, motsvarande i rundt tal det uppskattade värdet å tomterna, utaf bolaget erlades sålunda, att å berörda köpeskilling betalades åsligen $5\frac{1}{2}$ procent, hvaraf $4\frac{1}{2}$ procent skulle utgöra räntan och återstoden kapitalafbetalning. Men emedan bolaget, under den tid platsen bebyggdes, icke kunde påräkna någon inkomst från densamma, anhöll Direktionen ytterligare, att bolaget måtte beviljas frihet från erläggande af såväl ränta som amortering under två års tid, räknadt från den dag, då platsen öfverlättes till bolagets disposition.

Då emellertid försäljningen af förberörda, i förslaget till ny stadsplan intagne tomter förutsatte att vederbörlig fastställelse af detta förslag erhöles, lemnades ärendet af Kammaren beroende intill dess frågan om stadsplanen blifvit afgjord. Och sedan detta skett, har Kammaren i dag till slutlig åtgärd förehaft ärendet.

Dervid har Kammaren främst tagit under öfvervägande, huruvida bolagets ändamål och sättet för utöfvandet af dess verksamhet äro af beskaffenhet att, på sätt bolagets Direktion begärt, föranleda afvikelse från de vid försäljning af stadens tomter i allmänhet gällande grundsatserna. Efter i sådant afseende inhemtad kännedom af bolagets stadgar, utaf hvilka ett tryckt exemplar härjemte bilägges, har Kammaren å ena sidan lagt märke till att, då bolagets ändamål är att „åt den arbetande klassen i Helsingfors och särskildt åt bolagets delegare bereda sunda och billiga bostäder samt för dem öppna tillfälle att sjelfve blifva husegare“, så är detta utan tvifvel ett mycket godt ändamål; men å andra sidan har Kammaren äfven uppmärksammat att då bolagets verksamhet afser att särskildt bringa dess egna delegare i åtnjutande af omförmälda förmån och att tillgodose „aktionärernes anspråk att erhålla skäligen ränta å sina i företaget nedlagda penningar“, samt då rörande dispositionen af bolagets nettovinst endast finnes bestämdt att densamma, sedan 10 % deraf afsatts till reservfonden, skall utdelas åt aktionärerne, så åsyftar bolagets affärsrörelse i sjelfva verket väsentligen äfven beredande af nytta och vinst åt bolagsmännen sjelfve. Med hänsyn till senast berörda sida af saken har Kammaren ansett bolaget icke böra medgifvas så vidsträckta undantagsförmåner vid inlösandet af den ifrågavarande tomtkomplexen, som Direktionen begärt; utan har Kammaren, med behjertande dock af bolagets ofvan antydda gagneliga ändamål, funnit sig kunna tillstyrka endast den förmåns beviljande åt bolaget att, vid den skeende auktionen å tomtkomplexen, densamma utbjödes i sin helhet, samt att bolaget, om dess anbud antoges, blefve berättigadt att afbörda sig köpeskillingen derför i samma ordning, som Kammaren, i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 13 innevarande December N:o 245, föreslagit att i enahanda afseende blifva gällande vid fråga om fabrikskomter, eller medelst inbetalning af en annuitet utaf sex procent å köpeskillingens belopp, hvaraf fem procent beräknades såsom ränta och återstoden såsom kapitalafbetalning. Denna lättnad i betalningsvilkoren skulle dock upphöra, om bolaget, innan köpeskillingen blifvit fullt likviderad, afhände sig tomtkomplexen eller afstode från

att begagna densamma för ifrågavarande ändamål. I dessa fall, likasom om någon annan än bolaget vid auktionen stannade för högsta anbudet, skulle den ordning för köpeskillingens erläggande inträda, som enligt Kammarens i nyss återopade skrivelser gjorda förslag komme att i allmänhet vid försäljning af odisponerade tomter iakttagas.

På grund af det anförda får kammaren värdsamt föreslå, det Stadsfullmäktige ville besluta

att det, enligt senast fastställda stadsplan för Helsingfors, af tomterna N:ris 2, 4, 6 och 8 vid Båtsmansgatan samt N:ris 1, 3 och 5 vid Smedsgatan bestående kvarteret N:o 125 i sin helhet skall af Drätselkammaren å offentlig auktion till den mestbetalande utbjudas samt att, om „Arbetarenes i Helsingfors byggnadsaktiebolag“ dervid stannar för högsta anbudet, icke understigande den summa af 52,282 mark 25 penni, hvartill berörda tomter sammanlagdt blifvit i värde uppskattade, nämnda tomtkomplex skall i bolagets ego öfverlätas, med rättighet för bolaget, derest det för sitt i bolagsstadgarna uppgifna ändamål använder komplexen, att afbörda sig köpeskillingen medelst erläggande af en annuitet af sex procent derå, hvaraf fem procent å det hvarje gång inestående beloppet beräknas såsom ränta och återstoden såsom kapitalafbetalning, men att, i fall antingen bemälda bolag skulle brista i fullgörelsen af omordade villkor beträffande tomtkomplexens användande eller ock någon annan än bolaget vid auktionen gjorde högsta antagliga anbudet och förty blefve egare af tomterna, köpeskillingen i dessa händelser skall gäldas sist inom 10 år, räknadt från försäljningsdagen, med minst en tiondedel årligen samt med tillägg hvarje gång af sex procents årlig ränta å det då utestående beloppet.

Ett utdrag ur Kammarens vid ärendets behandling förda protokoll, upptagande dervid förefallen meningsskiljaktighet, bilägges härjemte, hvarhos en af förbemälda Direktion ingifven planteckning öfver de å ifrågavarande plats tillämnade byggnaderna närslutes, med anhållan om densammas återbekommande i sinom tid.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Lars Homén.

Utdrag ur Drätselkammarens i Helsingfors stad protokoll för den 30 December 1887.

§ 28.

Sedan ledamoten Herr Ärt för jäfvighet afträdt från sitt säte i kammaren, företogs till vidare åtgärd från § 29 af protokollet den 23 innevarande December ärendet angående Direktionens för Arbetarenes i Helsingfors Byggnadsaktiebolag ansökning att få till bebyggande med arbetarebostäder inlösa kvarteret N:o 125 enligt den nyligen fastställda förändrade stadsplanen; och förelades härvid för Kammaren ett exemplar af bemälda bolags stadgar.

Efter slutförd diskussion beslöt Kammaren att till Stadsfullmäktige aflåta skrifvelse i ärendet af det innehåll brefkonseptboken under N:o 262 upptager.

Under öfverläggningen härtill uttalades skiljaktig mening af viceordföranden Herr Hallberg så till vida, att Herr Hallberg, med afseende ej mindre derå att tomterna i omförmälda kvarter i förhållande till deras beskaffenhet och de med planeringen af desamma förenade kostnaderna åsatts ett skäligt värde, än ock derå att ifrågavarande bolag, som åsyftade att, utom annan vinst för aktionärerne än tillbörlig ränta å de af dem insatta medlen, tillgodose den mindre bemedlade befolkningens behof af ändamålsenliga bostäder, borde häri få röna något tillmötesgående från stadens sida, för sin del ville, jemte det han i allt öfrigt var ense med Kammarens pluralitet, hos Stadsfullmäktige göra framställning om tomternas upplåtande åt bolaget till inlösen utan auktion, enligt den värdering som å desamma verkstälts.

Protokollsutdrag, upptagande denna skiljaktighet, skulle bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem.
Lars Homén.

Utskottsbetänkande beträffande utförandet af särskilda, utaf nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten.

Sedan Drätselkammaren uti skrivelser af den 29 April och 13 December sistlidet år (se stadsf. tryckta handlingar N:o 17 för år 1887 och N:o 3 för år 1888) till Stadsfullmäktige öfverlemnade särskilda utlåtanden och förslag om utförande af vissa utaf nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten, hafva Stadsfullmäktige, församlade till förstärkt antal, vid den 22 nyssvikne Februari hållet sammanträde uppdragit åt undertecknade såsom ett särskildt utskott att afgifva yttrande i ämnet.

Till fullgörande häraf har Utskottet, som i afseende å sakens beredning rådfört sig med Drätselkammarens ordförande äfvensom med stadsingeniören och stadskamreraren, äran anföra följande:

I likhet med Drätselkammaren anser Utskottet, att den exceptionela inkomst, hvilken, sedan den nya stadsplanen numera blifvit fastställd, kommer att staden tillskyndas genom försäljning af tomter, icke bör inverka på beloppet af den uttaxering, som för bestridande af stadens vanliga, löpande utgifter annars skulle ega rum, och att Stadsfullmäktige i följd af sagda inkomster hafva anledning besluta till sådana företag, som, utan att lemna en utgiften motsvarande afkastning, blefve af bestående nytta för staden, samt framför allt till sådana arbeten, som i och för den nya stadsplanens genomförande kunna vara af nöden. Utskottet kan redan ur denna synpunkt ej annat än skänka allt erkännande åt det omfattande förslag till regleringsarbeten för innevarande och de två närmast påföljande åren, som af Stadsingeniören Ehrström utarbetats. Äfven annars har inom Utskottet någon anmärkning ej framställts emot detta förslag, som är baserad på den princip, att i ett sammanhang med planerandet af en gata denna bör förses med såväl vatten- som afloppsledning, och för öfrigt afser reglerandet af de stadsdelar, der en sådan enligt Utskottets förmenande är i främsta rummet påkallad. Utskottet tillstyrker därför för sin del godkännandet af sagda plan, men anser försigtigheten bjuda att detta godkännande sålunda formuleras, att åt ordinarie Stadsfullmäktige lemnas öppet att besluta ej mindre om ordningsföljden för arbetena än om sådana modifikationer i enskilda detaljer, som möjligen under arbetets gång kunde visa sig önskvärda.

Uti klämman nederst å sid. 11 i Drätselkammarens tryckta skrifvelse af den 29 April 1887 (N:o 17) har Drätselkammaren ansett sig böra föreslå, att Stadsfullmäktige nu måtte fatta ett uttryckligt beslut derom, att inflytande tomtlösen användes i främsta rummet till betäckande af nu föreslagna planerings- och ka-

nalarbeten samt derefter *uteslutande* för vissa i klämman närmare angifna ändamål. Detta förslag synes utskottet ej stå i öfverensstämmelse med Drätselkammarens eget uttalande å sid. 7 i samma skrifvelse, att „skapandet af särskilda fonder efter gammalt mönster borde undvikas“. Ty hvad innebure ett sådant uttryckligt beslut annat, än skapandet af en särskild fond med vissa bestämda inkomster och vissa likaledes till arten fixerade utgifter. Något annat sätt för anordnandet af bokföringen, der en dylik föreskrift skulle meddelas, finnes väl ej heller, än att upprätta ett särskildt regleringskonto och att från stadens öfriga inkomster och utgifter strängt särskilja alla transaktioner af ifrågavarande art.

Ett sådant förfarande anser utskottet emellertid icke sammanstå med gällande kommunalförfattnings bestämmingar angående grunderna för uppgörande af stadens budgetförslag och bestämmandet af taxeringen, och ej heller vara rationellt. Derfor, så lifligt Utskottet än, såsom redan nämnts, delar Drätselkammarens uppfattning derom, att stadens beslutande myndigheter icke borde af den exceptionela inkomst, staden tillskyndas genom tomtlösen, låta sig föränledas till minskande af den för bestridande af stadens vanliga, löpande behof erforderliga uttaxering, anser sig Utskottet icke kunna tillstyrka godkännandet af det förslag till beslut, som Drätselkammaren i denna del formulerat. I hufvudsak vinnes det syftemål, som Drätselkammaren velat fullfölja, äfven sålunda att stadsfullmäktige nu, jemte godkännande af den plan till regleringsarbeten för närmaste tre år, som föreligger, beslöte lemna Drätselkammaren i uppdrag att i god tid innan utgången af 1890 och för öfrigt i den mån, stadens inkomst af tomtlösen sådant medgifver, inkomma med plan till de allmänna arbeten, främst arbeten för det vidare genomförandet af stadsplanen, som Drätselkammaren anser ytterligare vara af behovet påkallade. Dessutom kunde ju Drätselkammaren uppmanas att årligen i sammanhang med förslaget till budget för det påföljande året aflemna en af Kammaren uppgjord tablå, innehållande ej mindre uppgift å hvad under det löpande året influtit eller kommer att inflyta i tomtlösen äfvensom beräkning af de enahanda be- lopp, som under budgetåret i fråga kunna antagas komma stadskassan till godo, än sammanställning af de anslag, som under löpande året beviljats eller i budgetförslaget föreslås för regleringsarbeten eller andra sådana företag, som för staden medföra varaktigt gagn utan att dock direkt lemna en utgiften motsvarande inkomst.

Hvad sedan angår beloppet af det kreditiv som skulle erfordras för att möjliggöra utförandet under innevarande och de närmast följande två åren af de föreslagna regleringsarbetena, har Utskottet gjort följande öfverslag.

Enligt en af Drätselkammarens ordförande uppgjord och Utskottet delgifven kalkyl, utgör köpeskillingen för härintills under året försålda odisponerade tomter	<i>Imy.</i>	144,082: 94
för 33 stycken vid redan planerade samt med vatten- och afloppsledning försedda gator belägna, bebyggda arrendetomter	„	313,491: 88
samt för försålda fabriksomter	„	122,472: 98
	<hr/>	
Summa	<i>Imy.</i>	580,047: 80

Löseskillingen för tomter, som ytterligare under innevarande år komma att försäljas, har beräknats såsom följer:

Af 19 arrendetomter vid färdigt planerad gata, men i afsaknad af vatten- och aflöpplingsledning, värderade till 305,207 mark 50 penni, kan omkring $\frac{1}{3}$ -del förutses komma att inlösas med	<i>Fmk.</i>	100,000: —
Återstående odisponerade tomter vid planerad gata	„	20,000: —
Den af Sandvikens aktiebolag disponerade tomt, om hvars inlösande ansökan gjorts	„	65,000: —
Quarteret N:o 125, om hvars inlösen „Arbetarenes i Helsingfors byggnads-aktiebolag“ anhållit	„	65,000: —
Priset för återstoden af Statsrådet W. Lagus' gård	„	30,000: —
	<u>Summa</u> <i>Fmk.</i>	<u>280,000: —</u>

Sammanlagda köpesumman för alla nu ifrågakommande tomter uppginge sålunda till 860,047 mark 80 penni.

Med hänsyn till de af Stadsfullmäktige föreskrifna villkor vid försäljningen af såväl arrendetomter som odisponerade och fabriksomter — eller att köpeskillingen för begge förstnämnda slag af tomter skall erläggas inom 10 år med 10 % årligen samt med tillägg af 6 % ränta, och för fabriksomterna medels inbetalning af en annuitet af 6 %, köparene dock obetaget att äfven tidigare afbörd sig köpesumman — och då, enligt hittills vunnen erfarenhet, det efter tomternas bebyggande är sannolikt, att flertalet köpare komma att afbetala en större del af löseskillingen, kan den summa, som för försålda odisponerade tomter och samtliga arrendetomter årligen inflyter, uppskattas till 20 procent af köpeskillingen, en beräkningsgrund, hvilken så mycket mindre torde vara för högt tilltagen, som, enligt af Stadskamreraren meddelad uppgift, utaf löseskillingarna för under 1886 sålda arrendetomter influtit 78 % och å de under de två första månaderna af innevarande år försålda liknande tomter allaredan afbetalts $22\frac{1}{2}$ %.

Till de under året afsedda regleringsarbetena skulle sålunda kunna disponeras:

10 % af köpesumman för sålda odisponerade tomter, i rundt tal	<i>Fmk.</i>	30,000: —
20 % af priset för försålda 33 st. bebyggda arrendetomter vid gata, försedd med aflöpplings- och vattenledning	„	62,000: —
20 % af priset för 19 till försäljning afsedda arrendetomter vid planerad gata utan vatten- och kloakledning	„	20,000: —
$\frac{1}{10}$ af priset för odisponerade tomter, som ytterligare kunna försäljas	„	2,000: —
6 % annuitet å priset för fabriksomter, samt „Arbetarenes i Helsingfors byggnads-aktiebolags“ tomt, beräknadt för 6 månader	„	7,500: —

Priset för återstoden af Statsrådet W. Lagus' gård, hvilken icke i likhet med öfriga tomter torde behöfva försäljas på flere års afbetalning	<i>Smk.</i> 30,000: —
Summa	<i>Smk.</i> 151,500: —

Totalinkomsten för försålda tomter under år 1888 blefve alltså 151,500 mark eller således 31,700 mark mer än Drätselkammaren tidigare beräknat. Och då utgifterna för de i tryckta betänkandet N:o 17 föreslagna regleringsarbeten beräknats till 210,975 mark samt den af Stadsfullmäktige beslutna inlösen af Statsrådet Lagus' vid Skilnaden belägna gård, hvilken inlösen medför en utgift af 132,000 mark, jemväl, såsom framkallad af den nya stadsplanens genomförande, borde betäckas med de från tomtförsäljningarna inflytande medel, skulle under innevarande år för de uti Stadsingeniörens förteckning af den 9 December 1887 upptagna regleringsarbeten erfordras 191,475 mark.

Under åren 1889 och 1890 skulle för de föreslagna regleringsarbetena utgifvas tillsammans 413,245 mark, medan inkomsten för tomter med säkerhet borde kunna beräknas till 120,000 mark om året eller inalles 240,000 mark. Differensen, 173,245 mark, tillökt med kreditivskulden vid innevarande års utgång 191,475 mark, eller in summa 364,720 mark jemte räntor, skulle sålunda utgöra det högsta belopp, som å krediten behöfde komma till användning. Ehuru det kreditivbelopp, 450,000 mark, som af Drätselkammaren föreslagits till beviljande, sålunda enligt Utskottets mening är högre än erforderligt är, har Utskottet i denna del ej velat föreslå någon ändring, helst förslaget innebär endast rättighet, men ej skyldighet för Drätselkammaren att uppnegociera hela det föreslagna kreditivet.

För den händelse tomtförsäljningen komme att lemna större afkastning än här ofvan beräknats, har Stadsingeniören föreslagit att, utöfver de nu projekterade, ytterligare planeringsarbeten under ifrågavarande treårs period verkställas, särskildt omplaneringen af Badhusgatan mellan Salutorget och Bergmansgatan till 60 fots bredd. Men emedan Drätselkammaren ej ännu varit i tillfälle att härom afgifva yttrande, har Utskottet ansett nyssberörda förslag böra lemnas beroende på vidare framställning af Drätselkammaren.

Under hänvisning till de resolutionsförslag, som Drätselkammarens skrivelser innehålla och hvad Utskottet i det föregående anfört, får Utskottet vördsam samt föreslå, det förstärkte Stadsfullmäktige ville besluta:

att de i Stadsingeniören Ehrströms förslag af den 9 April 1887 upptagna, å dithörande kartor med dels röd dels gul färg betecknade gator under åren 1888, 1889 och 1890 planeras samt förses med erforderliga afloppskanaler och vattenledning, allt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Stadsingeniören härför uppgjorda planen;

att åt ordinarie Stadsfullmäktige öfverlemna att bestämna ej mindre angående arbetenas fördelning på de skilda åren än om sådana modifikationer i detalj, som under arbetets fortgång möjligen kunna visa sig behöfliga;

att de i Stadsingenjörens förslag jemväl närmare angifna, å förberörda kartor såsom röda, rødstreckade, gredelina, gredelinstreckade och gula utmärkta tomterna, efterhand som nyssnämnda gatuarbetens fortskridande sådant medger, försäljas;

att berättiga Drätselkammaren att till bestridande, förskottsvis, af kostnaderna för de här ofvan i första momentet omnämnda gatuplanerings- och kloakledningsarbeten äfvensom andra tilläfventyrs förefallande enahanda arbeten upptaga ett kreditiv till belopp af högst 450,000 mark, att betalas i den mån köpeskillingarne för försälda tomter inflyta och i hvarje fall senast inom tio år;

samt att lemna Drätselkammaren i uppdrag, att i god tid innan utgången af år 1890 och för öfrigt i den mån stadens inkomst af tomtlösen sådant tillåter, till Stadsfullmäktige inkomma med plan till de allmänna arbeten, främst för det vidare genomförandet af stadsplanen, som Drätselkammaren anser ytterligare vara af behöfvet påkallade.

Under förutsättning att ofvanstående förslag vinna förstärkte Stadsfullmäktiges godkännande, hemställer Utskottet vidare, att ordinarie Stadsfullmäktige ville besluta:

att de uti Stadsingenjörens förteckning af den 9 December 1887 upptagna gatuplanerings-, kloak- och vattenledningsarbeten utföras under innevarande år 1888; samt

att uppmåna Drätselkammaren att årligen i sammanhang med förslaget till budget för det påföljande året aflemna en af Kammaren uppgjord tablå, innehållande ej mindre uppgift å hvad under det löpande året influtit eller kommer att inflyta i tomtlösen äfvensom beräkning af de enahanda belopp, som under budgetåret i fråga kunna antagas komma stadskassan till godo, än en sammanställning af de anslag, som under löpande året beviljats eller i budgetsförslaget föreslås för regleringsarbeten eller andra sådana företag, hvilka för staden medföra varaktigt gagn utan att dock direkte lemna en utgiften motsvarande inkomst.

Helsingfors den 15 Mars 1888.

Th. Wegelius.

K. Moring.
Aug. Schauman.

F. W. Grönqvist.
Joh. Henr. Helenius.
(Frånvarande vid justeringen.)

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri 1888.

Utlåtande i fråga om Sandvikshamnens inrättande till en andra fiskarhamn m. m.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 24 Februari 1888.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 61.

Sedan ett stort antal personer, egande gårdar i den vestra delen af Helsingfors, uti en till Stadsfullmäktige stäld skrift anhållit, att Sandvikshamnen måtte inrättas till en andra fiskarhamn och Sandvikstorget upplåtas till ett andra salutorg för försäljning af landtmannavaror, hafva Fullmäktige den 6 December sistlidet år remitterat detta ärende till Drätselkammarens utlåtande.

Till stöd för sin anhållan anföra sökandene hufvudsakligen följande:

Såsom bekant, förefunnes en betydande ojämnhet i afseende å saluvärderna emellan fastigheterna, belägna i stadens vestra del, och de i dess mellersta och östra delar, i ty att de förra fastigheterna i allmänhet stode lägre i pris än de senare. Orsaken härtill vore att sökas i det aflägsna läge ifrågavarande, vesterut belägna gårdar intoge i förhållande till den trakt, der stadens handelsrörelse är koncentrerad, och särskildt uti den långa väg, vederbörande hyresgäster måste tillryggalägga för anskaffande af lifsförnödenheter från stadens enda salutorg och enda fiskarhamn. Om deremot äfven inom vestra delen af Helsingfors en fiskarhamn förefunnes och ett salutorg stode landtmannen till buds för afyttring af hans produkter, så skulle hyresbeloppen inom stadens olika delar utjemnas och fastighetsvärdena uti hela staden ställa sig mera likformiga, än härtills, ett förhållande, som blefve lika förmånligt för sökandene som för staden i dess helhet. Antalet af de personer, hvilka i öfvervägande grad funne med sin fördel förenligt att å Sandvikens torgplats och i dess fiskarhamn göra sina uppköp, uppginge nemligen, enligt sökandenes beräkning, till omkring 18,000 och vore således mer än tillräckligt för att hit locka försäljare från såväl landsbygden som i synnerhet den vestra skärgården samt förmå uppehålla en särskild saluplats, såvida blott de öfriga vilkor, hvilka betingade existensen af en dylik plats, funnes förhanden. — Då nu dessa vilkor för vinnandet af en ändamålsenlig fiskarhamn vid Sandviken vore förekomsten af klart vatten å stället och beredande af skydd åt fiskarbåtarna emot de under största delen af året derstädes rådande sydvestvindarne, skulle en dylik hamn här åstadkommas derigenom att dels de nu i den inre delen af Sand-

viken utmynnande kloakerna från stadens vestra del och från det Sinebrychoffska bränneriet leddes längre bort till trakten ytterom det utanför Sandvikens ångsåg framskjutande stengrundet och de inre småhamnarne befriades från derstädes hopad orenlighet, dels ock en kaj längre ut i Sandviken anlades å det ställe och i den riktning, der den, enligt nya stadsplanen, tillämnade jernbanan komme att framgå. — Slutligen framhålla sökandene att, om Sandvikens inrättande till fiskarhamn och Sandvikstorgets upplåtande för landtmannahandel snart komme till stånd, den i stadens vestra delar boende medellösa arbetarebefolkningen derigenom bereddes en betydande lättnad, i det att denna befolkning då icke behöfde använda en så stor del, som nu, af sin dyrbara tid för långväga torguppköp; och borde det för öfrigt beaktas, att just sagda befolkning, likasom inbyggarene öfverhufvud i stadens vestra delar, icke komme att hafva någon anmärkningsvärd nytta af den blifvande kostsamma saluhallen vid södra hamnen.

Öfver förevarande ansökning har Drätselkammaren inhemtat härhos bilagda skriftliga yttrande af stadsingeniören Ehrström. Deri anför denne, att då syftmålet med ansökningen, eller det att för invånarene uti ifrågavarande del af staden underlätta uppköpet af lifsförnödenheter, vore synnerligen behjertansvärdt, borde staden genom beredande af plats för sådan handel befrämja sagda syftemål. Sandvikstorget erbjöde i nämnda afseende lämplig plats och godt utrymme, men borde stensättas för att från renlighets- och sundhetssynpunkt motsvara de billigaste fordringar på en dagligen använd saluplats. Hela torgets stensättning jemte den ännu nödiga påfyllningen deraf kräfde en kostnad af ungefär 34,000 mark, men arbetet kunde utan olägenhet fördelas på flera år, då antagligen endast en ringa del af torget tills vidare komme att för nu ifrågavarande ändamål tagas i anspråk. Den södra delen af torget längs Boulevardsgatan vore, med hänsyn till läget, för större antalet köpare beqvämast och derjemte bäst skyddad för hafsvindarne, hvarutom aflopp för dagvatten här lätt åstadkommes oberoende af den icke stenlagda delen; och kunde stensättningen å en bredd af 100 fot af denna del af Boulevardsgatan emellan Abrahams- och Sandviksgatan utföras för en kostnad af cirka 10,000 mark. — Deremot kunde Sandvikshamnen icke utan vidare anvisas till landningsplats för skärgårdsfarkoster, enär den vore för sydliga och sydvestliga vindar, eller de sommartid förherskande, alltför öppna. Men till åstadkommande af en inre, skyddad hamn derstädes erbjöde sig efter den nya stadsplanens fastställande tillfälle genom utfyllande af en del af den jernvägsbank, som enligt sagde stadsplan skär Sandvikshamnen, på sätt en af byggnadskontoret uppgjord, härjemte närsluten karta tydliggjorde. Denna utfyllning kunde åvägbringas medels användande af de stora kvantiteter sten, som årligen blefve lediga vid privata byggnadsföretag och stadens egna arbeten, och erfordrade väl ej annan kostnad än den för en vakt, hvilken öfvervakade afstjelpningen, men skulle dock lämpligtvis i någon mån påskyndas genom anvisande årligen af ett något större belopp, förslagsvis 5,000 mark, för ändamålet. Då den erforderliga

banken, som på samma gång komme att tjena såsom vågbrytare och kajarm och till hvilken behöfdes omkring 2,300 kubik famnar sten, sålunda inom få år blifvit bildad till tillräcklig längd, kunde den grunda, med många års aflagringar af kloakslam och annan orenlighet uppfylla, om somrarne vedervärdigt stinkande inre hamnbassinen igenfyllas i enlighet med den sednast fastställda stadsplanen, hvilket eljest, eller innan banken kommit till stånd, icke läte sig göra, emedan detta vore att beröfva här anläggande mindre farkoster hvarje möjlighet att skydda sig mot oväder. — Vidare kunde det för ifrågavarande ändamål erforderliga klara vattnet åstadkommas just genom den nyssnämnda, grunda och förorenade hamnbassinens utfyllande, sedan — förutom omordade bank — den kloak under Sandvikskajen, för hvilken anslag i årets budget redan beviljats, blifvit utförd. Denna kloak hade nemligen till syfte att leda orenligheten längre ut i öppna sjön, om också tills vidare ej så långt ut, som i förevarande ansökning begärts, hvilket för närvarande skulle erbjuda alltför stora svårigheter; och äfven de från firman P. Sinebrychoffs fabrikskomplex kommande afloppsledningarna blefve, enligt af firman derom å byggnadskontoret redan begärd anvisning, framdeles förenade med stadens omordade kloak och skulle således dåmera, efter hvad man kunde hoppas, icke föra någon orenlighet till den inre delen af Sandvikshamnen. — För öfrigt skulle den ofvan föreslagna banken komma ej allenast att bilda en fiskarhamn utan ock att tjena såsom skydd och lossningsbro för större, ja till och med de största fartyg.

Stadsingenjörens framställning resulterar derföre i följande förslag:

att Sandvikstorget stensättes, men till en början endast dess södra del längs Boulevardsgatan, och att 10,000 mark härtill anslås; samt

att en vågbrytare, hvilken tills vidare får tjena äfven såsom landningsbro, anläggas sålunda, att en sträcka af den blifvande jernvägsbanken, som skär Sandviken, anvisas såsom afstjelningsplats för öfverflödig sprängsten, men att en summa af förslagsvis 5,000 mark nu anslås för att påskynda och ordna denna utfyllning.

Derefter har Stadsingenjören Ehrström uti en ytterligare, hit ingifven, härjemte bilagd skrift anmält hos Drätselkammaren, att förfrågan å statsjernvägarne vägnar hos honom hade gjorts om lämplig plats i Sörnäs för utfyllning af sprängsten, hvilken statsjernvägarne hade för afsigt att ifrån en å bangården i Helsingfors skeende sprängning af omkring 1,000 kubik famnar berg ditsläpa per jernväg. Och jemte det stadsingenjören i anledning häraf förordat sprängstenens utfyllande i Sörnäs sålunda att den komme att bilda en bank längs nordöstra stranden af Sörnäs udde ofvanom det ställe, der muddring senaste sommar pågått, har han alternativt föreslagit, att statsjernvägarne skulle låta samme entreprenör, som komme att verkställa sprängningen, med hästar släpa stenen till Sandvikshamnen för bildande af den ofvan nämnda vågbrytaren, med skyldighet för staten att ersätta statsjernvägarne för skillnaden emellan kostnaden för förslingen

med häst till Sandviken och kostnaden för transporten med jernväg till Sörnäs. Efter erhållen underrättelse om att jernvägsstyrelsen ingått på detta förslag hemstälde stadsingenjören derföre nu hos Drätselkammaren, huruvida icke skäl förefunnas att begagna detta tillfälle att inom kortare tid bringa vågbrytaren i Sandviken till stånd äfven ehuru anläggningen sålunda blefve något kostsammare än om man lemnade dess utförande beroende af tillfällig släpning till platsen af sprängsten från framdeles skeende byggnadsföretag. Den ofvan berörda skillnaden i transportkostnaden ansåg stadsingenjören i ingen händelse komma att öfverstiga 10 mark per kubik famn fast berg — motsvarande minst 1,33 kubikfamn sprängsten — hvarföre, med ett anslag af 10,000 mark, en fyllning af 1,300 å 1,400 kubik famnar bank skulle ernås; och med tillägg af sten, som under våren och sommaren tillsläpades från andra håll, skulle härmed antagligen redan kunna åstadkommas en så lång sträcka af vågbrytaren, att med igenfyllandet af den nuvarande inre hamnbassinen derpå kunde påbörjas och en stor tidsbesparing sålunda blefve vunnen.

Innan Drätselkammaren går att yttra sig i anledning af det i föreliggande ansökning framställda önskningsmålet att jemväl å Sandvikstorget måtte anvisas plats för handeln med lifsförnödenheter, utbeder sig Kammaren få erinra om ett af det i tiden nedsatta utskottet för frågan om uppförande af en saluhall i betänkande af den 16 April 1885 (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för samma år N:o 7) afgifvet uttalande rörande torghandelns ordnande härstädes i allmänhet. Utskottet yttrade sig nemligen sålunda: „Såsom känt har den egentliga torghandeln med lifsförnödenheter till väsentlig del öfvergått till s. k. mellanhandlare, hvilka i parti uppköpa de landtmannaalster, som torgföras, och sedermera i minut föryttra desamma till konsumenterna. Långt ifrån att, såsom mången torde förmena, utgöra en olägenhet, anser utskottet denna mellanhandel fastmer vara af största nytta och innefatta ett verkligt framsteg. Ty den ringa prisförhöjning, som köparene genom omförmälda förfarande få vidkännas, uppväges till fullo af dess fördelar, bland hvilka särskildt må framhållas tillgång till ett större och rikare urval, en efter varornas olika slag lämpad fördelning af handeln, vidsträcktare tillfälle för stadens invånare att lätt och beqvämt fylla sina behof samt möjliggörandet af en verksammare kontroll öfver de till salu hållna lifsmedlens beskaffenhet. Utskottet tvekar derföre icke att uttala såsom sin åsigt, att den egentliga torghandelns fullständiga undanträngande af eller uppgående i omordade mellanhandel är ett önskningsmål, hvars förverkligande icke kan tillhöra en alltför aflägsen framtid“. Och i öfverensstämmelse härmed uttalade utskottet vidare, beträffande frågan huruledes den fasta lifsmedelsförsäljningen borde ordnas, när i en framtid den föreslagna saluhallen icke mer vore tillräcklig att inrymma hela berörda handel, att det, enligt utskottets mening, icke vore lämpligt att i sådan händelse vidare centralisera denna handel genom tillbyggande af saluhallen eller uppförande af en ny hall på samma plats. Utan skulle det, i betraktande af den

stora utsträckning staden redan egde och som år för år ökades, vara till stor båt-nad för stadens i dess aflägsnare delar boende invånare, om dessa sattes i tillfälle att på närmare håll fylla sina dagliga behof af lifsförnödenheter. För detta ändamål borde å särskilda, dertill lämpliga öppna platser i stadens aflägsnare delar uppföras enkla, mindre saluhallar eller saluskjul af träd, inrymmande hvaroch en circa 12 salustånd.

I likhet med ofvannämnda utskott anser äfven Drätselkammaren staden redan hafva nått den utsträckning, att handeln med lifsmedel lämpligtvis icke bör förblifva inskränkt till en enda torgplats, Salutorget, men att en annan sådan för de aflägsset härifrån eller i den vestra delen af staden boende borde, så snart ske kan, anvisas, för hvilket ändamål Sandvikstorget synes också Kammaren tjenligast. Likaså, och med anslutning till de af utskottet i anförd måtto omfattade principerna för ordnandet af lifsmedelsförsäljningen, tror äfven Kammaren, att de nämnde stadsinvånarenes behof uti ifrågavarande hänseende bäst skulle tillgodoses genom inrättande å Sandvikstorget af en sådan mindre saluhall, som utskottet antydt. Men emellertid vore det, enligt Kammarens tanke, alldeles för tidigt att nu redan påyrka en dylik saluhalls uppförande derstädes, då den å vestra kafen beslutna ännu ej ens kommit till stånd, och då således, vidkommande förhållandena å vår ort, all erfarenhet tills vidare saknas om huru väl och i hvad mån lifsmedelshandeln härstädes i sjelfva verket kan komma att betjenas och draga nytta af slika hallar. Deremot anser Kammaren, vid ofvan påpekade förhållande, staden ingalunda böra undandraga sig att, så snart sådant blifver möjligt, å Sandvikstorget upplåta plats för allmogehandel, derest sådan handel kunde finnas benägen att frivilligt söka sig dit, utan fastmera böra söka befrämja dylik användning af sagda torg genom att undanrödja hindren derför. I detta afseende skulle å staden ankomma att göra torget tjenligt för omordade handel genom att i erforderlig mån planera och stenlägga detsamma; och till sådan åtgärds vidtagande synes staden hafva så mycket mera skäl, som ju i hvarje fall omförmälda planering och stenläggning någon gång och, efter all sannolikhet, ej alltför långt framåt i tiden måste företagas. Ehuru således i princip ense med stadsingeniören om nyttan och behöfligheten af dessa arbetens snara utförande, likasom ock om lämpligheten af deras fördelande på flera år, har Kammaren dock funnit sig för ingen del kunna understödja stadsingeniörens jemväl framställda förslag, att början dermed skulle göras redan förstinstundande sommar genom att då planera och stenlägga det å hans hithörande karta med röd färg utmärkta området af 100 fots bredd utmed Boulevardsgatan, samt att ett anslag af 10,000 mark till bestridande af kostnaden härför förty måtte omedelbart anvisas. Drätselkammaren kan nemligen icke anse denna fråga vara af sådan natur, eller, närmare uttryckt, af den tillfälliga, brådskande eller oförutsedda beskaffenhet, att extra anslags beviljande under löpande budgetperiod för ändamålet vore motiveradt, och finner sig således för närvarande icke böra afgifva något förslag om berörda arbetens omedelbara

utförande; utan anser Kammaren med detta ärende böra anstå intill uppgörandet af budgetförslaget för nästkommande år, då frågan om Sandvikstorgets planering och stenläggning samt om upplåtande af plats derstädes för handeln med lifsmedel lämpligast toges under öfvervägande i sammanhang och under jemförelse med andra frågor om lika angelägna eller viktigare arbeten.

Vidkommande sedan den af sökandene gjorda och af stadsingeniören understödda framställningen derom att i Sandviken måtte inrättas en fiskarhamn, anser Kammaren många skäl afgjordt tala emot ett sådant företag.

Framst bör nemligen härvid beaktas att den nuvarande anordningen af fiskhandeln i södra hamnen ingalunda kan anses fylla ens de anspråklösaste fordringar i detta hänseende och således alldeles icke manar till inrättande af en ny fiskarhamn enligt samma mönster. Det rationelaste och lämpligaste sättet för anordnandet af ifrågavarande handel blefve otvifvelaktigt det, att inrymma minuthandeln med fisk uti en särskild afdelning i den eller de blifvande saluhallarne, der fisken kunde förvaras i derför afsedda bassiner med ständigt rinnande vatten, samt att för de större upplagen af lefvande fisk uppsöka en plats, der vattnet icke, såsom i södra hamnen och Sandviken, förenas af de i hamnarne utmynnande kloakernas uttömningar. Till en dylik plats för fiskhandeln skulle — enligt hvad Drätselkammaren, om ock Kammaren ännu icke haft tillfälle att åt denna fråga egna tillräcklig uppmärksamhet, anser sig kunna a priori sluta — hafsviken vid ändan af Hafsgatan lämpa sig vida bättre än Sandviken. Uti sistnämnda vik komme nemligen det till fiskarhamn föreslagna område, som inneslötes af den ifrågasatta nya kajarmen, efter det stränderna utfylts till den i nya stadsplanen upptagna bredd att i hvarje fall blifva ytterst trängt; och i följd af de detsamma omgifvande industriela etablissemangen samt den äfven efter sin förestående förlängning inom samma område utmynnande kloaken jemte andra möjliga aflopsledningar, komme vattnet derstädes säkerligen att i afseende å renhet lemna allt öfrigt att önska.

Men förutom det, att sålunda, genom den oftanämnda kajarmens anläggande i Sandviken, någon ändamålsenlig fiskarhamn derstädes likväl icke erhöles, måste Drätselkammaren för hvarje fall anse att sagde kajarms utförande nu redan skulle vara mindre väl betänkt och att det af stadsingeniören för denna anläggning åberopade skälet att kajarmen i framtiden komme att tillika tjena såsom jernvägsbank saknar all betydelse. Ty sålunda utförd innan den framtida dispositionen af Sandvikshamnen blifvit närmare bestämd och en allmän plan för de derstädes förestående arbetena uppgjorts, kunde nämnde kajbyggnad lätt blifva mycket hinderlig för framdeles nödigbefunna kajanläggningar och andra dispositioner af detta område; och ehuru väl den tillämnade jernvägslinien öfver Sandviken finnes å den nya stadsplanen utmärkt, dock utan närmare angifvande huruledes öfvergången derstädes skall anordnas, kan det, enligt Kammarens tanke, under ganska lång tid framåt icke blifva fråga om att utsträcka densamma längre

än till fabriksområdet vid södra stranden af Rödbergen, dels i anseende till de betydande kostnader, som jernvägens fortsättande derutöfver skulle taga i anspråk, dels enär den återstående delen deraf synes mindre behöfelig. För öfrigt bör emot det af stadsingeniören senast väckta förslaget, att till den ifrågasatta banken i Sandviken skulle tagas den af statsjernvägarne erbjudna sprängstenen, anmärkas, att då i Sandvikstrakten vidsträckta gatu- och tomtplaneringar inom den närmaste framtiden förestå, fyllningssten för ifrågavarande ändamål skall kunna erhållas vida billigare än det nu till buds stående fyllningsmaterialet från jernvägen, för hvilket transportkostnaden, af stadsingeniören beräknad till 10,000 mark, komme att drabba staden. Deremot skulle sistnämnda material blifva till stor nytta å det af stadsingeniören jemväl alternativt föreslagna stället i Sörnäs, till hvilket detsamma skulle af statsjernvägarne befordras utan någon utgift för staden och till hvars utfyllande tillgång på sålunda kostnadsfritt erhållen sten eljes väl just icke är att påräkna.

Slutligen är ännu, beträffande änberörda kajarm i Sandviken, att framhålla, att densamma, om den ock komme att göra någon nytta såsom vågbrytare, dock icke ensamt för sig är tillräcklig att göra Sandvikshamnen till en ändamålsenlig och beqväm fiskarhamn. Ett oundgängligt vilkor härför är ännu att strandkajerna förses med trappsteg till vattenbrynet, hvilka de nu sakna, hvarutom, i fall den projekterade kajarmen icke skall hindra vattnets rörelse inom den tillämnade fiskarhamnen, i densamma borde anbringas en öfverbyggd öppning, hvilka arbeten i ansenlig mon komme att fördyra kostnaderna för företaget.

På grund af det ofvan anförda får Drätselkammaren vördsamt föreslå, det Stadsfullmäktige ville besluta

att uppdraga åt Drätselkammaren att framdeles, i sammanhang med handläggningen af ärendet angående stadens budget för nästkommande år, taga under öfvervägande den i ofvan anförd mätto väckta frågan om planering och stenläggning af Sandvikstorget och upplåtande af plats derstädes för handel med lifsförnödenheter; samt

att låta frågan om inrättande af en fiskarhamn i Sandviken och vidtagande af de dels uti förevarande ansökningskrift dels uti stadsingeniören Ehrströms häröfver afgifna utlåtande för sådant ändamål föreslagna åtgärder förfalla.

Jemte det remisshandlingarne återställas utbeder sig Drätselkammaren att återfå de nu medföljande bilagorna så snart behofvet af dem för Stadsfullmäktige upphört.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Lars Homén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol's tryckeri, 1888.

Berättelse öfver brandverkets i Helsingfors tillstånd och förvaltning under år 1887.

Brandkåren har under året allarmerats 53 gånger, nemligen 25 gånger med anledning af verkliga eldsvådor eller tillbud till dylika, 9 gånger till följd af soteldar, 4 gånger af missförstånd, 1 gång af okynne och 14 gånger med anledning af fel i brandtelegrafan. Vid 9 af dessa tillfällen hafva signaler gifvits från brandtornen, 5 gånger emedan eld utbrutit utom brandområdet, dit kåren i sin helhet icke har rätt att utrycka, och 4 gånger af orsak att mera hotande eldsvådor utbrutit inom brandområdet. Genom brandklocka har kåren allarmerats 34 gånger, med telefon 11 gånger; 4 gånger har elden först observerats från utkikstornen och lika många gånger hafva muntliga bud om eldsvåda anländt till brandtornen.

Af de verkliga eldtillbuden hafva 3 förekommit i 1:sta stadsdelen, 5 i 2:dra, 1 i 3:dje, 3 i 4:de, 3 i 5:te, 2 i 7:nde, 1 i 8:nde, 4 vid vestra och 3 vid östra chausséen, 9 i boningshus af trä, 6 i boningshus af sten, 4 i magasin af trä, 1 i magasin af sten, 2 i verkstadsanläggningar, 1 i bykstuga af trä och 2 i staden omgifvande skogar. 5 eldtillbud hafva inträffat i April, 4 i Augusti, 3 i enhvar af månaderna Januari, Februari och Mars, 2 i Juni och Juli samt 1 under enhvar af månaderna Maj, Oktober och November. 6 af eldtillbuden hafva infallit på lördagar, 6 på söndagar, 4 på tisdagar, 3 på måndagar och fredagar, 2 på torsdagar och 1 på onsdag; 13 emellan kl. 9 på aftonen och kl. 6 på morgonen, 10 emellan kl. 12 på dagen och kl. 9 e. m. samt 2 emellan kl. 6 på morgonen och kl. 12 på dagen.

Anledningen till eldens utbrott har i 11 fall varit värdslöst umgående med eld, i 2 fall gnistor från skorstenar, i 1 fall ovarsamhet vid handterande af lampa och i 1 fall tändsats från strykstickor; i 10 fall har orsaken till eldens löskomst icke blifvit utredd.

Brandtelegrafan har icke fungerat fullt tillfredsställande. Såsom ofvan nämnts har brandkåren 14 gånger ryckt ut med anledning af fel i telegrafledningen, i de flesta fall beroende på fel i sjelfva systemet, enär tillfälliga afbrott i ledningen ofta nog icke kunna med säkerhet skiljas från verklig signalering. I slutet af December månad voro dessutom i följd af ogynsamma väderleksförhållanden nästan alla ledningar samtidigt oklara. — För att underlätta allarmeringen hafva plåtar med anvisning på närmaste brandklocka blifvit uppsatta på särskilda offentliga platser i staden samt gårdsegarene uppmanats att tillösa sig dylika plåtar.

Värdet eller försäkringsbeloppet af den egendom, som till större eller mindre del skadats, utgjorde:

för fast egendom	<i>My.</i> 1,398,989: 80	
„ lösegendom	„ <u>813,500: —</u>	2,212,489: 80.

Skadans storlek eller brandskadeersättningens belopp åter steg till:

för fast egendom	<i>My.</i> 56,598: —	
„ lösegendom	„ <u>126,266: 54</u>	182,864: 54.

således 8,27 % af egendomens värde (År 1886 var procenttalet 6,91, år 1885 8,47, år 1884 9,27 och år 1883 10,19.) För Helsingfors brandområde ensamt utgjorde skadan 7,73 % af egendomens värde. — För öfrigt hänvisas till de tabellariska sammandrag öfver eldsvådor och tillbud till dylika samt öfriga allarmeringar, som finnas bifogade denna berättelse.

Eldsläckningsmaterielen har ökats med en redskapsvagn samt en ny slangkärra till hvardera brandstationen.

Ett olycksfall inom brandkåren har under året inträffat i det att vid färd med vattentunna till eldsvåda den 5 April Brandkonstapeln Karl Fredrik Urnberg i ett gathörn åkte ikull med den påföljd, att han illa skadade ryggraden samt erhöll svåra kontusioner i hufvudet. Mannen, som intill den 16 Augusti vårdades på lasarett, torde af olycksfallet komma att hafva men för hela lifvet.

Manskapets helsotillstånd har öfverhufvudtaget varit tillfredsställande.

Den brandverket åliggande gatuspolning har under tiden från den 18 Maj till den 5 Augusti verkstälts med 10 man och 4 hästar. Från brunnar, vattenposter och till brandtornen hörande gatuandelar hafva bortkörts 227 lass snö och is.

Brandkårens öfningar hafva försiggått i det närmaste på samma sätt som förut.

Till stadskassan har inlevererats 305 mark, som innehållits af felande brandkonstaplars aflöning.

Såsom „erkännande och uppmuntran“ har brandkåren fått emottaga af Handlanden W. I. Koroleff 50 mark och af Handlanden J. E. Cronvall, å brandstodsbolaget Salamanders vägnar, 200 mark, hvarförutom Helsingfors Utskänkningsaktiebolag ihågkommit kårens bibliotek med 300 mark.

Ombyte af manskap har tid efter annan egt rum; den hufvudsakliga anledningen härtill har varit den ofta förut påpekade eller manskapets dåliga aflöning.

Olägenheterna af trånga redskapslider, små och mörka stall, olämpliga lokaler för manskapet samt den fullkomliga saknaden af exercis- och gymnastiklokal kvarstå oförändrade.

Den staden tillhöriga lösegendom, som Brandkommissionen har i sin vård, har tillökts för ett värde af 3,018 mark 5 penni, hvaremot såsom utnött och obruk-

bar afskrifvits egendom för ett inköpspris af 458 mark. Värdet af berörda lösegendom, med undantag af den nya brandtelegrafan, utgjorde den 2 Januari detta år 71,853 mark 91 penni.

Brandkommissionen har under året haft 14 sammanträden.

Helsingfors den 22 Mars 1888.

På Brandkommissionens vägnar:

M. Wænerberg.

C. J. Timgren.

Tabellariskt sammandrag öfver verkliga eldsvådor

Tiden för eldsvådans utbrott.			Sättet på hvilket källaren blifvit allvarmerad.	Brandstället.		Anledningen till eldsvådan.
Månad.	Dag.	Tid på dygnet.		Plats.	Lägenhet.	
Jan.	11	2.40 f. m.	Brandklocka.	Alexandersgatan 48.	Möbel o. tyghandel i stenhus.	Tjufvar som antingen anlagt eller vårdslöst umg. m. eld.
"	17	6.40 e. m.	"	Högbergsgatan 3.	Boningshus af trä.	Ovarsamhet vid handterande af lampa.
"	31	7.35 f. m.	Signal fr. torn	Östra chausséen.	Magasin af trä.	Vårdslöst umgående med eld.
Februari	1	11.40 e. m.	Telefon.	Mikaelsg. 8.	Jernhandel i trähus.	Obekant.
"	19	5.35 f. m.	Brandklocka.	Boulevardsg. 2.	Boningsrum 4 tr. upp.	Tändsats från strykstiecka, som fallit i golfspringa.
"	22	11.15 e. m.	"	Alexandersg. 48.	Urmakarebutik i stenhus.	Vårdslöst umgående med eld.
Mars	20	1.50 f. m.	"	Stora Rogertsg. 20.	Boningshus af trä.	Obekant.
"	23	1.7 f. m.	"	Högbergsg. 5.	Nybyggnad af trä und. inredn.	Gnistor från skorsten.
"	31	8. e. m.	Telefon.	Marieg. 23.	Boningshus af sten.	Vårdslöst umgående med eld.
April	2	4.46 f. m.	Brandklocka.	Alexandersg. 48.	Magasin af trä inneh. möbler.	Gnistor från lokomobil.
"	5	3. e. m.	"	Unionsg. 22.	Magasin af sten fylldt med bomull, hampa, lin m. m.	Vårdslöst umgående med eld.
"	17	12.36 f. m.	Telefon.	Skatudden.	Smedjebyggnad af sten.	Obekant.
"	22	6. e. m.	Muntligt bud.	Manegeg. 7.	Boningshus af sten.	Vårdslöst umgående med eld.
"	25	2.25 e. m.	Telefon.	Vestra chausséen, Humleberg 5.	Boningshus af trä.	Vårdslöst umgående med eld.
Maj	13	11.57 e. m.	Brandklocka.	Anneg. 28.	Bykstuga af trä.	Obekant.
Juni	10	3.15 e. m.	"	Arbetareg. 5.	Boningshus af trä.	Barn lekt med eld.
"	25	2. e. m.	"	Rödbergsg. 5.	Boningshus af trä.	Vårdslöst umgående med eld.
Juli	30	1.45 f. m.	"	Alexandersg. 11.	Magasin af trä inneh. pelsvaror, kolonialv., yllev. m. m.	Obekant.
"	31	7.30 e. m.	Telefon.	V. chausséen, Grejus hemmans mark.	Skogseld.	Obekant.
Aug.	4	11.57 e. m.	Brandklocka.	Lappviksg. 15.	Källare u. boningshus af trä.	Obekant.
"	6	11.58 e. m.	Telefon.	Ö. chausséen, invid villan Ås.	Magasin af trä med diverse handelsvaror.	Obekant.
"	28	2. e. m.	"	V. chausséen, på Mej-lans mark.	2 boningshus af trä.	Vårdslöst umgående med eld.
"	"	7. e. m.	"	D:o.	Skogseld.	Bränder lämnade utan tillsyn.
Okt.	1	1. f. m.	Signal fr. torn	Östra chausséen.	Smedja uppförd af träribbor.	Obekant.
Nov.	27	11.45 f. m.	Brandklocka.	Elisabetsg. 19.	Nybyggnad af sten und. inredn.	Vårdslöst umgående med eld.

Summa

och tillbud till dylika i Helsingfors år 1887.

Skadans storlek eller brandskadeersättningens belopp.						Värdet eller försäkringsbeloppet för den egendom, som till större eller mindre del lidit skada.						Skadan eller ersättningen i % af värdet eller försäkringsbeloppet.	Försäkringsgifvare.				
För lösegen- dom.		För fast egendom.		Summa.		För lösegen- dom.		För fast egendom.		Summa.							
<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>						
27,722	32	550	—	28,272	32	75,500	—	145,000	—	220,500	—	12,82	Fennia & S. A. B.				
2	—	obetydlig.	—	2	—	400	—	22,000	—	22,400	—	0,01	Oförsäkrad & S. A. B.				
8,084	44	1,450	—	9,534	44	30,000	—	2,900	—	32,900	—	28,98	Svea.				
100	—	3	—	103	—	75,000	—	44,000	—	119,000	—	0,09	Skandia & S. A. B.				
57	55	47,200	—	66,322	37	4,000	—	282,000	—	358,200	—	18,52	Skandia & S. A. B.				
1,570	70	—	—			17,200	—	—	—				—	—	—	—	R. B. af 1827.
15,988	—	—	—			25,000	—	—	—				—	—	—	—	R. B. af 1867.
1,506	12	—	—			30,000	—	—	—				—	—	—	—	Northern.
9,173	—	260	—	9,433	—	15,000	—	145,000	—	160,000	—	5,89	S. B. f. lösegend. & S. A. B.				
600	—	400	—	1,000	—	80,000	—	10,000	—	90,000	—	1,11	Oförsäkrad & S. A. B.				
—	83	obetydlig.	—	—	—	—	—	20,000	—	20,000	—	—	Svea				
8,899	28	700	—	88	—	10,500	—	410,500	—	421,000	—	0,02	S. B. för lösegend. & Oförs.				
5,369	25	25	—	9,599	28	40,000	—	5,500	—	45,500	—	21,10	Fennia & S. A. B.				
—	—	ungef. 500	—	5,394	25	100,000	—	34,000	—	134,000	—	4,03	Fennia & S. A. B.				
obetydlig.	—	ingen.	—	500	—	—	—	22,589	80	22,589	80	2,21	Oförsäkrad.				
obetydlig.	—	500	—	500	—	—	—	3,600	—	3,600	—	13,89	S. A. B.				
—	—	obetydlig.	—	—	—	—	—	3,000	—	3,000	—	—	S. A. B.				
10	—	1,250	—	10	—	100	—	34,000	—	34,100	—	0,03	Oförsäkrad & S. A. B.				
900	—	2,300	—	2,150	—	1,000	—	9,000	—	10,000	—	21,5	S. B. f. lösegend. & S. A. B.				
72	78	—	—	60,000	—	5,000	—	—	—	—	—	—	Svea & S. A. B.				
501	40	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	Phoenix.				
15,059	51	—	—	35,000	—	—	—	—	—	—	—	—	Salamander.				
26,467	92	—	—	209,000	—	—	—	—	—	—	—	—	Fennia.				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
3,499	27	500	—	3,999	27	4,000	—	500	—	4,500	—	88,87	Fennia & S. A. B.				
—	—	nedbrunn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
600	—	obetydlig.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	370	—	970	—	800	—	400	—	1,200	—	80,83	Oförsäkrad & B. f. L				
—	—	585	—	585	—	—	—	200,000	—	200,000	—	0,29	Fennia.				
126,266	54	56,598	—	182,864	54	813,500	—	1,398,989	80	2,212,489	80	8,27					

Tabellariskt sammandrag öfver öfriga allarmeringar under år 1887.

Tiden för allarmeringen.			Platsen.	Sättet på hvilket kåren blifvit allarmrad.	Anledningen till utryckningen.
Månad.	Dag.	Tid på dygnet.			
Jan.	1	e. m.	Kaserngatan 23.	Muntligtbud.	Soteld.
Febr.	11	10 e. m.	Mikaelsgatan 7.	Anm. fr. torn.	Soteld.
"	21	5 e. m.	Alexandersg. 40.	Brandklocka.	Soteld.
"	23	4.53 e. m.	Mariegatan 28.	Muntligtbud.	Soteld.
Mars	2	8.15 e. m.	Alexandersteatern.	Brandklocka.	Piga af misstag tagit brandklocka f. portklocka.
"	7	8 e. m.	Villa på Broholmen.	Telefon.	Soteld.
"	8	3.15 f. m.	Andregatan 15.	Brandklocka.	Fel i klockan, jordledningstråden afsliten.
"	8	7.15 e. m.	Rödbergsgatan 21.	"	D:o d:o.
"	11	12.15 f. m.	Gamla kyrkträdg.	"	Ringning af okynne.
"	14	1.45 f. m.	Glogatan 1.	"	Fel i klocka eller ledning.
"	20	8.15 e. m.	Gasverket.	"	D:o d:o.
April	20	5.35 e. m.	Klinikum.	"	Fel i klockan, jordledningstråden afsliten.
"	23	1.16 f. m.	Gamla kyrkträdg.	"	Fel i klocka eller ledning.
"	23	3.40 e. m.	Parkgatan 3.	"	Ledningstråden afsliten vid nybygge, Skarpskytte gatan 9.
Maj	1	9.40 f. m.	Bergmansgatan 5.	"	Fel i klocka eller ledning.
"	8	5 e. m.	Malmgatan 22.	"	Qvastar fattat eld i en ugn, hvars spjell varit fast.
"	8	10 e. m.	Gasverket.	"	Fel i klocka eller ledning.
"	12	6.30 e. m.	Albertsgatan 36.	"	Ledningstr. afsliten v. nybygge, Albertsg. 25.
"	16	11 f. m.	D:o.	"	D:o d:o.
"	19	6 e. m.	Lappviksgatan 19.	"	Fel i klocka eller ledning.
"	30	3.30 e. m.	Georgsgatan 12.	Telefon.	Papper brunnit i en kakelugn hvars spjell varit tillslutet.
Juni	2	1.15 e. m.	Lappviksgatan 19.	Brandklocka.	Åska i luften, som inverkat på apparaten.
"	23	1 f. m.	Kaserngatan 25.	Telefon.	Soteld.
Sept.	16	9 e. m.	Mikaelsgatan 7.	Anm. fr. torn.	Soteld.
Nov.	1	5.15 e. m.	Vilhelmsgatan 7.	Brandklocka.	Missförstånd, klockan borttagen för reparation.
Dec.	28	3 e. m.	Andregatan 12.	"	Soteld.
"	28	7 e. m.	Richardsgatan 1.	Muntligtbud.	Soteld.
"	31	3.20 e. m.	Barnhemsgatan 9.	Brandklocka.	Fel i klocka eller ledning.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1888.

Utlåtande i fråga om anordnande af fiskhandeln.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors

den 13 April 1888.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 100.

Uti ett till Stadsfullmäktige i November månad sistlidet år afgifvet betänkande (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 34 för sagda år) har det af Fullmäktige tillsatta utskottet för frågan om antagande af ny trafiktaxa för staden framhållit att de sumpar för försäljning af lefvande fisk, hvilka stadens fiskhandlare hafva liggande i fiskarhamnen, hade småningen utbredt sig öfver hela det vid kajen befintliga utrymmet, med den påföljd att skärgårdsbåtar, som hit inkomma för att försälja fisk från sump, oftast alls icke kunde framkomma till kajen. Och då det med afseende å vattnets beskaffenhet i den mindre båthamnen icke heller kunde tillåtas fiskförsäljare att i denna hamn hålla sin till afsalu afsedda fisk i sump, vore skärgårdsallmogen i det allra närmaste beröfvad möjligheten att sjelf i minut försälja sin färskfisk samt därför tyungen att till stadens fiskhandlare i parti afyttra sin vara. Detta förhållande, som ej heller kunde vara förenligt med konsumenternes intresse, hade länge varit föremål för klagan och syntes förtjent af uppmärksamhet från stadsmyndigheternas sida. Enligt utskottets förmenande kunde saken åtminstone tillsvidare lämpligast anordnas så att en del af fiskarhamnen, enligt närmare förslag af Hamnkotoret, skulle upplåtas till försäljningsplats för stadens fiskhandlare, som der kunde för sina fisksumpar tillösa sig ett visst bestämdt utrymme, mot afgifter, hvilkas belopp skulle fixeras genom de olika platsernas utbudande å offentlig auktion, medan den öfriga delen af fiskarhamnen lemnades tillgänglig för fiskförsäljare från landsorten. Utskottet hemställde förden skull det kammaren skulle anmodas att, efter hamnkotorets hörande, till Stadsfullmäktige inkomma med närmare förslag om disponerande af utrymmet i fiskarhamnen på det af utskottet ofvanföre antydda sätt; och blef denna hemställan af Stadsfullmäktige godkänd, hvarjemte uti förslaget till ny trafiktaxa, som numera lär blifvit af Kejserliga Senaten fastställt, intogs en bestämning af innehåll att det ankomme å Stadsfullmäktige att bestämma platshyra för sumpar för försäljning af lefvande fisk, hvilka på särskildt anvisade platser ligga förtöjda vid stadens kaj eller bro.

Till följd häraf har Hamnkaptenen Andsten, enligt Kammarens uppdrag, i skrifvelse af den 4 innevarande April aflemnadt förslag i förevarande ämne, hvilket förslag innehåller följande:

Så snart den nya trafiktaxan blifvit öfverhetligen faststæld, skulle den del af kajen vid fiskarhamnen, som hittills disponerats af stadens så kallade fiskköpare, indelas uti lotter af $2\frac{1}{2}$ meters (= 8,42 fots) utsträckning, hvilka, till ett minimipris af 25 mark per år och lott, skulle för ett år i gången genom auktion å Hamnkontoret utbjudas åt dem, som önskade rättighet att drifva fiskhandel, under sommaren invid platsen från farkost eller sump och om vintern å sjelfva kajen, allt dock på sätt, som Hamnkontoret egde närmare bestämma. För öfrigt framhåller Hamnkaptenen, att staden genom detta förfarande först och främst komme att för ifrågavarande kajplatser erhålla en inkomst, som helst till någon del motsvarade deras verkliga värde samt framför allt att man antagligen blefve af med mången onödig s. k. fiskköpare, som nu icke drifver någon egentligen större rörelse, vare sig till gagn för sig sjelf eller för den köplystna allmänheten, utan endast, såsom ett slags tidsfördrif, upptar ett dyrbart område till förfång för andra. Att den föreslagna minimiafgiften 25 mark per år icke blefve för hög anser Hamnkaptenen framgå deraf, att om en båt, som betalar allenast lägsta afgift, hvarje helgfri dag under sju månader upptar en plats vid kajen, detta komme att inbringa staden en summa af 33 mark 60 penni. — För den händelse att den nya trafiktaxan blefve gällande redan för instundande seglation kunde ifrågavarande platser bortauktioneras för den återstående delen af innevarande år till ett minimipris, som i proportion motsvarade det för hela året föreslagna priset.

Derefter har Hamnkaptenen på Kammarens uppfordran uti en ytterligare skrifvelse till Kammaren af den 9 i denna månad förtydligat sitt ofvan gjorda förslag derhän, att detsamma afsåge att för fiskförsäljare från landsorten bereda rum uti den del och på de platser i fiskarhamnen, som förut varit dem anvisade, jemte det för deras räkning skulle användas den del af det nuvarande „fiskköpare“-området, som till följd af den nya taxeringen antagligen komme att blifva ledigt.

Hamnkaptенens omförmälda förslag har Kammaren funnit sig böra godkänna, dock med den närmare bestämning att, i likhet med hvad uti ofvan berörda utskotts- betänkande tillstyrkts, allenast ett visst, begränsadt område af fiskarhamnen skulle upplåtas till försäljningsplatser för stadens fiskhandlare, hvaremot den öfriga delen lemna- des disponibel för fiskförsäljare från landsorten. Efter samrådan med Hamnkaptenen har Kammaren ansett den norra delen af fiskarhamnen böra tagas i anspråk för först- nämnda användning eller till plats för stadens fiskhandlares sumpar. Härstädes erhöles 30 skilda försäljningsplatser af den utsträckning Hamnkaptenen föreslagit; och skulle dessa, afskilda å kajen medelst målade streck och försedda med hvar sin ordningsnum- mer, å offentlig auktion utbjudas för ett år i sender och emot en minimihyra af 25 mark för hvarje. Den öfriga eller sydliga delen af fiskarhamnen skulle åter, såsom nämnt, uteslutande reserveras för inkommande skärgårdsbåtar.

På grund af det anförda får Kammaren vördsamt föreslå, det Stadsfullmäktige ville besluta

*att, i afseende å ordnande af fiskhandeln i den s. k. fiskarhamnen,
30 fasta platser af $2\frac{1}{2}$ meters bredd för försäljning af fisk i den norra*

delen deraf, å kajen afskilda medelst målade streck och numrerade, skola årligen af Drättselkammaren utbjudas på offentlig auktion för ett år i gången och emot hyresafgifter, som icke få understiga 25 mark för hvarje plats, samt eventuelt ännu under innevarande år för återstoden af året emot i motsvarande mån reducerade minimiavgifter, äfvensom att den öfriga, södra delen af fiskarhamnen skall lemnas tillgänglig för fiskförsäljare från andra orter.

Ofvan berörda skrivelser från Hamnkaptenen biläggas härjemte med anhållan om deras återställande till Kammaren i sinom tid.

På Drättselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Lars Homén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1888

Utskottsyttrande i fråga om inrättande af en asyl för vanartiga barn.

Vid den 17 Maj 1887 hållet sammanträde beslöto Stadsfullmäktige infordra Fattigvårdsstyrelsens utlåtande och förslag i anledning af pastor L. Bengelsdorffs hos Fullmäktige väckta motion om vidtagande af sådan åtgärd, att de vanartade barnen i denna stad blefve på ändamålsenligaste sätt tillvaratagne och uppfostrade. Sedan Fattigvårdsstyrelsen i anledning deraf afgifvit det begärda utlåtandet, som jemväl blifvit till tryck befordradt (se N:o 32 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1887), hafva Fullmäktige den 7 sistlidne December uppdragit åt undertecknade att såsom ett särskildt Utskott inkomma med yttrande i ärendet.

Till fullgörande häraf har Utskottet, som i väsendtliga delar omfattat det af Fattigvårdsstyrelsen framställda förslaget, uti skrivelser till egaren af Waanila gård i Lojo socken, kommunalrådet F. Heitmann och kronofogden C. F. Ekholm i Wichtis anhållit om upplysning, på hvilka vilkor en uppfostringsanstalt för vanartade gossar kunde i någondera af dessa kommuner inrättas; och har Utskottet, som numera fått emottaga svar från kommunalrådet Heitmann, funnit hans anbud vara antagligt och förty, utan afvaktan på svarsskrivelse från kronofogden Ekholm, ansett sig kunna framställa definitivt förslag i saken.

Enligt hvad hr Heitmann meddelat har Lojo kommun vid hållen kommunalstämma samtyckt till inrättande inom kommunen af en asyl för vanartade barn, likväl med förbehåll att anstalten icke finge placeras i Lojo kyrkoby eller dess omnejd och att barnen ej tillätes besöka socknens folkskolor. Likaså har en i socknen bosatt nämndeman förklarat sig villig att hos sig inackordera tio gossar, med vilkor att tillräckligt anslag beviljades för deras skolundervisning. Sjelf har hr Heitmann förbundit sig att emottaga sex till tio gossar för att sedan utackordera dem bland sina underhafvande, endast en på hvarje ställe, och skulle, enligt hans uppgift, en lärarinna med undervisningsskyldighet i kristendomskunskap, innanläsning, räkning, Finlands historia samt rätt- och välskrifning, kunna erhållas mot ett arvode af 300 å 400 mark om året. I hvarje fall har Heitmann åtagit sig att sjelf öfvervaka barnens vård och skolgång.

Vid pröfningen af de förslag, som här ofvan blifvit omnämnda, har Utskottet icke tvekat att förorda det af herr Heitmann gjorda anbudet att emottaga ett antal af 6 å 10 gossar till utackordering bland hans underhafvande. Enligt utskottets tanke är det nämligen obestridligt, att det af motionären afsedda ändamålet vida säkrare ernås, om barnen placeras inom olika allmogefamiljer i socknen, än om de sammanföras i en gemensam bostad, der deras dagliga sammanvaro, i följd af det dåliga

exemplets makt, lätt kan leda derhän att mindre vanartade individer kunde af sina mera förderfvade kamrater röna ett skadligt inflytande, hvarutom vården af barnen måste kunna på ett noggrannare sätt handhafvas, om ett eller några få af dem ställas under uppsigt af en enda person, än om ett så stort antal som 6 eller 10 barn öfvervakas af en och samma person, vore han än aldrig så samvetsgrann.

Beträffande barnens skolgång håller Utskottet före, att densamma borde omfattas samma tid som den i Mörskomasylen antagna, nämligen tiden från Oktober t. o. m. Maj månad.

De inkomster, som för företagets upprätthållande blefve disponibla, har Fattigvårdsstyrelsen beräknat till 2,235 mark, deraf 1,935 mark utgör $4\frac{1}{2}$ proc. ränta på det kapital som för ändamålet står till förfogande och 300 mark beräknats såsom fattigvårdens bidrag till barnens underhåll. Med tillägg af enahanda ränta å de 5,000 mark, Utskänkningsbolaget ytterligare donerat, blefve inkomstsommen sålunda 2,460 mark. — Vidkommande utgifterna anser äfven Utskottet kostnaderna för inackorderingen böra beräknas till inalles 1,200 mark, så att om detta belopp ej försloge antalet inackorderingar kunde minskas. Likaledes torde till lärarinnans aflöning jemte bostad m. m. en summa af högst 1,000 mark vara tillfylles. Härtill komme ännu organisationskostnaderna, dem Utskottet, i likhet med Fattigvårdsstyrelsen, beräknat till högst 300 mark.

Hvad slutligen angår Fattigvårdsstyrelsens förslag att för bestämmande af barnens inackordering och skolgång m. m. en särskild komité, bestående af, bland andra, en prest och stadens polismästare, skulle tillsättas, synes en sådan komité vara öfverflödig, i ty att en af församlingens prester är sjelfskrifven ledamot af Fattigvårdsstyrelsen och det ju dessutom står Fattigvårdsstyrelsen öppet att vid behof inhemta upplysningar af polismästaren. Såväl öfverinseendet öfver „asylen“, som uppgörandet af närmare aftal med hr Heitmann beträffande barnens inackordering, anskaffande af lärarinna och skollokal, anser Utskottet förty böra åt Fattigvårdsstyrelsen öfverlemnas.

På grund af hvad ofvan anförts får Utskottet vördsamt hemställa

det Stadsfullmäktige ville anmoda Fattigvårdsstyrelsen att med egaren af Waanila gård i Lojo socken kommunalrådet C. Heitmann uppgöra kontrakt ej mindre om inackordering hos hans underlydande af högst 10 vanartiga barn från Helsingfors än om anskaffande af lärarinna och skollokal;

att räntorna å Gripenbergiska fonden äfvensom å de medel Utskänkningsaktiebolaget i omfördäldt syfte donerat finge, efter behof, för ifrågavarande ändamål användas;

att Fullmäktige ville för nödiga organisationskostnader anslå ett belopp af 300 mark; samt

att Stadsfullmäktige måtte åt stadens Fattigvårdsstyrelse uppdraga, att bestämma hvilka barn som komme att inackorderas, att utöfva öfverinseendet öfver skolan och barnens vård äfvensom afgifva redovisning öfver medlens användning och berättelse om inrättningens verksamhet.

Helsingfors den 1 Maj 1888.

C. B. Federley.

J. W. Runeberg.

Wilhelm Dittmar.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1888.

Berättelse angående Helsingfors stads Folkbibliotek och Läsesal
för år 1887.

Biblioteket har under år 1887 varit för allmänheten tillgängligt hvarje dag samma timmar som föregående år, söcknedagar fr. kl. 5 till 8 e. m. och söndagar fr. kl. 4 till 7 e. m., med undantag af större hälgdagar samt tio dagar i början af juni månad, då det var stängdt i och för pågående inventering, och tiden från 15 juni till 15 augusti, då det med anledning af den vanligen obetydliga lånerörelsen under sommaren hölls öppet endast tvänne dagar i veckan.

Tager man en öfverblick af lånerörelsen, sådan den ur bifogade tabell framgår, finner man att densamma, såsom under föregående år, är minst liflig under sommaren och den ljusa årstiden (augusti 43 lån pr dag), men tilltager i september och oktober för att nå sin höjdpunkt i november (123 lån pr dag), hvarefter den håller sig nästan lika liflig under de tre eller fyra följande månaderna och sedan åter småningom aftager i april och maj.

Såsom under de två föregående åren har boklånens antal äfven under 1887 visat en betydlig tillväxt. År 1885 utgjorde sålunda lånens hela antal 16,745, under år 1886 steg detsamma till 21,162, för att 1887 nå den betydligt högre siffran 27,055, hvilket vid jämförelse med föregående år visar en tillökning af 5,893 lån, medan 1884 hade att uppvisa en minskning af 6,191 lån mot det föregående året. Medeltalet lån utgjorde äfven under år 1887 pr dag 91 mot 78 under 1886 och 66 under 1885.

Biblioteket har förnämligast genom inköp, men äfven genom gåfvor, under året ökats med 1,916 band, hvilka införts i bokförteckningarna. Hela bokförrådet, som vid utgången af år 1886 bestod af 4,547 band, steg vid senaste års slut sålunda till 6,463 band, af hvilka 4,366 voro svenska och 2,097 finska. Sedan år 1885, vid hvars utgång bibliotekets bokförråd räknade 2,883 band, har böckernas antal således mer än fördubblats.

Den 8 juni värkställes, i enlighet med de för biblioteket gällande stadgarne, inventering af dess bokförråd. Inventeringsmän voro ordföranden i biblioteksstyrelsen, friherre Karl Langenskiöld, suppleanterne i samma styrelse, pastor K. T. Broberg och redaktör V. Westzynthius samt å Stadsfullmäktiges vägnar magister K. H. Lindholm. I alt saknades därvid 29 band, hvilka ur bibliotekets förteck-

ningar blefvo afförda. Då man betänker, att de saknade böckernas antal vid inventeringen år 1884 utgjorde 1,428 och vid senaste inventering (år 1885) 48, så synes att ordentligheten bland låntagarna betydligt ökats.

Vid 1887 års utgång voro 43 böcker, uttagna under årets lopp, icke återlämnade, nämligen från januari månad 6, februari 9, mars 3, april 5, maj 11, juni 0, juli 2, augusti 1, september 1, oktober 2, november 1, december 2. De utestående lånens antal är, i jämförelse med hela lånesumman, 27,055, såsom synes, försvinnande litet.

Till bibliotekets ordnade vård har i hög grad bidragit den fullständiga katalogisering af bokförrådet, som, påbörjad 1886, under året slutförts. Böckerna, som förut voro förtecknade, i den ordning de inkommit, alla uti en enda inventariebok, äro numera fördelade uti tvänne, alfabetiskt ordnade afdelningar, en svensk och en finsk, hvardera efter innehållet ytterligare delad i tio skilda grupper, införda en hvar i sin inventariebok. Sålunda finnes bibliotekets bokförråd numera förtecknad i tvänne allmänna och tjugu särskilda kataloger.

Här må äfven antecknas, att biblioteket under året blifvit ihogkommet med bokgåfvor af prof. J. Tengströms sterbhus, af redaktionerna för „Biet“ och „Suomen teollisuuslehti“, af industristyrelsen samt af medicinalrådet J. A. Florin.

Inkomsten genom lånerörelsen vid biblioteket har under året varit följande:

19,552 lån pr gång å 5 p.	<i>Fmk</i> 977: 60
212 abonnement pr månad å 25 p.	” 53: 00
288 ” ” halfår å 1 m.	” 288: 00
259 influtna bokplikter å 50 p.	” 129: 50
127 sålda kataloger å 15 p.	” 19: 05
I ersättning för skadade och förkomna band	” 21: 30
	<hr/>
	Summa <i>Fmk</i> 1488: 45

Genom den i allmänhet stegrade lånerörelsen hafva också alla ofvannämnda poster under 1887 ökats i jämförelse med föregående år. Lånen pr gång hafva sålunda år 1887 inbragt 977 mark 60 p. för 19,552 lån mot 787 mark 70 p. år 1886 för 15,754 lån, och halfårsabonnomenten voro under sistnämnda år 172, medan de 1887 stigit till 288.

Inkomsten har under årets lopp blifvit till Drätselkammaren inlevererad.

Under de skilda månaderna stälde sig inkomsten för 1887 sålunda:

Januari	<i>Fmk</i> 160: 35
Februari	” 160: 40
Mars	” 159: 90
April	” 120: 55
Maj	” 87: 20
Juni	” 38: 20
Juli	” 50: 85
Augusti	” 67: 25

September	”	98: 05
Oktober	”	165: 45
November	”	199: 90
December	”	180: 35

Summa *Fmy.* 1488: 45

Inkomsten genom lånerörelsen under år 1886 utgjorde 1,151 mark 7 p.

Den i förening med biblioteket stående *Läsesalen* har under året jämväl varit talrikt besökt, såsom af bifogade tabell framgår. Summan af besökande har nämligen under år 1887 varit 30,016 mot 25,732 under år 1886 och 25,502 under 1885. Medeltalet pr dag är visserligen för år 1887 endast 89 mot 95 under föregående år; men detta beror därpå, att läsesalen under 1886 var öppen 284 dagar och under 1887 tillgänglig 338 dagar, af hvilka det öfverskjutande antalet kommer på juni, juli och augusti månader, den ljusa tid, då läsesalen i allmänhet är minst anlitad. Jämföras därför de öfriga nio månaderna under hvarterdera året med hvarandra, framgår besökens medeltal annorlunda. Medan nämligen under denna tid (januari—maj, september—december) läsesalen besöktes under år 1886 af 25,407 personer eller i medeltal 97 om dagen steg besökens antal under samma tid för år 1887 till 27,870 eller i medeltal 108 om dagen.

Läsesalen har under år 1887 hållits tillgänglig hvarje dag samma timmar som föregående år, söcknedagar fr. kl. 5 till 9 och söndagar fr. kl. 4 till 8, med undantag af större högtidsdagar och från 5 till 15 juni, då den var stängd på grund af inventering. Störst har besökens antal såsom förut varit under söndagarna, så att stundom trängsel uppstått. Äfven för läsesalen visa vintermånaderna de flesta besöken med 120 å 137 i medeltal om dagen, medan de redan i april nedgå till 89 om dagen, under hvilken siffra de samma hålla sig ända till oktober.

Bibliotekets styrelse har under året utgjorts af herrar juris doktor, frih. K. Langenskiöld såsom ordförande samt undertecknad Sievers och juriskandidat L. von Pfaler som ledamöter. Såsom dessas suppleanter hafva tjänstgjort: filosofie magister frih. H. af Schultén, redaktör V. Westzynthius och pastor K. T. Broberg.

Med afseende å inrättningens tjänstemän har under året ingen förändring inträffat. Dock må antecknas, att, på grund af den isynnerhet under vintermånaderna stora rörelsen i biblioteket, styrelsen som extra amanuens vid det samma antagit fröken Ida Aurora Sjöholm. Helsingfors, den 30 april 1888.

På Styrelsens vägnar:

Richard Sievers.

F. J. Valbäck.

TABELL.

Antal boklån från Biblioteket under år 1887.

Antal besök i Läsesalen år 1887.

Månad.	Antal dagar.	Abonnerade lån.	Lån, betalda för gång.	Svenska.	Finska.	Summa.	Medeltal per dag.			Månad.	Antal dagar.	Antal besökande.	Medeltal per dag.
							Svenska.	Finska.	Summa.				
Januari . . .	28	804	2,393	2,311	886	3,197	83	31	114	Januari . . .	28	3,836	137
Februari . . .	28	990	2,036	2,229	797	3,026	80	28	108	Februari . . .	28	3,421	122
Mars	30	934	2,361	2,448	847	3,295	82	28	110	Mars	30	3,602	120
April	27	658	1,773	1,858	573	2,431	69	21	90	April	27	2,415	89
Maj	28	417	1,033	1,093	357	1,450	39	13	52	Maj	28	1,455	52
Juni	10	186	509	551	144	695	55	14	69	Juni	19	513	27
Juli	9	281	547	644	184	828	72	20	92	Juli	31	669	22
Augusti	21	303	613	744	172	916	35	8	43	Augusti	31	964	31
September . . .	28	442	977	1,064	355	1,419	38	13	51	September . . .	28	1,820	65
Oktober	31	771	2,056	2,063	764	2,827	66	25	91	Oktober	31	4,058	131
November . . .	30	859	2,845	2,738	966	3,704	91	32	123	November . . .	30	4,032	134
December . . .	27	858	2,409	2,342	925	3,267	87	34	121	December . . .	27	3,231	120
Summa	297	7,503	19,552	20,085	6,970	27,055	68	23	91	Summa	338	30,016	89

Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuterings aktiebolags vinstmedel.

Sedan Magistraten jemte skrifvelse af den 28 sistvikne Mars till Stadsfullmäktige insändt en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld skrift från Helsingfors utminuteringsaktiebolag, deri bolaget, under förmälan att jemlikt § 24 i de för bolaget fastställda stadgar den vinst, det af ordinarie bolagsstämman godkända bokslutet utvisar, bör, efter vissa afdrag, öfverlemnas till Stadsfullmäktige för att till allmänt nyttiga ändamål användas, anmäler att ett vinstbelopp af 30,100 mark 17 penni inlevererats till Drätselkontoret och sålunda stälts till Stadsfullmäktiges förfogande, hafva Fullmäktige öfverlemnadt åt undertecknade att inkomma med utlåtande angående användningen af ifrågavarande vinstmedel.

Tillika har till utskottet öfverlemnats följande ansökningar om understöd ifrån dessa medel, nemligen:

1:o Af arbetarenes vid gasfabriken och dess mekaniska verkstad kassa för sjuk- och begravningshjelp om 1,000 mark, främst för att sätta kassan i stånd att låta dess medlemmar vid inträffande sjukdomsfall, utan skild ersättning, komma i åtnjutande af läkemedel;

2:o Af Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpskassa cirka 2,000 mark för att aflöna en läkare, som kostnadsfritt finge anlitas af kassans medlemmar icke blott vid den för inträdet nödiga besigtningen utan äfven framdeles vid för dem inträffande sjukdomsfall;

3:o af snickares m. fl. yrkesgesällers understödsförening i Helsingfors, utan att det äskade beloppet angifvits;

4:o Af Helsingfors arbetareförening om 3,000 mark, deraf 1,000 mark för anordnande af för arbetare och arbeterskor med försummad skolgång afsedda elementarkurser, 1,000 mark för underhåll af föreningens organ „Arbetaren-Työmies“ samt 1,000 mark för utvidgande af föreningens bibliotek;

5:o Af kapellmästaren Robert Kajanus om 10,000 mark för upprätthållande i Helsingfors af en god orkester, hvarjemte kapellmästar Kajanus förklarar sig beredd att arrangera folkkonserter med gratis eller ytterligt nedsatt entré i sådana lokaler, som kunde inrymma ett så stort antal personer som möjligt;

6:o Af Föreningen „Ved åt de fattige“ utan angifvande af någon bestämd summa; samt

7:o Af den absoluta nykterhetsföreningen Rauha i Tölö om 500 mark för upphyrande af möteslokal och inrättande af nykterhetsvärdshus;
hvarutom direkte till utskottet inlemnats en ansökan

8:o Af extra ordinarie professorn Julius Krohn om ett understöd af 5,000 mark för en förbättringsanstalt för drinkare, hvilken han och pastor E. Bergroth hade för afsigt att inrätta i närheten af Helsingfors stad.

Vid pröfningen af dessa ansökningar har utskottet ansett de under punkterna 1, 2, 3 och 7 omnämnda kassor och föreningar vara af alltför enskild natur för att böra komma i åtanke vid utdelande af nu ifrågavarande vinstmedel, hvilka äro afsedda att till allmänt nyttiga ändamål användas, helst en del af dem kommit i åtnjutande af understöd från utskänkningsaktiebolaget till följande belopp, nämligen: arbetarenes vid gasverket sjuk- och begravningskassa 1,000 mark, Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpskassa, hvilken dessutom icke räknar mer än 134 medlemmar, 1,000 mark samt snickares m. fl. yrkesgesällers understöds- och pensionsförening 1,500 mark. Föreningen Rauha är dessutom helt nyligen bildad och dess verksamhet alldeles okänd.

Hvad vidkommer föreningen „Ved åt de fattige“ är det syfte föreningen för sig uppställt visserligen behjertansvärdt, men dels är föreningen ännu icke organiserad och dess verksamhet således icke känd, dess mindre pröfvad, dels har utskänkningsaktiebolaget anslagit 4000 mark till ved åt fattiga, dels gratis dels för billigt pris och således just till samma ändamål som föreningen åsyftar, om ock medlen disponeras af fattigvårdsstyrelsen.

Anstalten för förbättring af drinkare vore visserligen enligt utskottets mening ett sådant allmännyttigt företag, som i främsta rummet borde komma i åtnjutande af understöd från nu ifrågavarande vinstmedel, men då utskottet har ingen kännedom om planen för denna anstalt och någon garanti således icke finnes för att anstalten anordnas så, att den verkligen motsvarar sitt ändamål, har utskottet icke ansett sig kunna förorda extra ordinarie professorn Krohns förberörda ansökan.

Beträffande det af kapellmästaren Kajanus begärda anslaget af 10,000 mark till underhåll af en orkester, hafva åsigtorna inom utskottet varit delade. Pluraliteten inom utskottet har omfattat den åsigt att orkesterföretaget, om det ledes praktiskt och skötes väl, borde kunna af den musikälskande publiken i hufvudstaden upprätthållas med det statsunderstöd orkestern åtnjuter, derest inom denna publik finnes intresse nog för företaget. Saknas åter offervillighet annat än hos några få individer, torde företaget, äfven om detsamma komme i åtnjutande af understöd af kommunen, inom kort stranda. Enligt de upplysningar utskottet inhemtat uppbär orkestern i statsanslag 25,000 mark, inkomsterna af de populära konserterna ha uppgifvits till 15,000 mark, från teatrarne har orkestern att påräkna minst 15,000 mark, hvilket, äfven om man anser utgifterna för symfonikonserterna så stora att af dem ingen nämnvärd behållning är att påräkna, representerar en säker inkomst af 55,000 mark. Om en helst något så när nämnvärd garanti kan åstadkommas, borde företaget kunna med dessa resurser genomföras. Utgifterna hafva nämligen väl uppgifvits härintills uppgå till 68,000

mark, men böra kunna betydligt reduceras. Det begärda understödet synes sålunda vara afsedt hufvudsakligast för att minska den skuldbörda af 20,000 mark, hvilken enligt kapellmästaren Kajani uppgift trycker företaget. Men om äfven denna skuld nu minskas, skulle otvifvelaktigt med den ledning företaget haft, nya skulder hopas och företaget vid spelårets slut stå på samma ståndpunkt som nu, d. v. s. vid randen af sin undergång. Från denna ställning kan det icke räddas utan vida större uppoffringar och genom att ställas under en annan ledning. Beviljandet af det begärda understödet vore sålunda endast att förlänga orkesterns dödsarbete.

Det af kapellmästar Kajanus framhållna syftet att bereda den arbetande klassen tillfälle till musikalisk njutning genom anordnande af gratis- eller ytterst billiga konserter är visserligen ganska behjertansvärdt men ett anslag af 1,000 mark för hvarje sådan konsert synes dock nog drygt tilltaget.

På grund af alla dessa skäl har utskottets pluralitet ansett sig böra afstyrka kapellmästaren Kajani ansökan.

En minoritet inom utskottet har åter ansett upprätthållande af en orkester för Helsingfors vara af den allmänt nyttiga beskaffenhet att detta företag borde komma i åtnjutande af understöd, särskildt enär derigenom den arbetande klassen komme att beredas tillfälle att höra god orkestermusik genom de föreslagna folkkonserterna. Minoriteten har derföre omfattat följande förslag: att åt kapellmästaren Kajanus skulle för nästa spelår af nu ifrågavarande vinstmedel beviljas ett understöd af 7,000 mark för underhåll af en god orkester, bestående af minst 34 man, hvilket understöd skulle åt honom utbetalas under tiden från den 1 Oktober 1888 till den 1 Maj 1889 med ettusen (1,000) mark i månaden med vilkor likväl att orkestern på oförmäldt sätt upprätthålles samt att kapellmästar Kajanus under nämnda tid uti derför lämplig lokal anordnade minst en folkkonsert i månaden med en entrée af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde säljas främst genom Helsingfors arbetareförening och endast de sålunda oförsålda vid ingången.

Deremot har utskottet enhälligt ansett Helsingfors arbetareförenings verksamhet vara af den beskaffenhet att den borde med utminuteringsaktiebolagets vinstmedel understödvas. Särskildt har utskottet ansett de för arbetare och arbeterskor afsedda elementarkurser behjertansvärda samt får förty förorda att hela det för dessa kurser begärda anslaget af 1,000 mark måtte beviljas. Äfven biblioteket har utskottet ansett vara ett mäktigt sammanhållighetsband för Föreningen, hvaremot Föreningens publicistiska organ torde vara af mindre betydighet. För att emellertid icke binda Föreningens händer får utskottet föreslå att till Föreningens öfriga syften måtte beviljas ett anslag af 1,000 mark.

Beträffande slutligen de medel, som öfverblifva sedan de särskilda anslag, till hvilka Fullmäktige kunna besluta, utgått, ha jemväl olika åsigter inom utskottet yppat sig. Pluraliteten har likväl beslutat hemställa att detta öferskott måtte öfverföras till fonden för vanartiga barn från Helsingfors kommun för att sålunda ett större antal af dessa olyckliga måtte kunna räddas undan ett oförskyldt olycksöde och göras till

goda och nyttiga medlemmar i samhället, medan åter minoriteten ansett detta öfverskott nu icke böra till något bestämdt ändamål anslås, utan att detsamma skulle besparas för att framdeles i sammanhang med den stora vinst, bolaget under detta år motser komma att ställas till Fullmäktiges förfogande, användas till något större allmänt nyttigt företag.

På grund af det ofvan anförda får alltså utskottets pluralitet föreslå

*att herrar Stadsfullmäktige ville lemna öfriga ofvannämnda ansöknin-
gar om understöd från Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel utan
afseende, men af dessa medel tillägga Helsingfors arbetareförening 1,000
mark för anordnande af för arbetare och arbeterskor med försummad skol-
gång afsedda elementarkurser samt 1,000 mark för befrämjande af förenin-
gens öfriga syftemål;*

medan deremot minoriteten inom utskottet föreslår

*att herrar Stadsfullmäktige med omfattande af pluralitetens inom ut-
skottet förslag dessutom ville af berörda vinstmedel tillägga kapellmästaren
Kajanus 7,000 mark, att åt honom under tiden från den 1 Oktober 1888
till den 1 Maj 1889 utbetalas med 1,000 mark i månaden emot skyldighet
för honom att under sagde tid underhålla en god orkester af minst 34 man
samt minst en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna
folkkonserter emot en entrée af högst 25 penni, till hvilka konserter biljet-
terna borde försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och de så-
lunda oförsälda vid ingången.*

Och får utskottets pluralitet vidare föreslå

*att det öfverskott af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel,
som uppstår sedan de särskilda anslag, till hvilka herrar Fullmäktige beslutat,
utgått, måtte öfverföras till fonden för vanartiga barn från Helsingfors
kommun;*

medan minoriteten föreslår

*att det öfverskott af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel,
som uppstår, sedan de särskilda anslag, till hvilka herrar Stadsfullmäktige
beslutat, utgått, måtte besparas för att i sammanhang med de vinstmedel,
bolaget för innevarande år kommer att ställa till Stadsfullmäktiges förfo-
gande, användas.*

Helsingfors den 16 Maj 1888.

Georg Asp.

C. B. Federley.

Th. Wegelius.

Aug. Schauman.

K. A. Nordman.

Utlåtande angående inlösen af den af Sandvikens aktiebolag arrenderade fabrikstomten N:o 17 vid Sandviks kajen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 6 April 1888.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 91.

Hos Drätselkammaren har „Sandvikens aktiebolag“ genom sin verkställande direktör Kollegii assessorn U. Kurtén anhållit att få inlösa tomten N:o 17 vid Sandvikskajen i fabriksqvarteret N:o 175, som för närvarande af bolaget å arrende innehafves.

Sedan Drätselkammaren med anledning häraf affordrat byggnadskontoret utredning huruvida något hinder för berörda tomts upplåtande till inlösen förefunnes, har Stadsingeniören Ehrström hos Kammaren anmält, att ett boningshus och en uthusbyggnad, begge tillhörande innehafvaren af den ännu icke reglerade arrendetomten N:o 2 vid Sandvikskajen, delvis stode in på tomten N:o 17, samt att den sistnämnda derföre ej kunde af staden försäljas med mindre än att den blifvande egaren deraf medgäfvade att sagde byggnader finge orubbade kvarstå intill dess den enligt senast fastställda stadsplan bildade tomten N:o 2 vid Sandvikskajen i qvarteret N:o 82, i hvilken den förberörda tomten N:o 2 delvis inginge, upplättes till inlösen, hvilket jemlikt byggnadskontorets af Stadsfullmäktige godkända förslag till de af den nya stadsplanen föranledda regleringsarbeten komme att ske inom närmaste tre år. Vidare har stadsingeniören framhållit att, ehuru de till ifrågavarande tomt N:o 17 stötande gatorna Sandvikskajen och Repslagaregatan ännu icke äro planerade, detta dock icke hindrade tomtens försäljande såframt Sandvikens aktiebolag åtnöjdes med att tills vidare begagna sig allenast af den jemväl förbi tomten löpande Andreægatan.

Med afseende å hvad stadsingeniören sålunda upplyst har Drätselkammaren låtit den enligt stadens byggnadsordning för förevarande ändamål erforderliga mätning och värdering af tomten N:o 17 i fabriksqvarteret N:o 175 verkställas af stadsingeniören jemte tre ledamöter i Kammaren. Det sedermera till Kammaren inlemnade, härhos bilagda instrumentet öfver denna förrättning vidhandengifver, att tomten befunnits i areal innehålla 93,840 kvadratfot och värderats, särskildt med hänsyn till dess läge

invid djupt vatten, till 70 penni per kvadratfot, enligt hvilket enhetspris tomtens hela värde komme att utgöra 65,688 mark, samt att förrättningsmännen ansett vid försäljningen böra såsom vilkor uppställas icke allenast hvad stadsingeniören tidigare i sådant afseende uti ofvan anfordrad mätto framhållit utan ock att Sandvikens aktiebolag åläge att sex månader efter skedd uppsägning undanflytta ett delvis utom tomtens södra rälínie beläget boningshus äfvensom en månad efter uppsägning líkaledes undanskaffa alla de plankstaplar, ställningar, broar, smärre utbyggnader och plank, hvilka befunne sig utom tomtens gränser, hvaremot bolaget skulle berättigas att, vid framdeles skeende utfyllningar och kajbyggnader å stället, på sin bekostnad anlägga täckt stockupphalningsränna genom dessa fyllningar och kajer. För öfrigt borde för denna tomt líkasom för öfriga fabrikslotter gälla, att densamma ej finge bebyggas med andra än för den derstädes bedrifna industrin nödiga byggnader.

Jemte det Drätselkammaren funnit såväl ofvan berörda uppskattning af ifrågavarande tomt skálíg som ock de i öfrigt föreslagna vilkoren för dess försäljning påkallade och ändamålsenliga, hafva sagda uppskattning och vilkor jemväl af Assessorn Kurtén för Sandvikens aktiebolag godkänts.

Drätselkammaren får fördenskull vördsamt föreslå det Stadstullmäktige ville be-
myndiga Kammaren

*att till Sandvikens aktiebolag försälja tomten N:o 17 i fabrikskvart-
ret N:o 175 emot en köpeskilling af sextiofemtusen sexhundra åttatioåtta
mark, hvilken skall erläggas i den för fabrikslotter i allmänhet stadgade
ordning, samt under vilkor i öfrigt: att de till arrendetomten N:o 2 vid
Sandvikskajen hörande byggnader, som delvis sträcka sig inpå förstnämnda
tomt, skola få kvarstå orubbade intills sagda arrende tomt, omreglerad i
enlighet med senast fastställda stadsplan, upplåtes till inlösen; att Sandvi-
kens aktiebolag tills vidare och intill dess Sandvikskajen och Repslagarega-
tan af staden planeras, får nöjas med att för sin ifrågavarande tomt be-
gagna sig allenast af Andreægatan; äfvensom att bolaget skall ålígga såväl
att sex månader efter från stadens sida skedd uppsägning bortflytta det
delvis utom tomtens södra rälínie belägna boningshus som ock att, en månad
efter uppsägning, líkaledes undanskaffa de plankstaplar, ställningar, broar,
smärre utbyggnader och plank, hvilka befinna sig utom tomtens gränser,
hvaremot bolaget berättigas att, vid framdeles skeende utfyllningar och kaj-
byggnader, på sin bekostnad anlägga en täckt stockupphalningsränna genom
sådana fyllningar och kajer.*

Det nu bilagda mättnings- och värderingsinstrumentet torde Drätselkammaren i
sinom tid återfå.

På Drätselkammarens vägnar.

Leon. v. Pfaler.

Lars Homén.

Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors d. 12 Maj 1888.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 112.

I enlighet med sitt derom i dag fattade beslut har till Herrar Stadsfullmäktige Magistraten äran härjemte öfversända den af revisorerne för stadens räkenskaper för sistlidne år afgifna berättelse öfver den af dem verkställda granskning af sagda räkenskaper jemte ett till denna berättelse hörande protokoll äfvensom redogörelser öfver förvaltningen under år 1887 af stadens vattenledningslån af år 1876 samt 1882 års nybyggnads- och regleringslån.

På Magistratens vägnar:

August Åkerberg.

Theodor Ljungberg.

År 1888 den 3 Mars sammanträdde de för granskning af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887 utsedde revisorer. Närvarande dervid voro Herrarne Lektor M. Gadd, Kamreraren H. Serenius, Magister E. Nordström, Agenten O. Hakulin och Bankkon-toristen L. Nyberg samt undertecknad, ordförande, som jemväl förde protokollet:

§ 1.

Den 3 Mars tillstädeskommo samtliga revisorer inför Magistraten för att emottaga stadens räkenskaper för ifrågavarande redogörelseår.

§ 2.

Arbetet fördelades på följande sätt revisorerne emellan:

Granskningen af hufvudboken, kassaboken, memorialen och kommunala utskyldernas taxeringslängder samt donerade fondernas och Poliskammarens räkenskaper skulle verkställas af Herrar Gadd, Nordström samt af undertecknad; folkskolornas, folkbibliotekets af Herr Gadd, fattigvården, sundhets- och sjukvårdens, byggnadskontorets och de öfver försålda arrendetomter uppgjorda räkenskaper af Herr Nordström; memorialverifikaterna af undertecknad; tolagsräkenskaperna af Herrar Serenius, Hakulin och Nyberg samt hamnkontorets af Herr Nyberg. Drättselkammarens protokoll och bref skulle genomgås af Herr Gadd och stadens säkerhetshandlingar granskas af Herrar Gadd, Serenius, Nordström samt af undertecknad; hvaremot vid uppräknandet af de under år 1887 inlösta obligationerna och kupongerna till stadens obligationslån samtliga revisorer borde vara tillstädes.

In fidem:
Gerh. Henrikson.

Revisions-berättelse för år 1887.

Sedan undertecknade revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887 slutfört detta oss ombetrodda uppdrag, få vi häröfver afgifva föreskrifven berättelse.

Uti 1887 års bokföring är ett förut icke öfligt bokföringssätt infördt. Enligt detta göres budgeten eller anslagssumman till hufvudsak och hvarje afvikelse derifrån, den må öka eller minska budgetanslaget, öfverföres till „Extra utgift- och inkomst-konto“ i hufvudboken, der de sålunda numera finnas uppsamlade.

Idén till ett sådant bokföringssätt för stadens räkenskaper framkastades af 1880 års revisorer. Dåvarande stadskamrerare afstyrkte införandet af ett sådant sätt emedan en förändring i den antydda riktningen icke kunde förordas „framför det nu (då) följda sättet, ur hvilket alla erforderliga uppgifter framgå fullkomligt exakt“. Förslaget fick då äfven förfalla.

Det nu införda bokföringssättet gör den sedvanliga af revisorererna uppställda tablån fullkomligt öfverflödigt. Ändamålet med denna tablå var just att visa, med hvilka summor den af Stadsfullmäktige fastställda budgeten för året blifvit öfverskriden och å hvilka poster besparingar kunnat göras. I stället för den föregående år af revisorererna utarbetade tablå, hvilken allaredan finnes af drättselkontoret uppgjord, hafva vi uppställt en annan summarisk tablå öfver inkomster och utgifter. Häri ingå blott slutsumman af samtliga konti under hvarje hufvudtitel i budgeten samt slutsumman af motsvarande faktiska kostnaderna inom hufvudtiteln. Härtill har fogats andra kostnader hörande till hufvudtiteln, oakadt de redan varit upptagna i tidigare budgeter utan att då blifva använda, och sådana, som tillkommit genom extra anslag under årets lopp.

Tablå.

	Enligt böckerna.		Enligt budgeten.	
	<i>Frå.</i>	<i>76.</i>	<i>Frå.</i>	<i>76.</i>
Inkomster.				
Behållning från 1886.	641,410	36	641,410	36
I. Räntor.				
Diverse ränteinkomster	23,559	09	30,051	75
II. Tomtlösen.				
Arrendetomter och villaområden	241,819	40	24,940	—
III. Stadens fasta egendom.				
Arrenden, hemmansräntor & chaussée-arrende . .	171,946	72	168,155	—
IV. Inkomstgivande rättigheter.				
Tolags-, hamn- & vågafgifter & bouppteckningsprocent	487,808	22	382,359	—
V. Diverse.				
Ersatt inqvartering, fattigafgifter, hundskatt, inkomster från skolor, sjukhus och fattiggård . .	284,979	10	347,892	20
VI. Statsbidrag.				
Till polis, brandverk, belysning och skolor . . .	145,897	57	144,015	23
VII. Vattenledningen.				
Genom vattenförsäljning	183,294	48	157,000	—
VIII. Lån.				
Förskotterade lånemedel	633,303	93	482,430	—
IX. Uttaxering.				
Kommunala utskylder	677,109	22	674,083	32
X. Tillfälliga inkomster.				
Diverse försålda artiklar, skogsprodukter	3,666	12	408,200	56
Summa <i>Frå.</i>	3,494,794	21	3,460,537	42

Utgifter.	Verklig kostnad.		Budget.	
	<i>Fmf.</i>	<i>nl.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>nl.</i>
I. Intressen m. m.				
Amortering & ränta å skulder <i>Fmf.</i> 211,499: 20.	211,499	20	216,877	69
II. Stadens embetsverk.				
Rådstufvurättens och Magistratens löner och expen- ser. <i>Fmf.</i> 169,746: 86.	169,746	86	167,380	—
III. Kommunalförvaltningen.				
Vanliga utgifter för året	140,814	34	139,952	33
Metriskä mätt och vigter, äldre anslag	1,280	41		
Stadsfullmäktiges kansli, extra anslag <i>Fmf.</i> 144,094: 75.	2,000	—		
IV. Gatubelysningen.				
Belysning med gas, petroleum och terpentinolja . . <i>Fmf.</i> 78,820: 57.	78,820	57	80,619	03
V. Brandverket.				
Ordinarie utgifter	58,630	34	58,274	45
En redskapsvagn, extra anslag	1,176	23		
Ritning till brandverkshus, extra anslag	3,000	—		
En brandklocka, äldre anslag <i>Fmf.</i> 63,206: 57.	400	—		
VI. Polis- och fångvården.				
Aflöningar, expenser m. m.	163,674	41	163,914	—
En häst, s. d. m.	325	—		
Herberget för frigifna fångar, äldre anslag	300	—		
D:o ” d:o d:o, extra anslag <i>Fmf.</i> 164,649: 41.	350	—		
VII. Sundhets- och sjukvården.				
Förutsedda utgifter	37,595	22	40,063	—
Tryckning af reglementen i barnhygienin, extra an- slag	500	—		
Extra helsopolis, extra anslag	300	—		
<i>Fmf.</i> 38,395: 22.				
Transport	870,412	58	867,080	50

Transport	870,412 58	867,080 50
VIII. Fattigvården.		
Vanliga utgifter	123,315 40	128,671 50
Arbetshuset för fattiga barn, s. d. m.	1,200 —	
Handtverkslärare i arbetshuset, extra anslag	1,000 —	
<i>My: 125,515: 40.</i>		
IX. Undervisningen.		
Öffliga utgifter	269,025 78	266,933 28
Reparation af huset vid Kaserngatan, s. d. m.	4,405 —	
extra anslag	9,560 —	
Realskolans "belysning", äldre anslag	300 —	
<i>My: 283,290: 78.</i>		
X. Staden åliggande		
Inqvartering, skjutshållning, kronoutlagor	250,203 33	325,821 24
<i>My: 250,203: 33.</i>		
XI. Vattenledningen.		
Drift, underhåll och utvidgning	52,993 65	53,250 —
Ledning till Brunnsparken, s. d. m.	46,809 66	
D:o till Länefängelset och kommun. sjukhuset, äldre anslag	37,530 23	
D:o till Munkholmen, extra anslag	21,663 36	
D:o till Lappviks sjukhus, extra anslag	11,510 57	
Provisionellt uppfodringsverk, extra anslag	10,000 —	
<i>My: 180,507: 47.</i>		
XII. Allmänna arbeten.		
Utförda i budgeten bestämda arbeten	615,054 69	630,230 —
Diverse afloppskanaler, s. d. m.	7,587 33	
Muddring vid Sörnäs, äldre anslag	36,242 56	
Kaisaniemi parks hägnad, äldre anslag	8,500 —	
Karta, mätningar och torrläggningar, äldre anslag	5,100 —	
Kartläggningar och klosett, s. d. m.	3,191 42	
Ny urtafla till Nikolaikyran, extra anslag	770 —	
Afloppskanal i Brunnsparken, extra anslag	25,000 —	
Inredning af Proviantmagasinet, extra anslag	47,000 —	
<i>My: 748,446: 00.</i>		
XIII. Pensioner.		
Diverse	4,540 01	4,639 98
<i>My: 4,540: 01.</i>		
Transport	2,462,915 57	2,276,626 50

	Transport	2,462,915 57	2,276,626 50
XIV. Diverse.			
Afkortningar och diverse utgifter		67,125 55	64,400 —
Hundskatten, s. d. m.		78 40	
Restituerade utskylder, tolag m. m., utan anslag .		3,694 18	
	<i>Små</i> : 70,898: 13.		
XV. Brunnsparken.			
Brunnsparkens inlösen		287,000 —	287,000 —
	<i>Små</i> : 287,000: —		
Stadsfullmäktiges dispositionsmedel		— —	70,000 —
Äldre anslag		— —	88,530 41
Behållning		673,980 51	673,980 51
	<i>Summa Små</i>	3,494,794 21	3,460,537 42
Aktiva.			
Kassa		7,242 73	
Obligationer		51,053 —	
Arrendetomtlösen		75,482 45	
Arrendetomtlösen från Brunnsparken		173,254 21	
Byggnadsmaterialier		53,951 31	
Inlösen af byggnader å holmen Knekten		7,429 09	368,412 79
Diverse förskott hos 9 st. redovisare		— —	2,840 07
Olyftade statsbidrag		— —	149,988 90
Diverse fordringar		35,840 11	
Förskotterade lånemedel		633,303 93	669,144 04
Utestående rester		— —	157,727 23
Kapitalkonto, gäld		— —	3,231,345 58
	<i>Summa Små</i>	— —	4,579,458 61
Passiva.			
Utelöpande kuponger		7,198 30	
Chausséelånets amorteringsfond		8,690 —	
Brunnsparkens chausséebyggnadsfond		3,944 64	
Anslag till arbetshus för barn		600 —	
1887 års oliqviderade räkningar		97,357 51	
Förskotterade landtdagskostnader		1,441 27	
Folkskolorna, Folkbiblioteket och Arbetarföreningen		2,225 —	
Remont af hus i Brunnsparken		3,412 72	
Underhåll af V. Henriks-, Anne-, Malm- och Wladimirsgatorna		9,867 60	
	Transport	134,737 04	— —

	Transport	134,737 04	—	—
Plan till Brunnsparken		2,000 —		
Arbeten i Södra hamnen och Brobergskajen . . .		1,980 30		
Saluhallarna invid Södra hamnen		158,347 71		
Realskolans nybyggnad		177,700 —		
Inredning af gamla Proviantmagasinet		51,068 55		
Grusning af lekplatsen vid Malmgatan		1,841 32		
Inventarier till Rådhuset		2,699 60		
Inlösen af Brunnsparken		15,512 63		
Provisorisk vattenuppföring i Gammelstaden . .		7,691 20		
Aflopsledningar, torrläggning och klosett för fångar		1,561 99		
Diverse		2,708 90		
Bröstvärn längs Kaisaniemi park		4,500 —		
Anslag för aflopps kanal i Brunnsparken		25,000 —	587,349 24	
Kassakreditiv i Nordiska aktiebanken		80,500 —		
Diverse kreditorer		2,021 19	82,521 19	
Förskottsinsbetalningar		— —	1,274 59	
<i>Lån</i>				
af Statsverket för stadens reglering af 1812 . . .		47,144 —		
" " " chausséerna af 1863		41,376 06		
" " " folkskolehuset af 1880		39,594 27		
Chausséeobligationslånet af 1865		110,000 —		
Vattenledningslånet af 1876		1,491,500 —		
Nybyggnads- och regleringslånet af 1882		1,504,718 75	3,234,333 08	
Behållning till år 1888		— —	673,980 51	
Summa <i>Fmk.</i>		—	4,579,458 61	

IV. I följd af stadens utvidgning och allmänhetens ökade anspråk på god belysning är en årlig tillökning i kostnaderna för fjerde hufvudtiteln, gatubelysningen, en nödvändighet. Af intresse kan det likväl vara att se, i hvilken mån denna kostnadstillökning egt rum; i sådant afseende anföres kostnaderna för gatubelysningen åren 1878 och 1887, då de voro *Fmk.* 67,148: 57 och *Fmk.* 78,820: 57.

Under denna tio års period hafva de sålunda i medeltal ökats med 1,167 mark 20 penni per år. Alldenstund Statsverket under hela tiden bidragit med *Fmk* 12,000, har kommunen för gatubelysningen år 1887 dragit en tunga af *Fmk* 66,820: 57 mot 55,148: 57 år 1878. Tages folkmängden i Helsingfors 1887, i rundt tal, till 56,000 personer, blifva kostnaderna för gatubelysningen per innevånare 98,25 penni, hvilket visar ett betydligt nedgående af kostnaderna i förhållande till folkmängden. År 1878 belöpte sig dessa nämligen till 1 mark 53 penni per innevånare.

Gasledningsnätet har städse utvidgats och i förhållande dertill hafva terpentins- och petroleumlamporna fått vika. Häraf användes

	1878	1887
Gas för	<i>Fmk</i> 39,800: 56	<i>Fmk</i> 55,266: 24
Terpentin och petroleum för	„ 27,348: 01	„ 23,554: 33

V. Brandverket, som intager budgetens femte hufvudtitel, har i afsende å kommunens kostnader för underhåll under tio års tid icke undergått några betydande förändringar. Kostnaderna voro visserligen åren 1878 *Fmk* 51,796: 04 och 1887 *Fmk* 58,630: 34, i hvilken sistnämnda summa jemväl ingå inköp af redskap med 1,800 mark. Vid bedömandet af dessa utgifter får man icke glömma, att finska Statsverket, Ryska teatern och Alexandersgymnasium år 1878 ännu icke lemnade något bidrag till brandverkets underhåll. De bidrag dessa inrättningar nu lemna utgöra tillsammans *Fmk* 8,700, under det hela tillökningen i kostnaderna endast stiger till *Fmk* 6,834: 03. Man finner häraf att Brandverkets underhåll under tio års tid icke drabbat kommunen med ökade onera, oaktadt staden under denna tid icke så litet tilltagit i vidd och höjd samt innevånareantal. Bland åtgärder, som under denna tidsperiod vidtagits till Brandverkets förbättring, intager utan allt tvifvel den mot slutet af 1882 inrättade brandtelegrafens första rummet. Till en början uppsattes blott 22 brandklockor och vid 1887 års utgång voro de 35 stycken, hvaraf en under året tillkommit. Brandtelegrafens funktionerade i början icke tillfredsställande. Under sednare år hafva störingarna varit sällsyntare och telegrafens nytta för eldsläckningen i Helsingfors i och med detsamma af större betydighet.

I saknad af alla föreskrifter huru det dagligen tilltagande antalet af ledningstrådar för elektriskt ljus och telefonsamtal böra dragas för att ej störa andra elektriska ledningar, hafva de för tillfället billigaste vägar städse valts och trådarna utan all ordning dragits kors och tvärs i alla riktningar, än högt än lågt öfver staden. Hvad brandverket i Helsingfors beträffar, visar erfarenheten att belysnings- och telefontrådar, när de komma i kontakt med brandsignalsystemets ledningar, antingen föranleda blindt allarm eller helt och hållet bortleda gifven brandsignal. Brandverkets ledningstrådar borde därför utgöras af isolerad ledningstråd, såframt man ej föredrager att reglera samtliga elektriska ledningar så att de icke blifva besvärliga äfven för andra i staden rådande förhållanden.

Med ett af Stadsfullmäktige under året beviljadt extra anslag utöfver budgeten har brandverket inköpt en redskapsvagn för 1,176 *Fmk* 23 p:ni. Ett extra anslag af 3,000 *Fmk* har äfven under året beviljats för ritningar till ett brandverkshus.

VI. För Polis- & fängvården bestrides kostnaderna gemensamt af staden och statsverket. De hafva årligen blifvit höjda och utgjorde i jemna mark:

1878 *Fmk* 125,242, 1884 *Fmk* 147,568, 1887 *Fmk* 164,649.

Genom ett nådigt reskript af år 1883 tillförsäkrades staden från den 1 Januari 1883 till samma dag år 1893 ett statsbidrag för polisen af *Fmk* 81,000, hvil-

ket år 1886 förhöjdes med 3,000 mark för personela löneförhöjningar åt polismästaren och underpolismästaren, hvarför statens bidrag nu utgår med 84,000 mark. Det oaktadt har förhållandet emellan stadens och statens bidrag år för år blifvit ogynnsammare för staden.

	1878	1884	1887
Staden deltog häri med	41,4 %	45,1 %	48,1 %
Statsverket med	58,6 %	54,9 %	51,9 %

Tillökningen i kostnader för polisen sedan 1878 Fmk 39,407 eller 31,4 % är måhända icke stor då folkmängden under samma tid stigit med 56 %.

I början af redogörelseåret eller den 28 Januari 1887 ingingo Stadsfullmäktige genom Drätselkammaren med finska kronan en öfverenskommelse, enligt hvilken staden kostnadsfritt till kronan upplät en areal innehållande 97,300 qv. fot, erforderlig för länefängelsets utvidgning och förband sig staden att till fängelsets ombyggande dessutom erlägga ett penningebelopp 100,000 Fmk, sålunda att staden från och med året efter byggnadens färdigblifvande årligen under närmaste tio års tid till länets ränteri inlevererar 10,000 finska mark. I ersättning härför skulle staden för all framtid befrias från skyldigheten att underhålla häkte för dess ransakningsfångar och aflöna för dylika fångar behöflig vakt. Staden är sålunda befriad ifrån att framdeles bygga och underhålla häkte för sina ransakningsfångar.

VII. Besinnar man att undersökningsstationen för lifsmedel och helsopolisen sedan 1878 tillkommit samt att stadens befolkning sedan denna tid tillväxt med 20,000 personer, kunna de nuvarande kostnaderna för hufvudtiteln Sundhets- och sjukvård icke anses höga.

Dessa kostnader voro: 1878 *Fmk.* 27,131:28 och 1887 *Fmk.* 38,395:12.

För sjukvård i feberlasarettet m. m. hade staden år 1878 att fordra *Fmk.* 354:16 och 1887 *Fmk.* 602:80, hvilka summor icke ingå i ofvanstående uppgifter.

VIII. Sjelfklart är att utgifterna under åttonde hufvudtiteln, fattigvården, icke kan annat än årligen tilltaga i en stad med starkt tillväxande folkmängd. Under loppet af tio år har årsbudgeten ökats med cirka 36 %. Vi hade år 1878 *Fmk.* 92,269:24 och 1887 *Fmk.* 125,515:40.

Denna tillökning står dock icke i något oproportionerligt förhållande till folkmängdens tillväxt under ifrågavarande tio års period. År 1878, då folkmängden var cirka 36,100 personer, stod kostnaden för fattigvården beräknad per innevånare till 2 Fmk 65 penni och 1887 med en folkmängd af 56,000 personer är denna kostnad 2 Fmk 23 penni per innevånare.

Hvilken afdelning af fattigvårdens verksamhet man än må granska, kommer man städse till det resultat att den varit ekonomiskt och väl skött och detta såväl i de fattigas som i kommunens intresse. Detta gäller i första rummet Helsingfors stads fattiggård.

Inkomsterna från fattiggården för derstädes tillverkade och försålda artiklar utgjorde för året 1878	<i>Fmk</i>	960: 70
Uppskattad potatisskörd från jordbruket	"	87: —
	<i>Fmk</i>	1,047: 70
År 1887 steg deremot försäljningen af artiklar derstädes tillverkade till	"	2,227: 18
Uppskattad jordbruks inkomst	"	1,136: 00
Försålda svin och affall	"	393: 50
	Summa <i>Fmk</i>	3,756: 68

Härtill kommer att fattiggården under alla dessa tio år födt tvenne hästar med egen höskörd från gården, att jordbruksarbetet, renhållningen m. m. utföres af hjonen och att inrättningens behof af klädespersedlar, snickeriarbeten, spånad m. m. tillverkas på stället samt att derutöfver äfven stundom tillverkats icke så litet klädespersedlar för behöfvande barn.

Storleken af den barmhertighet Helsingfors stad här utöfvar synes deraf, att under 1887 icke mindre än 68,596 hela dagportioner här utdelades. Om vi nämna att sådana dagportioner för tio år sedan kostade staden 41 penni stycket och nu år 1887 endast 25,25 penni, kan man göra sig en föreställning om den stränga, väl beräknade ekonomi, som numera iakttages och likväl tyder allt uppå att hjonen nu hafva det bättre än då. Under sådana omständigheter är det icke berättigadt att klaga öfver den legala fattigvårdsbördan.

IX. Undervisningen stod staden 1878 till *Fmk* 105,608: 27 och 1887 *Fmk* 283,290: 78.

Beträffande de särskilda skolor, åt hvilka staden blott lemna bidrag, voro dessa 1878 Navigationsskolan, Realskolan och Slöjdskolan samt bidragens sammanlagda belopp då *Fmk* 19,154: 02.

Bidrag till ett handelsinstitut har senare tillkommit och voro samtliga bidragen år 1887 *Fmk* 28,160: 80.

Nedanstående uppgifter torde gifva en bild af folkskolans utveckling i Helsingfors stad.

	1878	1887
Kostnader för skolorna	<i>Fmk</i> 83,120: 02	<i>Fmk</i> 224,355: 96
Inkomster i elevavgifter och handarbeten	" 4,163: 40	" 6,219: 74
Statsbidrag	" 26,000: —	" 32,000: —
Antal elever	1,404	3,338
Häraf gossar	708	1,701
Häraf flickor	696	1,637
Elever i svenska skolor	960	1,886
Elever i finska skolor	444	1,452
Antal lärare	12	32
Antal lärarinnor	31	70
Antal skolor och afdelningar	19	94
Antal läserum	18	51

Till dessa sifferuppgifter borde rätteligen läggas motsvarande dylika från Marieasyl och Sedmigradskys skola. Endast om dessa tillkomma kan tabellen gifva en sann bild af förhållandet. Dessa skolors räkenskaper äro emellertid undandragna stadsrevisorernes granskning.

Jemlikt Kejsrerliga förordningen af den 5 Augusti 1886 skyldigkändes staden att bidraga till folkskollärarepersonalens pensionskassa med 40 mark för hvarje lärare och 30 mark för hvarje lärarinna. Staden fick härigenom en ny utgiftspost. Under år 1887 har stadskassan till länets ränteri i sådant afseende inlevererat Fmk 1,060, observerade bland folkskolans utgifter.

Staden har under redogörelseåret gifvit 4,710 Fmk 25 penni till beklädningshjelp åt medellösa folkskoleelever. Folkskoledirektionen disponerar dessutom öfver följande fonder, hvilka bokföras och förvaltas af direktionen och derföre icke ingå i stadens räkenskaper:

Lindroos'ska fonden	Fmk	19,500:—	för kläder åt elever.
Fru Karamsins hemgift fond	"	44,921:47	hemgift åt qvinliga elever.
Hemgiftsbref fonden	"	28,214:29	" " " "
Stipendiefonden	"	18,116:30	" för gossar. "
Summa	Fmk	110,752:06	

När man nu ser den vackra byggnad, öfver hvilket folkbiblioteket förfogar, tack vare utskänkningsbolagets intresse för stadens ideela behof, ledes tanken tillbaka till de förhållanden, med hvilka folkbiblioteket kämpade för tio år sedan. Dess upphyrda lokal utgjordes då af ett biblioteksrum, två läserum och ett böningsrum för vaktmästaren, alla af anspråkslösa dimensioner. Stadens bidrag till biblioteket utgjorde 5,000 Fmk, men deraf slukade hyran, ved och ljus, bibliotekariens och vaktmästarens aflöning 3,950 mark. Med återstoden, jemte medel disponerade af utskänkningsbolaget, tillsamman 1,462 Fmk 64 penni, bestriddes utgifterna för inbindning, inköp af böcker, kartor, tidningar samt katalogisering m. m. I influtna afgifter för utlånade böcker fick staden detta år uppbära 801 Fmk 59 penni. Stadens bidrag till folkbiblioteket var derför endast 4,198 Fmk 41 penni.

Under 1887 utgaf staden deremot för folkbiblioteket Fmk 15,013:02 och uppbar till folkbiblioteket influtna inkomster med Fmk 5,325:45. Detta år har staden sålunda tillskjutit Fmk 9,687:57.

Om folkbibliotekets utveckling och nyttan af detsamma kan man göra sig en föreställning af nedanstående tabell. Året 1878 företogs en utgallring af förslitna och inkompleta böcker. Efter denna utgallring var bokförrådet sådant det här under 1878 visar sig. Sommaren 1882 inflyttade biblioteket i sin egen lokal. Af denna anledning är detta år här intagit, emedan utrymmet först då tillät ett tätare besök af läsesalen, hvilken derintills på långt när icke kunnat inrymma den mängd personer, som ville begagna sig af densamma. För att nedanstående

utvecklingstabell icke må missförstås, anse vi oss böra nämna att besöken i läsesalen i allmänhet icke gälla läsning af böcker, utan besökes salen för läsning af sådant som ej utlånas, såsom tidningar, tidskrifter, planschverk m. m.

	1878	1882	1887
Hela antalet böcker	1,331	2,781	6,145
På svenska språket	788	—	4,116
På finska språket	543	—	2,029
Lånens antal	11,343	16,072	27,012
Svenska böcker	7,203	9,362	20,085
Finska böcker	4,140	6,710	6,970
Antal besök i läsesalen	—	35,957	30,016
Besök i medeltal per dag	—	135	—
Tjenstemän för utlåningen	1	2	4

XI. Hufvudtiteln vattenledningen blifver för hvarje år som förgår af allt större betydelse för staden äfven i ekonomiskt afseende. Med det år vi hafva under revision äro tio år förflutna sedan staden af bolaget Neptun definitivt öfvertog vattenledningen. Emedan alla de förhoppningar man då gjorde sig och de beräkningar rörande affärens räntabilitet man då företog, stödde sig på affärens antagliga ställning tio år derefter, kan det nu, sedan tio år förflutit, vara skäl att efterse, i hvilken mån allt detta förverkligats. Till ledning för dessa beräkningar låg en af bolaget Neptun till stadens styrelse inlemnad sannolikhetskalkyl, utvisande affärens antagliga ställning tio år derefter.

Enligt ett afslutadt köpe-entreprenad-kontrakt med bolaget Neptun skulle staden för en köpeskilling af 1,200,000 Fmk öfvertaga affären. Dels genom kompromiss, dels genom godvillig öfverenskommelse nedgick köpeskillingen till 1,115,195 Fmk 45 penni. Bolaget var nämligen skyldigt att, innan staden definitivt öfvertog affären, mot bestämd afgift sköta och underhålla ledningen samt på sin bekostnad slutföra åtskilliga arbeten. Dessa arbeten sökte bolaget slutföra under ett helt års längre tid än öfverenskommet var. Derefter anmälde det sig ej vidare kunna försträcka medel till återstående åtagna arbeten. Staden var då jemlikt köpeafhandlingen nödsakad utföra dessa arbeten på bolagets bekostnad. Staden kom så att 1878, det är för tio år sedan, oförberedd derå, öfvertaga affären.

Emellertid fortfor bolaget Neptun att emot en ersättning af 2,700 mark i månaden eller per år 32,400 Fmk omhänderhafva vattenledningens vård och underhåll.

För drift och skötsel utbetaltes sålunda	<i>Fmk</i> 32,400: —
Hvartill kommo kostnader för debitering, kontroll m. m.	<u>3,163: 76</u>
	<i>Fmk</i> 35,563: 76

Vattenförsäljningen inbringade	<i>Fmf.</i> 26,503: 71
Man beräknade då att för kommunala behof åtgick 1,000,000 kub. fot, värda	„ 6,000: —
	<hr/> Summa <i>Fmf.</i> 32,503: 71

Sålunda gaf vattenledningen 1878 en förlust af Fmk 3,060 förutom ränteförlusten å det stora kapital, 1,115,195: 45, för hvilket inrättningen blifvit inköpt.

Under dylika omständigheter hade bolaget Neptun, som väl insåg affärens framtida afkastningsförmåga och missräknat sig å dess hastiga utveckling härstädes, i saknad af resurser för inväntandet af kommande gyllene tider, till stadens myndigheter inlemnad en sannolikhetskalkyl, enligt hvilken — äfven om vattenpriset nedsattes med 20 % — inkomsterna tio år derefter eller 1887 skulle stiga till *Fmf.* 163,000
och utgifterna belöpa sig till „ 43,750
samt behållningen blifva *Fmf.* 119,240

Tiden för det förutsedda resultatet är nu inne och faktiska uppgifter föreligga nu. Af dessa framgå att inkomsterna stigit utöfver de beräknade.

De äro	<i>Fmf.</i> 183,294: 48
Utgifterna för drift och underhåll voro	„ 21,711: 51
Samt årsvinsten å affären	<i>Fmf.</i> 161,582: 97

Lägges härtill ytterligare Fmk 16,000, eller den summa till hvilken bolaget Neptun för tio år sedan beräknade kommunens vattenkonsumtion för allmänt behof år 1887, bör detta års behållning anslås till 177,582 Fmk 97 penni.

Vi hafva framhållit att inrättningen för tio år sedan gaf en betydande förlust. Redan året derefter var behållningen å då nedlagdt kapital 0,9 % och det derpå följande 2 % å vid tiden nedlagdt kapital. Tager man i betraktande den stora mängd vatten, som användes för kommunens mångfaldiga allmänna, såväl ständiga som tillfälliga behof, måste året 1881, då behållningen å vid tiden nedlagdt kapital var 4,2 %, betecknas som den tid, från hvilken vattenledningen begynte blifva en lönande affär för staden.

Vid ingången af år 1887 var vattenledningens bokförda värde	<i>Fmf.</i> 1,443,215: 01
För ledningens utvidgning inom staden anslogs i budgeten . .	„ 31,289: 95
Af stadsfullmäktiges dispositionsmedel har anslagits för ledningens utsträckning till Brunnsparken	„ 46,809: 66
Af tidigare års budgetanslag har användts för ledningar till länefängelset och kommunala sjukhuset	„ 37,530: 23
Extra anslag äro under året beviljade för ledningens utsträckning till Munkholmen och Lappviks sjukhus	„ 33,173: 93
Till ett provisionellt uppfodringsverk i Gammelstaden har extra anslagits	„ 10,000: —
	<hr/> Summa <i>Fmf.</i> 1,602,018: 78

Af det fem procents obligations lån, stort Fmk 1,500,000, staden 1876 upptog för vattenledningens inköp och vidare utvidgning, skulle kapitalafbetalningen begynnas år 1887. Af årets vinst å vattenförsäljningen Fmk 161,582: 97 har Fmk 87,090 användts till betäckandet af årets ränta och denna första amortering af lånet. Återstoden af vinsten Fmk 74,492: 97 är sålunda disponibel för nätets utvidgning. Detta år var amorteringssumman endast Fmk 8,500, hvarför å oguldet kapital återstår Fmk 1,491,500.

En mera detaljerad berättelse om detta låns förvaltning har af revisorerna i föreskrifven ordning särskildt afgifvits.

Genom Drätselkammarens årsberättelser är man i tillfälle att år för år följa med vattenledningens utveckling och att få kännedom om de kostnader, som årligen derå nedläggas samt finna det pris hvartill inrättningen står kommunen. Det vore af icke så ringa intresse om samma sätt att angifva tidigare nedlagt kapital beträffande anläggningskostnaderna vore genomfördt med öfriga sådana inrättningar under utförande, som staden årligen måste utvidga och fullkomna genom att derå nedlägga betydande summor tills de i hela sin vidd blifva färdiga. Efterkommande generationer finge då en bild af hvad de föregående nödgats uppoffra för sitt eget och efterkommandes behof. Det lider intet tvifvel om att härur, enligt vår öfvertygelse, skulle framgå att stadens nuvarande folkmängd icke är missbytt beträffande utgifter för allmänna behof. På södra hamnen och dess kajer har Helsingfors stad t. ex. utan tvifvel nedlagt ett betydande kapital. Att veta i hvilket förhållande influtna hamnafgifter och bropenningar stå till detta kapital skulle icke sakna intresse och möjligen kunna blifva till nytta. Arbetsdrygt och måhända äfven svårt kunde det blifva att numera taga reda uppå hvad åtskilliga arbeten kostat staden. Från och med en bestämd tid kunna kostnaderna likväl lätt erhållas, isynnerhet för de arbeten, som till hufvudsaklig del utförts under de tvenne sistförflutna decennierna.

XII. I saknad af fackinsigter kunna årets revisorer icke fälla några om dömen om de särskilda arbetsposterna under hufvudtiteln „allmänna arbeten“. Under denna hufvudtitel hänföras alla arbeten, som erhållit anslag i budgeten eller extra anslag under årets lopp. Af dessa arbeten hafva en del blifvit färdiga under året, andra hafva endast delvis utförts och å några har arbetet icke ens påbegynts. Som dessa finnas upptagna i balansens passiva, der de innestående posterna å hvarje särskildt ännu icke slutfört arbete angifvas, anse revisorerna det öfverflödigt att här vidare beröra dessa, utan hänvisa i sådant afseende till balansen.

Till lättnad för undanskaffandet af flytande fäkalier har staden under detta år byggt afloppskanaler för Fmk 34,257:65 och derförutom i extra anslag gifvit Fmk 25,000 till en afloppskanal i Brunnsparkens östra område. Ett betydande kapital har efterhand blifvit nedlagdt i dessa allmänna afloppskanaler.

Oberäknadt kostnaderna för drift och skötsel byggdes sådana:

Under fem års perioden 1878—1882 för . .	<i>Fmk</i>	343,015: 10
" " " " 1883—1887 " . .	" "	301,966: —
	<i>Fmk</i>	<u>644,981: 10</u>

Här ingå icke ofvannämnda för en afloppskanal i Brunnsparcken anslagna 25,000 Fmk. Af anförda siffror finner man att kostnaderna härför de senare fem åren varit mindre än för den första fem års perioden. Antagligen kommer årskostnaden härför, som under de fem första åren i medeltal för år var Fmk 68,603 och de sednare Fmk 60,301, att nedgå efterhand som nätet vinner större utsträckning inom staden.

Beträffande renhållningen af stadens allmänna platser, gatuandelar och pissoirer hafva kostnaderna härför under sednaste tio års period i medeltal för år stigit med cirka 1,000 mark. De belöpte sig år 1887 till Fmk 21,017:53. Der afloppskanaler för flytande spillning icke finnes, har befolkningen i synnerhet under sommarmånaderna svårt att blifva af med denna flytande massa. Svårigheten synes blifva större i samma mån som vattenkonsumtionen genom vattenledningens utsträckning tilltager. För afstjelpning af dylik spillning och annat affall, hafva under flera års tid prämar varit placerade såväl vid stadens östra som vestra sida. Prämspillningen var begärlig för omnejdens jordbrukare, hvilka betalade för rättigheten att få bortföra och tömma dessa prämar. Efterhand blef denna spillning mindre eftersökt, men betaltes ännu sommaren 1886 med 25 mark per prämlast. Sommaren 1887 kunde omgifvande jordbrukare icke förmås att borttaga sådan spillning. Varan var för mycket vattenblandad och den mindre kvantitet fasta ämnen, som deri ingingo utgjordes af gatsopor och annat för gödning värdelöst affall. Den värderikare spillningen stjälpes numera i enskilda jordbrukares prämar. God spillning fås städse kostnadsfritt och stundom betalar prämegaren till och med derför att den afstjelpes i dessa enskilda prämar. Staden uppbär deremot en afgift för hvarje lass, som stjelpes i dess prämar. Under sådana förhållanden måste stadens prämar få den värdelösaste och vattenhaltigaste spillningen. Hela sednaste sommar nödgades staden äfven betala för tömningen af sina prämar 12 Fmk för stycket. Dessa kostnader skola sannolikt ökas med hvarje år, såframt icke medel påfinnes att göra denna flytande massa, innan den föres till prämarne, fastare, mindre luktande och lättare handterlig vid transport och lossning. Staden saknar ju icke tillgång till sphagnummassa, som måhända dertill kunde lemna material.

Det förhållande att koncessionärerna af spårvägarne vid 1887 års utgång intet tillgjort för anläggandet af sådana vägar, oaktadt de vid äfventyr att kon-

cessionen blefve förverkad, den 15 Maj 1888 skulle hafva en sträcka af tre och en fjerdedels verst upplåten till allmänt begagnande, föranledde bildandet af ett omnibusbolag, hvilket af staden befriades från skyldigheten att erlægga chausee-afgifter vid begagnandet af stadens chauséevägar.

XIV. Åt Trädgårdsföreningen i Helsingfors har staden beviljat ett anslag af 10,000 Fmk att utgå under åren 1882—1892 med 1,000 Fmk per år. Härförutom disponerar nämnde förening arrendefritt öfver all den staden tillhöriga jord, hvaraf föreningen begagnar sig.

Afkortningarne i årets uttaxerade medel äro Fmk 43,973:54. Summan motsvarar 6,1 % af uttaxerad belopp. En mängd omständigheter bidraga dertill att den uttaxerade summan icke någonsin tillfullo kan inflyta; i betraktande deraf är 6,1 % af det hela måhända icke anmärkningsvärdt. En jämförelse i sådant afseende med föregående år framgår från sista kolumnen ur tabellen i slutet af berättelsen.

Samtliga utestående rester i balanskontos aktiva uppgå numera till 157,727 Fmk 23 penni. Af detta stora belopp torde sådana som tillhöra vattenkonsumtionen, Fmk 45,282:08, efterhand inflyta. Sannolikt inflyta äfven en större eller mindre del af 1887 års tolagsmedels rester Fmk 34,339:86, samt af hamn- och vågafgifters rester Fmk 5,200:56. Af „Diverse rester“ Fmk 71,035:15 torde sannolikt högst obetydligt kunna indrivas. Utij sistnämnda post ingå rester ända från år 1876.

XV. Årets utgifter äro belastade med Fmk 287,000 för Brunnsparkens inlösen. Häremot observeras bland inkomsterna på trenne ställen tomtlösen för villaområden i Brunnsparkens östra område tillsammans Fmk 197,797:69. Brunnsparkens vestra område, som ännu icke är upplåten till inlösen, den egentliga promenad parken och dess byggnader stå staden sålunda till Fmk 89,202:31. Af inkomsterna från stadens fasta egendom synes att arrenden från Brunnsparken under året influtit med Fmk 12,320:90.

Inkomster för året från arrendetomter och arrendetomtlösen inom staden upptagas med Fmk 51,529:40. Största delen af dessa inkomster utgöres, likasom jemväl största delen af nyssnämnda från Brunnsparken influtna Fmk 197,797:69, af under året tillkomna skuldförbindelser utaf egare af tomter och villaområden, deri de förbinda sig, att under loppet af tio år genom årliga afbetalningar inbetala summan till stadskassan. Någon rörlig inkomst, speciellt för år 1887, äro de derför icke, utan blifver en tiondedel deraf rörlig inkomst för enhvar af de år, under hvilka de inflyta. Det stora öfverskott af Fmk 408,200, hvarmed inkomsterna för året öfverstiga de vid uppgörandet af budgeten beräknade, hafva till hufvudsaklig del sin orsak såväl i de större tolagsinkomsterna, som i det förhållande att nyssnämnda tio års förbindelsers hela belopp upptagits som årets inkomst. Om

ifrågavarande summa varit en rörlig årsinkomst, skulle icke så mycket fått uttaxeras i kommunala utskylder, som nu emellertid varit fallet.

För att visa handelns framsteg i Helsingfors intaga vi här följande sifferuppgifter:

	1878	1887
Tolagsafgifter	<i>Fmf.</i> 225,255	<i>Fmf.</i> 318,830
Hamn- och vågafgifter	" 85,156	" 123,288

Tillökningen är ingalunda liten och vore i allo tillfredsställande om dessa poster icke städse skulle framvisa rester till betydande belopp. Om, såsom föreslaget är, tolagsafgifterna sedan det nya packhuset blifvit inredt, derstädes komma att uppbäras samtidigt som varan tullbehandlas, komma sannolikt sådana rester icke att förefinnas. Emedan den blifvande taxan för uppbörden af tolags- och vågafgifter ännu icke vunnit fastställelse, har den äldre taxan med sina bestämningar i viktualievigt måst följas. Vid uppdebiteringen hafva derföre ständiga, tidsödande förvandlingar emellan meter- och viktualievigter varit af nöden. För undvikandet af alltför stor tidsspillan har man härvid begagnat sig af vissa reduktionstal, hvilka icke alltid varit fullt exakta. De oriktigheter, som härigenom uppkommit, äro visserligen till antalet icke ringa, men för de särskilda debiteringsposterna äro de af föga betydelse.

Anmärkningsvärd är den stigande arrendeinkomsten från stadens fasta egendom utom stadens område. I sådana arrenden inflöto

	1878	1887
I donerade hemmansräntor	<i>Fmf.</i> 2,837:49	<i>Fmf.</i> 14,272:02
Arrenden för jord med eller utan hus	" 69,938:80	" 105,101:35

För jordbrukslägenheter synes delvis för stora arrenden under nu rådande förhållanden betalas, hvilket bland annat framgår deraf att flere arrendatorer af stadens jordlägenheter gerna vilja göra sig af med arrendejorden blott de kunna finna någon, som med fullgörandet af åtagna vilkor der ville försöka sin lycka. Grejus har t. ex. under tio års tid icke mindre än fyra gånger ombytt arrendator. Fall finnes, der borgesmannen för arrendets fullgörande till staden mot sin vilja nödgats öfvertaga lägenheten, emedan ingen annan kunde förmås att öfvertaga densamma i lägenhetens dåvarande skick, mot det till staden utlofvade arrendet. Detta, oakadt ännu 22 år återstodo af arrendetiden. I ett annat fall har arrendatorn öfverlåtit sin arrenderätt åt en annan för lindrigare arrende än han sjelf förbundit sig att betala till staden. För att lägenheterna under sådana förhållanden icke skola nedgå i kapitalvärde, borde vid arrendekontraktens uppgörande afseende fästas vid att jorden hela arrendetiden hålles i full vextkraft.

Af hela denna revisionsberättelse torde tillfylles framgå att stadens utgifter under redovisningsåret, enligt vår åsigt, stått i ett godt förhållande till de behof en ökad folkmängd betingat.

Detta styrkes äfven deraf, att de medel, som behöft uttaxeras för att fylla

det bristande i inkomsterna för året, varit temligen normalt. Detsamma gälde de icke influtna resterna, skattebeloppet per inneväanare, skatteörets storlek och procenten af det uttaxerade belopp, som icke kunnat indrifvas. De ungefärliga öfverensstämmelser som i detta afseende råda emellan de särskilda posterna under åren 1885, 1886 och 1887 äro synnerligen i ögonen fallande. För att förtydliga detta bifogas nedanstående tabell:

År.	Folk- mängd.	Uttaxerade medel i jemna mark.	Per inneväanare.		Skatteöre.		Icke influtna uttaxerade medel i		
			<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	procent.
1878	36,090	606,129	16	81	13	16	42,053	08	6,4
1879	39,116	573,592	14	66	12	15	34,918	73	6,1
1880	43,142	597,411	13	80	12	47	41,267	79	6,2
1881	44,884	585,765	13	05	11	70	44,557	49	7,6
1882	45,919	511,258	11	13	09	81	61,431	02	12,1
1883	47,316	541,752	11	45	09	79	71,492	80	13,3
1884	49,146	767,402	15	61	12	22	63,965	92	8,4
1885	51,158	652,683	12	75	10	26	43,174	13	6,7
1886	53,370	689,966	12	92	11	—	43,979	29	6,4
1887	56,000	677,109	12	09	11	—	43,973	54	6,1
Medeltal		620,306	13	42	11	36	49,081	38	7,9

Härvid bör dock tvenne omständigheter beaktas

1:o) att staden genom nådiga förordningen den 18 Januari 1884 blef befriad från största delen af inqvarteringstungan.

2:o) att personela fattigafgifter icke uppbyros under åren 1878, 1879 och 1880, hvilket deremot varit fallet de derpå följande åren. Dessa personela fattigafgifter ingå icke i ofvanupptagna uttaxerade skattemedel. Personela fattigafgifter uppbyros första gången 1881 då folkmängden var 44,884 personer och inbringade Fmk 16,327. Med nuvarande befolkning 56,000 personer belöpte sig denna fattigafgift till Fmk 19,419.

Alldenstund behållningen till 1888 uppgår till Fmk 673,980 är man berättigad antaga att skatteöret för nämnda år, i följd af detta resultat, kommer att nedgå. Betydelsen häraf är icke ringa isynnerhet vid jämförelse med tidigare år. År 1876 t. ex. gällde skattöret 16 mark 5 penni.

Uti räntor och amorteringar hafva stadens skulder detta år uppslukat Fmk 211,499:20 mot Fmk 91,503:29 år 1878. De närmare redogörelser för obligationslånen, hvilka revisorerna författningsenligt böra afgifva, biläggas härjemte.

Samtliga till staden för olika ändamål donerade och af Drätselkontoret särskildt bokförda fonder hafva äfven, jemte till dem hörande handlingar och värdepapper, blifvit af oss genomgångna och granskade.

Böckerna öfver stadens fasta egendom samt dertill hörande skuldsedlar,

borgesförbindelser, inteckningshandlingar m. m. hafva vi granskat utan att finna anledning till anmärkning.

Drätselkontorets räkenskapsböcker äro förda med nogsam och ofta vitsordad reda och ordentlighet.

Gerh. Henrikson.
Lennart Nyberg.

Magnus Gadd.
Oskar Hakulin.

Ernst Nordström.
Hugo Serenius.

Berättelse om förvaltningen under år 1887 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsarliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876 rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen få undertecknade revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887 afgifva följande rådogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år.

Den 1 November utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 13,000:

Litt. A å 1,000 mark N:ris 178, 208, 233 och 244.

Litt. B å 500 mark N:ris 109, 118, 326, 365, 473, 475, 550, 591, 926, 1226, 1286 och 1436.

Litt. C å 200 mark N:ris 131, 211, 240, 252, 378, 426, 639, 690, 981, 999, 1040, 1087, 1091, 1221 och 1231.

Stadens ansvarssumma för utfärdade obligationer utgjorde ultimo

December 1886 Fmk 1,500,000:—

År 1887 inlöstes

utlottade obligationer till ett belopp af Fmk 8,400:—

kuponger till förfallna obligationer " 100:— " 8,500:—

Ansvarssumman för utelöpande obligationer ultimo Dec. 1887 Fmk 1,491,500:—

Af förfallna obligationskuponger funnos ultimo Decem-

ber 1886 utelöpande sammanräknadt Fmk 3,820:—

År 1887 till inlösen förfallna kuponger " 74,802: 50

Fmk 78,622: 50

År 1887 inlösta kuponger " 74,247: 50

Utelöpande förfallna kuponger ultimo December 1887 Fmk 4,375:—

Samtliga till lånet hörande år 1887 inlösta kuponger blefvo af oss uppräknade och insatta i ett konvulut, som försegladt och med påteckning om innehållet öfverlemnades till Drätselkammaren att förvaras.

Bokföringen och förvaltningen af lånet har icke gifvit anledning till någon anmärkning. Helsingfors den 9 Maj 1888.

Gerh. Henrikson.
Lennart Nyberg.

Magnus Gadd.
Oskar Hakulin.

Ernst Nordström.
Hugo Serenius.

Berättelse om förvaltningen under år 1887 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejserliga Senatens resolution af den 4 Augusti 1882 rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}$ % lån för nybyggnads- och regleringsarbeten få undertecknade revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1887 afgifva redogörelse öfver förvaltningen af nämnda lån under år 1887.

Den 1 November utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 28,000:

Litt. A å 3,000 mark N:ris 30, 62, 68.

Litt. B å 1,000 mark N:ris 1, 6, 19, 44, 46, 82, 234, 240, 260, 284, 542 och 643.

Litt. C å 500 mark N:ris 35, 75, 195, 231, 260, 277, 368, 403, 407, 477, 567, 601, 644 och 673.

Stadens ansvarssumma för utfärdade obligationer utgjorde ultimo

December 1886. Fmk 1,531,831: 25

År 1887 inlöstes

utlottade obligationer till ett belopp af . . . Fmk 26,797: 50

kuponger af förut förfallna obligationer . . . " 315: — " 27,112: 50

Ansvarssumman för utelöpande obligationer ultimo Dec. 1887 Fmk 1,504,718: 75

Af förfallna obligationskuponger funnos ultimo Decem-

ber 1886 utelöpande sammanräknadt " 3,510: —

År 1887 till inlösen förfallna kuponger " 68,006: 25

Fmk 71,516: 25

År 1887 inlösta kuponger " 68,838: 75

Utelöpande förfallna kuponger ultimo December 1887 Fmk 2,677: 50

Samtliga till lånet hörande, år 1887 inlösta kuponger blefvo af oss uppräknade och insatta i ett konvulut, som försegladt och med påteckning om innehållet öfverlemnades till Drätselkammaren att förvaras.

Bokföringen och förvaltningen af lånet har icke gifvit anledning till någon anmärkning. Helsingfors den 9 Maj 1888.

Gerh. Henrikson.
Lennart Nyberg.

Magnus Gadd.
Oskar Hakulin.

Ernst Nordström.
Hugo Serenius.

Utskottsytrande i fråga om anslag från Helsingfors utminuterings aktiebolags vinstmedel, för inrättande af en förbättringsanstalt för drinkare.

Uti det betänkande, undertecknade, enligt uppdrag af Stadsfullmäktige, afgifvit beträffande fördelningen af Helsingfors utminuterings aktiebolags vinstmedel, och hvilket vid Fullmäktiges sammanträde den 5 innevarande Juni förekom till behandling, framhölls orsaken hvarför Utskottet icke ansåg sig i sakens dåvarande skick kunna förorda professorn Julius Krohns ansökan om ett understöd af 5,000 mark för en förbättringsanstalt för drinkare, hvilken han och pastorn E. Bergroth hade för afsigt att inrätta i närheten af Helsingfors stad.

Enär Stadsfullmäktige emellertid ansett beviljande af ett anslag för berörda ändamål vara högeligen önskvärdt, återremitterades denna fråga, i afseende å införskaffande af närmare utredning, till Utskottet, som derefter egde med yttrande och förslag i ämnet till Stadsfullmäktige inkomma.

Sedan Utskottet, till fullgörande häraf, anhållit om detaljerade upplysningar angående anstaltens tillämnade organisation, har Utskottet fått af professorn Krohn amottaga följande skrifvelse jemte nedanintagna af Kejs. Senaten fastställda stadgar för sällskapet Turva, hvars kuranstalt komme att tjena den nu ifrågavarande asylen till förebild.

Till komitén för fördelning af utminuteringsbolagets vinst.

Såsom af medföljande stadgar synes har sällskapet Turva för afsigt att i likhet med hvad i flera andra länder redan finnes, inrätta en räddningsanstalt för drinkare. Enligt paragraf 2 af stadgarne får likväl ej det härför insamlade kapitalet användas förr än det stigit till 50,000. Hittills uppgår likväl summan endast till ungefär 6,000 mark. För att kringgå denna paragraf och kunna redan tidigare börja med den tillämnade verksamheten, då utan tvifvel lusten att lemna bidrag skulle betydligt ökas såsnart asylen engång existerade, beslöto pastor Bergroth och undertecknad att begära ett understöd af utskänkningsbolaget. Detta beviljades också med 6,000 mark, hvilka sålunda voro disponibla. Dertill ämnade vi först låna de 4,000 mark Turva-föreningen då hade i sin kassa och genast intaga 20 patienter. Härtill anhölls om ytterligare bidrag af utminuteringsbolagets vinst, och var äfven en närmare detaljering färdig, ehuru den tillfölje af mag. Schaumans sjukdom icke blef inlemnad.

Då emellertid den påtänkta lokalen ej befanns lämplig och då upplånandet på enskild hand af en så stor del af medlen sedan väckt betänkligheter, förnyades nu senaste ansökan i syfte

att försöka åstadkomma helst en anstalt i mindre skala, der erfarenhet kunde vinnas, som sedan vid den större drinkare-asylens inrättning kunde vara till gagn.

Budgeten för densamma är approximativt beräknad på följande sätt:

Föreståndarens lön	3,000	mark.
Hushållerska, arbetsfogde och tjensteflicka	1,100	”
Uppehälle för 13 personer, betjeningen inberäknad	3,900	”
Hyra	1,000	”
Första inredningen, möbler m. m.	1,000	”
Ved, bidrag till kläder m. m.	1,000	”
	<u>Summa</u>	11,000

Summa 11,000 mark.

Härför äro tills vidare, såsom nämndt, endast 6,000 mark säkert att påräkna och vore därför ett större bidrag mycket kärkommet. Det kunde ges ut på det sättet att ett motsvarande antal patienter, om hvilka derjemte kunde bestämmas att de skola vara H:fors kommuns medlemmar, skulle påkostas. Härvid borde väl ändå anses billigt att dessa patienter utom sitt egentliga uppehälle också betala sin motsvarande del i förvaltningskostnaderna.

Helsingfors den 7 Juni 1888.

J. Krohn.

P. S. Af patienternas arbete kunde visserligen någon inkomst påräknas, men torde den väl till stor del utgå till arvode för läkaren, hvilkens resor ej kunna beräknas billiga.

1. Sällskapet **Turva** har till uppgift att upprätthålla en kuranstalt för alkoholister samt om tillgångarne medgifva äfven på annat sätt arbeta för åstadkommande af bot för alkoholismen och dermed nära beslägtade sjukdomar.

2. Sällskapet träder i verksamhet så snart dess grundkapital stigit till minst 50,000 mark, eller årsafgifter uppgående till tiondedelen af den summa, som fattas häraf, blifvit tecknade. Grundkapitalet får efter behof ökas.

3. Medlem är hvarje förening eller enskild person, som inbetalt engång för alla minst 100 mark eller förbundet sig till en årlig afgift af 10 mark under 15 år.

Den som öfver ett års tid försummat erlägga sin årsafgift anses från sällskapet skild, men kan återfå sin rätt genom att inbetala försummade afgifter. För hvarje betalning erhålles qvitto.

4. Föreningen eger emottaga gåfvor och testamenten samt uppbära kollektor för befrämjande af sitt ändamål.

5. Bestyrelsen utgöres af 9 ordinarie medlemmar och 6 suppleanter, af hvilka årligen utses fyra, två ordinarie och två suppleanter för tre år framåt. Första året utses fyra personer för ett och lika många för två och tre år. De återstående tre inkallas af bestyrelsen sjelf vid dess första sammanträde för ett år i sender. Om någon af bestyrelsens medlemmar innan den bestämda tiden afgår, inväljes på nästa årsmöte i hans ställe en annan.

6. Bestyrelsen utser inom sig för ett år i sender ordförande och kassaförvaltare samt har afgöranderätt i alla frågor rörande sällskapets verksamhet såvidt den icke kommer i strid med förut af årsmöte fattade beslut. Kassaförvaltaren tillkommer att föra förteckning öfver sällskapets medlemmar, tillse att årsafgifterna riktigt inflyta och föra bok öfver sällskapets ekonomi.

7. Bestyrelsen tillkommer högsta vården af sällskapets anstalt, tillsätter dess föreståndare samt efter inhemtande af hans utlåtande öfrige funktionärer samt bestämmer deras aflöning och skyldigheter. Instruktion för föreståndaren, ordningsreglor för anstalten, bestämmelser rörande emottagande af patienter m. m. liknande allmänna reglor böra på årsmötet föredragas och

godkännas för att vara gällande. Om bestyrelsen så för godt finner är den berättigad att inom sig utvälja ett utskott, till hvilket anstaltens föreståndare vid behof eger att vända sig och som enligt af årsmöte fastställt program på orten hvarest anstalten är belägen eger att representera bestyrelsen.

8. Såväl vid bestyrelsens som verkställande utskottets sammanträden föres protokoll, som efter justering förses med ordförandens underskrift. Bestyrelsen är beslutför, då minst fem af dess medlemmar äro närvarande, verkställande utskottet då minst tre om ett beslut sig förena.

9. Sällskapets räkenskaper sammanföras i ordentligt bokslut, hvilket bör vara färdigt två månader efter utgången af förvaltningsåret, som sammanfaller med det borgerliga året, samt öfverlemnas af bestyrelsen till granskning åt tvenne revisorer, hvilka jemte två suppleanter på föregående årsmöte utses. Om så nödigt befinnes utses särskilda revisorer för granskningen af anstaltens och särskilda för sällskapets räkenskaper. Revisionsberättelsen bör vara åt bestyrelsen inlemnad en månad efter det revisorerne fått räkenskaperna om händer.

10. Årsmöte hålles på tid och ort som af föregående årsmöte eller på dess uppdrag af bestyrelsen bestämmes. Kallelse bör utfärdas af bestyrelsen minst 14 dagar tidigare (efter dess pröfning) i landets mest lästa finska och svenska tidningar.

Vid årsmöte får hvarje till sällskapet hörande förening och korporation vara representerad af fullmäktig, men enskild person, som tillhör sällskapet, kan endast i egen person utöfva rösträtt.

11. På årsmöte delgifves föreningens medlemmar bestyrelsens årsberättelse och dess uppgjorda redovisning om sällskapets ekonomi, revisorerens berättelse och likaså rapporter af anstaltens föreståndare och dervid anställd läkare samt afgöres frågor, som föranledas af de berättelser eller rapporter, som afgifvits, om ansvarsfrihet för bestyrelsen, sker val af bestyrelsemedlemmar och suppleanter, samt af revisorer och deras suppleanter.

Ifall en medlem önskar till afgörande uppkasta enskild fråga eller förslag, kan detta ske om flertalet af de närvarande sig derom förena.

Årsmötets protokoll bör granskas och underskrifvas af ordförande och en vid mötet närvarande medlem.

12. Bestyrelsen är berättigad att vid behof sammankalla sällskapet till extra sammanträde i Helsingfors, hvartill kallelse utfärdas i samma ordning som rörande årsmötet är förordnad och hvarvid inga andra ärenden må företagas än de, hvilka i kallelsen särskilds finnas angifna.

13. Ändring af dessa stadgar må företagas först följande årsmöte efter det förslag härom blifvit sällskapet förelagdt. Likaså må icke beslut rörande sällskapets upplösning träda i gällande kraft, innan tvenne efter hvarandra vederbörligen utlysta sammanträden sig derom förenat. I fall af upplösning, får sällskapets egendom icke försingras, utan må den öfverlemnas åt annat sällskap eller inrättning med filantropiskt syfte.

I öfrigt har professorn Krohn förklarad att han och pastor Bergroth vore villige att, såsom vilkor för det begärda anslaget åtnjutande, i kuranstalten gratis intaga fem patienter från Helsingfors äfvensom att, i fall så önskades, till Stadsfullmäktige aflemna berättelse öfver inrättningens verksamhet.

Vid pröfningen af detta ärende har Utskottet ansett inrättandet af en sådan anstalt, som ofvan omförmåles, vara synnerligen önskvärdt, under förutsättning att densamma ställes under en skicklig och erfaren läkares inseende och att de personer, hvilka i anstalten intagas, derstädes qvarhållas under en tid af minst

4 å 6 månader. Sjelfallet torde i asylen företrädesvis upptagas personer, som frivilligt söka inträde i densamma och hvilka tillika skulle uttryckligen förbinda sig att under den föreskrifna tiden der qvarstanna äfvensom att underkasta sig de närmare föreskrifter angående vård och behandling, som komme att af läkaren och bestyrelsen utfärdas. Men enligt Utskottets tanke borde det ankomma å Fattigvårdsstyrelsen att bestämma hvilka medellösa personer som skulle i asylen intagas, betalande patienter från Helsingfors kommun naturligtvis obetaget att erhålla inträde i densamma.

På grund af hvad ofvan anförts får Utskottet vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville af Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel tillägga professor Krohn och pastor Bergroth ett belopp af 5,000 mark emot skyldighet ej mindre att i närheten af Helsingfors inrätta en asyl för drinkare, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den plan som ofvan antydts, än ock att i anstalten bereda plats för minst fem medlemmar af Helsingfors kommun, utaf hvilka de, som af Fattigvårdsstyrelsen intygades vara medellösa, skulle i asylen kostnadsfritt underhållas och vårdas, äfvensom att, sedan anstalten ett år varit i verksamhet, till Stadsfullmäktige derom aflemna berättelse.

Helsingfors, den 8 Juni 1888.

C. B. Federley.

Th. Wegelius.

K. A. Nordman.

Handlingar angående revision af *Sedmigradskys småbarnsskolas och Marias asyls räkenskaper för år 1887.*

Berättelse, afgifven till Stadsfullmäktige i Helsingfors om *Sedmigradskys småbarnsskolas och Marias asyls värksamhet under år 1887.*

Sedmigradskys småbarnsskola.

Denna läroanstalt började sin värksamhet för året den 15 januari med 68 elever (30 gossar och 38 flickor), fördelade på tvänne afdelningar: barnträdgården med 31 elever (18 gossar och 13 flickor), och skolafdelningen, motsvarande lägre folkskola, med 37 elever (12 gossar och 25 flickor). Elevernas ålder var i barnträdgården mellan 5 och 7 och i skolafdelningen mellan 7 och 10 år.

Sysselsättningen i barnträdgården utgjordes af skrifning, ritning, handarbeten, sång, gymnastik och rörelselekar. Å skolafdelningen erhöles barnen undervisning i trosläran, innanläsning, hufvudräkning, skrifning, ritning, handarbeten, sång och gymnastik. I barnträdgården sysselsattes barnen 18 timmar och i skolafdelningen 26 timmar i veckan.

Afgift till skolan, en mark i månaden, erlades under våren af 13 gossar och 14 flickor. De öfriga eleverna, 41 till antalet, voro för medellöshet befriade från denna afgift.

Skolan tillslöts för vårterminen den 9 juni, då från skolafdelningen 15 elever (6 gossar och 9 flickor) utdimitterades. Af dem afgingo 4 gossar och 7 flickor till högre folkskola, 2 gossar till reallycei förberedande klass och 2 flickor till fruntimmersskola. I belöning erhöles 2 gossar och 4 flickor enhvar 30 mark, som insattes i stadens Kapital- och Lifränteförsäkringsanstalt att förräntas, tills barnen uppnått 25 års ålder.

För höstterminen öppnades skolan den 1 september. I barnträdgården intogos 14 nya elever, 7 gossar och 7 flickor. Från barnträdgården uppflyttades till skolafdelningen 15 elever, 9 gossar och 6 flickor. Skolans hela elevantal utgjorde då 66, eller 31 gossar och 35 flickor; 16 gossar och 14 flickor tillhörde barnträdgården och 15 gossar och 21 flickor skolafdelningen. Skolafgift erlades af 12 gossar och 13 flickor.

Skolförsummelserna uppgingo i barnträdgården under vårterminen till 4 % och under höstterminen till 3 % samt i skolafdelningen under våren till 3 % och under hösten till 2 % af lärotimmarne.

Hvarje läsdag erhöilo 25 af skolans medellösaste elever ett mål varm mat i skolan. Till skoplagg åt de fattigaste bland barnen användes inemot 100 mark.

Vid luciefesten den 19 december, då skolan avslutade sin hösttermin, lät fru kommerserådinnan A. Sinebrycheff utdela åt enhvar af de fattigaste eleverna en omgång kläder och åt enhvar af de mindre behöfvande en bok.

Lärarinnor vid anstalten voro under året: föreståndarinnan fru Emilia Skogman, biträdande lärarinna fröken Nanny Lagerblad och lärarinnebiträdet fröken Agnes Helenius.

Marias asyl.

Denna inrättning, en barnträdgård, hvari eleverna sysselsattes på samma sätt som å barnträdgårdsafdelningen i Sedmigradskys småbarnsskola, öppnades och tillslöts för de skilda terminerna på samma tider som sistnämnda skola.

Marias asyl räknade under hvardera af terminerna 70 elever, eller 37 gossar och 33 flickor under vårterminen samt 33 gossar och 37 flickor under höstterminen. Deras ålder varierade mellan 4 och 7 år.

Barnen vistades under vårterminen uti anstalten 34 timmar i veckan, eller från kl. 9 f. m. till kl. 3 e. m. öfriga hvardagar utom lördagen, då de redan kl. 1 hemsändes. De tre första timmarne användes till undervisning; under den öfriga tiden åtnjöto barnen endast vård, sysselsättande sig med fria lekar. Rättigheten att kvarlämna barnen i asylen under eftermiddagtimmarne begagnades dock slutligen blott af ett fåtal, hvarför från höstterminens början den anordning vidtogs, att barnen endast fyra timmar om dagen höllos i anstalten.

Afgift till inrättningen, utgörande en mark i månaden, erlades under våren af 27 och under hösten af 30 barn.

Åt 25 de fattigaste bland barnen gafs hvar skoldag ett mål varm mat. — Till skoplagg åt behöfvande elever utbetalades under året 100 mark. — Vid vårterminens slut belönades sex de bästa elever med insättning å 30 mark i Kapital- och Lifränteförsäkringsanstalten. Medlen därtill hade anslagits af stadens utskänkningsaktiebolag.

Föreståndarinnan för anstalten under året var fröken Maria Hertz, biträdande lärarinna fröken Hilja Lagerman.

Skolornas affärsställning för året framgår ur revisorerens bilagda berättelse. Med anledning af de anmärkningar, revisorerne gjort, närslutes er förklaring af ekonomen. För egen del vill direktionen beträffande revisorerens anmärkning om bokföringssättet utlofva att, ifall ekonomen icke med säkerhet tilltror sig kunna föra skolornas räkenskaper efter revisorerens önskan, låta dessa räkenskaper för innevarande år uppgöras af någon med den äskade bokföringen fullt förtrogen person, och med afseende å revisorerens yrkan på återbärande af den utbetalade straffräntan måste direktionen beklaga, att låntagare i stadens kassor kunna utan att derom på förhand tydliggen underrättas,

råka ut för obehaget och förlusten att drabbas af så oskäligt hög straffränta. Helsingfors, 6 juni 1888.

På Direktionens för Sedmigradskys småbarnskola och Marias Asyl vägnar.

C. G. Estlander.

Viktor Öhberg.

Revisionsberättelse.

Undertecknade som erhållit i uppdrag att granska Sedmigradskys småbarnskolas och Marias asyls räkenskaper för 1887, hafva af fondernas ekonom fått i antydt afseende emottaga en af honom uppgjord redogörelse för fondernas inkomster och utgifter under sagda år.

Redan förut har anmärkts, att någon egentlig bokföring för dessa fonder ej anordnats. Revisorerne för år 1886 yttrade härom i sin berättelse, att direktionen för fonderna enligt årsberättelsen för 1885 visserligen beslutit att från och med 1886 låta införa ordentlig bokföring, men att denna afsikt icke blifvit fullföljd, hvarför bemålde revisorer hos stadsfullmäktige påyrkade, att uttrycklig föreskrift måtte meddelas direktionen att för framtiden låta införa fullständig bokföring för ifrågavarade fonder.

Enär direktionen i sin årsberättelse för 1886 meddelat att den med anledning af hvad revisorerne sålunda anförut, anmodat ekonomen att vid uppställandet af räkenskaperna för år 1887 beakta sagda yrkande af revisorerne, föranledde revisorerne berättelse icke något beslut af stadsfullmäktige uti nu ifrågavarande afseende.

Oaktadt allt hvad sålunda föregått, står saken fortfarande på samma punkt. Några egentliga räkenskapsböcker, förda under räkenskapsårets lopp och i den mån inkomster och utgifter förefallit, föreligga icke, utan endast en af ekonomen efter årets utgång, med ledning af privata anteckningar, uppgjord redogörelse. Detta anse vi icke vara med god ordning öfverensstämmande och tillåta oss därför upprepa föregående årsrevisorers ofvan återgifna yrkande.

Den nu af fondernas kassaförvaltare afgifna redovisning är behörigen verifierad. Beträffande fondernas utgifter under år 1887 hafva vi i öfrigt intet att anmärka utom att nybyggnadsarbetet å Marias asyls fastighet blifvit belastadt med den straffränta, inalles *Fråk* 270:56, som statskontoret debiterat med anledning deraf att Marias asyl först den 12 juli 1887 inbetalt annuiteterna å två lån eller resp. *Fråk* 1,800, rätteligen förfallna den 13 april, och *Fråk* 3,000, förfallna den 28 maj. Då Marias asyls behållning å löpande räkning under förra halfåret ej understeg *Fråk* 10,000 och medel sålunda funnits disponibla för betalning å resp. förfallodagar af nämnda annuiteter,

hvilka annars löpte med $33\frac{1}{3}$ % ränta, anse vi att berörda *Fmf.* 270: 56 böra godtgöras Marias asyl.

Ifrågavarande tvenne fonders ställning den 31 December 1887 utgjorde:

Sedmigradskys småbarnsskolefonds:

Tillgångar:

Gården N:o 21 vid N. Esplanadgatan	<i>Fmf.</i> 193,000: —
D:o N:o 24 vid Mariegatan	” 86,800: —
Fordran hos Marias asyl	” 38,000: —
På löpande räkning och kontant	” 1,224: 63
	<u><i>Fmf.</i> 319,024: 63</u>

Skulder:

Skuld till Borgå sparbank	<i>Fmf.</i> 80,000: —
Saldo kapital	” 239,024: 63
	<u><i>Fmf.</i> 319,024: 63</u>

och **Marias asyls:**

Tillgångar:

Fastigheten i hörnet af Stora Roberts- och Nylandsgatorna	<i>Fmf.</i> 227,057: 55
Utestående fordringar, dels mot inteckning och dels mot pant af statspapper	” 60,500: —
2 st. aktier i Societetshusbolaget	” 228: 56
På löpande räkning och kontant	” 735: 45
	<u><i>Fmf.</i> 288,521: 56</u>

Skulder:

Till Statskontoret (6 % annuitet deraf 4 % ränta)	<i>Fmf.</i> 127,400: —
” Helsingfors Utskänningsaktiebolag (4 % ränta)	” 17,000: —
” Sedmigradskys småbarnsskolefond (5 % ränta)	” 38,000: —
Saldo kapital	” 106,121: 56
	<u><i>Fmf.</i> 288,521: 56</u>

Sedmigradskys småbarnsskolefonds kapital har under år 1887 ökat med *Fmf.* 6,894: 58 och Marias asyls kapital, tack vare en donation om *Fmf.* 5,000: — från Helsingfors Utskänningsaktiebolag, med *Fmf.* 6,979: 84.

Under förutsättning att Direktionen för ifrågavarande fonder vidtager åtgärd derom, att ofvan anmärkta *Fmf.* 270: 56 varda Marias asyl godtgjorda, tillstyrka vi, att ansvarsfrihet meddelas Direktionen för senaste förvaltningsår. Helsingfors, den 5 Maj 1888.

Karl H. Lindholm.

Th. Wegelius.

Till Direktionen för Sedmigradskys småbarnsskola och Marias Asyl.

Af Direktionen anmodad att afgifva förklaring med anledning af de anmärkningar, de af Stadsfullmäktige för granskningen af redovisningarne för Sedmigradskys småbarnsskolas och Maria Asyls medel utsedde revisorer framställt, anhåller jag härmed vördsamt få anföra följande:

Hvad först beträffar anmärkningen om uppställningen af skolornas redovisningar, ber jag få fästa uppmärksamheten vid att, då jag för ungefär 12 år sedan emottog förvaltningen af sagda skolors ekonomi, mig anvisades att bokföra och redovisa för skolornas inkomster och utgifter enligt den derintills följda uppställningen, hvilken delvis betingats af en bestämning i det Sedmigradskyska testamentet. Med hvilka bristfälligheter denna uppställning än må vara behäftad, betraktad från synpunkten af en rationel bokföring, såsom saknaden af nödig öfversiktighet m. m. har densamma dock, sedan jag en gång blef dermed förtrogen, icke företett någon svårighet att under den förgångna tiden redovisa för min förvaltning, och att genom öfverensställningen emellan slutresultaten enligt den nuvarande uppställningen och slutsummorna i den af mig under årets fortgång förda enkla kassaboken kunna sjelf öfvertyga mig om de aflemnade redovisningarnes riktighet.

Att, sedan revisorerna för de tvänne föregående årens räkenskaper anmärkt mot uppställningen, någon förändring icke vidtagits i bokföringen, har mindre berott på obenägenhet ifrån min sida att ställa mig de uttalade önskningarne till efterrättelse, än min tvekan att, såsom föga förtrogen med bokföring i allmänhet, icke med samma säkerhet kunna uppställa redovisningen, om densamma måste anordnas enligt en såsom mig syntes mera invecklad metod. Då dessutom Direktionens med anledning af revisorernas anmärkning till mig ställda uppmaning att beakta dessa anmärkningar icke, lika litet som revisorernas berättelse innehållit en bestämd anvisning om sättet för den förändrade räkenskapsuppställningen syntes det mig så mycket svårare att omedelbart vidtaga en förändring, som jag var osäker om att med en ny uppställning kunna tillfredställa revisorernes fordringar, hvartill kom att redan en stor del af året hade hunnit förlida, innan föregående revisorers anmärkning blef föremål för Styrelsens bepröfvande.

Sedan Direktionen emellertid fattat beslut att låta genom en med bokföring förtrogen person anordna en förändrad ändamålsenlig uppställning af skolans räkenskaper, enligt hvilken desamma derefter böra föras, hoppas jag att vidare anledning till dylika anmärkningar från revisorernes sida skall kunna för framtiden undvikas.

Med anledning af revisorernes andra anmärkning om den å Marias Asyls byggnadslån erlagda straffräntan ber jag såsom den hufvudsakligaste anledningen till att inbetalningen af annuiteten å det i tre rater uttagna statslånet delvis fördröjts, framhålla att de till arbetena om Marias Asyls nybyggnad disponibla medlen redan på våren 1887 så betydligt nedgått att med säkerhet kunde antagas att desamma skulle blifva

för arbetets slutförande otillräckliga, utan att då ännu kunde beräknas, huru stort tillskott ännu erfordrades, hvarför det syntes angeläget att kunna uppskjuta de liqvider, som tilläto det, intill dess det behöfliga tillskottet till byggnadskapitalet kunnat upplånas. Revisorerne hafva visserligen antydt att skolornas behållning på löpande räkning under förra halfåret ej understeg 10,000 mark, och att därför någon svårighet icke bordt förefinnas att verkställa betalningen af ränta och amortering å de två första raterna af lånet, men å andra sidan måste jag häremot erinra att det vid ett så stort byggnadsarbete som det ifrågavarande, der allt efter byggnadens framskridande på entreprenörens anfordran betydliga summor till honom måste utbetalas (i förevarande fall poster om 5 å 10,000 mark) faller sig synnerligen svårt att lemna sig utblottad på medel. Att de till byggnadsarbetet disponibla medlen i sjelfva verket blefve otillräckliga framgår äfven deraf att skoldirektionen i Juli 1887 måste upptaga ett fyllnadslån på 17,000 mark innan annuiteten å byggnadslånet kunde erläggas. Med det sagda vill jag på intet sätt förneka möjligheten af att anskaffa medel till inbetalningarna på de två första raterna, hvilket också otvifvelaktigt hade skett, derest den med uraktlåtenheten att på förfallodagen verkställa inbetalningarna förenade påföljden varit fullt klar, men då formuleringen af skuldsedeln icke innehöll någon vidare antydning om höjden af den straffränta, som i dylika fall beräknas än blott en allmän hänvisning till gällande förordningar, kunde jag icke förutsätta annat än att påföljden skulle blifva den att vanlig 6 % ränta måste erläggas på den förfallna annuiteten. Helsingfors den 7 Juni 1888.

Aug. Fabritius.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri. 1888.

Utlåtande i fråga om framtida uppbörd af chausséafgifterna.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 7 September 1888.

N:o 185.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 17 Juni 1887 (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för 1887 N:o 19) framställt förslag derom att Fullmäktige, i anledning af den utaf åtskillige utanför vestra chausséebommen bosatta innevänares i Helsingfors hos Fullmäktige gjorda ansökning om afskaffande af chausséafgifterna, ville, med förkastande af sökandenes anhållan att omedelbart blifva befriade från erläggande af dylika afgifter, besluta att såväl sökandene som öfrige uti stadens omnejder bosatta personer, som äro skattskyldiga medlemmar af Helsingfors kommun, skulle från den 1 Oktober 1889, då den tid, för hvilken staden till en början tillagts rättighet till uppbärande af chausséafgifter, kunde anses utlöpa, komma i åtnjutande af omförmälda befrielse, oberoende deraf huruvida staden efter sagde dag fortfarande komme att uppbära ifrågavarande afgifter, hafva Fullmäktige vid den 20 September 1887 skedd föredragning af detta ärende beslutit att, när omförmälda framställning synts Fullmäktige lämpligast böra behandlas i sammanhang med frågan om ordnandet af chausséuppbörden efter ofvannämnda dag, för det dåvarande ej ingå i pröfning af Drätselkammarens förslag, utan anmoda Kammaren att inkomma till Fullmäktige med fullständigt förslag i sistberörda afseende.

Åberopande den utredning, som i ofvannämnda skrifvelse framstälts rörande stadens rättighet att uppbära chausséafgifter samt om den tid då denna rättighet kunde anses upphöra, håller Kammaren fortfarande före att bibehållandet af denna uppbörd skulle för de i stadens närmaste omgifning bosatta personerna utgöra en betungande och obillig beskattning, äfvensom att enda sättet att genomföra en befrielse för desse, utan att helt och hållet afskaffa chausséafgifterna, vore att flytta chausséebommarne och vaktstugorna till gränsen för stadens afhysta område. För erhållande af någon ledning vid beräklandet af den inverkan, som en dylik flyttning skulle hafva på uppbördssummans storlek, har Kammaren låtit genom Byggnadskontorets försorg tvenne skilda dagar, nemligen den 30 Maj och den 2 Juni, uppräknat det antal hästar, som passerade förbi stadens uppbörds-

stugor samt genom stadsportarne vid hvardera chausséen. Resultatet af denna uträkning framgår af nedanstående tablå:

Dagen för uppräknandet.	Antal hästar som färdats			
	å östra chausséen		å vestra chausséen	
	vid upp- bördshuset.	vid stads- porten.	vid upp- bördshuset.	vid stads- porten.
30 Maj	2,060	808	2,080	752
2 Juni	1,918	866	2,141	830
Medeltal	1,989	837	2,110	791

Med stöd af det resultat, förestående uppräkning sålunda lemnat, synes man vara berättigad att sluta att i medeltal cirka 60 % af chausséefgifterna betalas af stadens egna innevånare samt endast omkring 40 % af utom densamma bosatte personer. I händelse den förstnämnda kategorin genom chausséebommens utflyttning till stadsportarne skulle befrias från erläggande af chausséefgifter, komme följaktligen chausséuppbörden att minskas med något mer än hälften af dess nuvarande belopp.

Då Kammaren nu går att yttra sig i frågan om huruvida chausséuppbörden borde efter den 1 Oktober 1889 bibehållas för sådana, hvilka passera stadsportarne, har Kammaren ansett sig främst böra för sig göra klart huruvida någon utsigt förefinnes för att en från stadens sida möjligen framställd underdånig anhållan om förlängning af rättigheten till chausséefgiftens uppbärande skulle vinna ofverhetligt bifall.

Till stöd för den åsigten att bifall till en dylik förlängning icke skulle förvägras kunde väl anföras den omständigheten, att nämnda rättighet, enligt den i Nådiga reskriptet härom af den 5 Februari 1863, hvaraf en afskrift *) här biläggas, begagnade ordalydelsen, meddelats „till en början“ under tjugufem år. Men å andra sidan hafva förhållandena sedan år 1863 i många afseenden undergått sådana förändringar att Kammaren har allt skäl att betvifla framgången af en i ofvanberördt syfte gjord ansökning. Först och främst är det nämligen att märka, att åberopade reskript tydligt vidhandengifver att ifrågavarande rättighet ursprungligen afsett att utgöra ett „stadens landsvägabyggnadsskyldige innevånare“ tillgodokommande bidrag till chausséernas underhåll, men att vägabyggnadsskyldigheten numera, efter kommunalförvaltningens införande, öfvergått på stadens samtliga skattskyldiga innevånare. Vidare har stadens utveckling under de senast förflutna tjugufem åren varit på alla områden så stor att det väl kan ifrågasättas huruvida staden numera behöfver för underhållet af sina landsvägar taga i an-

*) Se bilagan.

språk bidrag från andra kommuner. Slutligen hafva äfven genom den storartade byggnadsverksamhet, som under de senare tiderna pågått och hvarigenom vid hvardera chausséerna uppstått vidsträckta förstäder, chausséerna småningom för-
lorat karaktären af allmänna landsvägar och kunna numera, då de trafikerande till öfvervägande del utgöras af stadens egna innevånare, med stort skäl likställas med trafikleder inom sjelfva staden.

Uti Kammarens tidigare skrifvelse meddelades, att anläggningskostnaden för chausséerna utgjort 296,355 mark 2 penni samt att de till utgången af år 1886 influtna chausséearrenden uppgått till inalles 328.447 mark 36 penni. Sistnämnda summa kan numera ökas med arrendebeloppen för 1887 och 1888, utgörande tillsammans 43,040 mark, hvadan summan af chausséuppbörden intill innevarande års utgång komme att belöpa sig till 371,487 mark 36 penni. Afser man från räntan å anläggningskostnaden, har staden redan mera än till fullo återfått det till chausséernas anläggning använda kapitalet, och uppbörden af chausséavgifternas kunde, äfven af detta skäl, nu inställas.

På alla dessa grunder anser Kammaren sig icke kunna tillråda Stadsfullmäktige att till högvederbörlig ort ingå med ansökning om tillstånd att fortfarande få för stadens räkning uppbära chausséavgifter, utan får Kammaren föreslå att uppbörden af ifrågavarande avgifter skulle upphöra den 1 Oktober 1889. De begge vaktstugorna, hvilka härigenom blefve efter sagde tid disponibla för annat ändamål, anser Kammaren kunna upplåtas till lokaler för Sörnäs och Tölö polisvaktkontor, hvartill de på grund af deras läge synnerligen väl lämpa sig.

Drättselkammaren får förty vördsamt hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta:

att uppbörden af de staden tillkommande chausséavgifterna skall från den 1 Oktober 1889 helt och hållet upphöra;

att i följd häraf rättigheten att för stadens räkning verkställa chausséuppbörden för denna gång skall på arrende utbjudas endast för tiden till den 1 Oktober 1889 och endast det dervid utfästa arrendebeloppet uti förslaget till nästa års budget observeras såsom inkomst af chausséerna; samt

att de för ifrågavarande uppbörd använda vaktstugorna vid östra och vestra chausséerna derefter skola upplåtas till lokaler för Sörnäs och Tölö polisvaktkontor.

Protokoll öfver en vid ärendets behandling i Kammaren förefallen omröstning bifogas härjemte.

På Drättselkammarens vägnar:

Alfred Normén.

Edvard Loo.

*Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för den 7
September 1888.*

§ 17.

Företogs till vidare åtgärd frågan om ordnande af chausséuppbörden efter den 1 Oktober 1889. — — — — —

Efter någon diskussion beslöt Drätselkammaren att till Stadsfullmäktige aflåta skrifvelse i ärendet, uppsatt på sätt brefkonseptboken under N:o 185 upptager.

Skiljaktig åsigt uti ärendet uttalades af ledamoten Herr Ärt, som för sin del röstade för att Drätselkammaren skulle hos Stadsfullmäktige föreslå att desse måtte till Hans Kejs. Majestät ingå med underdånig ansökning om rättighet för staden att fortsättningsvis under 25 år från den 1 Oktober 1889 såsom bidrag till underhållet af chausséerna uppbära chausséavgift med samma belopp som härintills, eller 4 penni för hvarje häst med åkdon, dock sålunda att uppbörden efter sagde dag komme att, på det afgiften skulle hufvudsakligast drabba landsbor, ske vid stadsportarne, der nya uppbördshus borde af staden uppföras. Beträffande det föreslagna sättet för framtida användning af de nuvarande vaktstugorna var Herr Ärt ense med öfriga ledamöter i Kammaren.

Utdrag ur protokollet, upptagande denna skiljaktighet, skulle bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:
Edvard Loo.

(Afskrift.)

Alexander den andre, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen samt Storfurste till Finland etc. etc.

Till Guvernören i Nylands län. Sedan fråga härförinnan blifvit väckt om förbättrande af Helsingfors stads andelar uti de från staden ledande tvänne allmänna landsvägar genom desammas ombyggande till chausséer med makadamiserade farbanor i enlighet med dertill uppgjorda kostnadsförslager och ritningar, hafven I och Magistraten i Helsingfors uti underdånig skrifvelse af den 15 nästvikne Oktober, med förmålan att staden ernade så fort som möjligt påbörja nämnde chaussé arbete, å Helsingfors stads landsväga byggnadsskyldige innevånares vägnar i underdånighet anhållit att till fullbordande af detta företag från allmänna medel undfå ett lån af tjugufem tusen rubel silfver på så fördelaktiga vilkor som kunna medgifvas, samt att tillstånd derjemte kunde staden i Nåder förunnas, att, sedan de tillämnade chausséerna blifvit fullbordade, få af hvar och en, som under barmarkstiderna begagnar desamma, i väga afgift uppbära en kopek silfver för hvarje häst med åkdon.

Detta ärende hafve WI i Nåder låtit oss i underdånighet föredragas, och jemte det WI till befrämjande af ifrågavarande företag, förunnat Helsingfors stad det begärda lånet af tjugufemtusen rubel silfver, emot skyldighet för staden att å lånet årligen af det beviljade beloppet erlägga fem och en half procent, deraf först skall afdragas ränta med fyra för hundra å det utestående kapitalet och återstoden godtgöras såsom afbetalning på sjelfva lånet, hvilket sålunda komme att återgäldas inom trettio år ifrån det lånet lyftats, hafve WI i Nåder velat tillåta Helsingfors stad att, för erhållande af bidrag till chausséernes underhåll, till en början under tjugufem år ifrån det nämnde arbete blifvit slutfördt och behörigen afsynadt, i väga afgift under barmarkstiderna uppbära en kopek silfver för hvarje häst med åkdon utan afseende om större eller mindre del af vägen begagnas; och hafve Wi derjemte, för lånets tillgodonjutande, funnit godt föreskrifva följande vilkor och förbehåll, nemligen:

1:o att begge chausséerna böra fullbordas inom den 1 Juni 1866 och att arbetet skall ledas af en kunnig och erfaren ingenjör, helst någon af officerarene vid Ingeniörkorpsen för väg och vatten kommunikationerne i landet.

2:o att staden, emot erhållande af det nu beviljade lånet, förbinder sig slutföra chaussé arbetet, som bör af Guvernören i länet, med tillkallande af tekniskt biträde, synas och godkännas.

3:o att lånemedlen få lyftas under åren 1863 och 1864 sålunda, att femtontusen rubel utbetalas under det förra och tiotusen rubel under det senare året i poster af femtusen rubel hvarje gång, med vilkor att arbetet nästinstundande vår påbegynnes.

4:o) att ränta skall erläggas från den dag och i den mån medlen lyftas.

5:o) att staden genom dertill utsedde ombud å hela lånet till Direktionen för Finlands Bank inlemnar behörig skuldsedel.

6:o) att Bankodirektionen eger af omhänderhafvande finska statsmedel lånet utbetala och tillse att räntan behörigen erlägges och kronans rätt i öfrigt iakttages, samt

7:o) att, derest staden försummar fullgöra något af de för lånets tillgodonjutande föreskrifne villkor, Bankodirektionen eger å lånet tillämpa § 89 uti Närdiga instruktionen för Banken af den 18 November 1840.

Meddelande Eder detta till kännedom och underdånig efterrättelse samt vederbörandes förständigande hafve WI tillika velat hafva Eder i Nåder anbefaldt, att hålla noggrann tillsyn deröfver, att chaussé arbetet ändamålsenligt efter dertill uppgjorde förslager inom den föreskrifna tiden utföres; hvarjemte samtelige till ärendet hörande handlingar, kartor och profiler återställas. Helsingfors, den 5 Februari 1863.

Enligt Hans Kejsersliga Majestäts Eget Beslut,
och i Dess Höga Namn,
Dess tillförordnade Senat för Finland.

J. M. Nordenstam.

C. Cronstedt.

A. L. Born.

V. Furuhielm.

Robert Trapp.

K. Furuhielm.

F. Edelheim.

Seb. Gripenberg.

Oscar Norrmén.

Afskriftens riktighet bestyrker. Helsingfors å
Landskansliet den 20 Februari 1863.

M. E. Ekroos.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol's tryckeri, 1888.

Utskottsbetänkande i frågan om uppförande af ett hus för brandverket.

Emedan ett af Brandkommissionen utarbetadt projekt till ett hus för stadens brandverk synts Stadsfullmäktige vara oantagligt med hänsyn till de öfver höfvan dryga kostnader en i enlighet dermed uppförd byggnad komme att medföra, hafva Stadsfullmäktige vid den 11 Oktober sistlidet år hållet sammanträde åt ett särskildt utskott, hvori undertecknade utsetts till medlemmar, uppdragit att taga ärendet under förnyad behandling och med utlåtande deri till Fullmäktige inkomma. I följd häraf har Utskottet till en början låtit genom arkitekten Th. Höijer uppgöra såväl eskissritningar till ett för ifrågavarande ändamål afsedt hus i mindre skala än det af Brandkommissionen föreslagna, som ock ett approximativt kostnadsförslag, slutande sig å 205,000 mark; hvarjemte Utskottet hos Brandkommissionen anhållit om yttrande öfver sagda ritningar och förslag.

Till svar härå har Brandkommissionen den 6 sistlidne Februari affåtit en så lydande skrifvelse:

BRANDKOMMISSIONEN

i
Helsingfors.

Till Helsingfors Stadsfullmäktiges Utskott för afgifvande af nytt förslag till brandverkshus.

Helsingfors, d. 6 Febr. 1888.

N:o 8.

Sedan Helsingfors Stadsfullmäktige i förstärkt antal, med afseende derå, att det genom Brandkommissionens försorg utarbetade projektet till ett hus för stadens brandverk, hvars realiserande beräknats betinga en kostnad af 294,000 mark, afsåge uppförandet af en med hänsyn till ändamålet alltför dyr och monumental byggnad, uppdragit åt Utskottet att upptaga frågan till förnyad pröfning och med förslag deri till Fullmäktige inkomma samt Arkitekten Th. Höijer uppgjort eskissritningar till ett för ifrågavarande ändamål afsedt hus i något mindre skala, för hvilket kostnaden beräknats till 205,000 mark, har Utskottet uti skrifvelse för den 23 December 1887, jemte öfversändande af sagda eskissritningar och ett dertill hörande approximativt kostnadsförslag, hos Brandkommissionen anhållit om utlåtande huruvida denna nu projekterade byggnad kunde motsvara de fordringar, som måste ställas på ett hus för stadens brandverk. Med anledning häraf har Brandkommissionen, jemte återställande af berörda remisshandlingar, äran andraga följande:

Vid den granskning Brandkommissionen egnat nämnda eskissritningar har Kommissionen funnit särskilda anmärkningar böra göras mot densamma. En af de viktigaste af dessa anmärkningar är den, att enligt projektet intet utkikstorn komme att uppföras å brandverkshuset. Uti sin till Helsingfors Stadsfullmäktige i saken aflåtne, uti handlin-

garna ingående skrivelse af den 25 November 1886 har Brandkommissionen såsom ett af skälen för nödvändigheten af ett brandverkshus' byggande anført, att utkikstornet å södra brandstationen är alltför lågt för att man från det samma skulle kunna hafva ens en något så när fri utsigt öfver staden, och är Brandkommissionen fortfarande af den åsikt, att ett slikt utkikstorn icke kan utan olägenhet undvaras, åtminstone ej för närvarande. Man kunde väl tycka, det den omständigheten att i hufvudstaden finnes elektriska brandklockor och talrika telefonledningar, medels hvilka eldsvådor kunna anmälas för ordinarie brandkåren, gör ett utkikstorn å brandverkshuset öfverflödigt. Man bör dock icke glömma, att det kan hända, det dessa brandklockor och telefonledningar — såsom för icke längesedan var fallet med största delen af dem — icke kunna fungera. Uppstår då eldsvåda på något längre afstånd från det mellan höga hus inklämda brandverkshuset, så kan elden hafva tagit ganska stor spridning innan bud om eldsvådan hunnit anlända till brandmanskapet. Huru skall man ock, ifall något utkikstorn icke finnes, få bud om eldsvådor från områden vid stadens utkanter och utom sjelfva staden, dit hvarken elektriska brandklockor eller telefoner leda, hvilka områdens innebyggare, såsom skattskyldiga till Helsingfors, dock väl böra kunna vid inträffande eldsvådor påräkna hjälp från staden, och huru kunna allarmera stadens frivilliga brandkår vid sådana tillfällen då dess uttryckande af en eller annan anledning är af behofvet påkallad? Dessutom gifver den erfarenhet man har från de nuvarande utkikstornen stöd för nödvändigheten af ett sådant, ity att vid timade eldsvådor elden först observerats från brandtornen år 1885 åtta, å 1886 sex, år 1887 två gånger samt under Januari månad innevarande år en gång. — För öfrigt får Brandkommissionen upplysningsvis meddela, att den vakthållning, som eger rum i Nikolai-kyrkans torn, hvarken är eller kan blifva af nämnvärd betydelse, af orsak att kontrollen öfver vaktkarlen är svår att handhafva, då man icke utifrån kan öfvertyga sig ens om huruvida han finnes i tornet, samt det dessutom för vaktkarlen vintertid ofta är nästan omöjligt att genom isbelagda fenster kunna varseblifva möjligen utbrytande eldsvådor.

En annan väsentlig anmärkning, som Brandkommissionen ansett böra framställas mot ifrågavarande eskissritningar, är den, att det rum, der manskapet — 30 å 40 man samtidigt — kunde sysselsätta sig med slöjd, handverk, etc., befines, utom att detsamma jemväl är afsedt för slangtorkning, m. m., så knappt tilltaget — rummets golftyta utgör endast $45\frac{1}{2} \times 18$ fot — att det ändamål, som dermed åsyftas, näppeligen vinnes. Emedan brandkonstaplarnes aflöning redan nu är ganska liten, ja, så liten att desse isynnerhet sommartid ofta göra sig skyldige till förseelseer i tjensten endast och allenast för att till följd deraf blifva afskedade från densamma samt komma i tillfälle att lifnära sig med annat arbete, som bättre betalar sig, har Brandkommissionen varit betänkt på att hos Helsingfors Stadsfullmäktige föreslå höjande af sagda aflöning, och får manskapet i det blifvande brandverkshuset intet lämpligt rum, der detsamma på lediga stunder kunde idka slöjd, handverk, etc. och derigenom skaffa sig någon biinkomst, måste sjelffallet berörda aflöningstillskott blifva så mycket större, såframt man skall kunna undgå att dagligen permittera en del af manskapet på arbetsförtjenst ut i staden.

En tredje hufvudanmärkning mot eskissritningarna gäller sprutmästarens lokal. Denna skulle utgöras af endast ett rum och kök, af hvilka det förras golfyta vore $14\frac{1}{2} \times 12$ fot samt kökets 11×9 fot. Denna lokal, som icke blefve större än maskinstens, är dock ovilkorligen för liten för sprutmästaren, den der, i de flesta fall en person med hustru och barn, näst brandmästarene eger vaka öfver det hela.

Till dessa anmärkningar kunna ännu läggas, att endast tvenne passager leda från stallet till sprutlidret samt att sprutluderörrarne till de från manskapslogementen ledande trapporna äro för smala och dessutom mynna ut i sprutlidret alltför nära passagera, hvarigenom allt förorsakas dröjsmål vid utryckning till eldsvådor.

På grund af hvad Brandkommissionen sålunda anmärkt mot ifrågavarande eskissritningar kan Kommissionen icke afgifva annat svar på Utskottets ofvanberörda skrifvelse än att Kommissionen anser, det en enligt nu föreliggande projekt uppförd byggnad, om den ock i de flesta afseenden vore att föredraga framför nuvarande branddepoter, dock icke motsvarar de fordringar man måste ställa på ett hus för stadens brandverk.

På Brandkommissionens vägnar:

C. G. Sanmark.

C. J. Timgren.

Såsom af ofvanstående skrifvelse framgår, är det hufvudsakligen trenne anmärkningar, Brandkommissionen framställt emot de af herr Höijer uppgjorda eskissritningarna, nämligen beträffande 1:o saknaden af utkikstorn, 2:o utrymmet i slöjdverkstaden samt 3:o beskaffenheten af sprutmästarens bostad.

Innan dessa anmärkningar upptagas till bemötande, må främst anföras, att Utskottet låtit delvis omarbета de af arkitekten Höijer upprättade eskisserna och med afseende å kostnadsberäkningarna för det tillämnade huset rådfört sig med tvenne erfarna byggmästare hvilka förklarar en i enlighet med den omarbetade planen uppförd byggnad kunna, både solidt och med enkel prydlighet, utföras för ett pris af 185,000 å 200,000 mark, under förutsättning att rummens höjd i nedre våningen blefve uti hufvudbyggnaden 12 och uti gårdsbyggnaden 10 fot samt i den öfre resp. 14 och 12 fot.

Hvad nu först angår det af Brandkommissionen påyrkade uppförandet af ett utkikstorn, anser utskottet de möjliga fördelarne af ett sådant icke vara betydande nog för att motivera den kostnadsförhöjning, som anläggningen af ett dylikt torn komme att erfordra. Kommissionens uppgift om antalet gånger då eldsvådor till först observerats från de nuvarande brandtornen är i så måtto vilseledande, att mängden af under de skilda åren inträffade eldsvådor icke tillika angifvits. Men besinnar man, att dessas totalantal, enligt hvad Brandkommissionens årsberättelser gifva vid handen, utgjorde år 1885 tjugufyra, år 1886 tjugunio och år 1887 tjugufem, förlora de siffror Brandkommissionen anfört till stöd för tornets oumbärlighet, så godt som all betydelse. I betraktande dessutom af den utsträckning stadens telefontät och brandtelegraf allaredan nu innehafva, kan brandmanskabet med dessas tillhjälp både i tid och

med lätthet allarmeras i händelse af eldsvåda i stadens utkanter eller utom dess ränlinier; hvarjemte den omständigheten, att nya brandklockor inom kort komma att till dessa trakter förläggas, äfven i sin mån skall underlätta möjligheten af brandkårens snara ankomst till brandstället. På dessa skäl och då man vidare ihågkommer, att de höga byggnader, som numera resa sig i olika delar af Helsingfors, i ansenlig grad skulle å det föreslagna brandtornet hindra en fri och vidsträckt utsigt öfver staden och dess omnejder, måste Utskottet hålla före, att ett utkikstorn, sådant det af Brandkommissionen projekterade, utan men kan undvaras. Ansåges deremot ett torn å brandverkshuset oundgängligen nödigt, kunde detsamma byggas af trä, för en kostnad af omkring 15,000 mark, och sålunda utan att den af Utskottet beräknade maximisumman, 200,000 mark, behöfde öfverskridas.

Vidkommande dernäst den af Brandkommissionen framhållna bristen på utrymme i slöjdverkstaden, förefinnes, för den händelse Herrar Stadsfullmäktige dela Kommissionens åsigt härutinnan, en utväg att afhjelpa sagda brist, om nämligen de rum, som enligt bilagde ritningar skulle upplåtas till bostad åt underbrandmästaren, inreddes till verkstad, hvilket genom bortskaffande af cloison-väggarne utan svårighet låte sig göra.

Beträffande slutligen sprutmästarens lokal, blefve densamma, såsom ritningarne utvisa, betydligt utvidgad. Medan denna bostad enligt hr Höijers projekt komme att bestå af endast ett rum och kök, skulle den enligt Utskottets förslag utgöras af två rum jemte kök och upptaga en ansenligt ökad golfarea. För öfrigt bör nämnas, att, enligt det nya projektet, jemväl maskinisten erhöle en rymligare lokal än ursprungligen afsågs.

Den af Brandkommissionen tilläggsvis gjorda anmärkningen, vid hvilken Kommissionen ej heller synes hafva fästat synnerlig vikt, eller att „endast två passager leda från stallet till sprutlidret samt att sprutlidedörrarna till de från manskapslogementen ledande trapporna äro för smala“, torde, enligt Utskottets tanke, knappt förtjena bemötas, enär den förmenta trängseln utan olägenhet kan undvikas, om blott god ordning vid manskapets utryckande iakttages.

På grund af det ofvan anförda och då utsigt icke förefinnes att med mindre kostnad åstadkomma en fullt lämplig byggnad för brandverket, får Utskottet värdsamt hemställa

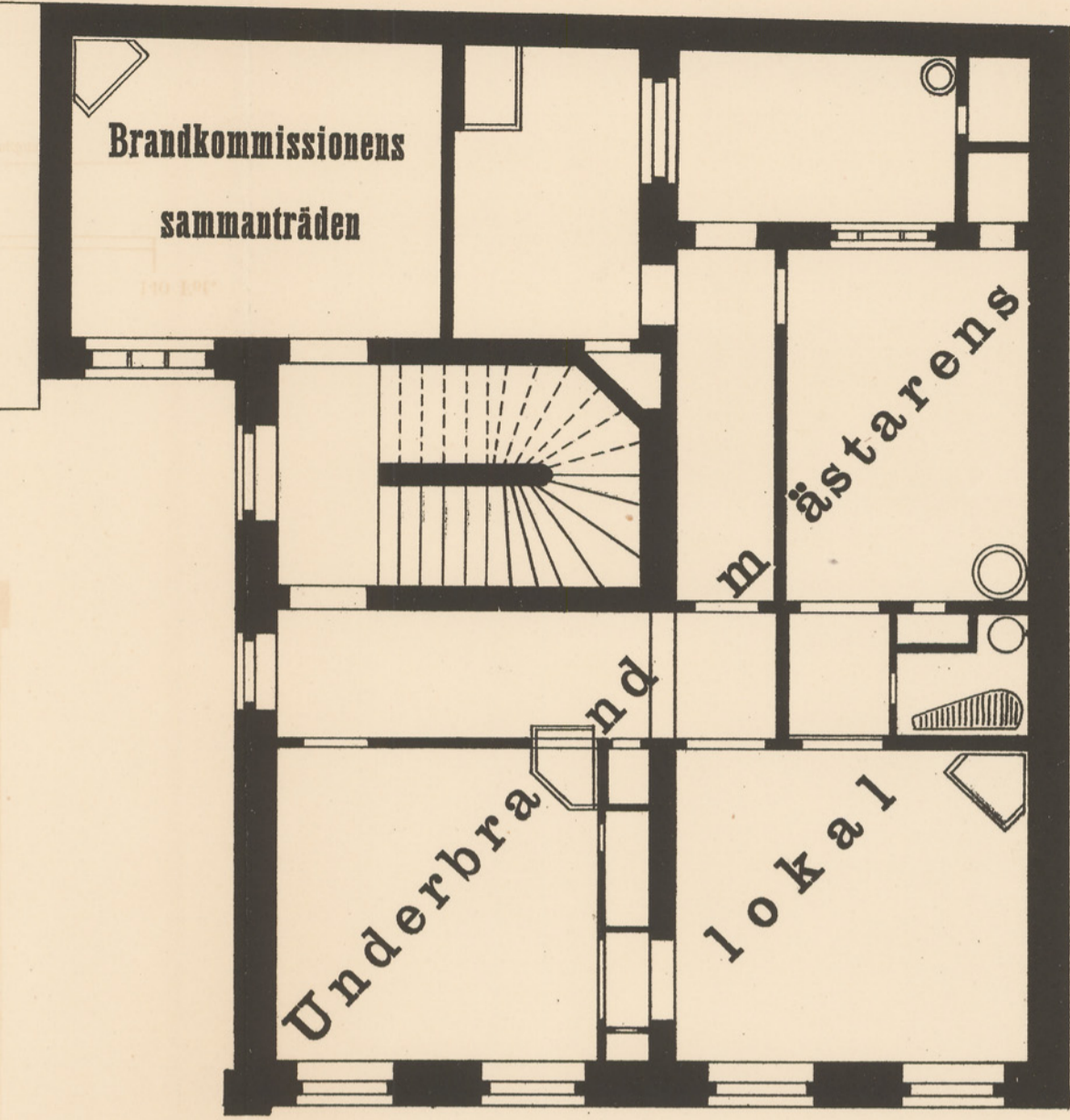
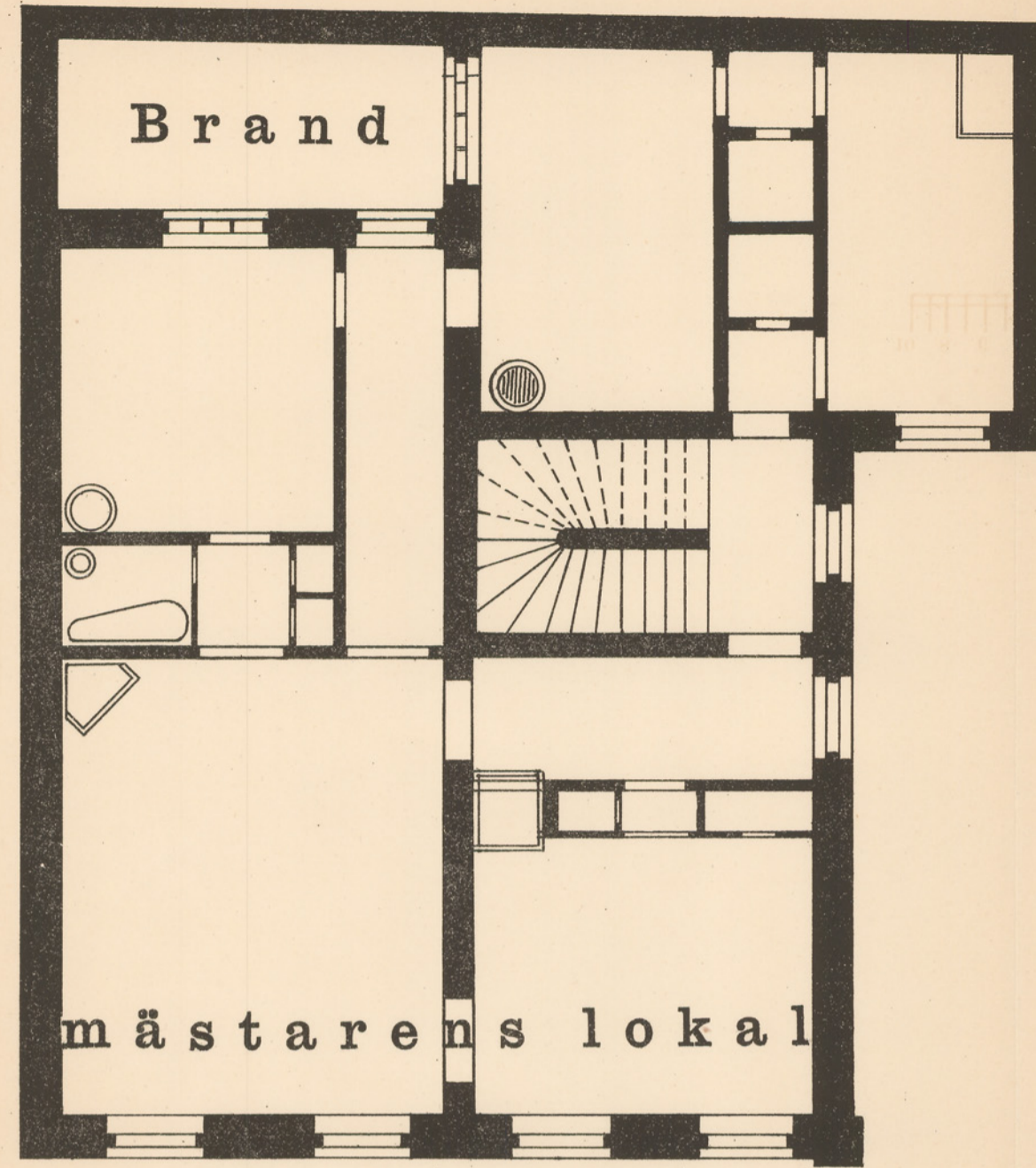
att Herrar Stadsfullmäktige ville låta å södra brandtornets staden tillhöriga tomt uppföra ett brandverkshus i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de föreliggande betänkande närslutna eskisserna, samt för ändamålet anslå ett belopp af högst 200,000 mark.

Helsingfors, den 27 September 1888.

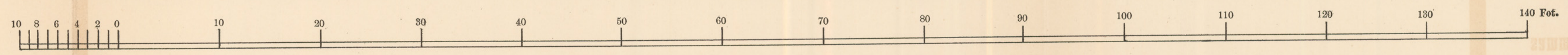
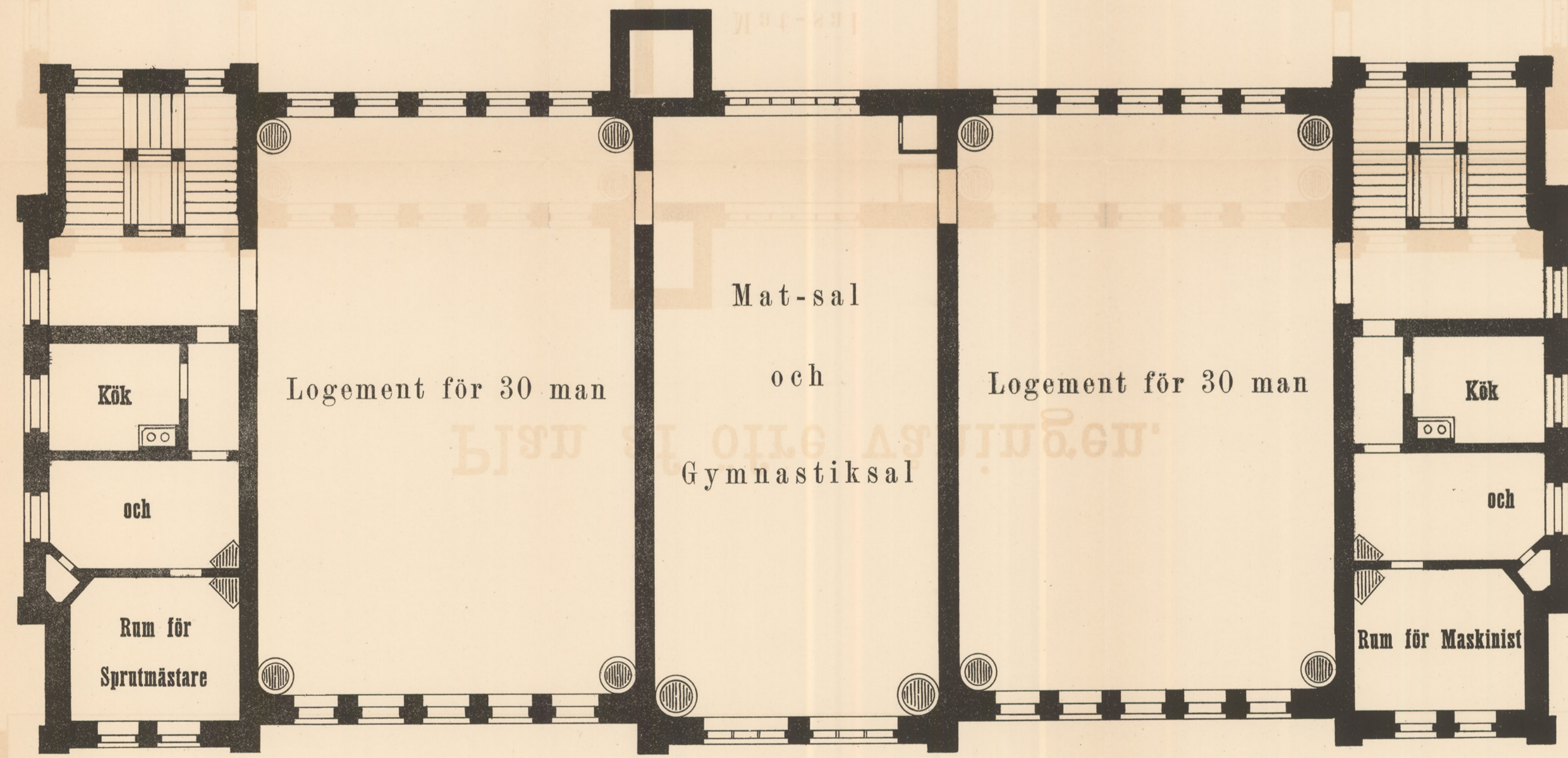
Georg Asp.

M. Wænerberg.
Alfr. Charpentier.

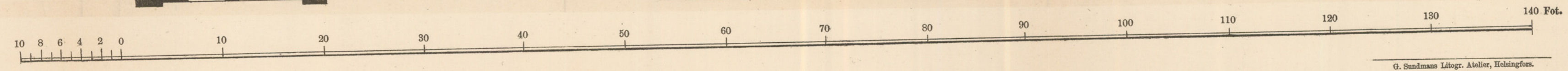
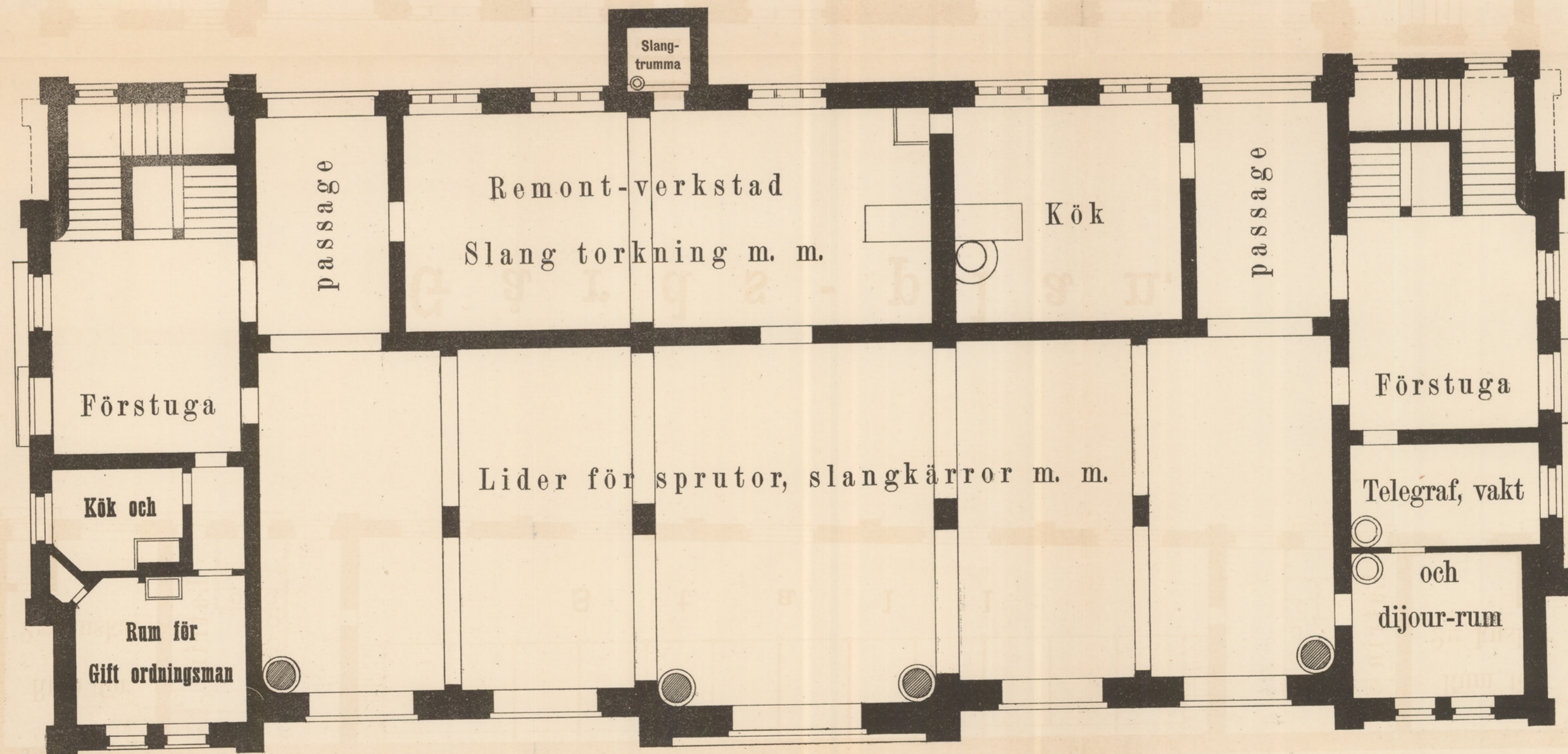
C. G. Standertskjöld.
Seb. Gripenberg.
(frånv. vid justeringen).

Plan af öfre våningen.

Plan af bottenvåningen.

Utlåtande i fråga om förändrad anordning af Drättselkammarens kansli.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 14 September 1888.

N: 195.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 1 sistlidne Juni framhöll Kammaren, hurusom antalet af de å Kammarens handläggning ankommande ärenden i så betydlig mon ökats, att såsom en oafvislig fordran å Kammarens sekreterare måste uppställas, det han dagligen under hela den tid Kammarens kansli vore för allmänheten öppet, skulle vara der tillstädes för att ombesörja förefallande expeditioner och tillhandagå de besökande med upplysningar. Då likväl någon utsigt icke syntes förefinnas att med den aflöning af femtusen mark, som för närvarande åtföljde sekreteraretjensten, under ofvanantydde vilkor för densamma kunna erhålla någon fullt kompetent, juridiskt bildad person samt det derjemte vore af största vigt för vinnande af en önskvärd kontinuitet i ärendenas behandling att sekreteraren, som borde representera det bestående elementet i Kammaren, skulle finna med sin fördel förenligt att kvarstå vid nämde befattning, anhöll Kammaren om bemyndigande för sig att inkomma till Fullmäktige med förslag om förbättrande af sekreterarens löneförmoner och vidtagande af i sammanhang dermed stående förändringar af arbetsordningen i Kammarens kansli. Till denna framställning biföllo Fullmäktige den 12 sistlidne Juni.

Då Kammaren i anledning häraf tagit frågan om sekreterarebefattningen i Kammaren under förnyadt öfvervägande, har Kammaren ansett att vid beaktandet af alla ofvannämnda synpunkter samt då afseende tillika fästes vid de löneförmoner, som äro anslagna för vissa andra stadens tjänster, hvilka hvarken i fråga om arbetets vigt och storlek eller med hänsyn till de kvalifikationer som af tjensteinnehafvarene fordras, kunna ställas framför sekreterarebefattningen i Drättselkammaren, sekreterarens lön icke skäliggen kan fastställas lägre, än till 8,000 mark.

I likhet med hvad för särskilda andra stadens tjänstemän är gällande, borde derjemte för honom i utsigt ställas en löneförhöjning efter fem och tio års tjenstgöring, hvardera gången med tio procent af den ursprungliga lönen.

Genom den föreslagna förbättringen af sekreterarens ställning och de ökade fordringar, som till följd deraf kunna på honom ställas, håller Kammaren för att jemväl den vid Kammaren anstälde notariens åligganden, hvilka hufvudsakligen bestått i förändret af Kammarens protokoll och expedierandet af utdrag ur detsamma åt veder-

börande, kunde öfvertagas af sekreteraren samt notariebefattningen indragas, hvarigenom den för nämnde tjänst anslagna aflöning 2,400 mark skulle inbesparas. En slik indragning af tjänsten synes dock lämpligen böra ske först vid detta års utgång.

Förutom af sekreteraren och notarien utgöres Kammarens kanslipersonal för närvarande af ett fast biträde, hvilket har sig ombetrodt renskrifning af Kammarens expeditioner, förandet af särskilda förteckningar m. m. I fast aflöning uppbär nämnde biträde 1,200 mark samt derutöfver särskild ersättning enligt räkning för arbete, hvars verkställande icke medhinnes å den tid kansliet är öppet. Enligt kammarens åsigt vore det emellertid lämpligare att den fasta aflöningen för nämnde biträde skulle ökas till 1,500 mark för år motsvarande ungefär hvad biträdet härtills faktiskt uppburit, men deremot någon ersättning för extra arbete icke vidare ifrågakomma. Denna förändrade anordning torde likaledes böra inträda först från början af nästkommande år.

På grund af hvad ofvan anförts får Kammaren vördsamt föreslå

att aflöningen för sekreterarebefattningen vid Drätselkammaren måtte fastställas till 8,000 mark för år, med rätt för tjänsteinnehafvaren till tio procents förhöjning af den ursprungliga lönen efter fem och tio års tjenstgöring;

att notariebefattningen vid Drätselkammaren från början af nästa år måtte indragas;

att aflöningen för ett kanslibiträde å Kammaren måtte fastställas att från nästa års början utgå med 1,500 mark för år, med skyldighet för biträdet att, utan ersättning, derutöfver verkställa allt å kammaren förekommande renskrifnings arbete, äfvensom

att Fullmäktige måtte såsom tillskott till den i årets stat upptagna aflöning för sekreteraren vid Drätselkammaren för November och December månader bevilja ett anslag af 500 mark.

Slutligen får Kammaren vördsamt anhålla om bemyndigande för sig att med utfästade af ofvanberörda förhöjda aflöning, anslå sekreteraretjänsten vid Kammaren ledig att ansökas.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

Årsberättelse

för läsåret 1887—88,

angående folkskolväsendet i Helsingfors stad.

1. Folkskolornas antal och art samt förändringar däri.

Under läsåret 1887—1888 ägde Helsingfors kommun

5 *högre folkskolor*: 2 för gossar (1 svensk och 1 finsk), 2 för flickor (1 svensk och 1 finsk) samt 1 för gossar och flickor gemensam (svensk och finsk);

37 *lägre folkskolor*: 19 svenska, 17 finska och 1, hvarti undervisades både på finska och på svenska, samt

3 *förberedande folkskolor* (för försummade barn): 2 svenska (1 för gossar och 1 för flickor) och 1 finsk (gemensam för gossar och flickor).

Den för gossar och flickor gemensamma högre folkskolan (å Sveaborg), hvarti undervisning meddelades såväl på finska som på svenska, bestod af endast tre årsafdelningar; lägsta årsafdelningen saknades. De fyra öfriga högre skolorna (alla inom den egentliga staden) hade enhvar fullständigt antal, d. v. s. fyra, årsafdelningar, eller tillsammans sexton, jämte trettiosju parallelafdelningar, af hvilka 16 hörde till första, 12 till andra, 6 till tredje och 3 till fjärde årsafdelningen. Af parallelafdelningarna voro 23 svenska och 14 finska; 6 voro nya för året. En lägre folkskola, svensk, tillkom under läsåret och öppnades i början af höstterminen. — Af de lägre folkskolorna funnos 24 inom själfva staden, 8 å villan Surutoin, 4 å villan Fjälldal och 1 (med svenskt och finskt undervisningsspråk) å Sveaborg. — De förberedande skolorna voro alla tre förlagda inom den egentliga staden.

2. Förändringar inom lärarepersonalen.

Vid läsårets början afdingo från skolorna: ordinarie läraren vid högre svenska gosskolan filosofiekandidaten *Johan Fredrik Appelroth* för att öfvertaga läraretjänst vid statsskola, ordinarie läraren vid högre finska gosskolan *Henrik Johan Nylund* för sjuklighet och ordinarie läraren vid sistsagda skola *Johan Gustaf Lindén* med döden samt biträdande läraren vid högre finska gosskolan *Artur Henrik Saarnio* och extra ordinarie lärarinnan vid en lägre finsk skola *Nina Maria Kärnä*, bägge för fortsättande af studier. — Läraren Nylund erhöll sedan listidspension för femtonårig värksamhet i folkskolans tjänst. — Till ordinarie lärare i de afdångnes ställe antogos biträdande lärarene *Mårten Thors* (efter Appelroth) samt *Selim Gustaf Dahlström* och *Wilhelm*

Alexius Lahti (efter Lindén och Nylund). — Under loppet af höstterminen anställdes vid skolorna: såsom biträdande lärare vid högre svenska gosskolan studenten *Karl Johan Hagfors*, som genomgått seminarium, och seminaristen *Gustaf Adolf Sundholm*; såsom biträdande lärare vid högre finska gosskolan studenten *Johan Viktor Helenius*, som förut varit lärare vid söndagsskolan i Helsingfors, studenterna *Matias Hertz* och *Gustaf Nestor Kumlander*, hvilka förut undervisat vid folkskola, och filosofie magistern *Emil Otniel Malmberg*; såsom biträdande lärarinnor vid högre svenska flickskolan *Josefina Maria Carlborg*, som genomgått seminarium, och *Ida Maria Manninen*, som genomgått fortbildningslärovärdet vid fruntimmersskolan i Helsingfors och varit lärarinna vid privat skola; såsom biträdande lärarinnor vid högre finska flickskolan *Anna Maria Cantell* och *Maria Teofilia Joutsen*, hvilka hvardera genomgått seminarium; såsom extra ordinarie lärarinnor vid lägre svensk skola *Lydia Sofia Finander*, *Sofia Albertina Lithenius* och *Sofia Viktorine Emilia Sundvall*, född Crusell, af hvilka de två första genomgått seminarium och den sistnämnda flere år tjänstgjort som lärarinna vid folkskola; samt såsom extra ordinarie lärarinnor vid lägre finsk skola *Elisabet Backman*, *Elin Sofia Festén*, hvilka hvardera utgått från seminarium, och *Berta Maria Paqualén*, som genomgått fruntimmersskola och senast i nära sex år varit lärarinna vid folkskolorna å Sveaborg, därifrån hon nu sökte och vann transport. Transportsökande, från lägre till högre skola, var äfven förutnämnda *Anna Maria Cantell*.

Tjänstledighet hade: för enskilda angelägenheter under hela läsåret extra ordinarie lärarinnan vid lägre svensk skola *Alexandra Maria Trygg* (vikarier seminaristerna *Emilia Charlotta Gumberg*, under sex månader, och *Eva Matilda Sjödahl*, under halfannan månad,) och extra ordinarie lärarinnan vid lägre finsk skola *Hilda Josefina Pitkänen* (vikarie *Lovisa Katarina Luoto*, som genomgått fruntimmersskola och fortbildningslärovärdet vid finska fruntimmersskolan i Helsingfors), samt under fyra månader af vårterminen lärarene vid högre svenska gosskolan *Johan Petter Solstrand* (vikarie studenten *Viktor August Dahlström*) och *Jakob Esaias Stenberg* (vikarie studenten *Otto Rafael Blom*); för sjuklighet under större delen af läsåret extra ordinarie lärarinnan vid lägre finsk skola *Anna Richter*, född Streng, (vikarie seminaristen *Ida Sofia Salo*, född Kekäläinen) och under tre månader af vårterminen ordinarie läraren vid högre svensk folkskola *Johan Engström* (vikarie studenten *Alexander Slotte*). — Anstånd till läsårets slut med tillträdande af befattningen erhöll på ansökan utnämnda lärarinnan *Maria Teofilia Joutsen*, och sköttes hennes tjänst af lärarinnan *Elin Sofia Festén*, hvars befattning under tiden bestreds af *Aina Kristina Andersson*, som hela föregående läsår tjänstgjort såsom lärarinna vid stadens folkskolor. — Den efter *Berta Maria Paqualén* lediga tjänsten vid Sveaborgs folkskolor sköttes till läsårets utgång af *Viola Andersson*, som förut undervisat i folkskola. — I början af läsåret, innan de ledigblifna och de nya tjänsterna hunnit besättas, och därefter vid sjukdomsfall af kortare varaktighet bland lärarepersonalen tjänstgjorde som vikarier följande personer: studenten *Vilhelm Salo* (3 månader), fröknarna *Olga Adèle Johansson* och *Rosa Natalia Sagulin* (hvardera $2\frac{2}{3}$ månader), fru *Hanna Nordmann*, född Söderman ($2\frac{1}{2}$ må-

nader), fröken *Anna Sarlin*, lärarinna i sång ($1\frac{1}{2}$ månad) samt fröknarna *Aino Emilia Backman* och *Helene von Weissenberg* (hvardera 1 månad).

Till ordinarie lärarinnor utnämndes under läsåret extra ordinarie lärarinnorna vid lägre skolor *Maria Olga Fanny Meurman*, *Lydia Vilhelmina Nordling*, född Palmroth, *Berta Maria Paqualén* och *Anna Elin Stenberg* samt lärarinnan vid folkskolorna å Sveaborg *Alexandra Tscherkoff*.

3. Skolhållningen.

Såsom af närslutna bilagas tab. III synes, hafva under läsåret 5 elever, alla flickor, blifvit från skolorna skilda. Endast en förvisades dock för alltid; de öfriga få efter fastställd kortare tid återkomma till skolorna. Straffet ådömdes för vanart och oböjligt trots.

Kroppsstraff har någon gång för gröfre förseelse användts.

4. Hälsotillståndet.

Oaktadt den stränga vintern var hälsotillståndet bland eleverna under året ganska godt, sannolikt till stor del i följd däraf, att nästan inga omkastningar i väderleken och föga nederbörd inträffade.

Den största golfyta i skollokalerna var 40 kvadratfot för elev, den minsta 11 kvadratfot. Största luftrymd därstädes för elev var 630 kubikfot, minsta 123 kubikfot.

Flere af de hyrda skollokalerna, isynnerhet de å villan Surutoin, voro trånga och äfven i andra afseenden föga lämpliga. Om anskaffande af egna, ändamålsenligare skollokaler för denna trakt har framställning till vederbörande under de två sista åren från folkskoldirektionens sida gjorts, tils vidare dock utan önskad påföljd.

5. Gåfvor under året.

Åt skolornas mest behöfvande elever lät fru kommerserådinnan A. Sinebrychoff till julen utdela öfver tvåhundra stycken eller par klädes- och skoplagg, i likhet med hvad hon gjort under en lång följd af år. — Till insättning i Kapital- och Lifränteförsäkringsanstalten härstädes för 97 af folkskolornas bästa elever anslog Helsingfors Utskänkningsaktiebolag af sin behållning från sistlidet år 2910 mark. — Under sommaren innevarande år likasom under sommaren 1887 skänktes af ägarene till siminrättningen vid den s. k. Ursinsklippan åt folkskolelever, såväl gossar som flickor, ett stort antal biljetter, medförande rättighet att dagligen under uppsikt bada vid inrättningen och att under ledning inhämta färdighet i simkonsten. — För att bereda sjukliga och medellösa folkskolelever tillfälle att under sommarferierna vistas på landet utbetalade stadens utskänkningsbolag för sommaren 1887 ettusen och för sommaren 1888 tvåtusen mark.

6. Årsexamen.

Från och med den 14 till och med den 31 maj innevarande år anställdes års-examen i skolorna, hvilka alla samtligen sistberörda dag med betygutdelning afslutade

sin värksamhet. Vid examen utlofvades åt elever, som erhöillo afgångsbetyg från de högre folkskolorna, följande belöningar, nämligen: ur Karamsinska hemgiftsfonden gåfvor à 500 mark åt Alma Maria Vilhelmina Andberg, Elin Sofia Imberg, Aina Alexandra Laurén och Olga Josefina Liljeström samt ur skolornas premiefonder insättningar i stadens sparbank till följande belopp: åt enhvar af Sigrid Ingeborg Björkell, Ida Konstantia Jansson, Hilda Emilia Lindfors, Fanny Charlotta Nukander, Eva Elisabet Rosendahl, Elin Sigríd Alexandra Salin, Ines Charlotta Sjöblom, Hilda Vauhkonen, Karl Oskar Eriksson, Viktor Emanuel Höckerstedt, Gustaf Richard Lindgren, August Matias Nordström och August Evald Rönnberg 100 mark samt åt enhvar af Julius Verner Henriksson, Tyyni Nestor Jonasson, Axel Fredrik Lager, Konrad Leopold Lindholm, Oskar Herman Niskala, Gustaf Hjalmar Olin, Oskar Hjalmar Störström och Karl Viktor Taurén 50 mark.

7. Folkskoldirektionen.

Folkskoldirektionen, som under året haft 16 sammanträden, utgöres, sedan medicine doktorn K. E. Holm och öfverläraren E. J. Mellberg, hvilka voro i tur att ur direktionen utträda, af stadsfullmäktige återvalts, för närvarande af bemälda herrar jämte magistern E. Lagerblad, äldre läraren vid polytekniska institutet G. Nyström, handlanden E. Rudolph, ordföranden i stadens fattigvårdsdirektion härads höfdingen B. Sirén, slaktaremästaren C. F. Vikström, folkskolläraren O. Dannholm och undertecknad, skolornas inspektor. — Ordförande i direktionen var under läsåret öfverläraren Mellberg, sekreterare magistern Lagerblad.

Under vårterminen, då undertecknad var, såsom ledamot i borgarståndet, upptagen vid landtdagen, sköttes inspektionen öfver stadens folkskolor af läraren vid sagda skolor, pastorn J. E. Stenberg.

Äfven detta läsår fortgick undervisningen i den under de fem föregående åren af lärarinnor vid stadens folkskolor upprätthållna fortsättningsklassen för flickor, hvilka dimitterats från härvarande högre folkskolor. Denna fortsättningsskola besöktes under höstterminen af 20 svenska och 10 finska elever. Af eleverna afgingo under vårterminen före läsårets slut 4 svenska och 2 finska elever. I skolan meddelades undervisning i bibelläsning (2 timmar), modersmålet (6 tr), räkning (3 tr), bokföring (2 tr), hälsovårdslära (1 t:e), stilskrifning (1 t:e) och handarbete (4 tr i veckan). — För elever, som genomgått den högre finska folkskolan för gossar i staden, upprätthölls jämväl en liknande, af 17 elever besökt fortsättningsklass under året.

Helsingfors, 31 augusti 1888.

Viktor Öhberg.

Hörer till årsberättelsen för läsåret 1887—1888 angående folkskoleväsendet i Helsingfors stad.

Bilaga B) Statistiska uppgifter.

Tabell I. Lärarepersonalen och dess aflöning.

Lärare och lärarinnor.	Antal lärare och lärarinnor, enligt förhållandet den 1 Maj 1888:										Förestående lärarepersonals årliga aflöning.															
	stadfästade i tjänsten.	på profar anlagna.	tjänstförätrande.	Summa.	från seminarium dimitterade.	personer med akademisk bildning.	personer, som genomgått elementarläroverk eller fruntimmersskola.	andra.	Summa.	anställda vid				Ordinarie lön.	Arvode.		Löneförhöjning.		Hyresmedel.		Värdet af fria rum och värme.		Summa löneförmåner.		Medeltal för enhvar.	
										högre folkskola.	lägre folkskola.	försummade barns skolor.	afton-skolor.		14	15	16	17	18	19	20					
Föreståndare och ordinarie lärare	6	1	—	7	3	3	—	1	7	7	—	—	—	14,000	—	—	1,000	—	—	—	—	15,000	—	2,142	86	
Biträdande lärare	—	—	23	23	9	13*)	—	1	23	23	—	—	—	—	45,901	96	1,496	25	—	—	—	47,398	21	2,060	79	
Timlärare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Föreståndarinnor och ordinarie lärarinnor	21	6	—	27	8	1**)	12	6	27	8	18	1	—	34,481	71	—	5,898	89	1,000	—	—	41,380	60	1,532	61	
Biträdande lärarinnor	—	—	41	41	24	—	12	5	41	21	19	1***)	—	—	52,245	71	2,040	—	200	—	—	54,485	71	1,362	14	
Timlärarinnor	—	—	2	2	—	—	—	2	2	—	—	2	—	—	2,200	—	—	—	—	—	—	2,200	—	1,100	—	
Summa	27	7	66	100	44	17	24	15	100	59	37	4	—	48,481	71	100,347	67	10,435	14	1,200	—	160,464	52	—	—	

*) Två af dessa ha äfven genomgått seminarium.

***) Äfven genomgått seminarium.

***) Aflönas ej af kommunen, utan af den ordinarie lärarinna, hvars biträde hon är.

Tabell II. Folkskolornas inkomster och utgifter under senaste kalenderår.

Inkomster.														Utgifter.											Behållning (brist) i skolkassan den 31 December 1887.								
Hyresvärdet af skolornas egna lokaler och tillfälliga kontanta inkomster af lokaler.		Kontanta bidrag af kommunen.		Statsbidrag.		Räntor af donationer.		Tillfälliga bidrag och gåfvor.		Skolafgifter af eleverna.		Försälda elevarbeten och diverse.		Summa.		Utbetalda hyror samt hyresvärdet af skolornas egna lokaler.		Kontanta aflöningar.		Skolornas (: lokaler- nas m. m.) underhåll.		Skolmöbel.		Undervisningsmaterial.		Ved och ljus.		Kläder åt medellösa elever.		Summa.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		26	27	28	29	30			
20,000	—	179,517	21	32,000	—	1,532	07	—	—	4,800	—	680	—	238,529	28	33,353	35	166,107	93	10,000	—	3,000	—	6,900	—	15,168	—	4,000	—	238,529	28	—	—

Anm. I kolumnen 10 är infördt *alt*, som kan komma under rubriken „kontanta aflöningar“, vare sig att de utgå till lärarepersonalen eller till andra funktionärer vid skolorna.

Tab. III. Intagna och afgångna äfvensom inskrifna och närvarande elever under läsåret.

	Vid läsårets början eller under dess lopp intagna nya elever:			Antal nya elever, som vid intagningen innehade följande förkunskaper:				Under läsårets lopp eller vid dess slut afgångna elever:					Af de vid föregående läsårs slut eller under detta läsårs lopp afgångna elever har följande antal veterligen intagits i:			Hela antalet inskrifna elever (d. ä. hela det antal elever, som under läsåret, vare sig längre eller kortare tid, besökt folkskolorna:			Antal elever, som under läsåret besökt skolan:					Antal närvarande elever:						Procenttal skolförsummelser. Huru stor procent af hela elevtimmar utgjorde de försummade elevtimmarne?									
	till lägsta afdelningen.	till lägre afdelning.	Summa.	över lägre folkskolans kurs.	motsvarande lägre folkskolans kurs.	innanläsningsfärdighet.	inga förkunskaper.	Summa.	före fulländad skolkurs.					elementarlärövärk eller funktions-skola.	seminarium.	fack- eller annan skola.	gossar.	flickor.	Summa.	högst 90 dagar.	91—120 dagar.	121—150 dagar.	mer än 150 dagar.	Summa.	Antal närvarande elever:														
									Döda.	skilda på grund af förseser.	skilda på grund af förändras eller misslyckas önskan.	skilda på grund af utbildnings tian någon annan.	Summa.												efter fulländad skolkurs, d. ä. utskiftande.	högst 90 dagar.	91—120 dagar.	121—150 dagar.	mer än 150 dagar.		Summa.	början.	slut.	början.	slut.	första måndagen i			
																																				oktober.	november.	februari.	mars.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35					
Högre folkskolorna	668	23	691	36	641	14	—	691	23	120	5	5	220	373	25	—	1	1,026	963	1,989	47	42	36	1,864	1,989	1,937	1,900	1,912	1,838	1,908	1,903	1,894	1,884	1,857	2,6 %				
Lägre folkskolorna	672	118	790	—	—	121	669	790	5	81	—	2	586	674	3	—	6	718	690	1,408	37	30	35	1,306	1,408	1,347	1,331	1,345	1,320	1,333	1,325	1,335	1,303	1,312	3,6 %				
Försummade barns skolor	31	21	52	—	—	31	21	52	1	2	—	—	32	35	—	—	40	34	74	3	4	2	65	74	64	64	68	68	61	62	71	73	72	7,6 %					
	Summa																			1,784	1,687	3,471																	

Anm. 1. Vid uppgifterna i kolumnerna 21—24 afses det antal dagar, som envar elev verkligen varit närvarande i skolan.

Anm. 2. Antalet „elevtimmar“ (kolumn 35) erhålles sålunda, att hela antalet verkliga undervisningstimmar under läsåret multipliceras med antalet elever, som under läsåret besökt skolan; antalet „försummade elevtimmar“ erhålles genom hopsummering af alla de timmar, som samma elever försummat. I denna beräkning upptagas ej de elever, som af oundvikliga och giltiga skäl, såsom dödsfall, bortflyttning, inträde i annan skola eller i tjänst o. s. v. afgått från skolan före läsårets slut, men däremot alla andra elever.

Tabell IV. Närmare uppgifter om eleverna, enligt förhållandet den 1 Maj 1888.

	Af de elever, som den 1 maj 1888 funnos inskrifna i skolorna voro följande antal																				Förestående elevers ålder.								
	gossar.	flickor.	Summa.	barn till					undervisade i skolan på					fördelade, enligt framsteg,							elever, som erlade skolegift.	medelåldern i skolan.	lägsta åldersåret.	högsta åldersåret.					
				hämets- och tjänstemän o. s. v.	fabrikanter, handlande o. s. v.	gårdsskäre, handvärfvare, befänta o. s. v.	arbetare, stötkn, soldater o. s. v. samt ompiperna föräldrar.	Summa.	finska.	svenska.	annat språk.	Summa.	sitt 1:sta	sitt 2:dra	sitt 3:dje	sitt 4:de	sitt 5:te	sitt 6:te	sitt 7:de o. s. v.	Summa.					å I eller lägre klassens		å II eller högre klassens		Summa.
																									1:sta årsafdelning.	2:dra årsafdelning.	1:sta årsafdelning.	2:dra årsafdelning.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Högre folkskolorna	943	907	1,850	11	40	636	1,163	1,850	766	1,084	—	1,850	641	492	371	257	75	12	2	1,850	750	532	345	223	1,850	530	11,4	8	16
Lägre folkskolorna	672	650	1,322	8	22	370	922	1,322	627	695	—	1,322	711	560	48	3	—	—	—	1,322	649	673	—	—	1,322	455	8,5	7	13
Förberedande barns skolor	36	34	70	—	2	15	53	70	28	42	—	70	45	19	4	2	—	—	—	70	35	35	—	—	70	3	10,8	8	15

Anm. I denna tabell upptagas alla elever, som den 1 maj 1888 funnos kvarstående såsom inskrifna i skolan, utan afseende på, huru många elever nämnda dag voro närvarande, eller om läsning ens försiggick i skolan på nämnda dag.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 26 Oktober 1888.

N° 213.

*Nytt utlåtande i fråga om förändrad anordning af Drät-
selkammarens kansli.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Medels remiss af den 16 innevarande Oktober hafva Stadsfullmäktige till Drättselkammaren återsändt det af Kammaren uti skrifvelse af den 14 nästföregående September framställda förslag till förändrad anordning af Drättselkammarens kansli jemte det Fullmäktige infordrat Kammarens utlåtande angående särskilda under ärendets behandling hos Stadsfullmäktige framställda nya förslag i ämnet samt rörande de ändringar i Drättselkammarens reglemente, hvilka med hänsyn till den ifrågasatta nya anordningen kunde anses behöfliga. På grund häraf har Drättselkammaren äran anföra följande:

Hufvudsyftet med det af Drättselkammaren uti dess förberörda skrifvelse gjorda förslag var att för sekreterarebefattningen i Kammaren bereda en aflöning, som vore tillräckligt stor för att vid denna plats få fäst en person, som ej blott vore kompetent att handhafva de med denna befattning förenade viktiga åligganden, utan ock kunde under en längre tid å platsen bibehållas samt derigenom bilda ett mera permanent element i Drättselkammaren, hvars ordförande och ledamöter i allmänhet icke kunna förutsättas komma att under någon längre tid kvarstå i sina funktioner. För att vinna detta mål utan någon större tillökning i Kammarens stat, tvekade Kammaren icke att föreslå indragning af notariebefattningen samt öfverföring af notariens göromål på sekreteraren, ty om också den sistnämndes arbetsmängd derigenom ökades, bereddes honom dock tillfälle att hafva sin verksamhet så mycket som möjligt koncentrerad på ett ställe, hvilket påtagligen måste anses såsom en fördel både för honom och jemväl för staden.

Med denna synpunkt låta sig väl förena de förslag, som inom Stadsfullmäktige gjorts, dels i syfte att med bibehållande af det af Drättselkammaren föreslagna arvudet för sekreteraren särskilja den del af detsamma, som skulle tillkomma honom för ombesörjandet af de nuvarande notariegöromålen, dels med ändamål att bibehålla notariebefattningen, men låta densamma handhafvas af sekreteraren.

Hvad sedan beträffar det af Kammarens vordne ordförande, Politieborgmästaren Öhman framställda förslaget att bibehålla notariebefattningen, och att för sekreteraren utfästa en aflöning af 7,000 mark, med resp. 500 marks förhöjningar ef-

ter fem och tio år samt med skyldighet för honom att tillika ombesörja utgifvandet af en mera omfattande redogörelse för kommunalförvaltningen, likartad med den årligen utkommande berättelsen öfver Stockholms kommunalväsende, bereder det-samma otvifvelaktigt en fördel för Drättselkammaren deruti, att Kammaren då i viss mån kan till sin disposition hafva tvänne personer, hvilka i fall af behof kunna företråda hvarandra. Sannolikt skall väl ock med denna aflöning en fullt lämplig person kunna för sekreterareplatsen erhållas, men en större frihet att söka sig bisysselsättningar vid sidan af sin egentliga tjänst måste väl i detta fall sekreteraren förunnas, än om han skulle förena sekreterarens och notariens nuvarande löneförmåner och åligganden. Kammaren har därför icke tvekat att omfatta detta förslag, ehuru detsamma komme att medföra en större förhöjning af Kammarens stat, än Kammarens tidigare förslag. Visserligen kan det ifrågasättas, huruvida icke skyldigheten att samla och bearbeta statistiskt material ongående de kommunala förhållandena, om anspråken i detta afseende ställas helst närmelsevis lika med hvad fallet är i Stockholm, lätt skulle draga sekreteraren bort från hans egentliga göromål. Men å andra sidan kan det dock icke bestridas att ifrågavarande arbete med större lätthet kan verkställas af Drättselkammarens sekreterare än af någon annan, enär kommunalförvaltningens skilda trådar sammanlöpa i Drättselkammaren, och dess sekreterare sålunda redan genom sina dagliga tjänstgöromål är i tillfälle att erhålla en god inblick i de kommunala förhållandena. Upplysningsvis må här likväl nämnas att i Stockholm uppsättandet af omordade berättelse ankommer å Stadsfullmäktiges sekreterare, som härför åtnjuter ett särskildt årligt tillägg i arvode af 2,000 kronor till sin med 8,000 kronor utgående öfriga aflöning.

Den för sekreteraren föreslagna aflöningen af 7,000 mark med 500 marks förhöjning efter fem och tio års tjänstgöring kan Kammaren under inga förhållanden anse vara för hög. Det har visserligen anmärkts att densamma skulle öfverstiga den lön, som åtföljer sekreterarebefattningen vid vissa af statens centrala embetsverk. En slik jemförelse synes dock Kammaren mindre hållbar. Först och främst finnes det Kammaren veterligen icke något centralt embetsverk, som med hänsigt till ärendenas mångskiftande beskaffenhet kunde likställas med Drättselkammaren. I allmänhet är dessutom sekreteraren vid de statens embetsverk, hvilka vid en slik jemförelse närmast kunde komma i fråga, befriad från de praktisk-juridiska göromålen, för hvilka finnes anställd en särskild funktionär, en s. k. ombudsman. En liknande arbetsfördelning är äfven genomförd vid Drätselnämnden i Stockholm, i det att samtliga göromål af nyssnämnd art, såsom bevakandet och förandet af stadens talan inför domstolar, exekutionssäten och andra myndigheter, uppsättandet af kontrakt och andra afhandlingar, som böra erhålla en juridiskt bindande form, utverkandet och förnyandet af in-teckningar m. m., äro öfverlemnade åt en ombudsman, hvilken åtnjuter en aflöning af 5,000 kr., hvarutom vid ombudsmannaexpeditionen finnes anställdt ett biträde med 1,500 kronors aflö-

ning. Förutom dessa funktionärer finnas vid Drättselnämndens i Stockholm kansli anstälde en sekreterare med 6,000 kr. lön, en notarie med 3,000 kr. lön samt en registrator med likaledes 3,000 kr. i aflöning, hvarjemte ett rundligt anslag finnes anvisadt för extra biträden. Med denna jämförelse vill Kammaren nu icke hafva uttaladt att förhållandena här och i Stockholm vore i allo likartade, ehuru Kammaren å andra sidan måste anse en slik jämförelse mera motiverad, än den, som uppdragits emellan sekreterarebefattningen i Drättselkammaren och enahanda tjänst vid statens embetsverk. Härtill kommer ännu den väsentliga skilnad, som består deruti att statens tjänster för innehafvaren öppna utsigt till befordran, hvilket i allmänhet icke kan anses vara förhållandet med de kommunala befattningarna, hvarutom med de förra äro förenade särskilda andra betydande fördelar, såsom rättighet till pension m. m., hvilka icke åtfölja de senare. Under sådana förhållanden torde i allmänhet aflöningen för de kommunala tjänstebefattningarna böra ställas relativt något högre än för motsvarande statstjänster, om kommunen vill för sina befattningar förvärfva och bibehålla dugliga förmågor.

Hvad slutligen angår den till Kammarens utlåtande öfverlemnade frågan om och hvilka ändringar i det för Drättselkammaren den 13 Oktober 1876 fastställda reglemente kunde anses behöfliga till följd af den vid ärendets tidigare behandling hos Stadsfullmäktige ifrågasatta nya anordningen af sekreteraregöromålen i Kammaren, får Kammaren framhålla att i § 7 af reglementet visserligen förutsattes att samtliga göromål i Drättselkammarens kansli skola fullgöras af en sekreterare, men att i § 8 är öppet lemnadt för Stadsfullmäktige att i fall af behof på Drättselkammarens förslag eller efter dess hörande antaga särskilda tjänstemän för längre eller kortare tid. Hvarken det ena eller det andra af de framställda förslagen till frågans ordnande är därför enligt Kammarens tanke stridande emot Kammarens reglemente.

Jemte det Kammaren får på grund af stadgandet i sista momentet af § 7 i förberörda reglemente till Fullmäktiges fastställande öfverlemna ett af Kammaren uppgjort och godkänt förslag till Instruktion för Kammarens kansli, tillåter sig Kammaren vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville fastställa följande aflöningar för Drättselkammarens kanslipersonal att utgå från nästkommande års början, nämligen för sekreteraren 7,000 mark med 500 marks förhöjning efter fem och tio års tjänstgöring, för notarien såsom förut 2,400 mark, samt för ett kanslibiträde 1,500 mark.

På Drättselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

Instruktion för Helsingfors Drättselkammarers kansli.

Sekreteraren, som icke, utan att Stadsfullmäktige sådant medgifvit, får innehafva eller förestå annan tjänst, åligger:

att jemte Drättselkammarrens ordförande bereda de till Kammarrens handläggning hörande ärenden;

att för hvarje sammanträde uppsätta föredragningslista;

att uppsätta af Kammarren beslutade skrivelser, utlåtanden, anordningar och kungörelser;

att tillse att justerade skrivelser och utlåtanden ofördröjligen expedieras, att öfriga beslut varda vederbörande delgifna, att diarier och andra förteckningar, hvilka af Kammarren anses erforderliga, ordentligen föras, äfvensom att arkivet omsorgsfullt vårdas;

att bevaka och föra Drättselkammarrens talan inför domstolar, exekutionsäten och andra myndigheter;

att uppsätta förslag till kontrakt;

att ombesörja inteckningar, hvilka enligt Kammarrens beslut böra utverkas eller förnyas;

att hvarje år före den 1 December uppsätta en, så vidt möjligt, fullständig berättelse öfver stadens kommunalförvaltning under det nästföregående året;

att, då notarien är af förfall hindrad, föra Drättselkammarrens protokoll och fullgöra notariens andra tjänsteåligganden; samt

att i öfrigt lemna det tjänstebiträde, hvarom Drättselkammarren eller dess ordförande honom anmodar.

Notarien åligger

att föra protokollet vid Drättselkammarrens sammanträden och expediera utdrag derur till vederbörande;

att föra Kammarrens diarier;

att biträda vid kollationering;

att vid förfall för sekreteraren fullgöra dennes åligganden; samt

att i öfrigt lemna det biträde, hvarom ordföranden eller sekreteraren honom anmodar.

Sekreteraren skall hvarje helgfri dag minst från kl. 11 f. m. till kl. 2 e. m. vara tillstädes å Drättselkammarrens kansli äfvensom vid Kammarrens sammanträden.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och Inkomst-Förslag

för år 1889.

Upprättadt af Drätselkammaren.

		Utgifter:					
		I. Stadens skulder.					
		Fmk.	nl.	Fmk.	nl.		
Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 Decemb. 1873.							
Beviljad 1812. Revers d. ²⁵ / ₁ 1845. " d. ²⁴ / ₁ 1846. " d. ²⁷ / ₁ 1847.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 Fmk 41,856: — erlægges till Finlands Statskontor den ¹⁵ / ₁ 1889 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med		—	—	5,288	—
Revers ¹ / ₅ 1863.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 i återstående kapital Fmk 37,531: 10, erlægges till Finlands Statskontor den ¹ / ₅ 1889 en annuitet af ⁵ / ₂ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta à 4 % å det oguldna beloppet med		1,501	24		
		samt återstoden af annuiteten i amortering		3,998	76	5,500	—
K. S:ns bref d. ⁵ / ₅ 1880.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 i återstående kapital Fmk 35,573: 98, erlægges den ⁹ / ₄ 1889 till Finlands Statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta à 5 % med		1,778	70		
		samt återstoden af annuiteten i amortering		4,221	30	6,000	—
		Transport	—	—		16,788	—

Chausséereglementet d. ²⁰ / ₁ 1865 § 6.	a	Transport 4:o. a) Å chaussée obligationerna, uppgående sedan den ¹ / ₂ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och 3,6 % ränta	—	—	16,788
		b) till chaussée-obligationernas amorteringsfond, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 Fmk 13,690, amorte- ringstillskott år 1889	7,650	—	
K. Sns resolut. d. ⁹ / ₉ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 Fmk 1,474,600, erlägges den ¹ / ₅ 1889 i amortering	1,310	—	8,960
		samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ samma år ränta à 5 % med tillsammans	13,700	—	
K. Sns resolut. d. ⁴ / ₈ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och reglerings- lånet af 1882, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 Fmk 1,470,000, erlägges den ¹ / ₅ 1889 i amortering	73,387	50	87,087 50
		samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ ränta à 4 ¹ / ₂ % med	29,000	—	
	c	7:o. Å ett kassakreditiv å Fmk 700,000 erlägges förslagsvis i pro- vision och ränta	65,497	50	94,497 50
		— Fmk 222,333: —	—	—	15,000
II. Stadens embetsverk.					
Magistraten.					
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode 5,000: —	12,000	—	
	b	1 Justitierådman, lön . 5,000: — arvode 2,000: — för inseende öfver exe- kutionsverket 1,000: —			
Enl. öfverenskom- melse och S. F. besl. ¹⁷ / ₁₁ 1885.		Personelt vederlag åt Råd- mannen A. Åkerberg . 1,500: —	9,500	—	
1886 års stat.	b	2 Politierådman, lön à . 4,000: — arvode à 2,000: —	12,000	—	
	b	2 Notarier, lön à . . . 1,600: —	3,200	—	36,700
		Transport	—	—	259,033

		Transport	—	259,033
		Rådstufvurätten.		
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —	
		arvode	5,000: —	12,000
	b	1 äldre Justitierådman,		
		lön	5,000: —	
		arvode	2,000: —	
Enl. öfverenskom-		Personelt vederlag åt Råd-		
melse och S. F. besl.		mannen E. Bergh . . .	1,500: —	8,500
17/11 1885.				
1886 års stat.	b	1 äldre Justitierådman,		
		lön	5,000: —	
		arvode	2,000: —	
Enl. öfverenskom-		Personelt vederlag åt Råd-		
melse och S. F. besl.		mannen B. O. Stenius	1,500: —	8,500
17/11 1885.				
1886 års stat.	b	3 äldre Justitierådmän,		
		lön à	5,000: —	
		arvode à	2,000: —	21,000
	b	3 yngre Justitierådmän,		
		lön à	4,000: —	12,000
	b	Arvode åt två afdelnings-		
		ordförande à	1,000: —	2,000
	b	1 Notarie för civilprotokollet . .		1,600
1886 års stat.	b	5 Notarier för kriminal-		
K. Sns bref 1/10 1887.		protokollet à	3,000: —	15,000
S. F. besl. 5/9 1882.	b	Ersättning åt brottmålsnotarierna		
		för renskrifning af protokoll, för-		700
		slagsvis		
1886 års stat.	b	Renskrifning af protokoll åt akto-		
D:o 19/11 1886.		rerne, förslagsvis	1,000	82,300
		Magistratens och Rådstufvurättens		
		<i>gemensamma biträden och betjening</i>		
	b	1 Magistratssekreterare och Nota-		
		rius publicus, lön	2,500	
	b	1 Aktuarie	2,500	
	b	1 Kanslist	1,200	
1886 års stat.	b	1 Translator för finska språket . .	400	
	b	1 Translator för ryska språket . .	1,000	
	b	2 Stadsfiskaler, lön à	3,000: —	
		arvode à	600: —	7,200
	b	4 Stadsfogdar à	1,600: —	6,400
S. F. besl. 20/12 1887.	b	3 Exekutionsbetjenter à	900: —	2,700
		Transport	23,900	341,333

1886 års stat & S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888.	}	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anstälde vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten à . . . 1,100:—	23,900 —	341,333 —
1886 års stat.			}	b	
		b			1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bostad och ved
		b	1 Rådhusdreng, jemte fri bostad och ved	800 —	
		c	3 Extra stadsfogdar à . . . 1,600. —	480 —	
			A n m. Vid antagandet till tjensten undfå derjemte stadsbetjenterne vid Magistraten och Rådstufvurätten ett belopp af 100 mark för anskaffande af uniformsbeklädnad.	4,800 —	40,580 —
			<i>Diverse.</i>		
		c	Expenser, förslagsvis — Fmk 167,580:—		8,000 —
			III. Kommunalförvaltningen.		
			Stadsfullmäktiges kansli.		
1886 års stat.	}	b	1 Sekreterare	2,800 —	9,800 —
		b	1 Notarie	2,800 —	
		b	1 Vaktmästare	600 —	
		c	Expenser, förslagsvis	3,600 —	
			Drättselkammaren.		
1886 års stat.	}	b	1 Ordförande	4,000 —	25,900 —
		b	5 Ledamöter à 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde	5,200 —	
		b & c	1 Sekreterare	7,000 —	
		b	1 Notarie	2,400 —	
		b & c	1 Kanslibitråde	1,500 —	
		b	1 Vaktmästare	800 —	
		c	Expenser, förslagsvis	5,000 —	
			Drättselkontoret.		
1886 års stat.	}	b	1 Stadskamrerare, lön . . . 5,000:— arvode 2,500:—	8,000 —	
	}	b	1 Stadskassör, lön . . . 4,000:— arvode 1,800:—	5,800 —	
			Transport	13,800 —	425,613 —

			Transport	13,800	425,613
1886 års stat.	S. F. besl. $1\frac{1}{9}$ 1888.	b & c	b 1 Stadsbokhållare	4,000	
			b 1 Kontorsskrifvare	1,600	
			b 1 Vaktmästare	900	
			c Extra biträde, förslagsvis	3,600	
		c	Arvode för debetsedlars kringbärning, förslagsvis	800	
		c	Expenser, förslagsvis	1,800	26,500
			Trafikkontoret.		
		c	1 Kamrerare	4,500	
		c	1 Bokhållare	1,800	
		c	1 Kassör	2,400	
		c	1 Vågmästare	1,500	
1886 års stat.		b	2 Vaktmästare å 1,000:—	2,000	
		c	Extra biträden, förslagsvis	1,200	
		b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500	
		c	Mätarearvoden, förslagsvis	1,000	
		c	Expenser förslagsvis	800	
		c	Ved och belysning för tull- och packhuset, förslagsvis	1,200	16,900
			Hamnkontoret.		
		b	1 Hamnkaptén 3,000:—		
			4 % af uppbörden, förslagsvis 4,500:—	7,500	
		b	1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	
1886 års stat.		b	1 Hamnkontorsbokhållare 2,500:—		
			2 % af uppbörden, förslagsvis 2,250:—	4,750	
		b	1 Äldre vaktmästare 1,200:—		
			personelt lönetillskott. 200:—	1,400	
		b	1 Yngre vaktmästare	1,000	
1886 års stat.			2 Hamnkonstaplar å 850:—	1,700	
		c	2 d:o å 750:—	1,500	
		c	1 d:o	750	
		b	2 Packare och vräkare, å 480:—	960	
1886 års stat.		b	1 Parmmätare-ålderman	200	
		c	Arvode för uppbörd af kokhusafgifterna	100	
		c	Expenser, förslagsvis	400	
		c	Ångbåtslega för inspektionsresor, förslagsvis	200	22,860
			Transport	—	491,873

			Transport	—	491,873
			Byggnadskontoret.		
1886 års stat.	b	1 Stadsingeniör, . . .	7,000:—		
S. F. besl. ¹⁵ / ₆ 1877.	b	5 års förhöjning . . .	1,000:—		
1886 års stat.	b	resemedel	600:—	8,600	
1886 års stat.	b & c	1 Äldre biträdande ingeniör	5,800:		
		5 års förhöjning 580:—	6,380:—		
		hvaraf hälften påföres vattenled- ningen (se XI Vattenledningen) .		3,190	
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1882.	b & c	1 Yngre biträdande ingeniör . . .		4,600	
	b	1 Bokhållare	3,000:—		
1886 års stat.		10 års förhöjning	600:—	3,600	
	b	1 Trädgårdsmästare		3,000	
	c	1 Byggmästare		2,900	
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved		900	
1886 års stat.	b	1 Yngre skogsvakt, jemte fri bostad och ved		720	
	c	Skogsvaktarebiträden, förslagsvis .		700	
	c	Material och handtlangaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis .		4,300	
	c	Materialvakter, förslagsvis		2,000	
	c	Ritarebiträde för uppgörande af ge- neralkarta, förslagsvis		2,500	
	c	Expenser, förslagsvis		1,100	
	c	— Fmk 140,070:—			38,110
			IV. Gatubelysningen.		
			a) Gasbelysningen.		
	b	90 lyktor af I och II klassen à 3,063,20 bränn-timmar	275,700—		
	b	302 lyktor af III klas- sen à 2,625,40 bränn- timmar	792,951.20		
	b	303 lyktor af IV klas- sen à 1,419,50 bränn- timmar	430,209,30		
		S:ma bränn-timmar	1,498,860,50		
		à 4 penni		59,954 43	
			Transport	59,954 43	529,983

Kontrakt om Gas-
lysningens införande
i H:fors ³⁰/₅ 1860.

			Transport	59,954 43	529,983
S. F. besl. $\frac{7}{6}$ 1882.	b	1 Siemens' lykta under 2,625,40 bränntimmar à 700 Liter	1,837,966		
D:o d:o	b	1 Siemens' lykta under 1,419,50 bränntimmar à 1,600 Liter	2,271,734		
D:o d:o	b	2 Siemens' lyktor under 1,419,50 bränntimmar à 700 Liter	1,987,766		
		Summa Liter 6,097,466 eller kubikfot 215,362 à 8 Fmk per 1,000	1,722 90		
1886 års stat.	{ b	1 Gaskontrollör, lön	1,200 —		
	{ b	1 Besigtningsman, lön	200 —		
S. F. besl. $\frac{29}{6}$ 1882.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur Hyra, städning m. m. af Gaskontrollörens rum	600 —		
	c		600 —		64,277 33
		b) Petroleumgasbelysningen.			
	{ b	26 lyktor af II klassen, förslagsvis	2,406 —		
	b	95 d:o af III klassen à 120:—	11,400 —		
	b	73 d:o af IV klassen à 66: 60	4,861 80		
Enl. kontrakt.	{ b	2 d:o af IV klassen, från seglationens slut, förslagsvis	66 06		
	b	98 d:o af V klassen à 75:—	7,350 —		
	b	2 d:o af V klassen från seglationens slut, förslagsvis	83 33		
	c	100 st. nya lyktskåp à 50:—	5,000 —		
	c	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —		
		— Fmk 96,444: 52 —			32,167 19
		V. Brandverket.			
		a) Hyror.			
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1876.	b	Hyra för lokaler åt brandmanskapet vid norra tornet	2,500 —		
Enl. kontr. $\frac{29}{6}$, 1876.	b	Hyra för lokaler åt brandmanskapet vid södra tornet	4,400 —		6,900 —
		Transport	— —		633,327 52

		Transport	—	—	633,327	52
		<i>b) Eldning och belysning.</i>				
	<i>c</i>	30 famnar björkved, entreprenad å Fmk 15: 75	472	50		
	<i>c</i>	35 famnar tallved, entreprenad å Fmk 11: 10	388	50		
	<i>c</i>	45 famnar granved, entreprenad å Fmk 9: 25	416	25		
	<i>c</i>	Ljus och olja, förslagsvis	1,000	—	2,277	25
		<i>c) Redskapens underhåll, förslagsvis</i>			3,000	—
		<i>d) Aflöningar och andra förmåner.</i>				
	<i>b</i>	1 Brandmästare 3,800:—				
	<i>c</i>	hyresmedel 1,000:—	4,800	—		
1886 års stat.	<i>b</i>	1 Underbrandmästare 1,400:—				
	<i>c</i>	hyresmedel 500:—				
1886 års stat.	<i>c</i>	resemedel 100:—	2,000	—		
	<i>b</i>	1 Sekreterare vid brandkommissionen	600	—		
	<i>b & c</i>	2 Sprutmästare å 1,200:—	2,400	—		
1886 års stat.	<i>b</i>	1 Maskinist	300	—		
	<i>b</i>	2 Kosthållerskor å 240:—	480	—		
	<i>b & c</i>	60 Brandkonstaplar å 480:—	28,800	—		
	<i>c</i>	Tillskottsarvode att i mån af behof utgifvas åt 4 ord- ningsmän vid tornen å 60 Fmk 240:—				
	<i>c</i>	Tillskottsarvode åt 20 äldre konstaplar å 40 Fmk 800:—				
	<i>c</i>	D:o åt 4 kuskar å 120 Fmk 480:—	1,520	—		
	<i>c</i>	Premie för försäkring af 60 kon- staplar och 2 sprutmästare emot olycksfall	496	—		
	<i>b</i>	Tillskottsarvode för eldning och puts- ning af ångsprutan	240	—		
Br.-kom:s besl. ²⁰ / ₂ 1876.	<i>c</i>	Arvode för vården af brunnarne, förslagsvis	400	—		
	<i>c</i>	Afgift för brandmästarenes telefoner	280	—		
	<i>b</i>	Arvode för vården af brandtelegra- fen	1,000	—		
Enl. kontrakt.	<i>c & d</i>	För oförutsedda utgifter för d:o	200	—		
	<i>c</i>	För tvänne nya brandklockor vid chausséerna	1,000	—	44,516	—
		Transport	—	—	683,120	77

		Transport	—	683,120 77
		e) <i>Brandstallet — 13 hästar.</i>		
	c	3,560 L \ddot{a} hö, entreprenad à 70 p.	2,492 —	
	c	160 tunnor hafre, entreprenad à Fmk 9: 99	1,598 40	
	c	Halm, förslagsvis	200 —	
	c	Skoning och medicin, förslagsvis .	800 —	
	c	Underhåll af seldon, m.m., förslagsvis	200 —	5,290 40
		f) <i>Inköp af nya redskap, m. m.</i>		
	c	2 st. fyrhjuliga vattenvagnar för gatuspolning à Fmk 1,300	—	2,600 —
		g) <i>Diverse.</i>		
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	750 —	
	c	Gratifikationer, vatten vid eldsvådor m. m., förslagsvis	2,000 —	
S. F. besl. $\frac{4}{9}$ 1888.	b	Understöd åt Brandkonstapeln Karl Fredrik Urnberg	200 —	
	c	För inköp af böcker och tidningar — Fmk 67,583: 65 —	50 —	3,000 —
		VI. Polisnrättningen.		
		Poliskammaren.		
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	b	1 Polismästare, lön	6,000: —	
K. S:ns br. $\frac{30}{3}$ 1886.		hyresmedel	1,500: —	
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.		personelt lönetillskott	2,000: —	
		underhåll af hästar och åkdon	1,500: —	11,000 —
D:o d:o	b	1 Underpolismästare, lön	4,000: —	
K. S:ns br. $\frac{30}{3}$ 1886.		hyresmedel	1,200: —	
		personelt lönetillskott	1,000: —	
		underhåll af häst och åkdon	800: —	7,000 —
	b	2 Ledamöter i Poliskammaren à	600: —	1,200 —
	b	1 Sekreterare, lön	1,400: —	
		hyresmedel	600: —	2,000 —
	b	2 Notarier, arvode à	1,200: —	2,400 —
	b	2 Kanslistor, arvode à	1,000: —	2,000 —
				25,600 —
		Transport	—	719,611 17

			Transport	—	719,611	17	
			Ordningspolisen.				
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	2 Kommissarier, lön å	1,500:—				
		hyresmedel	600:—				
		tjenstgöringsarvode	300:—	4,800	—		
	b	8 Öfverkonstaplar, lön å	750:—				
		tjenstgöringsarvode	750:—	12,000	—		
	b	30 äldre konstaplar, lön å	500:—				
		tjenstgöringsarvode	400:—				
		beklädnadshjelp	200:—	33,000	—		
	b	32 yngre konstaplar, lön å	400:—				
		tjenstgöringsarvode	400:—				
		beklädnadshjelp	200:—	32,000	—		
				<i>Tillägg.</i>			
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ² / ₆ 1885.	b	2 Öfverkonstaplar, lön å	750:—				
		tjenstgöringsarvode	750:—	3,000	—		
	b	12 äldre konstaplar, lön å	500:—				
		tjenstgöringsarvode	400:—				
		beklädnadshjelp	200:—	13,200	—		
	b	12 yngre konstaplar, lön å	400:—				
		tjenstgöringsarvode	400:—				
		beklädnadshjelp	200:—	12,000	—	110,000	—
				<i>Underhåll af stallet.</i>			
	S. F. besl. ³ / ₆ 1885.	b & c	2,200 L \ddot{a} hö å 87 pmi, entreprenad	1,914	—		
			881 L \ddot{a} hafre å Fmk 1:15, entrepr.	1,012	—		
			Halm, förslagsvis	50	—		
Skoning och läkemedel, förslagsvis			240	—			
Remont, förslagsvis			240	—	3,456	—	
			Detektiva polisen.				
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Kommissarie, lön	1,500:—				
		hyresmedel	800:—				
		tjenstgöringsarvode	500:—	2,800	—		
	b	1 Öfverkonstapel, lön	1,000:—				
		tjenstgöringsarvode	800:—	1,800	—		
	b	6 Konstaplar, lön å	500:—				
		tjenstgöringsarvode	500:—				
		beklädnadshjelp	200:—	7,200	—		
	S. F. besl. ¹⁸ / ₆ 1888.	b	Personelt tillskott i tjenstgöringsarvode				
			åt öfverkonstapeln K. V. Åberg	300	—	12,100	—
				Transport	—	845,167	17

			Transport	—	845,167	17
			Diverse.			
1886 års stat.	b	2 Politiekarlar å	360:—	720		
S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1880.	b & c	Expenser		1,700		
	b	Läkarearvode		600		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	Till ersättning för oförskyld skada å kläder ådragen i tjensten samt till gratifikation		1,000		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för 2:dra polisvaktkontorets lokal		2,500		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b	Hysesbidrag för vaktkontoren vid chausséerna, förslagsvis		360	6,880	
		— Fmk 158,036:—				
		VII. Sundhets- och Sjukvården.				
		Läkarepersonal.				
1886 års stat.	b	1 Stadsläkare, lön	5,400:—			
		arvode	1,600:—	7,000		
S. F. besl. ⁹ / ₆ 1882. D:o ¹⁶ / ₂ 1886.	b	2 Distriktsläkare å	3,000:—	6,000		
1886 års stat.	b & c	1 Qvinlig läkare		2,400		
	b	1 Barnmorska		300	15,700	
		Helsovårdsnämnden.				
1886 års stat.	b & c	1 Sekreterare		800		
	c	Expenser och betjening, förslagsvis		800	1,600	
		Kommunala sjukhuset.				
1886 års stat. D:o d:o	b	1 Ekonom jemte fria rum och ved		1,200		
S. F. besl. ²³ / ₁₂ 1886. 1886 års stat.	b	2 Sjuksköterskor å 45 mk pr månad		1,080		
	b	1 Dräng		528		
	c	Kost för 25 sjuka å 60 penni per dag, förslagsvis		5,475		
	c	Läkemedel, förslagsvis		1,000		
	c	Tvätt, förslagsvis		600		
	c	Ved och belysning, förslagsvis		1,200		
	c	Remont af lasarettspersedlar & di- verse, förslagsvis		1,000	12,083	
		Helsopolisen.				
1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen .		2,500		
	b	1 d:o d:o		2,000		
		Transport		4,500	881,430	17

			Transport	4,500	881,430	17
	c		1 extra tillsyningsman vid helso- polisen under 5 månader å Fmk 150: —	750		
	c		Kostnad för bedrifvande af desin- fektionsinrättningen, förslagsvis .	1,000		
	c		Hyra för besigtningsslokal	800		
	c		För undersökning af latriners och slaskbrunnars fäthet	500	7,550	
			Undersökningsstation för lifsmedel.			
1886 års stat.	b		1 Föreståndare	3,000		
	b		1 Dräng	480		
S. F. besl. ¹⁰ / ₁₁ 1886.	b & c		Hyra, ved och ljus etc., förslagsvis	1,750		
	b & c		Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	600	5,830	
			— Fmk 42,763: —			
			VIII. Fattigvården.			
1886 års stat.	b		1 Ordförande i Styrelsen	3,000		
	b		1 Sekreterare	1,600		
	c		Vaktmästarearvode	300		
	b		1 Inspektor för arbets- och fattig- gården jemte fri bostad och ved	3,000		
1886 års stat.	b		1 Predikant.	1,000		
	b		3 Sjuksköterskor för fattiggården å 420: —	1,260		
S. F. besl. ²⁶ / ₁₂ 1886.	b		1 Sjuksköterska för barnafdelningen derstädes	420		
1886 års stat.	b		1 Manlig vårdare för dårvårdsafdel- ningen	600		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1885.	b		Hyra för styrelsens lokal	900		
	c		Städning af densamma	60		
	c		Arvode för tillsyningsmän, förslags- vis	1,500		
	c		Inspektions-resekostnads ersättning för d:o, förslagsvis	800		
	c		Understöd åt de fattiga: ständiga, förslagsvis 58,000: — tillfälliga, förslagsvis 7,000: —	65,000		
	c		Beklädnad för de fattiga i fattig- gården, förslagsvis	4,800		
			Transport	84,240	894,810	17

		Transport	84,240	—	894,810	17
	c	Kost för de fattiga å arbets- och fattiggården, samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	21,000	—		
	c	Sjukvård, utom inrättningen, förslagsvis	4,000	—		
	c	Kostnad för sinnesrubbade personer intagna å Lappviks sjukhus och Sjählö hospital, förslagsvis	13,500	—		
	c	Läkemedel, förslagsvis	3,500	—		
	c	Inventarier, förslagsvis	1,000	—		
	c	Ved, förslagsvis	3,500	—		
	c	Hafre för tvenne hästar förslagsvis	300	—		
	c	Hö för tvenne hästar (påräknad från fattiggårdens jordområde) förslagsvis	600	—		
	c	Remontarbeten å arbets- och fattiggården, förslagsvis	2,900	—		
	c	Underhåll och drift af arbetsinrättningen, förslagsvis	5,000	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1883.	b	Telefonledning till arbets- och fattiggården	5,500	—		
	c & d	För oförutsedda behof och diverse, förslagsvis	380	—		
		<i>Understöd åt:</i>				
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1886.	b	Värnepligtige arbetaren E. Pitkä-nens hustru	150	—		
S. F. besl. ⁶ / ₁₂ 1887.	b	D:o åt murarelärlingen J. O. Hoff-réns hustru	180	—		
S. F. besl. ²² / ₂ 1888.	b	D:o åt skomakaren J. E. Lindbergs hustru	180	—	145,930	—
		<i>Fmk 145,930: —</i>				
		IX. Undervisningsväsendet.				
		a) <i>Navigationsskolan.</i>				
S. F. besl. ¹⁰ / ₂ 1876.	b	Hyra	2,400	—		
	c	Ved med huggning, förslagsvis	400	—	2,800	—
		b) <i>Realskolan.</i>				
D:o ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakter.	b	Hyra för skollokalen	6,000	—		
	c	Ved och belysning, förslagsvis	850	—		
	c	Inventarier och diverse, förslagsvis	1,000	—		
		Transport	7,850	—	1,043 540	17

S. F. besl. 19/9 1876. 1886 års stat.	{ b b b	Transport	7 850	—	1,043,540	17	
		Hyresmedel åt rektor	1,200	—			
		D:o åt 3 lärare à Fmk 900: —	2,700	—			
		Aflöning åt en vaktmästare	600	—	12,350	—	
		c) <i>Handverksskolor.</i>					
S. F. besl. 20/4 1886.	b	Anslag	—	—	12,154	—	
		d) <i>Handelsinstitutet.</i>					
	e	Anslag	—	—	4,000	—	
		e) <i>Folkskolorna.</i>					
		<i>Aflöningar.</i>					
	{	1 lärare	2,000: —				
		10 års förhöjning	400: —	2,400	—		
		1 lärare	2,000: —				
		5 års förhöjning	200: —				
		ytterligare 5 års förhöjning från 18/10 1889	40: 56	2,240	56		
		2 lärare à	2,000: —				
		5 års förhöjning	200: —	4,400	—		
		1 lärare	2,000: —				
		5 års förhöjning från 7/11 1889	30: —	2,030	—		
		2 lärare à	2,000: —	4,000	—		
		3 lärare à	2,000: —				
		10 års förhöjning	400: —	7,200	—		
		3 lärare à	2,000: —				
		5 års förhöjning	200: —	6,600	—		
		16 lärare à	2,000: —	32,000	—		
1886 års stat.		b	1 lärare, 38 timmar i veckan à 2,000 för 28 veckotimmar	2,714	28		
			1 lärare, 20 timmar i veckan à 62: 50	1,250: —			
			5 års förhöjning	125: —	1,375	—	
			1 lärare, 38 timmar i veckan à 62: 50	2,375: —			
			5 års förhöjning	237: 50	2,612	50	
		2 lärarebiträden för handarbeten à	1,000: —	2,000	—		
		2 lärarinnor à	1,500: —				
		15 års förhöjning à	450: —	3,900	—		
		Transport	73,472	34	1,072,044	17	

		Transport	73,472 34	1,072,044 17
1886 års stat.	b	1 lärarinna	1,500: —	
		10 års förhöjning	300: —	
		ytterligare 5 års förhöjning från $\frac{29}{9}$ 1889	38: 33	1,838 33
		1 lärarinna	1,500: —	
		10 års förhöjning	300: —	
		ytterligare 5 års förhöjning från $\frac{3}{10}$ 1889	36: 67	1,836 67
		1 lärarinna	1,500: —	
		10 års förhöjning	300: —	1,800 —
		1 lärarinna	1 500: —	
		5 års förhöjning	150: —	1,650 —
		1 lärarinna	1,500: —	1,500 —
		3 lärarinnor å	1,200: —	
		20 års förhöjning å	480: —	5,040 —
		1 lärarinna	1,200: —	
		15 års förhöjning	360: —	
		ytterligare förhöjning för 5 år från $\frac{21}{10}$ 1889	23: 33	1,583 33
		1 lärarinna	1,200: —	
		15 års förhöjning	360: —	1,560 —
		6 lärarinnor å	1,200: —	
		10 års förhöjning å	240: —	8,640 —
		5 lärarinnor å	1,200: —	
		5 års förhöjning å	120: —	6,600 —
		1 lärarinna	1,200: —	
		5 års förhöjning från $\frac{1}{9}$ 1889	40: —	1,240 —
		1 lärarinna	1,296: —	
		hyresmedel	800: —	2,096 —
		1 lärarinna	1,086: —	
		5 års förhöjning	108: 60	1,194 60
		4 lärarinnor å	1,500: —	
		10 års förhöjning å	300: —	7,200 —
		8 lärarinnor å	1,500: —	
		5 års förhöjning å	150: —	13,200 —
		1 lärarinna	1,500: —	
		5 års förhöjning från $\frac{1}{9}$ 1889	50: —	1,550 —
		Transport	132,001 27	1,072,044 17

			Transport	132 001 27	1,072,044 17
		1 lärarinna	1,500:—		
		5 års förhöjning från			
		23/10 1889	28: 33	1,528 33	
		11 lärarinnor å	1,500:—	16,500 —	
		2 lärarinnor å	1,200:—		
		5 års förhöjning å	120:—	2,640 —	
		2 lärarinnor å	1,200:—		
		5 års förhöjning från			
		1/9 1889 å	40. —	2,480 —	
1886 års stat.	b	1 lärarinna	1,200:—		
		5 års förhöjning från			
		13/10 1889 å	25: 33	1,225 33	
		14 lärarinnor å	1,200:—	16,800 —	
		1 lärarinna för 32 vecko-			
		timmar å 50 Fmk	1,600:—		
		5 års förhöjning	160:—	1,760 —	
		1 lärarinna, 20 vecko-			
		timmar å 50 Fmk	1,000:—		
		10 års förhöjning	200:—	1,200 —	
		1 lärarinna		1,085 71	
		1 lärarinna för 12 veckotimmar å			
		50 Fmk		600 —	
		c	Timlärarinnor för de förberedande		
		skolorna, förslagsvis		2,300 —	
	c	Vikarier och sannolikt förökad lä-			
		rarepersonal under höstterminen,			
		förslagsvis		9,500 —	
	b & c	Inspektor	7,000:—		
		10 års förhöjning	1,000:—	8,000 —	
1886 års stat.	b	Sekreterare i direktionen		600 —	
	b	Ekonom		1,500 —	
S. F. besl. 28/12 1886.	b	2 Vaktmästare å	800:—	1,600 —	
D:o d:o.	b	2 Gårdsdrengrar å	600:—	1,200 —	
	c	Arvoden för matrikelföringen vid de			
		högre skolorna		500 —	
	c	Bidrag för en fortsättningsskola för			
		flickor		600 —	
	c	D:o d:o för gossar		600 —	204,220 64
		<i>Öfriga kostnader.</i>			
Enl. kontrakter.	b & c	Hyror för skollokaler:			
		För redan hyrda Fmk 14,590:—			
		För nya	1,200:—	15,790 —	
	c	Undervisningsmaterial, förslagsvis .		5,600 —	
		Transport		21,390 —	1,276,264 81

		Transport	21,390	1,276,264 81
	c	Material för handarbeten, förslagsvis	3,500	
	c	Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	4,300	
K. Förordn. ⁵ / ₈ 1886.	b	Bidrag till folkskolelärarepersonals pensionering, förslagsvis	4,000	
	c	Ved och vedhuggning, förslagsvis	7,900	
	c	Belysning, förslagsvis	9,600	
	c	Beklädnadshjelp åt fattiga elever, förslagsvis	5,000	
	c	Renhållning, förslagsvis	5,500	
	c	Underhålls- & reparationskostnader för skolornas gårdar och hyrda lokaler, förslagsvis	7,300	68,490
		<i>f) Folkbiblioteket och Läsesalen.</i>		
1886 års stat.	b	1 Bibliotekarie	2,000: —	
	b	hyresmedel	500: —	2,500
	c	Biträden vid utlåningen:		
		1 första Amanuens	1,080: —	
		1 andra do	840: —	1,920
	c	Bitrådet vid läsesalen	720	
1886 års stat.	b & c	1 Vaktmästare jemte fria rum och ved	900	
	c	1 Vaktmästarebiträde	540	
1886 års stat.	b	1 Gårdskarll jemte fria rum och ved	250	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887.	c	Böcker, tidskrifter & tidningar jemte inbindning, förslagsvis	5,000	
	c	Ved och belysning, förslagsvis	3,000	
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	400	
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,000	17,230
		— Fmk 321,244: 64. —		
		X. Staden åliggande allmänna onera.		
		a) <i>Skjutshållning.</i>		
Guv:s resol. ⁷ / ₄ 1887. Drätselkams besl. ²⁰ / ₄ 1887.	b	Entreprenad, 8 hästar å Fmk 475: —	—	3,800
		b) <i>Kronoutlagor.</i>		
K. Manif. ¹ / ₈ 1811 § 3. Res. på städ. besvär ¹⁹ / ₁₂ 1757 § 58.	b	Båtsmansvakansafgift	576	
	b	Boskapspenningar & utsädesafgift	53 04	629 04
		Transport	—	1,366,413 85

			Transport	—	1,366,413 85
Kom.-förf. för landet af $\frac{1}{2}$ 1865.	} b	c) Utskylder till Helsinge kommun.			
		För Gammelstadsqvarnen, förslagsvis	—	80	
		d) Inqvarteringen.			
Inqv. reglem. $\frac{19}{1}$ 1876. S. F. besl. $\frac{11}{3}$ 1879.	} b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis	—	268,386	
		e) Inqvarteringsnämnden.			
	} b	1 Ordförande	2,000	—	
1886 års stat.		1 Sekreterare	1,600	—	
		1 Qvartermästare	2,000	—	
		1 Translator	800	—	
		1 Vaktmästare	800	—	
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1885.	b	Hyra för nämndens lokal	900	—	8,100
		— Fmk 280,995: 04. —			
XI. Vattenledningen.					
Förvaltning, drift och underhåll.					
1886 års stat.	b & c	Äldre biträdande ingenjören, andra hälften af arvodet (se Byggnadskontoret)	3,190	—	
1886 års stat.	b & c	1 Rörmästare	3,000	—	
	c	Rörläggare och handtlångaredagsverken, förslagsvis	4,500	—	
	} b	1 Maskinist vid pumpverket jemte fri bostad och ved	2,100	—	
1886 års stat.		b & c	1 Maskinistbiträde jemte fri bostad och ved	1,200	—
	b	1 Filterförman, jemte fri bostad och ved	1,000	—	
	c	Ved, olja och trassel, förslagsvis	3,000	—	
S. F. besl. $\frac{5}{12}$ 1882.	b	Resemedel för Byggnadskotorets ingenjörer	300	—	
	c	Remont af vattenledningens byggnader, maskiner och dammar i Gammelstaden jemte öfrigt underhåll, brandförsäkringspremier och utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	8,000	—	
	c	Remont af filterbassinen, förslagsvis	600	—	
		Transport	26,890	—	1,642,979 85

		Transport	26,890 —	1,642,979 85
c		Tvättning och komplettering af sanden i en filterbassin	2,800 —	
c		Ombyggnad af locket öfver tilloppsrännan till turbinerna	600 —	
c		Påfyllning af tilloppsröret till filtern	900 —	
c		Underhåll af elektriska vattenstånds- mätaren	200 —	
c		Ombyggnad af gångbron öfver Wanda å	3,800 —	
c		Telefonafgift	250 —	
c		Inköp af vattenmätare, förslagsvis .	7,500 —	
c		Reparation och justering af vatten- mätare, förslagsvis	800 —	43,740 —
c		Utvidgning af vattenuppfodringsverket i Gammelstaden med en ångpump .	— —	117,000 —
		Utsträckning af rörnätet.		
c		Anläggning af tilloppsrör från tryckröret genom Ås, längs östra Chausseen, öfver Broholmarne och under Unionsgatan till Alexandersgatan	165,300 —	
c		Införande af vattenledning i lasarett- och barnhemsbyggnaden å fattiggården	6,853 —	172,153 —
		Regleringsarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.		
		Vattenledning under:		
c		Hafsgatan från adr. N:o 5 till Parkgatan	3,500 —	
c		Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen	5,240 —	
c		Jungfrustigen från Skeppsredare- till Hafsgatan	3,200 —	
c		Sandvikskajen från adr. N:o 15 till Sandviksgatan	1,800 —	
c		Sandviksgatan från adr. N:o 8 till Andraegatan	2,000 —	
c		Wladimirsgatan från adr. N:o 50 & 55 till Repslagaregatan	4,900 —	
c		Erikskatan från adr. N:o 39 & 43 till Repslagaregatan	4,500 —	
		Transport	25,140 —	1,975,872 85

		Transport	25,140	1,975,872	85
c		Gräsviksgatan från adr. N:o 22 till Repslagaregatan	3,900		
c		Repslagaregatan från Wladimirs- till Gräsviksgatan	4,300		
c		Arbetaregatan från Lappviks- till Barnhemsgatan	6,400		
c		Smedsgatan från Alberts- till Fa- briksgatan	9,600	49,340	
		Diverse mindre arbeten.			
c		5 st. afstängningskranar å rörnätet	1,200		
c		3 st. afstängningskranar å filtern i Gammelstaden	600		
c		1 st. vattenpost till trädgårdsvatt- ning i Brunnsparken	550		
c		4 st. vattenposter för gatuspolning	800		
c		1 st. brandpost vid Vestra chaus- séen	450	3,600	
		— Fmk 385,833: — —			
		XII. Saluhallen.			
c		Belysning, renhållning och uppsigt, förslagsvis	—	5,000	
		— Fmk 5,000: — —			
		XIII. Allmänna arbeten.			
		1:o. <i>Byggnader och lägenheter.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
c		Brädfodring af kommunala sjuk- husbyggnaderna jemte målning .	5,000		
c		Insättning af nytt tak öfver auktions- kammarsalen	640		
c		Underhåll, förslagsvis	15,000	20,640	
		B) Nybyggnader.			
c		Folkskolehus å Berghäll, förslagsvis	80,000		
c		Ombyggnad af rådhusets östra fly- gel, hälften af kostnaden . . .	50,000		
c		Tillskottsanslag för saluhallen å Ve- stra kajen	30,000	160,000	
		Transport	—	2,214,452	85

	Transport	—	2,214,452 85
	2:o. Gator och allmänna platser.		
	A) Remont och underhåll.		
c	Omläggning af stadens andel i Norra Esplanadgatan, från Unions- till östra Henriksgatan	27,000 —	
c	Diverse reparationer, förslagsvis	8,000 —	35,000 —
	B) Planering och nyläggning.		
c	Nyläggning af Brobergsgatan från Mellangatan till Gengatan	2,180 —	
c	Brobergskajen, 18 fot bred körväg från Brobergskajen N:o 6 till ryska proviantmagasinet	3,300 —	
c	Gräsviksgatan utanför tomt N:o 1 och Arbetarenes i H:fors Byggnadsaktiebolags tomt	8,900 —	
c	Barnhemsgatan utanför tomt N:o 3 och Arbetarenes i H:fors Byggnadsaktiebolags tomt	7,200 —	
c	Folkskolegatan mellan Anne- och Fredriksgatorne jemte Folkskolegränden	4,250 —	
c	Stenhuggaregatan utanför Sinebrychoffska arrendemarken	830 —	
c	Sandvikstorget, längs Boulevardsgatan 10,000: —		
c	Sandvikstorget, körbana tvärs öfver torget från Boulevarden till Andraegatan 4,200: —	14,200 —	
c	Planering och stenläggning af en del af f. d. Laguska gården och en del af Skilnaden	12,800 —	53,660 —
	Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.		
	Planering af gator:		
c	Hafsgatan från adr. N:o 7 till Jungfrustigen	7,800 —	
c	Skeppsredaregatan fr. adr. N:o 7 till Jungfrustigen	7,800 —	
	Transport	15,600 —	2,303,112 85

		Transport	15,600	—	2,303,112	85
c		Jungfrustigen från Fabriksgatan till Skeppsredaregatan	8,100	—		
c		Sandvikskajen från Sandviksgatan till Repslagaregatan	3,500	—		
c		Wladimirsgatan från Sandviksgatan till Gräsvikskajen	13,000	—		
c		Eriksgatan från Sandviksgatan till Repslagaregatan	5,500	—		
c		Eriksgatan från Repslagareg. till Gräsviksg.	5,800	—	11,300	
c		Gräsviksgatan från adr. N:o 22 till Repslagareg.	5,300	—		
c		Gräsviksg. fr. Repslagaregatan till Gräsvikskajen	6,800	—	12,100	
c		Repslagareg. fr. Sandvikskajen till Gräsviksgatan			23,000	
c		Arbetaregatan fr. Barnhemsgatan till Lappviksgatan	7,400	—		
c		Sandviksgatan från Eriksgatan till Gräsviksgatan	3,700	—		
c		Smedsgatan från Fabriksgatan till Albertsgatan	16,000	—		
c		Albertsgatan från Smedsgatan till Båtsmansgatan	3,600	—		
c		Wäfvaregatan från Smedsgatan till Båtsmansgatan	19,400	—		
c		Docksgatans östra hälft	8,315	—		
c		Skepparegatan från Smedsgatan till Fabriksgatan	5,000	—		
c		Ersättning åt arrendatorer för undanskaffade byggnader, förslagsv.	50,000	—	200,015	—
		<i>3:o. Kanaler och afloppsdiken.</i>				
		<i>A) Remont och underhåll.</i>				
c		Underhåll, förslagsvis	—	—	12,000	—
		<i>B) Nyanläggningar.</i>				
c		Afloppsledningar från lasarett- och barnhemsbyggnaderna å fattiggården	7,800	—		
c		Afloppskanal under Malmgatan och Malmgränd från N:o 24 vid förstnämnda gata till Lappviksgatan	5,790	—		
		Transport	13,590	—	2,515,127	85

		Transport	13,590	2,515,127 85
c		Aflopsskanal under Arbetaregatan och genom Kommunala sjukhusets tomt från arbetarebostäderna vid förstnämnda gata till Gräsviken	1,000	
c		Aflopsskanal under Högbergs-Ulrikasborgs- och Sjömansgatorna samt Skepparebrinken från adr. N:o 19 vid Högbergs- och 3 vid Ulrikasborgsgatan till Skeppareg.	20,450	
c		Aflopsskanal fr. adr. N:o 39 vid Norra Esplanadgatan till Michaelsgatan	1,900	
c		Aflopsskanal genom Skeppsdockans område från Munkholmsgatan till Sandviken	8,250	45,190
Regleringsarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.				
Aflopsskanal under:				
c		Hafsgatan från Jungfrustigen och adr. N:o 5 till sjön	3,900	
c		Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen	5,200	
c		Jungfrustigen fr. Skeppsredareg till Hafsg.	3,900	
c		Jungfrustigen fr. Petersg. till Skeppsredareg.	6,900	
c		Sandviksgatan från adr. N:o 8 till Andraegatan	2,200	
c		Wladimirgatan fr. adr. N:o 50 & 55 till Repslagaregatan	3,100	
c		Eriksgatan från adr. 39 & 48 till Gräsviken	13,100	
c		Gräsviksgatan från adr. 22 till Repslagaregatan	4,800	
c		Repslagaregatan från Gräsviks- och Wladimirgatan till Eriksgatan	7,500	
c		Arbetaregatan från adr. N:o 4 till Barnhemsgatan	5,300	
c		Smedsgatan från adr. N:o 13 & 15 till Alberts- och Fabriksgatan	6,600	62,500
Aflopsskanaler i förstaden Berghäll:				
c		Längs östra chausséen från tomt N:o 15 vid chausséen till 2:dra linien	12,200	
		Transport	12,200	2,622,817 85

		Transport	12,200	2,622,817	85
c		Under 2:dra linien från N:o 15 till chausséen samt öppen trumma genom muddrupplagsområdet till Norra hamnen	13,000		
c		Under 3:dje linien från tomt N:o 7 till östra chausséen	3,000		
c		Under 4:de linien från tomt N:o 3 till östra chausséen	1,400		
c		Kanal för torrläggning af tomt N:o 14 vid 3:dje linien	1,500	31,100	
		<i>4:o. Vägar.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
c		Diverse reparationer, förslagsvis . .	—	6,000	
		B) Nyanläggningar.			
		Vägar genom förstaden Berghäll:			
c		Genom kvarteret N:o 300 och längs andra linien från gamla Djurgårds- vägen till N:o 9 vid andra linien	750		
c		Längs 2:dra tvärgatan och 3:dje li- nien från gamla Djurgårdsvägen till tomt N:o 12 vid 3:dje linien .	6,000		
c		Längs 3:dje linien från tomt N:o 7 till östra chasséen	3,400	10,150	
c		Väg längs allmanningen mellan vil- lorna Hörneberg och Fogelvik från chausséen till Norra hamnen . .	—	1,590	
c		Väg längs Fölisön jemte bro öfver sundet till Mejlans, förslagsvis halfva kostnaden	—	10,000	
		<i>5:o. Chausséer.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
c		Gångbana längs vestra chausséen från Kammio till Fattiggårdsvägen samt avvägen till förstaden Ås till Sörnäs vägen	4,500		
c		Underhåll af körbanor, broar, trum- mor och handräcken, förslagsvis	12,000	16,500	
		Transport	—	2,698,157	85

		Transport	—	—	2,698,157	85
		6:o. <i>Hamnar.</i>				
		A) Remont och underhåll.				
c		Omläggning af brolocket å Magasinskajen, förslagsvis	10,000	—		
c		Upptagning af sjunkna vrak i hamnarne, förslagsvis	1,200	—		
c		Underhåll af kajer, bojar m. m., förslagsvis	5,000	—	16,200	—
		B) Nyanläggningar.				
c		Vågbrytare i Sandvikshamnen, förslagsvis	6,000	—		
c		Förberedande arbeten för fiskarhamnen vid Hafsgatan, förslagsvis	5,000	—		
c		Ångbåtsbrygga i Sörnäs	400	—	11,400	—
		7:o. <i>Brunnar.</i>				
c		Remont och underhåll, förslagsvis	—	—	2,000	—
		8:o. <i>Planteringar.</i>				
		A) Remont och underhåll.				
c		Underhåll af planteringar och trädskolor, förslagsvis	23,000	—		
c		För påbörjandet af föreslagna planteringar i Brunsparken, förslagsvis	5,000	—		
c		Underhåll af hägnader, förslagsvis	1,500	—	29,500	—
		B) Nyanläggningar.				
c		Bostad för trädgårdsmästare	9,000	—		
c		Växthus och rum för en trädgårdsdreng	3,000	—		
c		Utdikning af en del af Fabriksparken jemte anläggning af plantskola derstädes, förslagsvis	2,000	—	14,000	—
		9:o. <i>Renhållningsväsendet.</i>				
		A) Remont och underhåll.				
c		Underhåll af afstjelningsplatserna, bryggor och prämar, förslagsvis	2,000	—		
		Transport	2,000	—	2,771,257	85

		Transport	2,000	2,771,257	85
	c	Vakters och pråmkarlars aflöning, samt tömning af pråmarne, förslagsvis	4,400		
	c	Latriners och pissoirers underhåll	3,700		
	c	Rengöring af hamnar och kajer, förslagsvis	1,500		
Enl. kontrakt.	b	Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar, förslagsvis	12,300	23,900	
		10:o. <i>Arbetsredskap.</i>			
	c	Inköp och remont af arbetsredskap, förslagsvis	—	5,000	
		11:o. <i>Diverse.</i>			
	c & d	Underhåll af tvättbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m., samt diverse oförutsedda utgifter, förslagsvis . — Fmk 770,345: — —	—	4,000	
		XIV. Pensioner.			
Mag. besl. $\frac{13}{5}$ 1857.	b	Rådmansenkan I. S. F. Decker	400		
D:o $\frac{1}{9}$ 1870.	b	Magistratssekreteraredottren M. K. Wirzenius	266	67	
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300		
D:o $\frac{23}{10}$ 1867.	b	Rådmansdöttrarne C. F. och H. S. Bergholm	340		
D:o d:o	b	Rådmanen H. L. Crohns' tre barn	600		
S. F. besl. $\frac{9}{4}$ 1875.	b	Förra lärarinnan E. Heintzie	800		
D:o $\frac{29}{12}$ 1883.	b	Vaktmästaren Rosenströms enka	200		
Kontrakt om Brunns- parkens öfverlåtande.	b	Biljettförsäljerskan, Fru Clement	400	3,306	67
		— Fmk 3,306: 67. —			
		XV. Diverse.			
	c	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	1,600		
	c	D:o d:o expenser, förslagsvis	900		
	c	För revision af stadens räkenskaper	2,100		
		Transport	4,600	2,807,464	52

		Transport	4,600	—	2,807,464	52
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	c	Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	8,000	—		
	b	Anslag för signalering af middags-timmen	300	—		
	c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250	—		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	6,000	—		
	c	Arvode åt mantalsskrifvaren för ett tillägg till mantalslängden för upp-börden af den personella fattig-afgiften	100	—		
S. F. besl. $\frac{29}{8}$ 1875.	b	Bidrag till Finska Trädgårdsföreningen i Helsingfors, beviljadt för åren 1882—1892	1,000	—		
Kontrakt $\frac{28}{1}$ 1887.	b	Bidrag till Länefängelsets ombyggnad	10,000	—		
	c	Register till vallängden	900	—		
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obe-medlade	2,500	—		
	c	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	1,200	—		
	c	Anslag till fängelseförening. skydds-herberge	600	—		
	c	Omkostnader för hundskatten	200	—		
	c	Inventarier till särskilda stadens hus	3,000	—	38,650	—
	c	Afkortning å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis	—	—	40,000	—
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, förslagsvis	—	—	50,000	—
		— Fmk 128,650: — —				
		Summa Fmk	—	—	2,936,114	52

		Räkningen anlänns Inkomstens beaktad Redovisad enligt 53 § i kommunallagen.		
Inkomster.				
Behållning från år 1888.				
	<i>a</i>			
		Beräknad behållning	—	925,000
		hvarifrån afdragas följande poster, hvilka icke torde inflyta under 1889,		
		80 % af utestående tomtlösen	300,000	
		90 % af lösesumman för byggnaderna å holmen „Knekten“	5,000	
		99 % af tomtlösen inom Brunns- parksområdet	170,000	
		Rester, hvilka torde böra afskrifvas	50,000	525 000
		<i>Disponibel behållning</i>	—	400,000
I. Räntor.				
Chausséeoblig. reglem. ^{26/1} 1865 § 4.	<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	1,800	
	<i>b</i>	Å arrendetomtlösen	20,000	
	<i>b</i>	Å arrendetomtlösen i Brunns- parksområdet, förslagsvis	7,000	
Enl. donat. urkunder.	<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis	8,600	37,400
II. Tomtlösen.				
S. F. besl. ^{22/6} 1886.	<i>b</i>	För arrende- och odisponerade tomter, förslagsvis	—	160,000
III. Stadens fasta egendom.				
K. Sns resolution ^{12/1} 1879.	<i>b</i>	Räntor och arrenden från donerade hemman, förslagsvis	14,000	
Kongl. försäkr. ^{23/2} 1789 §§ 1 & 4.	<i>b</i>	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	30,000	
K. Förordningen ^{8/12} 1873 § 6.	<i>b</i>	Arrenden för jordlägenheter, villa- områden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	83,000	
Transport			127,000	597,400

Enligt inlösningsvilkoren. Drätselkams besl. ^{26/10} 1888. Enl. kontrakt.	} b	Transport	127,000	597,400
		Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	11,800	
		Chausséarrende	17,475	
		Hyra för lokaler i Folkbiblioteket .	2,500	
		Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	9,000	
		Hyra för stånd i saluhallen, förslagsvis	10,000	
		Hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen, förslagsvis	3,000	
		Simhusafgifter, förslagsvis	400	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis . .	650	
		Hötägt, förslagsvis	1,000	
		Mulbetesafgift, förslagsvis	200	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	2,800	185,825
		IV. Tomtören.		
	c	Förslagsvis	—	1,900
V. Inkomstgivande rättigheter.				
K. Förordn. ^{31/12} 1877. K. kung. af s. d. K. kung. af ^{1/6} 1881. K. S:ns skrivf. ^{17/4} 1883.	} c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	80,000	
		Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	2,500	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888. D:o d:o.	} c	Trafikafgifter, förslagsvis	230,000	
		Mätningafgifter, förslagsvis	2,500	
S. F. besl. ^{1/6} 1876.	} c	Transitomagasinshyra, förslagsvis .	150	
		Hamnafgifter förslagsvis	100,000	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	} c	Broafgifter, förslagsvis	6,500	
		Ballastafgifter, förslagsvis	400	
		Vägningsafgifter, förslagsvis	2,500	
		Kokhusafgifter, förslagsvis	200	
K. resol. och förkl. på städ. besvär ^{19/10} 1723. K. Förordn. ^{30/3} 1879.	} c	Marknadsafgifter, förslagsvis	1,200	
		Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,000	
Kongl. instr. ^{1/3} 1759. Enl. kontrakt. Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. ^{24/7} 1883.	} c	Auktionsprovision, förslagsvis . . .	700	
		Stadskällarrättigheter	1,052	09
		Biljardafgifter, förslagsvis	224	
		Boupptecknings-procenter, stadens andel, förslagsvis	25,000	
Transport			453,926	09
				785,125

			Transport	453,926	09	785,125	—
Kongl. stadgan ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Boupptecknings-procenter, stadens fattiges andel, förslagsvis		5,000	—		
K. förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis		200	—		
1 § 32 kap. R. B. och särsk. författningar.	c	Sakören, stadens andel, förslagsvis Fmk 800:—					
Kongl. förkl. ⁸ / ₁₁ 1650.	c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis 2,000:—					
K. resol. ¹ / ₉ 1664.							
D:o ¹³ / ₁₂ 1697.							
K. förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis 200:—		3,000	—		
K. Brevvet ¹⁵ / ₁ 1806.	c	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis		1,500	—		
K. kungl. ¹⁷ / ₂ 1838.				200	—		
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1885.	b	Arrende för Gammelstadsqvarnen, förslagsvis		3,000	—		
K. kung. ⁹ / ₂ 1887.	c	Fattigafgifter af i Ryssland vistade personer, förslagsvis		1,800	—		
	c	Börsprovision, förslagsvis		50	—	468,676	09
VI. Diverse.							
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Personell fattigafgift, förslagsvis		21,000	—		
Regl. för Komm. sjukvård i H:fors ¹² / ₁₁ 1879.	c	För sjukvård i kommunala sjukhuset, förslagsvis		700	—		
				1,000	—		
	c	Fattighjonsarbeten, förslagsvis					
	c	Jordafkastning från fattiggården, inclusive hö för tvenne hästar, förslagsvis		1,050	—		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis		3,000	—		
	c	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis		4,600	—		
Regl. för folkskolorna i H:fors ²⁵ / ₆ 1878.	c	Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis		450	—		
	c	Boklån, förslagsvis		1,000	—		
K. Förordn. ²⁰ / ₅ 1878.	c	Hundskatt, förslagsvis		3,500	—		
	c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis		4,000	—		
	c	Afgifter för spillningsafstjelpning, förslagsvis		500	—		
	b	Bidrag till brandverket af ryska teatern och ryska Alexanders gymnasium		490	—		
K. Förordn. ¹⁸ / ₁ 1882.	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Ryska Riksskattkammaren		268,386	—	309,676	—
		Transport		—	—	1,563,477	09

		Transport	—	—	1,563,477	09
		VII. Statsbidrag.				
K: Sms resol. $\frac{15}{2}$ 1884.	}	<i>b</i> Till Folkskolorna	52,000	—		
D:o $\frac{1}{5}$ 1874.						
D:o $\frac{9}{5}$ 1878.	}	<i>b</i> Till Polisinrättningen	84,000	—		
D:o $\frac{10}{11}$ 1887.						
K. Förordn. $\frac{24}{6}$ 1876.	}	<i>b</i> Till Gatubelysningen	12,000	—		
K. Sms bref $\frac{30}{3}$ 1886.						
D:o $\frac{9}{10}$ 1887.	}	<i>b</i> Till Brandverket	8,210	—		
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1873.						
K. kung. $\frac{22}{1}$ 1879.	}	<i>b</i> Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	7,805	23	164,015	23
		VIII. Vattenledningen.				
	<i>c</i>	För vattenförsäljning, förslagsvis .	185,000	—		
	<i>c</i>	Hyror för vattenmätare, förslagsvis	10,000	—		
	<i>c</i>	Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, för- slagsvis	300	—	195,300	—
		IX. Lån.				
	<i>b</i>	Af det lån, som enligt Stadsfullmäkti- ges beslut kommer att till belopp af 600,000 mark upptagas för vat- tenledningens utvidgning och kom- plettering, användes under året .	—	—	338,493	—
		X. Uttaxering.				
	<i>d</i>	Det belopp, som ytterligare erfor- dras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxe- ras, utgör	—	—	674,829	20
		Summa Fmk	—	—	2,936,114	52

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1888.

Utlåtande i fråga om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors

den 23 November 1888.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 229.

Sedan ett stort antal gårdsegare i vestra delen af staden uti en till Stadsfullmäktige stäld skrift anhållit, att Sandvikshamnen måtte inrättas till en andra fiskarhamn och Sandvikstorget upplåtas till ett andra salutorg för försäljning af landtmannavaror, samt Stadsingeniören uti afgifna utlåtanden föreslagit att för ernående af dessa syftemål Sandvikstorgets sydliga del till omkring en tredjedel af torgets hela areal måtte påfyllas och stensättas äfvensom att en vågbrytare, hvilken tillsvidare kunde tjena äfven såsom landningsbro, måtte anläggas sålunda att en sträcka af den å stadsplanen ifrågasatta jernvägsbanken i Sandvikshamnen skulle utfyllas medels sprängsten, som kunde erhållas dels från en af Statsjernvägarne tillärnad större sprängning å bangården, dels från andra arbeten, beslöto Stadsfullmäktige den 11 sistlidne April på Drätselkammarens i saken gjorda framställning (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 8 för 1888) att uppdraga åt Drätselkammaren att framdeles, i sammanhang med förslagen för nästkommande års budget, taga under öfvervägande frågan om Sandvikstorgets stenläggning äfvensom att emellertid låta frågan om inrättande af en fiskarhamn i Sandviken och vidtagande af de för sådant ändamål föreslagna åtgärder förfalla. Men i sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige, med hänsyn till det ringa skydd, som för närvarande uti Sandvikshamnen förefinnes för alla slags farkoster, och hvilket skydd genom nya stadsplanens genomförande kommer att ytterligare förminskas, uppdraga åt Drätselkammaren att taga i närmare öfvervägande, huruvida något borde af staden tillgöras för Sandvikens tillgodogörande för trafikens och sjöfartens befrämjande samt, ifall sådant befunnes nödigt, afgifva förslag om de åtgärder, som vore af behofvet påkallade, och i hvilken ordning dessa borde vidtagas.

Jemte tillkännagifvande att Drätselkammaren i det af Kammaren uppgjorda budgetförslaget för nästkommande år upptagit, bland annat, ett anslag af tiotusen mark för stenläggning af den närmast Boulevardsgatan belägna delen af Sand-

vikstorget, får Kammaren, som öfverlemnadt sistnämnda ärende till närmare beredning af ett utskott, bestående af tvänne af Kammarens ledamöter jemte Stadsingenjören och Hamnkaptenen, med anslutning till det yttrande som af nämnda utskott afgifvits i frågan, framhålla följande:

Såsom Drätselkammaren uti ofvanåberopade tidigare utlåtande redan påpekat, synes Sandvikshamnen på grund af sin beskaffenhet samt med hänsyn till de omgifvande industriela inrättningarne och de såväl från dessa som från andra delar af staden hit ledande kloakerna icke väl lämpa sig till fiskarhamn i den mening att fisken skulle här förvaras uti ständigt qvarliggande sumpar.

Deremot är det otvifvelaktigt att staden, med den snabba utveckling som det senaste årtiondet visat, snarligen måste i andra afseenden för trafikens behof söka tillgodogöra det hamnområde som Sandviken kan erbjuda och hvilket naturligen är egnadt att utom annat betjena de här och vid Gräsviken uppkomna industriela anläggningarna. För detta ändamål är det framför allt af vikt att för både större och mindre farkoster bereda ett skydd mot de sydliga och sydvestliga vindar, hvilka sommartiden äro här förhärskande och för hvilka Sandviken är synnerligt öppen.

Ett dylikt skydd kunde man tänka sig beredt exempelvis genom utförandet af en stenjetée mellan Munkholmen och Sandholmen. Genom en lämpligt anordnad vågbrytare i detta sund kunde säkerligen det under sydlig eller sydvestlig storm mellan Rönnskären och Melkö frambrytande vågsvallet högst betydligt dämpas och på detta sätt kunde Sandvikshamnen i dess helhet göras till en användbar ankarplats för fartyg. Men utförandet af en dylik vågbrytare skulle i följd af det här befintliga vattendjupet, som öfverstiger trettio fot, blifva ett synnerligt dyrbart och omfattande företag, hvarpå staden ej för närvarande synes böra inlåta sig, innan den maktpåliggande frågan om Skatuddens reglering och förbindande med jernvägsnätet åtminstone till sin hufvudsakliga del blifvit löst.

Emellertid vore det utan tvifvel föga välbetänkt, om det i följd af de stora planeringsarbetena och derpå följande privata nybyggnadsarbetena i Sandvikstrakten nu uppkommande tillfället att gratis eller för ringa kostnad erhålla en betydlig mängd fyllningsmaterial lemnades obegagnadt för ifrågavarande ändamål. Och liksom Kammaren tidigare ansåg att den af statsjernvägarne erbjudna sprängstenen hellre borde begagnas till välbehöfliga utfyllningar i Sörnäs, dit densamma kunde transporteras utan kostnad för staden, än att för den beräknade kostnaden af tiotusen mark befordras till Sandviken, måste Kammaren finna det synnerligt lyckligt om de ansenliga massor sprängsten, hvilka inom kort kunna påräknas från nyssberörda arbeten, kunde användas till åstadkommande af något slags skydd för fartyg, som af en eller annan anledning funne med sin fördel förenligt att lossa och lasta i Sandvikshamnen.

Vid öfvervägandet af frågan huru ett sådant skydd, utan afseende å den ofvan berörda kostsamma jetéen, lämpligast kunde beredas, har Kammaren ej kun-

nat lemna obeaktadt, att å nu gällande stadsplan en jernvägsbank öfver Sandvikshamnen är upptagen. Ty om också utförandet af denna jernvägslinie ännu är långt ifrån beslutet, ja, äfven om behöfligheten af densamma kan dragas i tvifvelsmål, måste dock möjligheten deraf hållas i sigte; och då, enligt hvad fackmän i saken upplyst, riktningen af den ifrågasatta jernvägsbanken temligen noga sammanfaller med den riktning, som en vågbrytare här bör hafva för att på verksammaste sätt hämma hafsvågorna, har Kammaren funnit sig böra söka anordna den nödig ansedda vågbrytaren så att densamma i en framtid kunde tjenstgöra såsom underlag för ett öfver viken gående jernvägsspår.

I detta afseende hade Kammaren väl helst sett att banken skulle kunnat flyttas betydligt längre utåt än på stadsplanen utmärkts. Ty om också kostnaden härigenom blefve större, skulle å andra sidan ett ansenligare hamnutrymme innanför vågbrytaren erhållas. Men härvid möter den svårigheten att med iakttagande af statsjernvägarne fordran å 750 fots radie för skarpaste kurva en betydligare utflyttning af banken skulle kunna ifrågakomma blott i den händelse att en del af skeppsdockans område toges i anspråk för jernvägen eller att det tillärnade jernvägsspåret å Docksgatan, i stället för att dragas i en skärning längs midten af gatan, anordnades alldeles invid tomtgränserna å gatans östra sida. Båda dessa eventualiteter synas dock böra undvikas, då den förra betydligt skulle hindra skeppsdockans verksamhet samt den senare skulle omöjliggöra eller åtminstone i högst väsentlig grad försvåra bebyggandet af de öster om Docksgatan liggande tomterna, enär det tillämnade spåret icke kommer att löpa i gatans plan utan nödvändiggör en skärning i gatan. Med beaktande af dessa förhållanden, och då bankens riktning, sådan den tidigare af stadsingeniören föreslagits samt å bilagda karta är med röd färg utmärkt, med hänsyn till det ofvan anförda icke heller kunnat i någon nämnvärd mon förändras, har Kammaren ansett sig böra förorda utförandet af den ifrågasatta banken eller vågbrytaren i det närmaste i enlighet med sagda förslag, eller blott med den korrektion, som de påpekade omständigheterna medgifvit och hvilken är å kartan antydd.

För att dock öka vattenomsättningen innanför vågbrytaren och derigenom hindra såväl dess stagning som alltför tidig isbildning har Kammaren ansett att, förutom den öppning af sextio fots bredd, som enligt det tidigare förslaget skulle i densamma anordnas för beredande af inlopp, jemväl en öppning af trettio fots bredd skulle lemnas i den vinkel, som vågbrytaren är afsedd att bilda.

Ehuru en vågbrytare, anordnad på nu föreslaget sätt, icke skulle skydda någon större del af Sandvikshamnen, skulle densamma dock kunna bereda ett för hafsvågorna skyddadt utrymme för ett betydligt antal farkoster samt lemna äfven de största fartyg tillfälle att i lugn lasta och lossa. Och något hinder för möjliga framtida hamnanläggningar af större omfattning torde häraf icke beredas.

Hvad beträffar tiden och ordningen för utförandet af denna vågbrytare, har Drätselkammaren i likhet med hvad tidigare föreslagits, ansett den öster om

hufvudöppningen belägna delen till först böra utföras, medan åstadkommandet af återstoden borde lemnas beroende till framtiden.

Vågbrytaren kan såsom förut framhållits lämpligen åvägbringas sålunda att för den öfverflödiga sprängsten, som erhöles dels från stadens egna arbeten, dels från privata byggnadsföretag, tillfälle till afstjelpning här beredes samt att för närmare anvisning huru afstjelpningen bör verkställas en vakt tillsättes. Då vågbrytaren emellertid, för att göra full nytta, bör kunna användas äfven såsom landningsbro, måste vid densammas anläggning längs sidorna anordnas knippen af hopfogade pålar, för att tjena som stöd för ett brolock.

Efter ungefärlig beräkning af den mängd sprängsten, som under nästkommande år kan för ändamålet påräknas, har Drätselkammaren ansett en summa af sextusen mark vara under sagda år erforderlig för afstjelpningens ordnande och öfvervakande. Med denna summa torde då ej blott den från kajen utgående vinkekräta delen af vågbrytaren, hvilken uppgår till omkring etthundra fot, utan äfven närmare en tredjedel af den öfriga, till tvåhundra sjuttio fot beräknade längden kunna åstadkommas.

På grund af det anförda får Drätselkammaren vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta.

att en vågbrytare, hvilken tillika kan tjena som landningsbro, skall i enlighet med bilagda ritning och på angifvet sätt i Sandviken utföras genom platsens anvisande till afstjelpningsplats för öfverflödig sprängsten;

samt att ett belopp af sextusen mark för ändamålet anvisas uti nästkommande års budget.

Bilagda karta torde Drätselkammaren återbekomma, sedan behovet deraf för Stadsfullmäktige upphört.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

DRÄTSELKAMMAREN

Framställning i fråga om stadsträdgårdsmästarebefattningens lediganslående.

HELSINGFORS,

den 26 Oktober 1888.

N:o 216.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan längre tid tillbaka har den å Byggnadskontorets stat upptagna stadsträdgårdsmästaretjensten bestridts af vikarie. Med afseende å den stora omfattning och tillökning i antal, som stadens parker och planteringar numera erhållit, har Drättselkammaren ansett tiden vara inne att ordinariter besätta denna tjänst, hvilken, enligt den år 1886 fastställda allmänna staten för stadens löntagare, åtföljes af en aflöning af 3,000 mark.

Att stadens parker och planteringar äro nog talrika och vidsträckta för att erbjuda en nitisk stadsträdgårdsmästare ett tillräckligt verksamhetsfält och derjemte äfven taga hela hans skicklighet och insigter i anspråk, framgår deraf att under trädgårdsmästarens omvårdnad för närvarande stå följande mera betydande allmänna anläggningar, nemligen: Kaisaniemi och Tölö parker samt den nyligen till staden förvärfvade Brunnsparken, planteringarne å Elisabetstorget, Kyrkotorget, Trekanten och sqvären i hörnet af Lappviks- och Albertsgatorna äfvensom de olika esplanaderna, af hvilka särskildt de s. k. Kapell-, Runebergs- och Teateresplanaderna på grund af sitt framstående läge kräfva en oafätlig och noggrann tillsyn. Förutom af det vanliga underhållet af stadens parker och planteringar kommer stadsträdgårdsmästarens verksamhet under den närmaste framtiden att tagas i anspråk för utförandet af de utvidgningar af planteringarne i Brunnsparken, till hvilka ett projekt, som Kammaren har för afsigt att underställa Stadsfullmäktiges granskning och godkännande, blifvit, sedan Fullmäktige redan uti 1887 års budget för ändamålet anvisat erforderliga medel, på uppdrag af Kammaren utarbetadt af svenska trädgårdsarkitekten S. Lindh. Efter genomförandet af den nya regleringsplanen för staden tillkomma ytterligare tvenne betydande parkanläggningar, nemligen den s. k. fabriksparken och planteringarne å den öppna platsen invid den under uppförande varande nya kyrkan.

Alltför länge torde väl icke heller Observatoriibergen kunna få förblifva i deras nuvarande ovårdade och vanprydande skick, utan planteringar derstädes böra anläggas. — Ett förslag till ordnandet af platsen och densammas förseende med planteringar har äfven blifvit utarbetadt af trädgårdsarkitekten Lindh i sammanhang med förberörda projekt till komplettering af anläggningarne i Brunnsparken. Då Observatoriibergen, förskönade enligt nämnda förslag, otvifvelaktigt komme att, på grund

af den vidsträckt utsigt öfver staden och dess omnejder jemte det vackra inloppet från hafvet, som derifrån öppnar sig, blifva en af stadens angenämaste och mest inbjudande promenadplatser, vågar Kammaren uttala den förhoppning, att förverkligandet af förslaget icke skall behöfva uppskjutas till en alltför aflägsen framtid, helst nödiga medel för företagens utförande kunde beredas genom användandet för ändamålet af en del af de vinstmedel, som af Helsingfors Utminuterings-aktiebolag årligen ställas till Fullmäktiges disposition.

Ett rikt arbetsfält för stadsträdgårdsmästaren erbjuder sig slutligen i den å honom ankommande granskningen af planer till förskönande af stadens villalägenheter samt tillsynen öfver att sagde planer behörigen utföras.

För att alla dessa maktpåliggande arbeten må verkställas med planmässighet och sakkunskap måste staden söka att för stadsträdgårdsmästare-tjensten erhålla en insigtsfull och för sitt kall varmt intresserad person. Det första villkoret för vinnandet af detta mål är enligt Kammarens tanke att stadsträdgårdsmästaren bereddnes en stadig anställning. Vidare bör staden sörja för att stadsträdgårdsmästaren sättas i tillfälle att sjelf anordna och öfvervaka utförandet af samtliga arbeten, som i stadens planteringar förekomma. I detta afseende råder för närvarande en väsendtlig brist i det att stadsträdgårdsmästaren är undandragen all befattning med anläggandet och vården af blomsterplanteringar, den del af en trädgårdsmästares fack, som i främsta rummet sätter honom i tillfälle att visa prof på god smak och skicklighet. Då staden icke eger något växthus eller drifbänkar, deri blomplanter kunde uppdragas, har man varit nödsakad icke blott att inskränka anläggandet af blomplanteringar till den Runebergsstatyn omgifvande platsen samt den öppna platsen framför värdshuset i Brunnsparken, utan ock att öfverlemna utförandet och vården af dessa planteringar åt enskilde trädgårdsmästare. Sålunda har underhållet af den förstnämnda planteringen varit ombetrodd Trädgårdsföreningen härstädes mot en ersättning af 1,000 mark årligen, samt planteringarne i Brunnsparken handhafts af trädgårdsmästaren G. M. Stenius emot en godtgörelse af 500 mark. Det inses emellertid lätt att ett slikt oegentligt förhållande, oafsedt att detsamma icke ens ur ekonomisk synpunkt kan anses synnerligen förmonligt, icke kan vara egnadt att hos stadens trädgårdsmästare väcka och underhålla ett lifvigare intresse för hans verksamhet.

För vinnande af ofvan uttalade önskningsmål i afseende å stadsträdgårdsmästarebefattningen anser Kammaren sig sålunda böra föreslå icke allenast att densamma anslås ledig för att ordinariter besättas, utan ock att ett enkelt växthus jemte drifbänkar, tillräckliga att förse stadens blomplanteringar med erforderliga plantor, måtte inrättas. En synnerligt lämplig plats för de ifrågasatta anläggningarna erbjuder den djupa och mot alla vindar skyddade dalgång, som bildar den fordnas s. k. gardsträdgården, enligt den nya regleringsplanen benämnd Fabriksparken; och kunde enligt Kammarens tanke jemväl stadens trädskolor med afseende å den frukbara jordmånen med fördel hit förläggas, hvarigenom skulle vinnas det dubbla ändamål att berörda trädskolor blefve koncentrerade på en enda plats i stället för att, såsom för närvarande

är fallet, vara kringspridda i skilda trakter, samt att den blifvande Fabriksparken, som nu utgör ett tillhåll för stadens sämsta befolkning, omedelbart blefve tagen under ans och vård. Derjemte och enär skötandet af trädskolorna och växthuset kräfvade en ständig och oafslätlig uppsigt af stadsträdgårdsmästaren, i händelse det med dem afsedda ändamålet icke skall förfelas, har Kammaren trott sig böra föreslå att i sammanhang med ofvanberörda växthus en mindre byggnad, afsedd till bostad för stadsträdgårdsmästaren, måtte uppföras inom Fabriksparken. Kammaren har så mycket hellre omfattat förslaget, som derigenom stadsträdgårdsmästarens nog knappa löneförmåner komme att i någon mån förbättras.

Jemte det Kammaren på grund af hvad ofvan anförts, i förslaget till utgiftsstat för staden under nästkommande år upptagit anslag för ifrågavarande byggnad och anläggningar till sammanlagdt belopp af 14,000 mark, fördelade på följande poster: bostad för trädgårdsmästaren 9,000 mark, växthus och rum för en trädgårdsdreng 3,000 mark samt utdikning af en del af Fabriksparken jemte anläggning af plantskola derstädes 2,000 mark, får Kammaren vördsamt föreslå

att Kammaren måtte bemyndigas anslå stadsträdgårdsmästarebefattningen ledig att i vanlig ordning ansökas, med utfästade åt den blifvande tjänsteinnehafvaren af, förutom lön enligt gällande stat, fri bostad, sedan den för sådant ändamål afsedda byggnad blifvit uppförd.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1888.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors d. 28 Nov. 1888.

№ 218.

Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1889.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Det förslag beträffande Helsingfors stads utgifter och inkomster för år 1889 som Magistraten, jemlikt stadgandet i 58 § af Kejslerliga Förordningen den 8 December 1873, åligger uppgöra, har Magistraten äran härjemte öfverlemnade till Stadsfullmäktiges behandling. Då emellertid Drätselkammaren jemväl detta år, på sätt under de föregående åren äfven varit fallet, affattat de upplysningar angående stadens beräknade utgifter och inkomster för nästkommande år, som Kammararen bör till Magistraten ingifva, till ett fullständigt budgetförslag, hvilket Drätselkammaren jemväl utförligen motiverat, samt Magistraten vid granskningen af sagda förslag funnit detsamma uppgjort med omsorg och grundadt å sakkännedom, har Magistraten, helst Drätselkammarens förslag redan blifvit till tryck befordradt, icke ansett sig böra uppgöra ett nytt förslag utan funnit det mera ändamålsenligt att uti närslutna öfversigt upptaga de tillägg till och ändringar uti Kammararens förslag, hvartill Magistraten trott skäl förekomma; och får Magistraten såsom motivering i saken endast anföra följande:

Då Stadsfullmäktige år 1886 antogo en ny aflöningsstat för stadens samtliga löntagare, hyste mången sannolikt förhoppning att densamma utan några väsentliga förändringar skulle förblifva gällande under en längre följd af år. Enär Stadsfullmäktige likväl dervid förutsågo att en del af aflöningsstaten, och särskildt den, som berörde den egentliga kommunalförvaltningen, samt undervisningsväsendet, antagligen icke kunde för en längre tid på förhand bestämmas, ansökte Fullmäktige om Kejslerliga Senatens stadfästelse endast på den del af staten, som innehåller bestämmingar angående aflöningen för magistratens och rådstufvurättens ledamöter samt för magistratssekreteraren, stadsfiskalerna, stadskamreraren, stadskassören och stadsläkaren; och som denna framställning af Kejslerliga Senaten godkändes, alltså ankommer det numera på Stadsfullmäktige att omedelbart fastställa aflöningen för stadens öfriga löntagare. Erfarenheten har jemväl ådagalagt att särskilda förändringar i berörda aflöningsstat redan varit af behovet påkallade; sålunda är det förra tolagskontorets stat helt och hållet förändrad sedan i stället för detsamma ett nytt embetsverk, det s. k. trafikkontoret, blifvit

inrättadt, vid folkskolorna äro en mängd nya lärare och lärarinnor antagna, och för Drättselkammarens sekreterare hafva Fullmäktige nyligen fastställt en förhöjd aflöning. Uti förevarande budgetförslag föreslår Drättselkammaren löneförhöjning åt biträdande ingenjörerna vid stadens byggnadskontor samt åt folkskoleinspektorn äfvensom en månatlig förökning af hela aflöningsstaten för personalen vid stadens brandverk; deremot komme aflöningen för betjeningen vid stadshäktet att från början af år 1889 upphöra, enär de i sagda häkte härtills förvarade fängsliga personer, enligt mellan kronan och staden träffad öfverenskommelse, då skola öfverflyttas till länehäktet.

De skäl Drättselkammaren framhållit för de af densamma föreslagna löneförhöjningarna finner Magistraten synnerligen beaktansvärda och anser sig därför böra i allo tillstyrka bifall till Kammarens härutinnan gjorda framställning. Vidkommande åter betjeningen vid stadshäktet, hvilken består af en föreståndare för häktet, åtta fängknektar och en vaktqvinna, bör Magistraten nämna att häktets föreståndare, tre fängknektar och vaktqvinnan blifvit förordnade att endast tillsvare bestrida de af dem innehafvande befattningar, hvarför och då icke någon af dem tjenstgjort längre tid än tre och ett halft år, deras entledigande icke föranleder någon vidare åtgärd af Magistraten. Likaså anser Magistraten sig icke kunna föreslå någon pension för Fängknekten Karl Anders Falck, hvilken först den 23 Januari 1884 blifvit ordinariter antagen till fängknekt. Deremot hyser Magistraten den åsigt att de fyra öfriga fängknektarne, som redan längre tid innehaft sina befattningar, borde af Stadsfullmäktige ihogkommas med årligt understöd för deras återstående lifstid, helst de i anseende till sin ålder, enligt hvad Magistraten inhemtat, icke torde hafva utsigt att erhålla anställning vid länehäktet.

Desse äro:

Jakob Stark,	född 1826,	antagen i tjenst	5 Sept. 1866.
Abraham Frisk,	„ 1834,	„ „ „	8 Juli 1868.
Anders Gabriel Thorberg,	„ 1824,	„ „ „	25 Sept. 1872.
Gustaf Mattsson Sandroos,	„ 1837,	„ „ „	29 Aug. 1877.

Jemte det Magistraten ytterligare anser sig böra anmäla att Stark och Frisk under hela sin tjenstetid utan anmärkning fullgjort sina åligganden, men att Thorberg en gång år 1880 gjort sig skyldig till försumlighet vid fängbevakning samt Sandroos för något år sedan sakfällts för 1:sta resan fylleri under tjensteutöfning, får Magistraten föreslå att Stark, Frisk och Thorberg måtte envar i årligt understöd tilldelas 300 mark och Sandroos 150 mark. Dessa understöd har Magistraten upptagit under XIV hufvudtiteln.

Rådhusvaktmästaren, hvilken härintills mot särskildt arvode af trehundra mark tillika tjenstgjort såsom föreståndare för stadshäktet, borde hädanefter, enligt Magistratens åsigt, åläggas handhafvandet af ekonomsgöromålen beträffande hela rådhusbyggnaden samt i sådant afseende särskildt skyldigkännas att föra inventariiförteckningarna för samtliga lokaler i rådhuset, hvarjemte den fängknektarne

vid stadshäktet i tur härtills åliggande skyldighet att dagligen uppvakta politieborgmästaren för att i tjänsteangelägenheter tillhandagå honom, borde af rådhusvaktmästaren öfvertagas. Med hänsyn härtill föreslår Magistraten att dennes aflöning förhöjes från 800 mark till 1,000 mark.

En af Fröken Vera Hjelt till Magistraten ingifven, till Herrar Stadsfullmäktige stäld skrift, deri Fröken Hjelt anhåller om att ett understöd af 1,500 mark måtte henne jemväl för år 1889 tillerkännas för underhållande af den pedagogiska slöjdanstalt hon år 1885 här i staden inrättat, får Magistraten härhos bilägga; och alldenstund sagda slöjdanstalt fortfarande torde fylla ett på orten kämbart behof emotser Magistraten att Herrar Stadsfullmäktige bifalla Fröken Hjelts anhållan samt har förty under hufvudtiteln IX litt e) härför upptagit ett anslag af 1,500 mark.

Jemlikt Föreningens för konstfliten i Finland, uti härhos bilagda, till Stadsfullmäktige stälda, skrifvelse gjorda anhållan har Magistraten under förutsättning att Herrar Stadsfullmäktige anse sig böra tillmötesgå sagda anhållan, i stället för det af Drätselkammaren för „handtverksskolor“ upptagna anslag 12,154 mark infört det af Föreningen begärda beloppet 14,629 mark.

Under hufvudtiteln *XI vattenledningen* har Drätselkammaren upptagit tvenne synnerligen stora poster, den ena för „utvidgning af vattenuppfodringsverket i Gammelstaden med en ångpump“ — 117,000 mark, och den andra för „anläggning af tilloppsrör från tryckröret, genom Ås, längs östra chausséen, öfver Broholmarne och under Unionsgatan till Alexandersgatan“ ej mindre än 165,300 mark. Den förstnämnda utgiftsposten har redan härförinnan varit föremål för Herrar Stadsfullmäktiges öfverläggning och dervid ansetts oundvikligen nödvändig samt förty af Fullmäktige i princip godkänts; och hvad beträffar den senare posten, så finner Magistraten de skäl Drätselkammaren och Stadsingeniören härutinnan anfört så öfvertygande att densamma icke tvekat att hos Stadsfullmäktige tillstyrka utförandet af den föreslagna nya hufvudledningen från vattenborgen till staden. Då vattenledningen jemväl såsom affär betraktad är för år blifvit allt mera fördelaktig för staden böra Herrar Stadsfullmäktige icke draga i betänkande att bevilja de nu begärda anslagen för att i möjligaste mon undvika kalamiteten af att vattenledningen för någon tid skulle upphöra att förse staden med vatten.

Då Magistraten sålunda anser de föreslagna stora vattenledningsarbetena under nästa år böra komma till utförande har hos Magistraten i öfvervägande kommit, huruvida det icke låge i kommunens intresse att innan sagda arbeten utföras sätta stadens vattenledningsingeniör i tillfälle att i utlandet under någon tid studera vattenledningsteknikens utveckling och nuvarande ståndpunkt samt tillika inhemta nyare metoder för verkställande af filtreringen, på grund hvaraf måhända en af mången nödig ansedd förbättring härutinnan kunde hos oss införas; och som Magistraten dervid stannat vid den åsigt att staden antagligen komme att draga stor nytta af de insigter dess vattenledningsingeniör under en sådan

resa inhemtade får Magistraten härmedelst föreslå att ett reseanslag stort 2,000 mark måtte utgifvas till Ingeniör Carl Hausen mot skyldighet för honom att under de tre första månaderna af år 1889 i ofvan anfördt syfte företaga en resa till Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och England samt att sedermera till Drätselkammaren afgifva berättelse öfver sina dervid gjorda iakttagelser. Derjemte borde Ingeniör Hausen befrias från skyldigheten att under tiden aflöna vikarie, utan torde, derest vikarie för honom under de ifrågavarande vintermånaderna blefve erforderlig, anslaget därför utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel. Tillika bör Magistraten, som uti sitt förslag upptagit sagda reseanslag, anmäla att Ingeniör Hausen för undertecknad, Magistratens ordförande, förklarar sig villig att företaga den nu föreslagna studieresan.

I likhet med Drätselkammaren anser Magistraten det föreslagna folkskolehuset å Berghäll, med åtta läsesalar jemte gymnastiksal, böra kunna uppföras för 80,000 mark och har därför bibehållit det i sådant afseende upptagna anslaget.

Deremot kan Magistraten icke finna den af Drätselkammaren föreslagna ombyggnaden af Rådhusets östra flygel, för en approximativt beräknad kostnad af 100,000 mark, önskvärd. Genom denna ombyggnad kunde visserligen en lämpligare lokal för polisinsrättningen än den nuvarande åstadkommas, men det mera maktpåliggande, år för år tilltagande behovet af tidsenliga domstolslokaler blefve härigenom icke i någon väsentlig mon tillgodosedt. Enligt Magistratens tanke vinnes det mål Drätselkammaren med tillbyggnaden åsyftat i det närmaste genom en förändrad inredning af den nuvarande flygeln vid Katrinegatan jemte anbringande af utgång till sagda gata och förökande af fönstrens i byggnaden antal. Nedre våningen kunde då åtminstone till större delen användas för utvidgning af polisinsrättningens lokal och uti den öfre finge inqvarteringsnämnden och fattigvårdsstyrelsen användbara embetslokaler. Kostnaderna härför torde icke öfverstiga 10,000 mark. I hvarje händelse bör frågan om tillbyggnaden, innan beslut derom fattas, noga öfvervägas samt vederbörande embetsverk försättas i tillfälle att uttala sig i saken. Af sådan orsak har Magistraten utlemnat det af Drätselkammaren i förevarande budgetförslag för år 1889 upptagna anslag 50,000 mark för rådhusets ombyggnad, samt i stället förökat de för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande anslagna medlen med 10,000 mark, på det att den, här ofvan antydda, förändrade inredningen af flygeln vid Katrinegatan må, derest sådant af Stadsfullmäktige beslutes, kunna under året utföras.

Det af Drätselkammaren äskade tillskottsanslaget 30,000 mark, för saluhallen å vestra kajen torde Fullmäktige icke kunna underlåta att bevilja, hvarför anslaget bibehållits, men angående sättet för detsammas anskaffande kommer Magistraten att uttala sig här nedan vid fråga om förslaget angående stadens inkomster för år 1889.

Drätselkammaren, som upptagit ett anslag af 27,000 mark för omläggning med tuktdad sten af stadens andel i Norra Esplanadgatan, upplyser att vid gemen-

samt sammanträde inför Kammaren samtliga egare af gårdar belägna vid sagda gata, förutom tvenne, hvilka icke voro vid sammanträdet tillstädes, förklarar sig villiga att, i händelse staden omlade sina gatuandelar med tuktad sten, låta jemväl belägga sina andelar med samma material.

Med anledning häraf har Magistraten, som finner förslaget förtjena allt afseende, låtit inför sig uppkalla egaren af den ena, (adress N:o 37) och, i egarens frånvaro från orten, disponenten för den andra (adress N:o 43) af de gårdar, hvilka icke vid sammanträdet inför Drätselkammaren representerats, och, ehuru den först-bemälde dervid tillkännagaf att han, med hänsyn till möjligen förestående byggnadsföretag, icke ville påtaga sig att under år 1889 omlägga sin gatuandel samt disponenten för gården N:o 43 vid berörda gata förklarade sig icke hafva erhållit förhållningsorder af sin hufvudman och förty icke kunna för närvarande besvara den till honom ställda fråga angående förändradt byggnadsmaterial för gatuandelen, har Magistraten likväl trott sig böra låta anslaget till hela dess belopp kvarstå, enär egaren af gården adr. N:o 37 i värsta fall ensam finge omlägga sin gatuandel med fältsten, samt för den händelse att egaren af gården N:o 43 jemväl vägrade att med tuktad sten omlägga den till sagda gård hörande gatuandel, omläggningen med sådant material finge upphöra vid gränsen emellan de till tomterne adr. N:ris 41 och 43 hörande gatuandelar. För den händelse att Stadsfullmäktige, under omförmälda förhållanden, skulle anse omläggningen med tuktad sten böra sträcka sig endast till Mikaelsgatan eller intill egarens af gården N:o 37 gatuandel har Magistraten från Byggnadskontoret införskaffat närslutna derför afsedda alternativa kostnadsberäkningar.

Den af särskilda egare af gårdar vid Bergmansgatan ifrågasatta planeringen af vägen norr om kvarteret N:o 100, Ålen, (Observatoriigatan) samt omläggningen af södra delen af Unionsgatan, mellan tyska kyrkan och Astronomiska observatoriet, äfvensom i sammanhang dermed frågan om ett bättre tillgodogörande af Ulrikasborgsbergen anser Magistraten innefatta ärenden af ganska stor vikt, hvilka inom den närmaste framtiden borde erhålla sin lösning, men då något fullständigt förslag ännu icke härutinnan förefinnes har anslag för detta ändamål nu icke upptagits.

Under rubrik planering och nyläggning af gator och allmänna platser har Drätselkammaren föreslagit att 10,000 mark skulle beviljas för nyläggning af „Sandvikstorget längs Boulevardsgatan“. Då Magistraten emellertid icke kan finna att stenläggningen af en jämförelsevis smal remsa af sagda torg skulle medföra någon synnerlig nytta, har Magistraten uteslutit detta anslag. Åsyftas härmed att å Sandvikstorget kunna anvisa plats för en del af torghandeln, så borde en derför lämplig del af torget stenläggas. I hvarje händelse bör frågan om torghandelns delvisa förläggande till denna del af staden först i princip afgöras.

De af Drätselkammaren föreslagna „regleringsarbetena” anser Magistraten sig i allmänhet böra förorda till utförande; dock har Magistraten, i stället för

planering af Skeppsredaregatan jemte vattenledning och kanal under sagda gata, hvilka arbeten beräknats medtaga en kostnad af 18,220 mark, på grund af närslutna utaf Handlandeenkan Wilhelmina Ekroos till Magistraten ingifna ansökan, uti förslaget intagit anslag för kanal- och vattenledning under Kampgatan med sammanräknadt 9,400 mark. Såsom skäl härför må anföras att sistnämnda arbete skulle åstadkomma aflopp och vattenledning för tre stora gårdar, belägna uti en ganska tätt befolkad del af staden, då deremot det förstsagda regleringsarbetet med vida större kostnad skulle medföra sagda förmon endast för två, nära hafstrandens belägna, med ganska små boningshus bebyggda gårdar; de öfriga gårdarne vid Skeppsredaregatan erhålla nämligen möjlighet till vattenledning och aflopp genom de i förslaget upptagna vattenlednings- och kloak-arbetena under Hafsgatan och Jungfrustigen. Härtill kommer att två af de ifrågavarande gårdarne vid Kampgatan innevarande år blifvit försålda för 1 mark per kvadratfot och den tredje jemväl åsatts samma pris, då tomterna mellan Skeppsredare- och Hafsgatorna åren 1886 och 1887 upplåtits till inlösen för 35 å 40 penni per qv. fot, hvilket låga pris åsattes dem med hänsyn dertill att dessa tomter icke inom den närmaste framtiden ansågos kunna komma i åtnjutande af förmonen utaf kloak- och vattenledning.

Magistraten har tvekat huruvida det af Drätselkammaren upptagna anslaget för „väg längs Fölisön jemte bro öfver sundet till Mejlans“ borde bibehållas, helst Magistraten har sig bekant att Helsingfors utskänkingsaktiebolag hos Kam-maren anhållit att få på arrende öfvertaga sagda holme för att af densamma åstadkomma en folkpark; emedan Magistraten dock hyser den åsigt att Fölisön, med hänsyn till dess aflägsenhet från staden och stora vidd, (den upptager en areal af 77 tnd, medan Högholmen utgör endast 42,6 tnd) icke lämpar sig att användas såsom folkpark, då det torde blifva omöjligt, att derstädes upprätthålla nödig ordning, samt den föreslagna vägen utgör en förutsättning för att holmen med fördel skall kunna utarrenderas till villalägenheter, har Magistraten låtit be-rörda anslag qvarstå.

Det af Hamnkaptenen uti Hamnkontorets specialförslag ånyo upptagna förslaget om uppförandet af en ny kaj å „Kejsargrundet“ finner jemväl Magistra-ten högst beaktansvärdt och skulle icke tveka att i budgetförslaget upptaga här-för nödigt anslag samt, för att, på sätt Drätselkammaren framhåller, nedbringa kostnaderna för denna kaj, i sammanhang dermed anslag för badhusvägens ut-vidgning; men enär utförandet af nya kajer i södra hamnen måste anses på det närmaste beröra frågan om hamnarbetena vid Skatudden, samt detta ärende ännu icke kunnat slutligen afgöras, har Magistraten icke ansett sig kunna för närva-rande föreslå utförandet af denna kajbyggnad.

De anslag Stadsingeniören och Drätselkammaren föreslagit för „vägbrytare i Sandvikshamnen“ och för „förberedande arbeten för fiskarhamnen vid Hafsgatan“ anser Magistraten välbetänkta och tillstyrker därför godkännande af desamma,

Frågan om uppförande af ett öppet varuskjul å södra kajarmen i södra hamnen har visserligen redan för flere år sedan af Stadsfullmäktige blifvit i princip afgjord, och utförande i sinom tid af ett sådant skjul beslutet, men enär Drätselkammaren, med anledning af Hamnkaptens yrkande att skjulet under år 1889 borde uppföras, invändt att ifrågavarande kajarm icke erbjuder tillräckligt utrymme för berörda skjul, får Magistraten, som finner frågan vara af ganska stor vikt och betydelse, föreslå att Stadsfullmäktige ville hänskjuta ärendet, för ytterligare beredning, till ett utskott af sakkunnige, som Fullmäktige härför borde utse. För den händelse att Stadsfullmäktige derefter vidblifva sitt beslut om skjulets uppförande borde anslag för ändamålet upptagas i budgeten för år 1890.

Den af Hamnkaptens föreslagna muddringen framför nästnämnda kajarm i södra hamnen anser Magistraten böra verkställas så snart som möjligt, men alldenstund staden icke eger något härför användbart mudderverk och det blefve alltför dyrt att för detta jemförelsevis obetydliga arbete från annan ort införskrifva ett sådant; finner Magistraten sig föranlåten att föreslå uppskjutande af denna muddring till följande år, under förutsättning att arbetet då kan utföras i sammanhang med de förestående stora muddringsarbetena invid Skatudden.

Jemte budgetförslaget har Drätselkammaren i afseende å Stadsfullmäktiges godkännande till Magistraten öfversändt en af Trädgårdsarkitekten S. Lindh i Stockholm, på anmodan af Kammaren, uppgjord plan för planterings- med flera försköningsarbetens utförande i Brunnsparken. Då emellertid den vackra brunns-parksdammen enligt detta förslag är afsedd att igenfyllas och Brunnsparken härigenom, enligt Magistratens åsigt, skulle förlora ett af sina mest tilltalande partier, förutom att densamma igenfyllande skulle medtaga högst betydliga kostnader, tror Magistraten sig böra föreslå att omförmälda plan underkastas noggrann granskning innan densamma till utförande godkännes. Det för „påbörjandet af föreslagna planteringar i Brunnsparken“ upptagna anslaget 5,000 mark har Magistraten likväl bibehållit, enär vissa delar af de afsedda försköningsarbetena dock böra kunna utföras under år 1889.

Drätselkammarens förslag beträffande inrättande af en bostad för Stads-trädgårdsmästaren och ett mindre växthus uti Fabriksparken anser Magistraten sig böra förorda och har förty i förslaget bibehållit de af Drätselkammaren härutinnan äskade anslagen.

Det under XV hufvudtiteln upptagna anslaget för „inventarier till särskilda stadens hus“ har Magistraten, på grund af erfarenhet, inhemtad under de närmast föregående åren, ansett sig böra föreslå att nedsättas från 3,000 till 2,000 mark; deremot har Magistraten under samma hufvudtitel upptagit ett nytt anslag af förslagsvis 1000 mark för inrättande af en ny tomtbok för staden. Den mängd nya tomter, som genom senast fastställda stadsplan tillkommit, kan nämligen endast med svårighet och på bekostnad af nödig reda och öfverskådlighet införas i

den nuvarande tomtboken och dessutom borde de i sagda tomtbok ingående måtten numera öfverföras till sådana enligt metersystemet.

För oförutsedda behof, enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, har Magistraten, såsom här ofvan anfördes, upptagit 60,000 mark i stället för af Drätselkammaren föreslagna 50,000 mark.

Den disponibla behållningen i stadskassan vid utgången af år 1888 har Drätselkammaren beräknat till 400,000 mark. Detta synnerligen fördelaktiga resultat synes bero af följande omständigheter. Vid uppgörande af innevarande års budget beräknades för säkerhets skull den vid 1887 års utgång disponibla behållningen komma att utgöra endast 187,000 mark, men befans i verkligheten uppgå till icke mindre än 367,000 mark; således ett öfverskott af 180,000 mark. För arrendetomter och odisponerade tomter, hvilka, sedan den nya stadsplanen blifvit fastställd, kunnat till inlösen upplåtas eller till den mestbjudande å auktion försäljas, har härintills influtit omkring 450,000 mark och torde minst 20,000 mark i detta afseende under innevarande år ännu vara att påräkna; då härifrån afdrages kostnaden för detta år utförda regleringsarbeten, för den nya stadsplanens genomförande, omkring 190,000 mark, samt löseskillingen för Statsrådet W. Lagus' gård i kvarteret Örnen 132,000 mark, återstår till behållningens förstärkande omkring 150,000 mark. Den summa, som härutöfver erfordras för att behållningen skall kunna upptagas till 400,000 mark, torde inflyta genom att några inkomstposter, särskildt den för tolag och trafikafgifter, antagligen komma att uppgå till högre belopp än i detta års budget beräknats.

Då Drätselkammaren beräknat att af löseskillingen för försålda arrendetomter och odisponerade tomter under år 1889 kommer att inflyta 160,000 mark, uppgår den summa, som i öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges beslut af den 9 April 1888, under nästkommande år bör användas till regleringsarbeten och andra sådana företag, hvilka för staden medföra varaktigt gagn utan att dock direkte lemna en utgiften motsvarande inkomst, till omkring 310,000 mark. Förutom de under rubrikerna planering af gator och afloppskanaler, enligt Magistratens förslag upptagna regleringsarbeten, hvilka beräknats kräfva en kostnad af 255,215 mark, kan således större delen af (möjligen hela) kostnaden för det föreslagna folkskolehuset å Berghäll bestridas af dessa medel.

Under titeln IX på inkomstsidan har Drätselkammaren föreslagit att af det lån, som enligt Stadsfullmäktiges beslut kommer att till belopp af 600,000 mark upptagas för vattenledningens utvidgning och komplettering, 338,493 mark skulle under året användas. Då emellertid inkomsten från vattenledningen för nästa år beräknats uppgå till 195,300 mark samt deraf afsetts att användas till ränta och amortering å vattenledningslånet 87,087 mark 50 penni, till „vattenled-

ningens förvaltning, drift och underhåll," enligt Magistratens förslag 45,740 mark och för „diverse mindre arbeten“ 3,600 mark eller tillsammans 136,427 mark 50 penni, skulle alltså inkomsterna öfverskjuta dessa utgifter med 58,872 mark 50 penni. Emedan det måste anses oegentligt att upptaga lån för vattenledningens utvidgning innan behållna årsinkomsten från densamma i främsta rummet blifvit därför använd, anser Magistraten sig böra föreslå att ej allenast de under utgiftstiteln XI upptagna regleringsarbeten, hvilka enligt Magistratens förslag äro beräknade att medtaga en kostnad af 47,800 mark, utan äfven kostnaden för införande af vattenledning i lasarets- och barnhusbyggnaden å fattiggården 6,853 mark, bestridas med årsinkomsterna från vattenledningen samt att således endast till kostnaderna för utvidgning af vattenuppfodringsverket i Gammelstaden med en ångpump och för anläggning af tilloppsror från tryckröret, genom Ås, längs östra chausséen, öfver Broholmarna och under Unionsgatan till Alexandersgatan anlitas lånemedel, i hvilket afseende de för dessa arbeten beräknade anslagssummorna 282,300 mark i förslaget upptagas.

Deremot och då den å vestra kajen under byggnad varande saluhallen kommer att blifva en stadens inkomstgifvande inrättning samt lånemedel uteslutande därför användts för dess uppförande, synes det tillskottsanslag af 30,000 mark, som erfordras för byggnadens slutförande, jemväl böra anskaffas genom upptagande af lån och får Magistraten förty föreslå att ärendet till denna del hänskjutes till afgörande af Fullmäktige, förstärkte med de för detta ändamål utsedda personer.

Med iakttagande af de förändringar Magistraten sålunda ansett böra införas uti Drätselkammarens förslag skulle det belopp, som för året borde hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras utgöra *sexhundra-trettioniotusen fyrahundrasju mark tjugu penni*.

De specialförslag, ritningar och öfriga bilagor i hvilka Drätselkammaren jemte sin i ärendet aflåtna skrifvelse till Magistraten insändt har Magistraten äran härhos bilägga.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

Öfversigt af Magistratens förslag till ändring af Drätselkammarens Utgifts- och Inkomstförslag för år 1889.

Utgifts- eller Inkomsttitel.	Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordn. den 8 December 1872.	Post enligt Magistratens förslag.	Utgifter som bortlemnats och Inkomster som införts.	Utgifter som införts och Inkomster som utlemnats.
Utgifter:				
II.		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening:		
	b & c	1:o. Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved	1,000	200
VIII.	b	Telefonledning till arbets- och fattiggården, förväxlad med nästföljande post, rättas	380	
	c & d	För oförutsedda behof och diverse, förslagsvis, förväxlad med nästföregående post, rättas	5,500	
IX.		<i>c) Handtverksskolor:</i>		
	b	Anslag Under rubrik e) <i>Fröken V. Hjelts pedagogiska slöjdanstalt</i> införes	14,629	2,475
	c	Anslag Då ordningsföljden härigenom förändras utmärkes rubriken <i>Folkskolorna</i> med f) och <i>Folkbiblioteket</i> och <i>läsesalen</i> med g).	1,500	1,500
XI.		Förvaltning, drift och underhåll:		
	c	Efter posten äldre biträdande ingenjören, andra hälften af arvodet, införes: densamma reseanslag	2,000	2,000
		<i>Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut af d. 20 Mars 1888.</i>		
		Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen, utlemnas hvaremot införes	—	5,240
	c	Kampgatan från adr. N:o 6 till gatan norrom ryska kasernen	3,700	3,700
		Transport	—	9,875

		Transport	—	—	5,240	—	9,875	—
XIII.		1:o. Byggnader och lägenheter.						
		B. <i>Nybyggnader:</i>						
		Ombyggnad af rådhusets östra flygel, hälften af kostnaden, utlemnas . . .	—	—	50,000	—		
		2:o. Gator och allmänna platser.						
		B. <i>Planering och nyläggning.</i>						
		Sandvikstorget längs Boulevardsgatan, utlemnas	—	—	10,000	—		
		<i>Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut af d. 20 Mars 1888.</i>						
		<i>Planering af gator:</i>						
		Skeppsredaregatan från adr. N:o 7 till Jungfrustigen, utlemnas . . .	—	—	7,800	—		
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.						
		<i>Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 20 Mars 1888.</i>						
		Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen, utlemnas . . . hvaremot upptages	—	—	5,200	—		
	c	Kampgatan från adr. N:o 6 till kanalen under gatan norr om ryska kasernen	5,700	—	—	—	5,700	—
XIV.		Pensioner.						
	c	Fångknekten Jakob Stark	300	—	—	—	300	—
	c	D:o Abraham Frisk	300	—	—	—	300	—
	c	D:o And. Gabr. Thorberg	300	—	—	—	300	—
	c	D:o Gustaf Sandroos	150	—	—	—	150	—
XV.		Diverse.						
	c	Inventarier till särskilda stadens hus	2,000	—	1,000	—		
	c	Upprättande af ny tomtbok, förslagsvis	1,000	—	—	—	1,000	—
		Inkomster:						
IX.	b	Af det lån, som enligt Stadsfullmäktiges beslut kommer att till belopp						
		Transport	—	—	79,240	—	17,625	—

		Transport af 600,000 mark upptagas för vattenledningens utvidgning och komplettering, användes under året. . .	—	—	79,240	—	17,625	—
		hvarjemte af lånemedel utgår	282,300	—	—	—	56,193	—
X.	c	Tillskottsanslag för saluhallen å vestrå Kajen	30,000	—	30,000	—	—	—
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör .	639,407	20	—	—	35,422	—
		Summa Fmk	—	—	109,240	—	109,240	—

Helsingfors Rådhus den 28 November 1888.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 1 November 1888.

Till Magistraten i Helsingfors.

№ 221.

Härjemte har Drätselkammaren äran till Magistraten insända ett af Kammaren uppgjortt förslag till Helsingfors stads budget för nästkommande år 1889 med dertill hörande specialförslag, ritningar och öfriga bilagor.

Uti efterföljande framställning går Kammaren tillika att, för såvidt sådant kan anses nödigt, söka motivera hufvudsakligast de poster uti förenämnda budgetförslag, beträffande hvilka detsamma företer olikhet dels med innevarande års budget, dels med de ofvan berörda specialförslagen.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Å 5 % lånet för folkskolehuset vid Annegatan har fortfarande upptagits stadsgad annuitet med 10 % af det ursprungliga skuldbeloppet, ty, ehuru detta lån enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 11 Oktober 1887 skall återbetalas med medel, anskaffade genom lån på fördelaktigare vilkor, kan det ej med säkerhet påräknas att det tillämnade nya lånet hinner upptagas innan den 9 nästkommande April, då förberörda annuitet förfaller till betalning. Och i alla händelser måste budgeten upptaga medel för erläggande af den upplupna räntan.

Af det kassakreditiv å 700,000 mark, för hvilket eventuel provision och ränta i årets budget upptagits med 15,000 mark, har visserligen under innevarande år en stor del icke behöft tagas i anspråk, emedan å löseskillingarne för de under årets lopp till ego försålda odisponerade och arrendetomter verkstälts långt större afbetalningar, än på förhand kunnat beräknas. Men redan nu hafva utgifter, hvilka enligt förstärkte Stadsfullmäktiges beslut skola täckas med på längre tid upplånade medel, förskottsvis bestridts med stadskassans tillgångar eller anvisningar på kreditivet till betydande belopp. „Förskotterade lånemedels konto“ upptager sålunda i stadens böcker redan följande poster:

för Brunnsparkens inlösen.	Fmk 287,000: —
„ remont af byggnaderna i Brunnsparke . . . „	13,000: —

för uppförande af saluhallar	Fmk 160,000: —
„ vattenledningsarbeten under år 1887: under Östra Skilnaden, Kaserngatan, Högbergsgatan, Sandviks-torget, Sandviksgatan och Bangatan	„ 19,225: 83
„ vattenledning till Brunnsparken	„ 46,809: 66
„ d:o till Munkholmen	„ 21,663: 36
„ d:o till Lappviks sjukhus	„ 11,510: 57
„ d:o till Sörnäs	„ 10,315: 98
„ d:o till Länefängelset	„ 15,880: 23
„ kanal till östra Brunnsparken	„ 25,000: —
„ inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus, tillskottsanslag	„ 47,000: —
	<u>Fmk 657,405: 63</u>

Härtill torde ännu under årets lopp komma kostnaden för den uti innevarande års budget upptagna vattenledningssträngen under Unions- och Trädgårdsgatorna med 1,500 mark samt det af Fullmäktige den 16 sistlidne Oktober beviljade anslaget för vattenledningens utsträckande till villan Ås med 4,500 mark. Och då tillika under nästkommande år förestå ej blott betydande vattenledningsarbeten, utan äfven utförandet af den tillärnade arbetsinrättningen samt om- och tillbyggnaderna å arbets- och fattiggården, för hvilka ändamål förstärkte Stadsfullmäktige den 22 sistlidne Februari beviljat ett sammanlagdt belopp af 125,560 mark att bestridas med lånemedel, synes tillräcklig anledning förekomma att bibehålla kreditivet vid dess nuvarande belopp. Drätselkammaren har därför för provision och ränta å ett kassakreditiv af 700,000 mark förslagsvis upptagit ett belopp af 15,000 mark.

II. Stadens embetsverk.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 sistlidne Maj skola löneförmonerna för stadsbetjenterna vid Rådstufvurättens första afdelning, sedan nämnda afdelning numera handlägger äfven brottmål, utgå med samma belopp, som för stadsbetjenterna vid de öfriga afdelningarna. På grund häraf upptages aflöningen för dem, hvilken härtills utgått med 900 mark för hvardera, med ett till 1,100 mark förhöjdt belopp.

I sammanhang härmed tillåter sig Kammaren framhålla att, ehuru stadsbetjenterna vid Magistraten och Rådstufvurätten enligt stat ega vid antagandet till tjensten uppbära ett anslag för anskaffande af uniformsbeklädnad samt detta anslag äfven hvarje gång lyftats, nämnde betjente dock aldrig i sin tjensteutföring äro iklädde uniform, hvarför det med ifrågavarande anslag afsedda ändamålet, eller beredandet af större lätthet för den rättssökande allmänheten att igenkänna rättsbetjenterna, helt och hållet förfelas.

III. Kommunalförvaltningen.

Sedan fråga uppstått om förändrad anordning af Drätselkammarens kansli, i syfte att förbättra sekreterarens vid Kammaren löneförmoner, har Drätselkammaren, i öfverensstämmelse med sitt senaste, uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 26 nyssvikne Oktober, framställda förslag, upptagit aflöningen för sekreteraren med 7,000 mark, hvarjemte, i enlighet med nyssberörda förslag, tillika arvodet för kanslibitråde vid Kammaren från 1,200 mark förhöjts till 1,500 mark, eller med ett belopp, ungefärligen motsvarande det, hvilket nämnda biträde särskildt uppburit för renskrifningsarbete, som ej hunnit under de vanliga tienstgöringstimmarne fullbordas. Likaså har expensanslaget, hvilket under de senaste åren, i följd af ökade utgifter för annonser om tomtförsäljningar, arrendeauktioner m. m., visat sig otillräckligt, ökats från 4,400 till 5,000 mark.

Efter det yngre stadsbokhållarebefattningen vid Drätselkontoret genom Stadsfullmäktiges beslut af den 12 sistlidne Juni indragits, torde benämningen „äldre“ för den qvarstående stadsbokhållaren böra bortfalla. — Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 18 sistlidne September upptages för extra biträde vid Drätselkontoret ett förslagsanslag af 3,600 mark, eller 1,200 mark mera än det i årets budget ingående beloppet.

I öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges den 12 Juni innevarande år på Drätselkammarens framställning fattade beslut om inrättandet af ett såkalladt Trafikkontor, i stället för det förra Tolagskontoret, samt den dervid antagna preliminära staten, hafva för Trafikkontoret upptagits följande aflöningar: för en kamrerare 4,500 mark, en bokhållare 1,800 mark, en kassör 2,400 mark samt en vågmästare 1,500 mark, hvarjemte det i 1886 års stat upptagna anslaget för tvenne vaktmästare observerats med 2,000 mark. — För extra biträde vid Trafikkontoret beräknades vid dess upprättande ett årligt anslag af högst 1,300 mark vara behöfligt. Tillförordnade kamreraren framhåller nu att den kontorsskrifvare, hvilken biträdt vid kontoret under sommarmånaderna, borde anställas för hela året, samt att det jemväl under sommartiden anlidade vågmästarebiträdet borde aflönas högre än härförinnan, hvarför för dessa båda funktionärer hemställes om anslag till ett sammanlagdt belopp af 1,700 mark. Drätselkammaren anser dock att båda dessa biträden äro vid kontoret erforderliga blott under sju månader af året, då trafiken är som störst, hvarför Kammaren ansett ett anslag för extra biträde af 1,200 mark vara tillfylles. — För erhållandet af daglig uppgift från Tullkammaren om de verkställda förtullningarne har, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 31 Mars 1875, till Tullkammaren årligen erlagts 500 mark. Dessa uppgifter hafva varit erforderliga dels för beräkandet af tolagen, hvilken utgår i procent af tullsatsen, dels för beredande af kontroll deröfver att samtliga tullbehandlade varor jemväl debiteras för stadsafgifter. Numera, när Trafikkontoret och Tullkammaren erhållit sina lokaler invid hvarandra samt debiteringen och uppbörderna af stadsafgifterna för de flesta varor sker i sammanhang med tullbehandlingen, kan uträkningen af tolagen ske på grund af den då till hands varande tullräkningen, och derigenom har berörda tullkammarrapport, såsom Trafikkamreraren framhåller, förlorat en god del af sitt förra värde för staden. Emedan nämnda tullkammaruppgifter emel-

lertid fortfarande äro behöfliga för kontrollens skull, liksom ock för beräkningen af tolagen i de fall, då debiteringen af densamma ej sker samtidigt med tullbehandlingen, har Drätselkammaren fortfarande observerat det lithörande anslaget. — Deremot har Kammaren ansett onödigt att upptaga det trafikamreraren såsom sportel tillfallande öfliga anslaget för debetsedlar, hvilket motsvarats af en lika stor post på inkomstsidan; liksom ock arvodet för kringbärning af debetsedlar, såsom numera obehöfligt, bortlemnats. — För mätarearvode upptages samma belopp som förut, eller 1,000 mark, emedan den ringa förhöjning af det mätarene tillkommande arvodet, som Stadsfullmäktige den 18 nyssvikne September beviljat, icke ansetts föranleda anslagets öfverskridande. — För uppvärmning och belysning af hela den byggnad, der Tullkammaren samt Trafik- och Hamnkontoren äro inrymda, har Trafikkamreraren hemställt om ett anslag af sammanlagdt 1,400 mark, under förutsättning att staden komme att bekosta belysning jemväl af Tullkammaren. Då en slik skyldighet emellertid icke torde åligga staden, har Kammaren för ved och belysning till packhusbyggnaden upptagit ett belopp af blott 1,200 mark. Deremot har i enlighet med Trafikkamrerarens förslag för öfriga expenser observerats ett anslag af 800 mark.

I afseende å Hamnkontorets utgiftsstat har Drätselkammaren icke föreslagit några andra förändringar i den för året gällande budgeten, än att beloppen af de Hamnkaptenen och Hamnkontorsbokhållaren tillkommande uppbördsprocenterna, hvilka kunna upptagas endast förslagsvis, något afrundats, samt att anslaget för expenser m. m., från hvilket kostnaderna för ved och belysning förut bestridts, medan de nu äro observerade i Trafikkontorets stat, med hänsyn härtill nedsatts från 600 till 400 mark; och torde sistnämnda summa, enligt Kammarens tanke, vara tillfylles för bestridande jemväl af de utaf Hamnkaptenen påpekade utgifterna för en karta och en ny flagga.

Med hänsyn till de betydande allmänna arbeten, som i den närmaste framtiden förestå staden, dels för genomförande af senast fastställda stadsplan, dels för utvidgning och komplettering af vattenledningen, dels äfven för våra hamnars förbindande med jernvägsnätet samt för deras utvidgande och förbättrande, och af hvilka arbeten en del redan äro beslutna och tillochmed påbörjade, har Drätselkammaren ansett sig böra taga i öfvervägande, huruvida aflöningarne för de personer, hvilka skola sörja för och öfvervaka utförandet af dessa arbeten, d. v. s. Byggnadskontorets ingenjörer, stå i ett rättvist förhållande till de omsorger och det ansvar, som genom nämnda arbeten påläggas dessa personer. Härvid har Kammaren ej heller kunnat lemna obeaktadt att stadens eget intresse bjuder att tillse, det förenämnde tjänstemän äro i ekonomiskt afseende så ställda, att de kunna fullt egna sina krafter och sin förmåga åt sin verksamhet i stadens tjenst. Vid så omfattande arbeten, som de nu ifrågavarande, för hvilka utgifterna uppgå till flera hundratal tusen mark om året, kunna arvodesförhöjningar af några tusen mark lätt ersättas genom besparingar, som uppstå i följd af noggrann kontroll öfver och god disposition af arbetena. Ehuru Kammaren gerna medger att nu anförda synpunkter kunna göras gällande beträffande Byggnadskontorets samtliga

ingenjörer, synas de dock enligt Kammarens tanke främst hafva sin giltighet i afseende å de biträdande ingenjörerna, hvilka närmast hafva sig arbetenas öfvervakande anförtrordt samt i afseende å såväl direkt aflöning som sportlar äro ojemförligt sämre ställda än Stadsingenjören. I betraktande af dessa omständigheter har Drätselkammaren föreslagit förhöjning af äldre biträdande ingenjörens arvode från 4,800 till 5,800 mark samt af den honom tillkommande fem års förhöjningen från 480 till 580 mark, äfvensom af yngre biträdande ingenjörens aflöning från 3,600 till 4,600 mark. — Efter Brunnsparakens öfvertagande af staden har i budgeten varit upptaget ett anslag för en uppsyningsman i Brunnsparken — samme person, som för uppsigten öfver parken antagits af Ulrikasborgs brunns- och badinrättningsaktiebolag. Denne person, hvars biträde till en början, med hänsyn till hans kändedom om förhållandena, ansågs nödvändigt, kan såsom numera obehöflig entledigas, hvarför hithörande anslag utelemnats. — Öfriga utgiftsposter under Byggnadskontorets stat, hvilka förete olikhet med innevarande års budget, eller anslagen för en bygmästare, äfvensom för material och handlangare-dagsverken vid mätningar, samt för ritarebiträde vid uppgörande af generalkarta, äro utförligt motiverade af Stadsingenjören Ehrström, hvarför i dessa afseenden hänvisas till hans bilagda utlåtande.

IV. Gatubelysningen.

Kostnaderna för gasbelysningen äro upptagna i enlighet med Gaslysningsaktiebolaget deröfver afgifna specialförslag.

För hyra och städning m. m. af Gaskontrollörens arbetsrum observeras samma anslag, som för innevarande år, emedan den provisoriska, hyresfria lokal, som Gaskontrollören för närvarande disponerar uti Statsrådet W. Lagus' förra, af staden inköpta gård, under nästa års förlopp kommer att försvinna genom byggnadernas nedtagning, samt osäkert är om rum för gaskontrollören kan beredas inom stadens egna hus.

Belysningen af samtliga de gator, platser och vägar inom stadens område, hvarest gasbelysning icke är anordnad, kommer enligt kontrakt af den 10 Augusti 1887 fortfarande att under nästa år handhavas af Öfverdirektören statsrådet A. af Forselles med petroleumgaslyktor (den härförinnan oriktigt såkallade „terpentinbelysningen“). På grund af detta kontrakt, enligt hvilket petroleumgaslyktorerna i afseende å tiderna för tändning och släckning äro fördelade i klasser, motsvarande klasserna II—V i den för gaslysningen gällande tidtabellen, kunna kostnaderna för ifrågavarande belysning beräknas på följande sätt:

II klassen: (lysande hela mörka delen af dygnet) 26
lyktor, deraf: 16 vid hamnen, lysande fr. 15 April
till 15 Maj samt från 1 Augusti till 15 December,
167 dagar å 50 penni pr dag Fmk 1,336:—
(efter seglationens slut öfverföras 2 af dessa lyktor
till IV och 2 till V klassen).

10 vid afstjelpningsplatserna, lysande fr. 15 Mars till 15 Maj samt fr. 1 Augusti till 1 Januari, 214 dagar å 50 penni pr dag	Fmk 1,070: —
<i>III klassen:</i> (brinnande från 1 Augusti till 15 Maj, ända till kl. 3 på natten) 95 lykter å 120 mark pr lykta	„ 11,400: —
<i>IV klassen:</i> (brinnande från 15 Augusti till 15 April, ända till kl. 12 på natten) 73 lykter å 66 mark 60 p. pr lykta	„ 4,861: 80
2 d:o fr. 15 December till 15 April, 121 dagar å 27 ³ / ₁₀ p. pr dag	„ 66: 06
<i>V klassen:</i> (brinnande från 15 Augusti till 15 Maj, ända till kl. 12 på natten) 98 lykter å 75 mark pr lykta	„ 7,350: —
2 d:o fr. 15 December till 15 Maj, å 27 ⁵⁹ / ₁₀₀ p. pr dag	„ 83: 33
	<hr/> Fmk 26,167: 19.

För anskaffande af 100 nya lyktskåp af entreprenörens förbättrade konstruktion har, i likhet med hvad fallet var jemväl i år, upptagits ett anslag af 5,000 mark; och kan, i händelse ett liknande belopp anvisas jemväl för påföljande år, öfvergången till den nya konstruktionen, genom hvars användande ljusstyrkan ökas med omkring 30 procent, då fullbordas i afseende å alla ifrågavarande lykter.

V. Brandverket.

Redan länge har klagan försports deröfver, att afföningarne vid stadens brandverk, isynnerhet för den lägre personalen, äro alltför små, för att vid brandkommandot kvarhålla manskapet under någon längre tid, i följd hvaraf brist på mera erfaret och öfvadt folk vid förefallande behof ofta nog yppats, oaktadt alla brandbefälets ansträngningar att bibringa manskapet nödig öfning och färdighet i yrket. Svårigheterna i detta afseende hafva nogsamt framhållits af Brandkommissionen, utan att någon förbättring härutinnan dock ännu åstadkommits. För närvarande torde alla förhoppningar om ett bättre sakernas tillstånd hafva anknutits vid det ifrågasatta huset för brandverket, hvars uppförande dock tyckes draga nog långt ut på tiden. Emellertid synes, enligt Drättselkammarens tanke, stadens fortgående utvidgning och särskildt den ifriga byggnadsverksamheten uti de yttre delarne af staden med nödvändighet påkalla åtgärder för att förvissa staden om ett Brandkommando, der hvarje man är fullt öfvadt och kunnig i yrkets detaljer samt ständigt på sin post, helst en utvidgning af brandområdet, så att detsamma komme att omfatta de närmast belägna villaområdena invid chausséerna, icke längre kan undvikas, samt det särskildt i sådan händelse lätt nog kan hända att brandkommandot samtidigt måste arbeta på tvenne brandställen. Drättselkammaren har därför ansett en preliminär förbättring af brandverkets stat redan nu

våra behöffig, för att gälla intill dess efter brandverkshusets uppförande en mera genomgripande omgestaltning deraf möjligen kan ifrågakomma. I sådant syfte har Drätselkammaren, utöfver det af Brandkommissionen förordade resemedelsbidraget för underbrandmästaren, föreslagit ett hyresmedelanslag af 1,000 mark för brandmästaren och 500 mark för underbrandmästaren att åtnjutas intill dess de kunna erhålla de för dem afsedda lokalerna i brandverkshuset, äfvensom en förhöjning af sprutmästarnes aflöning från 1,000 till 1,200 mark samt af brandkonstaplarnes från 380 till 480 mark.

Derjemte har Drätselkammaren införskaffat utredning om den eventuella kostnaden för brandmanskapets försäkring mot olycksfall, samt deraf inhemtat att det inhemska olycksfallsförsäkringsaktiebolaget „Patria“ för en årspremie af 8 mark pr person åtog sig en löpande kollektiv försäkring för stadens brandmanskap, under vilkor att vid inträffande olycksfall utbetala: om den förolyckade ljuter döden samt etterlemnar hustru och barn, hvilka försörjas med hans arbete, 1,000 mark; vid dödsfall under andra omständigheter begrafningshjälp med 80 mark; vid fullständig invaliditet 2,000 mark samt vid mindre öfvergående skada en dagsersättning af 1 mark. Och då staden sålunda för en jemförelsevis ringa kostnad kunde bereda brandmanskapet, hvilket dagligen och stundligen måste vara beredt att för stadens bästa utsätta sig för faror till lif och lemmar, utsigten att vid inträffande olycksfall för sig sjelfve och sina anhöriga erhålla ett icke obetydligt bidrag till sin ekonomiska bergning, har Kammaren icke tvekat att observera det för försäkring af 60 konstaplar och 2 sprutmästare nödiga anslaget med 496 mark.

I öfverensstämmelse med Drätselkammarens ofvan uttalade åsigt om nödvändigheten af att utsträcka brandkommandots verksamhet till de närmast belägna villasområdena invid chausséerna, har Drätselkammaren upptagit anslag för anordnandet af tvenne brandklockor, afsedda att uppställas, den ena vid östra chausséen i närheten af firman J. D. Stenberg & Söners fabrik, den andra vid vestra chausséen invid afl. trädgårdsmästaren Matrosoffs arfvingars villa.

Beträffande öfriga anslag för brandverket, hvilka öfverensstämma med Brandkommissionens spscialförslag, nämner Kammaren blott att vården af brandtelegrafan, enligt af Kammaren under innevarande år slutet kontrakt, numera handhafves af Allmänna telefonaktiebolaget, som härför betingat sig en ersättning af 25 mark pr brandklocka, äfvensom att understödet för förre brandkonstapeln K. F. Urnberg stöder sig på Stadsfullmäktiges beslut af den 4 sistvikne September.

VI. Polisnrättningen.

Denna utgiftstitel framträder nu med ny uppställning på grund deraf att enligt K. Senatens stadsmyndigheterna meddelade beslut de qvinliga fångarna från stadshäktet komma att öfverflyttas till länehäktet vid innevarande års utgång samt det förra häktet sålunda kan indragas och de dithörande posterna för framtiden försvinna från budgeten. Deremot har Drätselkammaren, på grund af det mellan Kammaren å stadens vägnar och Guvernören i Nylands län för kronan den 28 Januari 1887 slutade kontrakt,

hvarigenom staden förbundit sig att bidra till härvarande länsfängelsets ombyggande med 100,000 mark, att med 10,000 mark årligen utbetalas, under hufvudtiteln „XV. Diverse“ upptagit det härför erforderliga anslaget.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 2 nyssvikne Oktober skola väl de nuvarande chaussévaktstugorna vid chausséuppbördens den 1 Oktober 1889 inträffande upphörande upplåtas till vaktkontor för polisens behof, men någon nedsättning i det ringa hyresbidrag, som för vaktkontoren funnits upptaget i budgeten, har ännu icke ansetts böra ega rum, emedan stugorna måhända böra undergå någon remont, innan de kunna användas för sitt nya ändamål. Posten har därför upptagits förslagsvis.

Angående öfriga utgiftsposter under denna rubrik är blott att erinra, att kostnaderna för underhållet af polisstallet vid den nya entreprenaden ställa sig något högre än förut, samt att den nya posten „personelt tillskott i tienstgöringsarvodet åt polis-konstapeln K. V. Åberg“ tillkommit på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 18 sistlidne September.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Anslagen under denna titel äro såväl till innehåll som uppställning observerade i enlighet med Helsovårdsnämndens framställning, till hvilken Drätselkammaren därför får hänvisa. Kammarerna vill härtill blott erinra att den qvinliga läkaren enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 16 Februari 1886 är antagen blott till den 10 April nästkommande år, äfvensom att sekreterarens vid Helsovårdsnämnden aflöning, hvars förhöjning från 600 till 800 mark Nämnden förordar, tidigare uppgått till sistnämnda summa, men år 1883 nedsattes till sitt nuvarande belopp.

VIII. Fattigvården.

Utgifterna för fattigvården äro upptagna i enlighet med Fattigvårdsstyrelsens specialförslag, enär Styrelsen enligt Drätselkammarens tanke till fylles motiverat de anslagsförhöjningar, som påyrkats för ständiga understöd åt de fattige, för sinnesrubade personers vård och för läkemedel. Drätselkammaren har derutöfver tillagt hyra för Styrelsens lokal med 900 mark äfvensom för underhåll och drift af den nya arbetsinrättningen en förslagspost af 5,000 mark. Enligt det angående uppförandet af sistnämnda inrättning af Drätselkammaren uppgjorda kontraktet borde inrättningens byggnader vara färdiga den 20 Oktober 1889, hvarför nyssnämnda belopp, som beräknats på grund af den för inrättningen kalkylerade årsstaten, torde vara tillräckligt för inrättningens bedrivande under nästkommande år.

Af de i årets budget upptagna understöden för fattige värnepligtiges hustrur hafva anslagen för A. Pelanders och E. Pitkänens hustrur numera bortfallit.

IX. Undervisningsväsendet.

Drätselkammaren har sig visserligen bekant att stadens fortfarande skyldighet att bidraga till realskolans underhåll af Stadsfullmäktige blifvit ifrågasatt, men då utsigt ej förefinnes att frågan om nämnda läroverks omorganisation inom den närmaste framtiden varder löst, har Kammaren upptagit utgifterna för realskolan oförändrade.

Vid behandlingen af innevarande års budget biföllo Stadsfullmäktige till föreståndarens för handelsinstitutet, bokföraren E. Hedengrens, anhållan att det institutet beviljade anslaget af 2,500 mark från den 1 Juni 1888 skulle beräknas efter 4,000 mark för året; och då Hr Hedengren till Kammaren inlemnade en till Stadsfullmäktige stäld skriftlig anhållan om enahanda anslag för nästkommande år, har Drätselkammaren observerat anslaget med motsvarande förhöjning.

Deremot har Drätselkammaren icke haft anledning intaga något anslag för slöjdskolan, emedan någon framställning i detta syfte icke till Kammaren inkommit.

Utgiftsposterna uti folkskolornas budget äro i allt öfrigt öfverensstämmande med det af folkskoleinspektorn Öhberg på Direktionens för folkskolorna vägnar ingifna specialförslaget, utom hvad beträffar aflöningen för folkskoleinspektorn samt det, jemlikt K. Förordningen af den 5 Augusti 1886, staden åliggande bidraget till folkskolelärarepersonalens pensionering.

Direktionen för folkskolorna har nemligen uti särskild skrifvelse, som härjemte biläggas, framhållit behovet af att den folkskoleinspektorstjensten i hufvudstaden åtföljande aflöningen, med hänsyn till det mångfaldiga och ansvarsfulla arbete, som är med nämnda befattning förenadt och hvilket numera tager en persons hela verksamhet i anspråk, blefve så förhöjd att den kunde åt tjenstens innehafvare lemna tillräcklig utkomst. Och på grund häraf har Direktionen föreslagit att aflöningen för folkskoleinspektorn blefve fastställd till 8,000 mark. Drätselkammaren, som till fullo uppskattar de af Folkskoledirektionen framhållna synpunkterna och särskildt beaktat den af Direktionen påpekade utveckling, stadens folkskoleväsende erhållit sedan år 1882, då den nuvarande aflöningen bestämdes, har dock ansett lämpligare vara att aflöningen för folkskoleinspektorn fastställes till 7,000 mark med 500 marks förhöjning efter fem och tio års tjänst. Den nuvarande innehafvaren af befattningen komme väl i sådan händelse på grund af sin långvariga tjenstetid att direkt uppbära det af Folkskoledirektionen förordade beloppet, men vid inträffande ledighet skulle en eventuel efterträdare till en början, såsom skäligt är, få åtnöjas med en lägre aflöning.

Bidraget till folkskolelärarepersonalens pensionering är väl uti årets budget upptaget blott till 1,200 mark, men då detta belopp visat sig otillräckligt samt ifrågavarande bidrag, på grund af Statsutskottets vid senaste landtdag gjorda uttalande, framdeles torde böra utgifvas icke blott för den ordinarie personalen,

utan äfven för biträdande lärare och lärarinnor, har Kammaren ansett sig icke kunna upptaga ifrågavarande utgiftspost till lägre belopp än 4,000 mark.

För folkbiblioteket och läsesalen äro utgifterna upptagna till enahanda belopp som uti årets budget, utom att, i enlighet med biblioteksstyrelsens förslag, till följd af den på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 12 sistlidne Juni vidtagna utvidgningen af bibliotekets läsesal, aflöningen för inrättningens vaktmästare ökats från 800 till 900 mark, att arvode upptagits för ett vaktmästarebiträde med 540 mark samt att posten för diverse utgifter förhöjts från 1,500 till 2,000 mark.

Något anslag för arbetareföreningen har Drätselkammaren icke denna gång upptagit, emedan någon framställning derom icke till Kammaren inkommit samt Stadsfullmäktige under året beviljat föreningen extra anslag ur de af Utminuteringsaktiebolaget till Stadsfullmäktiges disposition ställda vinstmedel.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Den enda olikhet denna utgiftstitel företer vid jemförelse med årets budget gäller kostnaderna för inqvarteringen, hvilka äro upptagna i enlighet med Inqvarteringsnämndens deröfver afgifna specialförslag.

XI. Vattenledningen.

Förutom den löneförhöjning som Drätselkammaren, enligt hvad ofvan framhållits, föreslagit för äldre biträdande ingenjören och hvilken jemväl verkar en ökning i den andel af hans aflöning, som enligt hittills gällande fördelningsgrund påföres vattenledningen, har Drätselkammaren, på grund af en ingifven, här bilagd och af Stadsingenjören förordad ansökan upptagit en förhöjning i rörmästarens aflöning från 2,700 till 3,000 mark.

Maskinistbitrådets vid pumpverket penningeaflöning har Byggnadskontoret nu föreslagit till 1,400 mark, medan densamma härtills utgjort 720 mark. Drätselkammaren, som väl inser att det i följd af växande konsumtion ökade arbetet vid pumpverket kan påkalla en förhöjning af aflöningen samt särskildt finner det högeligen önskligt att för ifrågavarande plats kunde erhållas en person, som jemte det han dokumenterat sig såsom duglig maskinist, vore en kunnig maskinarbetare, har äfven ansett den nuvarande lönen böra betydligt förhöjas, men med hänsyn till de öfliga aflöningarne för maskinister å våra större ångfartyg trott ett belopp af 1,200 mark vara för ändamålet tillfylles.

Filterförmannens aflöning har på Byggnadskontorets förslag afrundats till 1,000 mark.

Emedan den förslagspost af 800 mark, som under en följd af år varit upptagen för ved, olja och trassel för pumpverkets behof, icke ens närmelsevis kan vara tillfylles, ifall det provisoriska vattenuppföringverk, som under innevarande år anskaffats, i följd af vattenbrist måste under någon tid hållas i gång, har Drät-

selkammaren, med stöd af den under innevarande år vunna erfarenheten, ökat denna förslagssumma till 3,000 mark.

På de af Stadsingeniören anförda skäl och emedan den ifrågasatta remon- ten af pumparne nödvändigtvis måste nu företagas, på det ej genom ett längre uppskof fara för större skador måtte uppstå, har Drätselkammaren upptagit anslaget för remont å vattenledningen med ett från 6,200 till 8,000 mark förhöjdt belopp.

Beträffande anslagen för tvättning och komplettering af sanden i en filter- bassin, för ombyggnad af locket öfver tilloppsrännan till turbinerna samt för på- fyllning af tilloppsröret till filtern har Kammaren blott att hänvisa till Byggnads- kontorets i saken gifna upplysningar.

Ombyggnaden af gångbron öfver Wanda å, om hvars nödvändighet Kam- maren förvissat sig, skulle enligt Stadsingeniörens utlåtande erfordra en kostnad af 5,000 mark. Enligt hvad Kammaren genom efteråt gjorda beräkningar inhem- tat, torde dock en summa af 3,800 mark vara för ändamålet tillfylles, hvarför Drätselkammaren observerat sistnämnda belopp.

Redan vid afgifvandet af budgetförslaget för innevarande år upplyste Drätselkammaren att Kammaren, i anledning af den under sommaren 1887 yppade vattenbristen i Wanda å, hvilken brist hotade att göra vattenkraften i fallet vid Gammelstaden otillräcklig för drifvande af vattenledningens pumpverk, uppdragit åt ingeniören R. Kolster att uppgöra projekt till uppförande af ett för vattenled- ningen afsedt pumpverk, som skulle drivas med ånga. Berörda projekt, med hvars utarbetande ingeniören Kolster sedan dess varit sysselsatt och hvilket äfven torde vara nära sin fullbordan, har emellertid ännu icke till Kammaren inkommit och är Kammaren därför förhindrad att nu bilägga detsamma. Intet tvifvel kan dock förefinnas derom att icke denna utvidgning af vattenuppföringsverket, med hänsyn dertill att de tvenne nuvarande, med turbiner drifna, pumparne redan nu i medeltal måste arbeta sammanlagdt 38 timmar i dygnet — eller 19 timmar hvardera —, är behöflig redan för den nuvarande vattenkonsumtionens tillfreds- ställande, ity att en tillfälligt uppkommande bristfällighet i dessa redan tio år gamla pumpar, hvilken blott för några dagar gjorde den ena af dem obrukbar, skulle nödsaka staden att minska sin vattenförbrukning med mer än en tredjedel. Och då härtill kommer att vattenledningsnätet under dessa år tillika utsträcker till vidsträckta områden af staden, som icke förut haft tillgång på vatten, torde icke mera än en mening böra råda om nödvändigheten af ifrågavarande utgift, äfven om man lemnade ur räkningen den alltid möjliga faran af vattenbrist i Wanda å. Ehuru Kammaren för närvarande endast approximativt kunnat beräkna kostnaden för ifrågavarande ångpumpverk, har Kammaren därför, i betraktande af det nyssanfödda, icke tvekat att observera den härför beräknade kostnaden med 117,000 mark, helst ifrågavarande utgift sjelffallet bör bestridas med de lånemedel, förstärkte Stadsfullmäktige beslutit upptaga för vattenledningens utvidgning samt sålunda icke kommer att föröka uttaxeringsbeloppet.

Enahanda är förhållandet jemväl med den andra betydande utgiftspost för vattenledningen, hvilken i Drätselkammarens budgetförslag följer strax efter den nyssanförda. Det är den till 165,300 mark beräknade kostnaden för anläggning af ett nytt tilloppsror från tryckröret genom villan Ås' område, längs östra chausséen, öfver Broholmen och under Unionsgatan till Alexandersgatan. Närmaste anledningen till upptagandet af denna post är väl den ansökan om vattenledningens utsträckande till villaområdet Berghäll, hvarom åtskilliga fastighetsinnehafvare i denna trakt uti en till Kammaren inlemnad, här bifogad skrifvelse anhållit. Men, såsom närmare framgår af Stadsingenjörens uti jemväl närlagda skrifvelse af den 9 sistlidne Augusti öfver berörda ansökan afgifna utlåtande, är det ojemförligt vigtigaste syftmålet härmed dock att åstadkomma en andra förbindelse mellan vattenborgen och stadens rörnät, för att dymedels säkerställa staden från vattenbrist för det fall att den nuvarande, genom Tölö och längs vestra chausséen dragna ledningen från vattenreservoiren till staden af en eller annan anledning skulle upphöra att funktionera. Förslaget afser dels att utbyta de smalare rör, som nu äro nedlagda från tryckröret genom villaområdet Ås till villan Surutoin samt å andra sidan från Alexandersgatan längs Unionsgatan till norra sidan af Lilla Broholmen, mot rör med 12 tums diameter, dels att åstadkomma en förbindelse mellan dessa rörsträngar genom nedläggandet af ett rör med samma dimensioner. Drätselkammaren, som funnit de af Stadsingenjören för utförande af detta betydande arbete anförda motiven högst beaktansvärda, har så mycket hellre ansett sig nu böra upptaga detsamma, som Kammaren jemväl af andra orsaker varit öfvertygad om nödvändigheten af att tillse det staden i vattenledningen eger ständig och riklig tillgång på vatten. Med anledning af den under senaste vinter inträffade starka kölden och de frysningar uti vattenledningsrören, som deraf blefvo en följd, uppdrog Drätselkammaren nemligen senaste vår åt Byggnadskontoret att afgifva yttrande angående de åtgärder, som till förekommande för framtiden af dylika olägenheter borde vidtagas. Uti sitt i anledning här af afgifna utlåtande, som bilägges härjemte, framhåller vattenledningsingenjören såsom det enda ändamålsenliga sättet för rörens skyddande mot frost en ständig cirkulation i rörnätet. Detta förutsätter dock såsom oeftergifligt vilkor en rikligare tillgång på vatten, än vår vattenledning för närvarande kan prestera. Äfven från denna synpunkt är det ifrågasatta nya tilloppsroret af största betydelse. Och ifall till den utvidgning af pumpverket, som ofvan förordats, samt ifrågavarande fördubbling af tilloppsroret, under de närmaste åren lägges åstadkommandet af ett nytt tryckror mellan pumpverket och vattenborgen, har stadens vattenledning dermed utan tvivel försatts i ett tillstånd, som skall sätta densamma i tillfälle att för en god tid framåt utan fara för afbrott förse staden med dess behof af vatten.

Vattenledningens inledande till fattiggårdens lasarets- och barnhemsbyggnad, i förening med aflöpsledning, har föreslagits på grund af Fattigvårdsstyrelsens upprepade framställningar i ämnet, hvilka omsider synts böra beaktas, sär-

skildt med hänsyn jemväl till den utvidgning som fattig- och arbetsgården under nästa år kommer att undergå.

Beträffande de vattenledningsarbeten, som äro föreslagna att utföras i sammanhang med de af Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888 för senaste stadsplans genomförande föranledda regleringsarbeten, torde Kammaren lämpligast yttra sig nedan under rubriken „Allmänna arbeten“.

De föreslagna mindre arbetena för vattenledningen äro åter af Stadsingeniören tillfylles motiverade.

XII. Saluhallen.

Emedan den nya saluhallen å vestra kajen, såvida oförutsedda hinder icke möta, i medlet af nästkommande år torde kunna upplåtas för sitt ändamål, har Drätselkammaren ansett nödigt anslag böra i budgeten upptagas ej mindre för belysning och renhållning af densamma, än för nödig uppsigt öfver ordningen derstädes, hvarför en förslagssumma af 5,000 mark för ändamålet observerats; och har beloppet, med hänsyn till byggnadens säregna karaktär, förts under en särskild hufvudtitel.

XIII. Allmänna arbeten.

Angående de under denna titel förekommande utgiftsposter, hvilka från Byggnadskontorets specialförslag intagits oförändrade, torde Drätselkammaren i allmänhet få hänvisa till Stadsingeniörens specialförslag vidfogade utlåtande, der desamma äro utförligt motiverade. Beträffande några af dem, liksom ock rörande öfriga här ingående anslagsposter synes dock följande böra nämnas.

I öfverensstämmelse med Helsovårdsnämndens af Stadsingeniören förordade framställning observeras anslag för brädfodring af kommunala sjukhusets byggnader, men emedan förnyad diktning af väggarne ansetts böra ega rum, har den af Byggnadskontoret föreslagna posten 4,500 mark ökats till 5,000 mark.

Den 12 sistlidne Juni remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammarens utlåtande en af folkskoleinspektorn gjord framställning om inköp för stadens räkning af en affidne senatstranslatoren Hernbergs arfvingar tillhörig byggnad å lägenheten Berghäll, för densammans inredande till folkskolehus. Drätselkammaren lät med anledning häraf genom sakkunnige personer syna och värdera den ifrågasvarande byggnaden, men befanns dervid att beskaffenheten och storleken af de lokaler, som på detta sätt kunde erhållas för folkskolornas behof, icke stodo i skäligen förhållande till de kostnader, som genom byggnadens inköp och remonter skulle åsamkas staden. Men då Drätselkammaren delade folkskoleinspektorns åsigt om behöfligheten af ett eget hus för folkskolorna i denna talrikt befolkade trakt, der icke mindre än åtta lägre folkskolor äro inrymda uti upphyrda lokaler, samt Stadsfullmäktige genom beslut af den 2 Maj och 4 September bifallit till att tomtorna N:ris 9, 11 och 13 vid 4:de linien finge reserveras för folkskolebyggnad.

der, uppdrog Drätselkammaren åt arkitekten Höijer att uppgöra eskisser och kostnadsförslag till nödiga folkskolelokaler å ifrågavarande plats. Arkitekten Höijer, som i saken torde rådfört sig med Folkskoledirektionen, har ännu icke till Kammaren aflemnat vare sig eskissritningar eller kostnadsberäkningar för den ifrågasatta byggnaden, men Kammaren har dock ansett sig nu böra observera ett anslag för ändamålet samt på grund af approximativ kalkyl och med hänsyn till kostnaden för den vid Rödbergsgatan uppförda folkskolebyggnaden förslagsvis upptagit ett belopp af 80,000 mark.

Emedan stadshäktet, som varit inrymdt dels i den åt Katrinegatan vetande tvåvåningsflygeln af Rådhuset, dels i nedre våningen af husets gårdsflygel, såsom ofvan anförts, vid innevarande års utgång kommer att försvinna samt de häraf upptagna lokalerna sålunda blifva disponibla, har Drätselkammaren ansett tiden nu vara inne att ånyo upptaga frågan om ombyggnad af nämnda gatuflygel samt om förändrad disposition af lokalerna i Rådhuset, i syfte att genom tillgodogörande af det sålunda vurna utrymmet bereda bättre lokaler dels för domstolarne, dels för stadens förvaltande myndigheter. Kammaren har för detta ändamål hos arkitekten Höijer anhållit om uppgörande af projekt, hvilka väl ock inom kort kunna underställas Stadsfullmäktiges pröfning. Af kostnaderna för denna ombyggnad, som approximativt uppskattats till 100,000 mark, har Kammaren för nästa år upptagit hälften, emedan arbetet lämpligast synes böra fördelas på tvenne år, för att underlätta lokalernas successiva förändring.

Innan arbetet å den under byggnad varande saluhallen påbörjades anmälte Drätselkammaren i skrifvelse af den 18 Juni 1887 (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 33 för sagda år) att i följd af den ogynsamma grunden för byggnaden kostnaderna för densamma komme att uppgå till högre belopp än kalkyleradt var och denna merkostnad beräknades af det Stadsfullmäktiges utskott, som sedermera beredde ärendet, till omkring 12,000 mark. Under arbetets fortgång har det emellertid visat sig att jemväl andra poster i kostnadsförslaget varit alltför knappt tillmätta, särskildt den till 54,000 mark upptagna utgiften för asfaltering, takets inre boisering, butikernas inredning, tegelmurning och rappning, glas- och målningsarbete m. m. På grund häraf har Drätselkammaren icke kunnat underlåta att i budgeten upptaga nödigt tillskottsanslag för byggnaden och har detsamma i öfverensstämmelse med den byggnadsarbetet öfvervakande arkitektens upplysningar beräknats till i rundt tal 30,000 mark.

Bland nödiga omläggningar af gator och allmänna platser har Drätselkammaren främst observerat den af stadens andel i Norra Esplanadgatan. Stadsingenjören intygar att denna stadens förnämsta gata i afseende å stenläggning befinner sig i mycket dåligt skick och riktigheten af denna uppgift torde ej af någon jäfvas. Emellertid har Byggnadskontoret ej nu föreslagit anslag för gatans omläggning, emedan densamma med hänsyn till den starka trafiken å gatan borde ske med ändamålsenligare material än fältsten, men utsigt härtill enligt Bygg-

nadskontorets tanke ej förefinnes, så länge kommunen ej öfvertagit gatuläggningen, utan densamma verkställes af tomtegarne. Med anledning häraf har Drätselkammaren till gemensamt sammanträde inbjudit egarne och disponenterne af gårdar vid denna gata samt dervid inhemtat att samtliga gårdsegare, med undantag af tvenne hvilka ej voro vid sammanträdet tillstädes och af hvilka besked i saken ej ännu erhållits, voro villige att, i händelse staden omlade sina gatudelar med tuktad sten, låta belägga jemväl sina andelar med samma material, jemte det gårds-egarne tillika uttalat önskningsmålet att stenläggningsarbetet blefve i ett sammanhang samt under gemensam ledning utfördt. I betraktande häraf har Drätselkammaren icke dragit i betänkande att nu observera den för omläggning af stadens andel i berörda gata nödiga kostnaden med 27,000 mark.

Emedan staden vid öfverlåtandet på arrende af de af Arbetarnes i Helsingfors Byggnadsaktiebolag samt fabrikanten J. Nissinen nu disponerade tomterna vid Gräsviks- och Barnhemsgatorna icke förbehållit sig att stenläggningen af gatan skall ombesörjas af arrendatorerne, ehuru sådant med hänsyn till den långvariga arrendetiden måhända haft skäl för sig, har Drätselkammaren, enligt Stadsingenjörens förslag upptagit anslag för nyläggning af de till ifrågavarande tomter hörande gatuandelar. Deremot har Drätselkammaren icke ansett skäl förekomma att villfara en af fabrikanten Nissinen hos Drätselkammaren gjord anhållan att staden omedelbart skulle planera jemväl den såkallade Barnhemsgränden, enär Hr Nissinens derinvid belägna arrendetomt har utgång både till Lappviks- och Barnhemsgatorna samt omförmälda planering ej heller är påkallad för andra vid nämnda gränd befintliga tomters behof.

För planering af Georgsgatans sydligaste ända och den öppna plats, som enligt senast fastställda stadsplan skall bildas i hörnet af denna samt af Ban- och Högbergsgatorna har Stadsingenjören, under åberopande af ett förment Drätselkammarsbeslut upptagit ett anslag af 23,470 mark. Detta torde dock bero på någon missuppfattning, ty något beslut om förslags uppgörande till omedelbar planering af denna plats har Drätselkammaren icke fattat och synes dermed enligt Kammarrens tanke ock lämpligen kunna anstå.

Uti en till Kammarren ingifven, här bilagd skrifvelse hafva särskilde egare af gårdar vid Bergmansgatan anhållit om planering af den väg, som leder öfver Ulrikasborgsbergen norr om kvarteret N:o 100. Enligt Kammarrens tanke sammanhänger dock detta ärende med frågan om ett bättre tillgodogörande af Ulrikasborgsbergen, hvarom fråga blifvit väckt och för hvars lösning förberedande åtgärder blifvit af Kammarren vidtagna, ehuru saken ännu icke blifvit af Kammarren slutbehandlad. Drätselkammaren har därför ansett frågan om omförmälda planering tillsvidare böra uppskjutas.

Enahanda är förhållandet med den omläggning af södra delen af Unionsgatan mellan Tyska kyrkan och Astronomiska Observatorium, som enligt närlagda

utdrag ur Magistratens protokoll för den 6 sistvikne Oktober blifvit påyrkad af t. f. ekonomen vid Universitetet.

Af de regleringsarbeten för genomförande af senast fastställda stadsplan, som enligt förstärkte Stadsfullmäktiges beslut af den 20 sistlidne Mars skola under åren 1888—90 verkställas, föreslår Stadsingeniören uti sitt utlåtande till utförande under nästkommande år planering af samt aflopps- och vattenledningar under följande gator eller gatudelar: Hafsgatan, Skeppsredaregatan, Jungfrustigen, Sandvikskajen och -gatan, Wladimirs-, Eriks-, Gräsviks-, Repslagare-, Arbetare-, Alberts-, Wäfvare-, Smeds- och Skepparegatorna, hvarjemte Stadsingeniören senare hos Kammaren framhållit att jemväl Docksgatans östra sida borde under nästkommande år planeras, för att kunna till ego försälja de derinvid belägna tomterna. Drätselkammaren, som i allo gillar den af Stadsingeniören härvid följda synpunkten att främst till utförande föreslå gator, invid hvilka bebyggda tomter ligga eller vid hvilka tomter på gjord ansökan redan försålts, har i budgetförslaget observerat anslag för samtliga nyssnämnda planerings- samt kloak- och vattenledningsarbeten.

För öfrigt får Kammaren enligt Stadsfullmäktiges, i sammanhang med ofvanberörda beslut, Kammaren gifna uppdrag, härjemte bifoga tablåer ej mindre öfver hvad som under året influtit eller förmodas komma att inflyta i tomtlösen samt hvad på samma grund kan under nästkommande år påräknas, än ock en sammanställning af de anslag, som under det löpande året beviljats eller i budgetförslaget föreslås för regleringsarbeten eller andra sådana företag, hvilka för staden medföra varaktigt gagn utan att dock direkte lemna en utgiften motsvarande inkomst.

Emedan innehafvare af särskilda tomter vid de gator, som äro underkastade reglering, genom gatornas förändrade läge komme att gå miste om lösningsrätt till de af dem förut innehafda tomter, har Drätselkammaren ansett skäligt att föreslå beviljandet af ersättning åt desse arrendatorer för bortflyttning af deras byggnader. I öfverensstämmelse med Drätselkammarens härom till Stadsfullmäktige gjorda framställning har Kammaren för detta ändamål förslagsvis upptagit ett belopp af 50,000 mark.

För ombyggnad till täckt kloak af den öppna träränna, som genom villan Hagasund leder från vestra chausséen till Tölö vik, har Stadsingeniören föreslagit beviljandet af ett anslag af 19,600 mark. Drätselkammaren anser dock denna dryga utgiftspost kunna för närvarande undvikas genom arbetets uppskjutande, dels med afseende derå att i den trakt, der kanalen framlöper, några bostäder ej äro belägna, hvilkas innevånare kunde hafva olägenhet af den nuvarande afloppsledningen, dels ock med hänsyn dertill att ifrågavarande område ännu icke är upptaget i stadsplanen, samt det på grund häraf är svårt att anordna kanalens läge så att den ej kommer att blifva till olägenhet vid framtida reglering.

Den föreslagna kanalen under Högbergs-, Ulrikasborgs- och Sjömansgatorna samt Skepparebrinken till Skepparegatan erfordrar visserligen en dryg kostnad, eller icke mindre än 20,450 mark, men synes dock på de af Stadsingeniören framhållna skäl böra komma till utförande; och vill Kammaren härvid blott nämna att den ersättning arrendatorn af Röddäld kommer att betinga sig för genom arbetet förstörda trädgårdsanläggningar icke torde uppgå till något betydande belopp, ehuru Kammaren ännu icke hunnit uppgöra slutlig öfverenskommelse i saken.

Till de uti Byggnadskontorets specialförslag upptagna kanalerna har Drätselkammaren tillagt afflopskanal från adr. N:o 39 vid Norra Esplanadgatan till Michaelsgatan. Denna kanal, för hvilken Stadsfullmäktige beviljat nödigt anslag redan i 1887 års budget, har ej härförrinnan kommit till utförande på grund deraf att egarne af gårdarne N:o 37 och 39 vid Norra Esplanadgatan, hvilka påyrkat detta arbete, genom öfverenskommelse med egaren af N:o 35 vid samma gata härtills kunnat hafva nödigt afflopp genom sistnämnda tomt till Michaelsgatan. Då Norra Esplanadgatans omläggning med tuktad sten nu är ifrågasatt, har Drätselkammaren ansett äfven denna kloakledning nu böra utföras, på det att icke gatan framdeles må behöfva för dess skull upprivas.

Upplåtandet af villaområdet Berghäll till byggnadstomter föranleder redan nu med nödvändighet anläggandet såväl af kanaler för vattnets bortledning som ock af åtminstone en del vägar, för att göra samtliga tomter tillgängliga med fordon och brandredskap. Till de af Stadsingeniören i detta afseende föreslagna kanalerna har Kammaren ytterligare tillagt en mindre affloppsledning från tomten N:o 14 vid 3:dje linien till andra linien, hvilken är ett nödvändigt vilkor för sistberörda tomts torrläggning och bebyggande. För öfrigt anser sig Kammaren böra framhålla att vid öfvervägandet af dessa för ifrågavarande område föreslagna arbeten bör tagas i betraktande, att för de här redan utlegda arrendetomterna till stadskassan kommer att erläggas under följande trettio år ett arrendebelopp af omkring 15,000 mark om året.

Till de af Byggnadskontoret föreslagna väganläggningarne har Drätselkammaren fogat en post för väg längs Fölisön jemte bro öfver sundet till Mejlans. Nuvarande arrendatorn af Mejlans hemman, lektorn M. Gadd, har nemligen inför Kammaren förklarat sig hugad att omedelbart, mot skälig nedsättning i arrendet, till stadens disposition öfverlemna den till nämnda lägenhet hörande Fölisön, för den händelse staden önskade på något annat sätt disponera densamma. Drätselkammaren, som anser ifrågavarande stora holme synnerligt väl egna sig för anläggning af villor, har vidtagit åtgärd om uppgörande af förslag till densammas indelning uti villaområden; och kan detta förslag innan kort underställas Stadsfullmäktiges pröfning. Men emedan värdet af dessa villaplatser komme att i högst betydlig grad ökas genom sagde holmes förenande med fasta landet förmedels en enklare bro, har projekt uppgjorts jemväl i detta syfte. Kostnaderna för förenämnda väg- och broanläggningar har af Stadsingeniören uppskattats till 21,450

mark, och har Kammaren nu i budgetförslaget upptagit ungefär hälften af detta belopp med 10,000 mark.

Uti Hamnkontorets specialförslag har Hamnkaptenen föreslagit uppförandet af ny kaj å det såkallade „Kejsargrundet“. Drätselkammaren anser att frågan om utvidgning af stadens hamn- och kajläggningar är af den allra största betydelse för stadens framtida utveckling, ett verkligt lifsintresse, som ej får försummas. Emellertid har Kammaren icke trott sig kunna föreslå upptagande af anslag för denna kajläggning ännu i nästa års budget, förnämligast på den grund att de betydliga utfyllningar, som för detta ändamål äro erforderliga, kunde med ojemförligt mindre kostnad utföras genom användande af den sprängsten, som uppstår vid utvidgningen af Badhusgatan till 60 fots bredd, hvilken staden enligt K. Senatens förordnande inom kort måste företaga, än om fyllningsmaterialet måste hithemtas från mera aflägsna ställen.

Deremot har Kammaren ansett all anledning förekomma att, i enlighet med Stadsingenjörens utförligt motiverade utlåtande, för utvidgningen af hamnarne samt särskildt för åstadkommandet af en fiskarehamn vid Hafsgatan, tillgodogöra de betydande massor af sprängsten, som uppstå dels genom uppförandet af de i budgetförslaget upptagna omfattande regleringsarbetena i Rödbergstrakten, dels vid de i denna trakt pågående privata byggnadsarbetena, från hvilka fyllningsmaterial med ringa kostnad kan erhållas. Kammaren har därför för hithörande fyllningsarbetens anordnande upptagit det föreslagna beloppet af 5,000 mark.

Likaså har Kammaren funnit anledning förekomma att nu söka tillmötesgå de uttalade önskningsmålen om åstadkommande af mera skydd för fartyg i Sandvikshamnen genom att upptaga ett anslag för nödiga anordningar vid afstjälpningen af obehöflig sprängsten, i syfte att åstadkomma en i hamnen utskjutande vägbrytare eller kaj. I enlighet med den särskilda framställning i ämnet, Kammaren har för afsigt till Stadsfullmäktige aflåta, har för ändamålet observerats 6,000 mark.

Emedan vid pågående fyllningsarbeten i Sörnäs den af mindre passagerarbåtar begagnade, enskild person tillhöriga ångslupsbryggan derstädes blifvit obegagnelig, har för anordnandet af en enkel brygga derstädes observerats ett belopp af 400 mark.

Hamnkaptenen har framhållit behovet af att den tidigare beslutna, men sedermera beroende lemnade anläggningen af ett öppet varuskjul å södra kajarmen i södra hamnen med det första komme till utförande. Drätselkammaren har dock vid närmare granskning af det i sådant afseende uppgjorda förslaget funnit att ifrågavarande kajarm icke erbjuder tillräckligt utrymme för ifrågavarande skjul, hvarför något anslag ej kunnat för ändamålet upptagas.

För remont och underhåll af brunnar har Stadsingenjören föreslagit ett anslag af blott 500 mark, under förutsättning att en i år tillärnad ombyggnad af brunnen å Annegatan vid Kampen skulle komma till utförande och bestridas med anslaget i årets budget. Sedan Drätselkammaren emellertid funnit nödigt att med

hänsyn till den långt framskridna årstiden uppskjuta ifrågavarande arbete till påföljande år, har den hithörande kostnaden inberäknats i underhållsanslaget för nästa år.

Sedan Stadsfullmäktige uti 1887 års budget beviljat ett anslag af 2,000 mark för uppgörande af plan för planterings- m. fl. försköningsarbetens utförande i Brunnsparken, har en dylik plan på Drätselkammarens föranstaltande blifvit uppgjord af trädgårdsarkitekten S. Lindh i Stockholm och bilägges denna af Drätselkammaren lämplig befunna plan i afseende å Stadsfullmäktiges godkännande. För påbörjandet af arbeten enligt denna plan upptages ett anslag af 5,000 mark.

Med hänsyn till den ökade mängden af stadens planteringar har Drätselkammaren tagit i öfvervägande huruvida ej skäl förefunnes att vidtaga åtgärd om åstadkommande af en bättre omvårdnad om desamma, och har Kammaren dervid stannat vid beslutet att hos Stadsfullmäktige föreslå ej blott att stadsträdgårdsmästarebefattningen blefve ordinariter besatt, utan ock att en fast bostad blefve anordnad för trädgårdsmästaren samt ett mindre växthus uppfördt för odling af växter till stadens planteringar. Drätselkammaren har i detta syfte aflåtit en framställning till Stadsfullmäktige och upptages nu i enlighet härmed nödiga anslag för ändamålet.

För renhållningen af stadens gatundelar och allmänna platser har nytt entreprenadkontrakt uppgjorts, slutande sig å samma summa 12,300 mark, som för ändamålet finnes upptagen i årets budget.

Det af Stadsingenjören väckta förslaget om anskaffande af en ångvält för en kostnad af 17,000 mark har Drätselkammaren icke ansett sig kunna biträda, med hänsyn dertill att några större chausséeringsarbeten ej förestå och Kammaren ej är öfvertygad om densammas nödvändighet för underhållet af de nu anlagda chausséerna, helst tillika kostnaden för densammas anskaffande ytterligare skulle åtföljas af utgifter för dess skötande m. m.

XIV. Pensioner.

Bland de i årets budget upptagna posterna under denna rubrik har den för aktuarien A. Grönholm utfästa pension i anledning af hans inträffade dödsfall uteslutits.

XV. Diverse.

Det af Stadsfullmäktige den 24 November 1885 beviljade anslaget för en fattigsakförare torde väl egentligen beviljats blott för följande år, men enär Fullmäktige fortfarande upptagit detta anslag, har detsamma äfven af Drätselkammaren nu observerats.

Anslaget till arbetshuset för fattiga barn har upptagits till samma belopp som uti innevarande års budget, emedan Drätselkammaren ej har sig bekant huru-

vida Fullmäktige afsett att det tillskott i anslaget, som Fullmäktige under innevarande år beviljat skall utgå äfven framdeles.

Något särskildt anslag för afsyning af droschkor m. m. samt för stängsel vid marknader har ej ansetts behöfligt, emedan dessa kostnader lämpligast bestri-
das ur Poliskammarens och Byggnadskontorets expenser.

Deremot har för omkostnader för hundskatten, såsom brickor m. m. upp-
tagits en förslagspost af 200 mark.

Stadsfullmäktiges dispositionsmedel hafva med afseende å erfarenheten un-
der året ansetts kunna minskas till 50,000 mark.

Inkomster.

Beloppen under hithörande titlar äro beräknade med ledning af såväl hvad erfarenheten från innevarande och sistlidet år gifvit vid handen, som ock hvad vederbörande styrelser och nämnders specialförslag innehålla. Särskildt torde blott följande behöfva nämnas.

I anledning af Stadsfullmäktiges den 31 sistlidne Januari fattade beslut har Drätselkammaren uti budgetförslaget upptagit uppgift icke blott öfver den beräknade behållningen i stadskassan vid utgången af innevarande år, utan ock deröfver, huru stor del af densamma kan anses disponibel för det kommande årets utgifter.

Någon ränta å bankdepositioner och löpande räkning har ej kunnat ob-
serveras, enär staden är nödsakad begagna kassakreditiv.

Räntan å utestående arrendetomtlösen har med afseende å det under året försålda betydliga antalet arrendetomter ansetts kunna beräknas till 20,000 mark.

Deremot har räntan å utestående arrendetomtlösen i Brunnsparksområdet af naturliga skäl nedgått.

I tomtlösen för odisponerade och arrendetomter har Drätselkammaren an-
sett kunna påräknas ett belopp af 160,000 mark, detta på grund af den ofvan nämnda tablån öfver de tomter, som under nästa år kunna försäljas, samt den under året vunna erfarenheten angående storleken af den andel af köpeskillingarne, som i medeltal genast inflyter.

Beloppet af påräknade räntor och arrenden å donerade hemman har med afseende å den lägre markegången ansetts böra något minskas.

Likaså har den beräknade inkomsten af arrenden från tomter och bygg-
nader inom stadens plan minskats i följd af att en mängd arrendetomter försålts till ego, hvaremot motsvarande arrenden från lägenheter utom stadens plan i följd af Berghälls utarrendering till bostadstomter kunnat upptagas betydligt högre.

Chausséarrendet, hvilken inkomstpost i följd af Stadsfullmäktiges den 2
sistvikne Oktober fattade beslut kommer att försvinna genom uppbördens upphö-

rande den 1 nästkommande Oktober, har upptagits med det vid anställd auktion erbjudna beloppet.

Under ofvan framhållna förutsättning att saluhallen i medlet af nästkommande år kan upplåtas till begagnande, har Drätselkammaren upptagit inkomst för hyror från densamma med det vid hallens beslutande kalkylerade beloppet.

En ny inkomstpost, hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen, tillkommer på grund af Stadsfullmäktiges under året fattade beslut.

Hamn- och trafikintraderna hafva ansetts böra beräknas något högre än i årets budget skett, och äro hithörande poster upptagna i enlighet med Trafik- och Hamnkontorens specialförslag, utom att debetsedelsafgifterna af förut angifven orsak bortlemnats.

Enligt Helseovårdsnämndens förslag upptages för sjukvård i kommunala sjukhuset ett betydligt mindre belopp än härförinnan, eller 700 mark i stället för 1,400.

Inkomsten af afgifter från klosetterna har med afseende å den under nästa år nytillkommande inrättningen samt med hänsyn till under året vunnen erfarenhet ansetts kunna något ökas.

Likaså har inkomsten från vattenledningen på grund af de under året skedda utvidgningarne ansetts kunna upptagas med betydligt förhöjdt belopp.

Af det lån, som enligt förstärkte Stadsfullmäktiges beslut skall upptagas för vattenledningens utvidgning och komplettering, upptages ett belopp motsvarande kostnaderna för de å utgiftssidan föreslagna arbetena.

Såsom resultat af Drätselkammarens nu sammanställda förslag framgår att till bestridande af stadens utgifter under år 1889 erfordras, utöfver de beräknade inkomsterna, en summa af 674,829 mark 20 penni, hvilken summa därför nu föreslås till uttaxering.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edv. Loo.

Tablå öfver influten och inflytande tomtlösen samt verkställda regleringsarbeten.

	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>
Under 1887 såldes tomter för	51,529	40				
" 1888 till 1/11 såldes tomter för	756,998	44	808,527	84		
Deraf har till 1/11 influtit.	—	—	—	—	441,182	05
Saldo till 1889	—	—	367,345	79		
Af till inlösen under 1888 annonserade tomter återstå den 1/11 1888 oinlösta (Tab. I) . .	123,387	14				
Deraf kan under Nov.-Dec. 1888 beräknas inflyta (se Stadsfullmäktiges bet. N:o 7 för 1888) cirka 20 % med	—	—	—	—	25,000	—
Saldo till 1889	—	—	98,387	14		
Efter slutförandet af 1888 års regleringsarbeten kunna försäljas:						
Bebyggda arrendetomter (Tab. II)	203,955	—				
Odisponerade tomter (Tab. III)	67,581	90	271,536	90		
Efter slutförandet af 1889 års regleringsarbeten kunna försäljas:						
Bebyggda arrendetomter (Tab. IV)	333,485	90				
Odisponerade tomter (Tab. V)	277,560	—	611,045	90		
Summa	—	—	1,348,315	73		
Deraf kan under 1888 och 1889 beräknas inflyta	—	—	—	—	160,000	—
	—	—	—	—	626,182	05

Till utförande under 1888 beslutade regleringsarbeten enligt 1887 års stadsplan:						
Planeringsarbeten	67,535	—				
Kloakanläggningar	143,440	—	210,975	—		
Inköp af Statsrådet W. Lagus' gård.	—	—	132,000	—	342,975	—
Till utförande under 1889 föreslagna regleringsarbeten:						
Planeringsarbeten	200,015	—				
Kloakanläggningar	62,500	—	262,515	—	262,515	—
	—	—	—	—	605,490	—

Helsingfors Drätselkammare, den 1 November 1888.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

*Utlåtande angående förslag till utgiftsstat för Helsingfors stads
Byggnadskontor, vattenledning och allmänna arbeten för år 1889.*

Byggnadskontoret.

Uti Byggnadskontorets stat upptages aflöning för en byggmästare, men är detta icke någon ny utgift utan endast en annan form för aflönandet af kontorets byggmästare som hittills uppburit 8 mark för hvarje dag under året. Byggnadskontoret.

Byggmästarens arvode har blifvit påfördt anslagen för „underhåll“ emedan det ålegat honom att öfvervaka all slags remont, men då hans tid dessutom tages i anspråk af uppsättandet af dagsverkslistor från samtliga allmänna arbeten, uppköp af virke och andra materialier, hvilka ej uppköpas i stora partier, arbetsredskap m. m. jemte utförande af allehanda löpande göromål, har jag ansett lämpligare att hans aflöning påføres allmänna omkostnader genom att upptagas i Byggnadskontorets stat.

Mätningarne af stadens marker hafva framskridit så långt att en allmän och af behovet mest påkallad karta, nemligen öfver de staden närmare liggande mindre lägenheter och byggnadstomter kan sammanställas. Någon fullständig generalkarta kan med nu förefintliga material ej åstadkommas då de odisponerade villalägenheterna N:ris 42 Alpen, 43 Malm och en mängd holmar icke äro sedan 1842 kartlagda, öfver lägenheterna norrom Sörnäs bibana och vester om chaussén, med undantag af N:o 15 Wallgård, endast finnes enkla landtmätaraffattningar, hvilka icke äro synnerligen noggranna och kartorna öfver Djurgården likaså äro otillfredsställande. Äfven sjelfva stadsplanen kan icke utan föregående mätningar uppritas i den stora skala; hvori de nya kartorna äro uppgjorda utan att felen inom kvarteren och i gatornas inbördes läge, som vidlåda äldre kartor, bli alltför mycket i ögonen fallande. Det mest trängande behovet, nemligen af en noggrann karta öfver de mindre lägenheterna i stadens granskap i norr, nordost och nordvest, kan emellertid tillfredställas och kan derjemte en sammanställning i mindre skala, men utan anspråk på fullständighet, hopsättas af äldre och nyare kartor öfver samtliga stadens marker, hvarföre anslag till ritarebiträde upptagits med förslagsvis 2,500 mark. Generalkarta.

Med den lifliga omsättning af tomter som på senare år inträdt och som synes komma att fortfara såväl utom som inom staden, påkallas en mängd oförutsedda mätningar och dermed förenade kostnader hvarföre anslaget för material och handtlangaredagsverken ökats från 3,000 till 4,000 mark. År 1887 öfverskreds

detta anslag genom utförande af mätningar för de storartade regleringsarbetena med 3,700 mark och till dato är anslaget för år 1888 öfverskridet med nära 4,200 mark, hvilken summa till stor del utgifvits för indelning och mätningar m. m. i förstaden Berghäll.

För affattning af villamarker, särskildt Blåbärslandet, Råholmen och upplagsplatser i Sörnäs, hvartill anslag under de tre senast förflutna åren ej ansetts behöfliga, upptagas för nästkommande år förslagsvis 300 mark, så mycket hellre som de härmed förenade oundvikliga kostnaderna annars drabba det näst förut omnämnda knappa anslaget.

Vattenlednin-
gen.

Vattenledningen.

Rörmästaren har ansökt om förhöjning, med 300 mark, af sin lön och då den nuvarande innehafvaren ej allenast med stort nit och framgång skött sitt ansvarsfulla värf utan hans arbete äfven med vattenledningens utsträckning betydligt ökats, har jag ansett fullt skäl att tillstyrka bifall till denna hans ansökan hvarföre jag äfven ökat anslaget från 2,700 till 3,000 mark.

Maskinistbitrådets aflöning är upptagen med 1400 mark, emot 720 under föregående år, emedan vattenledningsingenjören anmäler att det visat sig omöjligt att för 60 mark i månaden få en tillräckligt kunnig och sjelfständig person, hvilken kan aflösa maskinisten och ensam sköta pumpverket. Detta är dock nödvändigt då nattjenstgöring numera ofta förekommer.

Filterförmännens aflöning, förut upptagen till 1080 mark har blifvit afrundad till förslagsvis 1000 mark emedan han icke åtnjuter någon fixerad årslön utan aflönas per dag.

Underhållet af rörnätet, särskildt brandposterna, stiger med nätets utvidgning och är en större remont af pumparne att förutse hvarföre anslaget blifvit ökad från 6,200 till 8,000 mark.

Ombyte och tvättning af filterlagren i en filterafdelning upptages med 2,800 mark emedan den erfarenhet som vunnits under innevarande år, då ett dylikt ombyte för första gången verkställdes, visat att denna summa erfordras för arbetets utförande.

Locket eller taket jemte vasar öfver tilloppsrrännan är så angripet af röta att det måste ombyggas.

Tillopsröret till filtern som på en sträcka ligger för nära intill en stödmur har visat sig kunna delvis tillfrysa hvilken olägenhet måste afhjelpas genom murens förflyttning och ökad påfyllning.

Gångbron öfver fallet kan svårligen eller åtminstone ej med fördel repareras då den är hopfogad af korta plankstumpar, hvilka öfverallt tagit skada af luftens och fuktens inverkan. Dess ombyggnad till en bro af jern föreslås derföre och är kostnaden beräknad till 5,000 mark.

Beträffande anläggning af ett andra tilloppsrör från tryckröret till staden genom Ås, till Östra chausséen, öfver Broholmarne och under Unionsgatan hänvisas till i skrifvelse af den 9 Augusti 1888 framställt förslag. Kostnaden som i denna skrifvelse uppgifves vara beräknad till 164,500 mark ingår i budgeten med en något större summa eller 165,300 mark emedan några flere vattenposter för afhemtning, nemligen inalles 5 st., ansetts nödiga; af dessa skulle en placeras utanför byggnadstomterna A, B och C Surutoin och en vid hvarje af 2:dra, 3:dje, 4:de och 5:te liniens skärningspunkter med chausséen. Vattenledningens utsträckning längs gatorna inom Berghäll har icke föreslagits, emedan det är högst osäkert huruvida servisledningar skulle anläggas till tomterna då utkastare i alla fall måste anbringas å ledningarne för dem som ej utan öfverdrifvet stora utgifter för staden kunna erhålla hufvudledning intill sina tomter. Skulle tillräckligt antal arrendatorer deremot ikläda sig förbindelse att betala t. ex. enligt nu gällande rumtaxa, så kan ledningen utan stora kostnader utsträckas åtminstone längs de sträckor der kloak kommer till utförande.

Nytt tilloppsrör till staden.

Förslaget till utsträckning af vattenledningen till de gator hvilkas planering jemte förseende med vatten och aflopp hänföra sig till de s. k. regleringsarbetena hvilka under åren 1888—90 skola utföras jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888, afhandlas i sammanhang med förslaget till gatuplaneringar under rubrik „allmänna arbeten.“

Regleringsarbeten.

5 st. afstängningskranar å röret och 4 st. vattenposter för gatuspolning utgöra, såsom i tidigare budgetsförslag framhållits, nyttiga och nödvändiga kompletteringar.

Kompletteringar.

3 st. afstängningskranar äro afsedda att anbringas i filtern för att ersätta några svåråtkomliga och svårskötta träluckor hvilka finnas här sedan äldre tider.

1 st. brandpost vid Vestra chausséen, anbringad utanför villorna 60 b, 60 c Kammio och Tölö sockerbruk, från hvilka lägenheter närmaste brandpost är långt aflägsen, kommer att utgöra ett godt skydd vid här inträffande vådeld.

Allmänna arbeten.

Kommunala sjukhusets byggnader, hvilka uppfördes år 1884 och blefvo diktade sommaren 1886 böra nu förhydas, brädbesläs och målas så mycket mer som Stadsläkaren meddelat att drag gör sig kännbart i såväl sjuksalar som öfriga rum.

Allmänna arbeten.
Byggnader.

Auktionskammarsalens takvasar hafva tagit röta i sådan grad att de behöfva förstärkas. Antagligen kan detta dock ske utan att salen behöfver utrymmas.

Allmänna underhållet af stadens gatuandelar, för hvilket anslaget ända till innevarande år sammanfördes med anslag för underhåll af kanaler och kajer med tillsammans 25,000 mark, skildes uti innevarande års budget från detta gemensamma konto och upptogs anslag för gatuunderhållet med 15,000 mark, för kanaler och afloppsdiken med 2,000 mark och för kajer, bojar m. m. med 8,000 mark.

Gator och platser.
Gatuunderhåll

Denna fördelning, hvilken torde hafva skett efter en helt och hållet aproximativ uppskattning, har visat sig behöfva omgestaltas då t. ex. underhåll af afloppskanaler i år redan stiger till 6,487 mark. Uti föreliggande förslag upptages derföre underhåll af gator med 8,000, af kanaler med 12,000 och af kajer med 5,000 mark.

Gatuomläggning.

Omläggning af stadens gatuandelar förestå visserligen till stort omfång å t. ex. Senatstorget, Norra Esplanadgatan och Salutorget, men har inga anslag för dessa arbeten upptagits till nästkommande år. Senatstorget kommer nemligen att delvis behöfva omplaneras och gångbanan troligen att erhålla en något förändrad riktning då Alexandersmonumentet här uppreses. Salutorget borde, om det fortfarande skall användas för handel med lifsmedel från foror, begränsadt och genomkorsadt af (helst med nubbssten) stenlagda farbanor, beläggas med asfalt för att förekomma den stank som orenlighet och isynnerhet den amoniakbildande urinen sprider, men då det möjligen, sedan saluhallarne bli färdiga, visar sig lämpligt att jernvägstorget och kanhända någon annan plats upplåtes för lifsmedelhandeln från lass, vore Salutorgets beläggande med asfalt onödigt hvaremot asfaltering af det eller de torg dit handeln förläggas borde ske innan marken under gatläggningen blir genomträngd af orenlighet. Skulle en sådan flyttning komma till stånd förestår i hvarje fall Salutorgets omläggning med ett eller annat material hvarvid det öfversta jordlagret under stenläggningen bör borttagas och ersättas med ren fyllning, men torde för närvarande och innan någon erfarenhet om saluhallarnes nytta vunnits, ingenting härom kunna beslutas. Esplanadgatan, som mellan Fabians- och Michaelsgatorna stensattes efter det gatan blifvit påfylld, är såväl här som å öfriga delar mycket gropig af sättningar i nämnda fyllning till följd af den starka trafiken och vore det visserligen högeligen önskligt att denna stadens förnämsta gata blefve belagd med ett ändamålsenligare material än fältsten, men torde detta svårligen låta utföra sig så länge hvarje tomteägare är berättigad att bestämma öfver sin gatuandel. Då emellertid hopp väl finnes att gatuunderhållsfrågan i den närmaste framtiden skall få en lycklig lösning, sålunda att kommunen kommer att öfvertaga underhållet, har jag trott mig böra förorda att omläggningen uppskjutes och att endast mindre reparationer tillsvidare utföras.

Gatunyläggning.

Om ock omläggning af gator sålunda ej förekomma under nästa år finnas deremot ganska omfattande nyläggningar att utföra. Brobergs- och Mellangatornas stensättning upptages sålunda såsom en sista komplettering af de allmänna arbeten, planering och anläggning af vatten- jemte kloakledningar, som i Brobergstrakten under senare år utförts och åt denna del af staden gifvit ett helt och hållet förändradt utseende. Den starka lutning som dessa gator hafva, gör att regnvattnet med stor häftighet längs dem nedstörtar medförande grus och fyllning och sålunda småningom förstör de dyrbara planeringsarbetena, hvilket endast genom stensättning kan förekommas. Längs Brobergs kajen, från nedfarten midt emot adr. N:o 6 vid Brobergsgatan till den förut stenlagda delen utan-

för det nya ryska proviantmagasinet, föreslås stensättning af en 18 fot bred körbana för att underlätta den icke obetydliga trafiken med tunga lass från här anlagda lossningsbroar för skärgårdsfartyg. Sedan tomterna vid Gräsviksgatan numera äro försålda med undantag af „Arbetarnes i Helsingfors Byggnads Aktie Bolags“ tomt samt hörntomten vid Lappviksgatan, hvilken hittills reserverats för stadens behof, bör denna gata stensättas emedan den genom sitt ganska ringa fall och genom underlagets beskaffenhet har benägenhet att af regn lätt uppblötas och derföre isyerhet under höst och vår är mycket svår trafikabel. Då ofvan nämnda bolags tomt å arrende innehafves, har jag antagit det ankomma å staden att bekosta stenläggningen utanför densamma. För Barnhemsgatan gäller hvad ofvan blifvit uttaladt om Gräsviksgatan, men finnes här förutom ofvan nämnda bolags en annan arrendetomt nemligen den af herr Nissinen innehafda N:o 5. Folkskolegatan utgör en jämförelsevis starkt trafikerad länk emellan de förut stenlagda Simons- och Fredriksgatorna, hvarföre anslag upptagits för dess stenläggning utanför folkskoletomten och den odisponerade (brandtorns)tomten N:o 3. Återvändsgränden invid, med sitt synnerligen dåliga fall, bör samtidigt stensättas emedan vattnet som skall utrinna till Folkskolegatan annars här instänges. Uti Stenhuggaregatan som förmedlar en stor del af trafiken mellan 5:te och 6:te stadsdelarne, har staden af mig antagits böra bekosta stenläggning utanför den mark som å arrende innehafves af firman P. Sinebrychoff. Sandvikstorgets stensättning till den del som ligger närmast Boulevarden upptages i enlighet med ett tidigare förslag, enär Drätselkammaren af Stadsfullmäktige torde hafva erhållit i uppdrag att i sammanhang med budgeten taga i öfvervägande frågan om detta torgs stensättning. Dessutom föreslås anläggning af en körbana från torgets sydöstra till dess nordvestra hörn eller i den riktning mellan Boulevards- och Andragatorna der trafiken är störst.

Beträffande sättet för stensättningens utförande har jag ej ansett möjligt föreslå införandet af ett solidare och sålunda dyrare byggnadssätt med användande af bättre materialier, ehuru missnöjet med såväl farbanornas beskaffenhet som ringa hållbarhet blir allt allmännare. Ägare af tomt skall visserligen jemlikt Byggnadsordningens § 62 enligt anvisning af Stadsingeniören planera och derefter stenlägga gatan utmed sin tomt men kan man väl ej anse denna rättighet att „anvisa“ sträcka sig ända derhän att, med frångående af häfdvunnet arbetssätt, bestämman t. ex. att en fots tjockt lager af den gamla olämpliga fyllningen skall borttagas och ersättas med groft grus eller att gatstenen skall sorteras sålunda att endast rund och jemn sten kommer till användning hvarigenom visserligen en bättre gata kan åstadkommas men äfven priset i det närmaste fördubblas. Icke heller ligger det inom Stadsingeniörens maktfullkomlighet att hindra tomtägarene att begagna entreprenörer utan den ringaste yrkesskicklighet såsom nu ofta är fallet. Under sådana förhållanden vore fördelarne af att å stadens gatuhalfvor använda ett bättre byggnadssätt ganska ringa, ty då andra hälften af gatan, byggd enligt

nu rådande system, nästa gång måste omläggas har stadens hälft, äfven om den är fullt farbar, dock förändrat profil genom sättning så att dess omläggning samtidigt blir nödvändig. Kostnaderna för de till utförande under nästkommande år föreslagna stensättningsarbeten äro derföre beräknade med samma enhetspris som förut.

Gatuplanering. Förslag till planering af Georgsgatans sydligaste ända och den öppna plats som bildas af denna, Ban- och Högbergsgatorna är uppgjordt enligt Drätselkammarens beslut.

Platsens stensättning torde lämpligast utföras ett kommande år, då den ganska höga fyllningen vid Georgsgatans anslutning till Högbergsgatan behörigen satt sig. Likaså är förslag till planering och stensättning af den del af Skilnaden som nu upptages af Lagus'ska gården utfördt på Drätselkammarens uppdrag. En jemn sluttande plan kan här bildas mellan den nuvarande östra trottoiren och en trottoir dragen med jemn stigning framför tyska skolhuset till Nylandsgatan utan att densamma blir stötande skef. Högsta stället af backens stenlagda del behöfver något omplaneras och tillföljd häraf stensättningen på en större areal omläggas.

Bland de den 20 Mars 1888 af Stadsfullmäktige beslutade regleringsarbetena, föranledda af den nya stadsplans fastställelse, att utföras under tre års tid, föreslås i främsta rummet till utförande under 1889 planering af de gator invid hvilka bebyggda tomter ligga eller invid hvilka tomter blifvit försålda jemte utförande af de under dessa gator föreslagna aflopps- och vattenledningar. Sådana äro Hafsgatan, Skeppsredaregatan, Jungfrustigen, Sandvikskajen och gatan, Vladimirs-, Eriks-, Gräsviks-, Repslagare-, Arbetare-, Alberts- och Väfvaregatorna. Smedsgatan mellan Alberts- och Fabriksgatorna ingår i årsförslaget ehuru inga tomter här kunnat säljas dels emedan efterfrågan på tomter i dessa trakter förefinnes men knappast några vid färdig planerad gata mera finnas att försälja, dels emedan med denna planerings utförande samtliga arbeten uti här förekommande sammanhängande kvarter och gatukomplex afslutas.

Anslaget 5,000 mark för Skeppsredaregatan upptages slutligen för att härmed kunna verkställa förberedande arbeten vid hvilka öfverflödig sprängsten från andra gator kan tillgodogöras.

Afloppskanaler. En af de äldsta kloaker som utförts enligt ett nyare system är den under Östra Henriksgatan och Vestra chausséen framlöpande sammelkanalen hvilken är utförd redan år 1878. Densamma har, antagligen för de dryga kostnadernas skull förts endast till gränsen af villan Hagasund der den utmynnar uti genom detta villaområde draget öppet utfallsdike, hvilket sålunda får mottaga och till Tölö-viken afföra den orenlighet som från en ganska stor del af staden hit afrinner. Upprepade gånger hafva klagomål försports öfver den stank detta dike isynnerhet vid torr årstid sprider och har äfven Hälsovårdsnämnden vid här verkställda syner uttalat sig för nödvändigheten att ombygga detsamma till täckt afloppskanal, hvarföre anslag upptages för sådan ombyggnad sedan numera de såsom nödvän-

digare ansedda kloakerna inom sjelfva staden nästan öfverallt äro anlagda. Anslaget för „underhåll“ storlek motiveras redan i sammanhang med anslaget för allmänna underhållet af gator. Bland de få gator som höra till ofvan angifna undantag eller der kloak ej ännu finnes är Malmgatan och Malmgränd hvarför anläggning häraf under desamma föreslås. Denna kloaks viktigaste funktion blir att afföra orenlighet från den stora arbetarebostadskomplexen vid Malmgatan som gemenligen benämnes „Kampvillorna“ och hvarifrån all flytande orenlighet nu nedrinner genom ett öppet dike öfver Kampmalmen och Alkärr, tätt förbi dess arbetarebostad och den s. k. familjevillan, till nya begravningsplatsen. Under Arbetaregatan, genom Kommunala sjukhusets tomt från „Arbetarenes i Helsingfors Byggnads Aktie Bolags“ tomt till Gräsviken, är en aflopps kanal utförd enligt Drätselkammarens beslut af den 27 Juli innevarande år och upptages kostnaden, hvilken då ledningen blir komplett färdig i det närmaste stiger till 1,000 mark, i detta budgetförslag. Ifrån gårdarne adr. N:ris 19, 21 och 25 vid Högbergsgatan och N:o 3 vid Ulrikaborgsgatan kan aflopps kanal ej anläggas i annan sträckning än under nämnda gator och härifrån under den ännu ej planerade Sjömansgatan och Skepparebrinken till den under innevarande år utförda stora sammelkanalen. Gården N:o 19 saknar nu helt och hållet aflopp. N:o 25 vid Högbergs- och 3 vid Ulrikasborgsgatan har en ledning genom förra Röddälds esplanaden till ett öppet dike ledande genom plantaget Röddäld och kommer från den storartade nybyggnaden å N:o 21 vid Högbergsgatan äfvenledes aflopp att anläggas till sagda dike. Ett dylikt sätt att afleda orenlighet är visserligen förbjudet, men torde af praktiska skäl vara svårt att hindra och medför detsamma sanitära vådor hvarföre förslag till anläggande af en aflopps kanal uppgjorts och anslag i budgeten observerats. Den beräknade kostnaden 20,450 mark kommer att ytterligare ökas med den ersättning arrendator af Röddäld är berättigad att erhålla för genom arbetet förstörda trädgårdsanläggningar och borde öfverenskommelse om dess belopp med honom redan nu ingås. Sedan detta förslag redan å Byggnadskontoret var utarbetadt, har Magistraten, på initiativ af Hälsovårdsnämnden, gifvit kontoret i uppdrag att i budgetförslaget upptaga denna samma kloak. Genom skeppsdockans område leder, sedan tiden för Dockans anläggning, en af dess egare byggd täckt afloppsränna uti hvilken den stora sammelkanalen som tager sin början vid skärningspunkten mellan Skarpskytte-, Fredriks- och Båtsmansgatorna och genomlöper Fabriksparken och gatan med samma namn jemte Munkholmogatan, inmynnar, men är denna afloppsränna mycket bristfällig så att vatten från densamma isynnerhet vid högt vattenstånd intränger uti sjelfva dockan. För att vid sådana tillfällen hindra alltför stor inströmning i dockan har en afstängningslucka blifvit anbragt, hvarigenom hafsvattnet afspärras men som då äfven hindrar det från landsidan kommande vattnet att utrinna i sjön. Då denna afstängning af rännan inom dockans område åstadkommer en uppdämning uti stadens ofvanom anlagda nya kloaker, hvilken vid stark nederbörd kan medföra skador å densamma och

öfversvämning af lågt belägna tomter, bör ofvannämnda lucka framdeles ej begagnas. Anslag för ombyggnaden upptages med 8,250 mark, då jag ej kunnat utreda huruvida kostnaden för detta nödvändiga arbete möjligen kan åläggas innehafvarn af Skeppsdockan. Angående afloppsledningar som hänföra sig till „regleringsarbetena“ har utlåtande ofvan afgifvits i sammanhang med frågan om planering af gator.

Inom förstaden Berghäll påkallas ovilkorligen anläggning af afloppskanaler innan de sanitära vådorna af markens förorening gifva sig tillkänna och kunna dessa delvis utföras i sammanhang med körvägar som för samfärdseln måste anläggas. För att betjena de utarrenderade tomterna i kvarteren N:ris 305 och 307 äfvensom de redan ansökta tomterna i kvarteren N:ris 300 och 308, föreslås ett aflopp under 2:dra linien. För tomter inom kvarteren N:ris 305 och 312 vid 3:dje linien upptages en afledning under sagde linie samt en mindre dylik under 4:de linien för vid dess södra del belägna tomter. Dessa afloppsledningar skulle alla inmyrna uti en längs chausséen dragen ledning hvilken tillika skulle direkte upptaga sidoleddningar från mellanliggande tomter N:ris 3, 9 och 15 vid chausséen, och som, efter att hafva blifvit ledd under chausséen till mudderafstjelningsplatsen, skulle inmyrna uti en tillsvidare öppen ränna, dragen genom mudderupplaget till sjön, österom Lilla Broholmen. Alla utarrenderade tomter komma icke, åtminstone ej direkt att kunna begagna sig af dessa kloaker men äro med dem dock de största olägenheter af till underbyggare nedrinnande orent vatten afhjelpta.

Vägar. Vägarne som föreslås till utförande inom Berghäll äro af mera provisorisk natur än afloppsledningarne och afse endast att om också på omvägar, göra samtliga tomter tillgängliga för fordon eller vid uppstående vådeld för brandredskap. Mellan lägenheterna Hörneberg och Fågelveik finnes ett omkring 30 fot bredt område lemnadt odisponeradt, antagligen för att begagnas såsom väg, men har det samma genom sin oländighet varit omöjligt att vare sig sommar eller vinter trafikera. Då innebyggare längs chausséen och på Ås äro utestängda från möjligheten att på loflig väg någonstädes i närheten komma ned till stranden eller ut på isen, tillmötesgår jag en många gånger uttalad önskan då jag föreslår anläggandet af en väg längs denna allmänning. En allmän klappbrygga placerades till allmän belåtenhet, på polisens initiativ och med Drätselkammarens tillstånd redan nyssförflutna sommar invid denna strand.

Chausséer. Gångbanorna längs chausséerna, hvilka med användande af de årligen beviljade anslagen kunnat utföras till Kammio vid vestra chausséen och till Surotoin vid östra chausséen, föreslås, i enlighet med uttalandet härom i budgetförslaget för innevarande år, att under nästkommande år utsträckas till Fattiggårds- och Sörnäs vägskilnader längs resp. chausséer och torde detta arbete härmed för en tid framåt kunna anses afslutadt.

Hamnar. Brocket å Magasinskajens trämolja måste göras nytt då det oaktadt stän-

dig lappande är vådligt att köra på och är anslag upptaget „förslagsvis“ då det på förhand ej kan bestämmas huru stor del af brokistorna likaledes behöfver nybyggas.

Vid ofvan afgifvet utlåtande angående allmänna underhållet af gator och och allmänna platser har äfven det upptagna anslaget storlek för „underhåll af kajer, bojar m. m.“ blifvit motiveradt.

För anläggandet af en fiskarhamn vid Hafsgatan, der handeln med lefvande fisk i sump framdeles hufvudsakligen kunde försiggå, föreslås beviljandet af ett anslag för utförande af förberedande arbeten hvarmed i främsta rummet afsetts bildande af skydd mot sydliga vindar genom sundets mellan Södra Ugnsholmen och Skiffergrundet igenfyllande äfvensom verkställande af utfyllningar vid hafsstranden söderom adr. N:o 1 vid Hafsgatan och villan N:o 3 i Brunnsparken, hvartill skulle begagnas den sprängsten som från stadens och enskilda arbeten i dessa trakter såsom öfverflödigt måste undanskaffas. Viken utanför Hafsgatan som skyddas af en krans af små holmar, bildar en naturlig hamn der vattnet är rent och alltid kommer att förbli rent eller åtminstone det renaste som invid Helsingfors stränder kan erbjudas emedan en jemförelsevis obetydlig terräng har sitt naturliga fall hitåt och sålunda tillförseln af orenlighet äfven blir obetydlig i förhållande till det stora, öppna snabbt omsatta vatten hvare denna orenlighet utblandas. Denna hafsvik lämpar sig derföre förträffligt för fiskhandeln men kommer dessutom att blifva högst nyttig och nödvändig för de fabriker som komma att anläggas å härför afsedda tomter längs södra hafsstranden och äfven för andra behof, särskildt tidigt om våren och sent på hösten. Då en allmän plan för denna af naturen erbjudna hamns användning syntes mig nödig att uppgöra innan äfven det minsta arbete här företogs tog jag mig friheten att i skrifvelse af den 8 Februari 1888 vända mig till Skeppsbevärfvareföreningen, genom en af dess medlemmar, för att få höra föreningens åsikter om denna hamn och hade jag äfven äran emottaga ett sakrikt utlåtande af denna församling af fackmän. Detta utlåtande utgör vid frågans dryftande ett värdefullt material hvarföre jag tillåter mig här intaga detsamma, föregånget af utdrag ur min ofvan nämnda skrifvelse:

„Begagnande mig af löftet att å mina vägnar delgifva Skeppsbevärfvareföreningen ett projekt till anläggande af en hamn för Helsingfors, som, utom att den blefve tjenlig till fiskhandelsplats och nyttig för de fabriker hvilka framdeles komma att uppföras å för dem i den nyligen fastställda stadsplanen anvisade platser längs södra hafsstranden, äfven borde bli användbar för annan trafik särskildt under senhösten och våren då södra hamnen är isbelagd. Hamnen skulle åstadkommas vid södra hafsstranden genom igenfyllande af det 400 fot breda och endast 5 å 7 fot djupa sundet mellan södra Ugnsholmen och Skifferholmen samt hafva inlopp från öster genom det 15 fot djupa sundet mellan Flissholmen och Flisgrundet såsom af medföljande karta närmare framgår. För jemförelsevis små

kostnader skulle sålunda en skyddad hamn, i omedelbar förbindelse med den mest öppna kust Helsingfors har, inrättas hvarefter återstode att utföra en lastbrygga på lämplig plats och af inskränkta dimensioner tills erfarenhet vunnits angående hamnens ändamålsenlighet och nödvändighet. Visserligen erbjuder Sandvikshamnen samma fördelar och har af mången förordats till vinterhamn men första vilkoret för att den skall blifva användbar är anläggande af vågbrytare mellan Munk- och Sandholmarne hvilket sund är af 900 fots bredd och ända till 31 fot djupt. Kostnaden för ensamt dessa vågbrytare skulle stiga till 250 å 300,000 mark och erfordras äfven här att anlägga kajer eller pিরer, emedan den nu förefintliga kajarmen ej har tillräckligt vattendjup. Med skäl frågas derföre: kan Sandviken erbjuda sådana företräden framför, låtom oss kalla den Rödbergshamnen, att dessa skulle motsvara de större kapitaler som här komma att nedläggas?

Ett skäl att föredraga Rödbergshamnen ligger äfven deri att, då jämförelsevis små summor erfordras till anläggandet af denna hamn, större utsigter finnas att utverka nödiga medel härtill redan i en snar framtid, ty, då antagligen under närmaste år ofantliga summor komma att användas för att realisera förslagen till jernväg och kajbyggnader å Skatudden, är det föga troligt att de skattdragande vore villiga att inom skönjbar framtid offra ytterligare någon half million på en ny hamn. — — —

Botten längs södra hafsstranden ända till 10 å 12 fots djup utgöres af fin sand betäckt med ett obetydligt äfjelager varierande i mäktighet mellan några tum och 2 till 3 fot. Muddring blir här således kostsam men deremot anläggning af kajer och pিরer lätt.

Angående anläggning af kajer och pিরer vore det af stort intresse att äfven i dessa detaljer höra föreningens mening ehuru jag anser att man för att få saken i gång till en början bör inskränka sig till det minsta möjliga, dock sålunda att hvad man utför passar in med de planer man för framtiden utstakar. Då denna hamn tillika väl lämpar sig för fiskhandeln ur sumpar, hvilken ju förr dess hellre bör flyttas från det stinkande vattnet i Södra hamnens båthamnar, måste man vara betänkt på att med de kajer och pিরer som utföras, äfven bilda skydd för smärre farkoster. Med blyharts äro ritade antydningar om huru dessa kajer möjligen kunde anordnas utan att de göra anspråk på att vara ett definitivt projekt hvilket jag ej hunnit utarbete och ej heller ansett nödigt innan sjelfva idén att här anlägga en hamn vinner understöd."

Skeppsbefälhafvareföreningens svar af den 23 Februari 1888 lyder:

„Med anledning af Herr Stadsingenjörens Föreningen genom en af dess medlemmar delgifna skriftliga projekt af den 8 innevarande Februari till anläggande vid stadens södra hafsstrand invid Hafsgatan „af en hamn för Helsingfors, som utom att den blefve tjenlig till fiskhandelsplats och nyttig för de fabriker, hvilka framdeles komma att uppföras å för dem i den nyligen fastställda stadsplanen anvisade platser längs södra hafsstranden äfven borde bli användbar för annan tra-

fik, särskildt under senhösten och våren, då södra hamnen är isbelagd“ samt Herr Stadsingeniörens i sammanhang dermed gjorda anhållan om Föreningens uttalande, rörande ej mindre hamnens lämplighet än anläggningen af kajer och pirer, får Skeppsbefälhafvareföreningen äran meddela, att Föreningen på det varmaste förordar Herr Stadsingeniörens förevarande projekt, såsom för Helsingfors handel och sjöfart högeligen beaktansvärdt, då, enligt hvad mångåriga observationer ådagalagt, intet annat ställe af Helsingfors strandområde så tidigt om våren och så sent om hösten bjuder en möjlighet för inlöpandet af fartyg som det ifrågasvarande med dess i vanliga fall intill julen men oftast äfven till slutet af Januari och ännu längre tid utåt hafvet öppna sund, hvilkas strömdrag under hösten i det längsta uppehåller öppen förbindelse med hafvet och under våren åter tidigast afkastar sitt istäcke, och hvarigenom man sålunda under hvardera dessa årstider obehindradt eller ock medelst genomsågning af några smala isbälten är under åtminstone två månaders längre tid än i stadens öfriga hamnområden i tillfälle att inlöpa i den nu föreslagna hamnen; och anser Föreningen frågans realiserande ändamålsenligast och i Föreningens tanke jemväl prisbilligast kunna förverkligas på sätt detsamma blifvit å den med N:o 2 åtecknade, Föreningen förelagda ritning affattadt och å hvilken en omkring 420 fot lång lastningsbrygga sträcker sig i sydvestlig riktning ut från strandkajen, bildande sålunda på östra sidan en för smärre farkoster och fiskarebåtar afsedd hamn, utåt skyddad af stenutfyllningar eller broar, med utförande af hvilka sistnämnda Föreningen dock ansett böra anstå tills behovet påkallar deras utförande, då de också, enligt Föreningens åsigt, kunde med fördel ersättas af en flottbro. Föreningen har äfven ansett den föreslagna utfyllningen eller vågbrytaren i sundet mellan Ugnsolmen och Skifferholmsgrundet till en början ej böra göras högre än två fot under medelvattenståndet, på det vågsvallet ej alldeles skulle utestängas och sålunda förorsaka alltför tidig isbildning i sjelfva hamnen och af orsak jemväl att Föreningen anser utfyllningen af sundet ofvan vattenytan kunna anstå intill dess erfarenheten visat sådant vara af nöden. Beträffande sjelfva inloppet till hamnen, som genom de omgifvande holmarne och vågbrytaren blefve tillräckligt skyddad för sydliga vindar, anser Föreningen det, enligt de af Herr Stadsingeniören meddelade upplysningar rörande vattendjupet, ej lägga något hinder för frågans realiserande.

Angående den fördel hamnens anläggande komme att medföra och som ligger öppen för hvar och en med förhållandena förtrogen, vill Föreningen ännu tillägga att, derest ej Helsingfors skall, i förhållande till andra af vårt lands hamnstäder, tillbakahållas i sin utveckling som aflastnings- och transitoplatz, såsom hitintills, till stor skada för dess sjöfart och handel, varit fallet, frågans realiserande borde på ett eller annat sätt åstadkommas så snart sig göra låter.

På Skeppsbefälhafvareföreningens vägnar:

LARS KROGIUS.

Frans Åhlström.“

Skeppsbefälhafvareföreningen omfattar som synes med intresse, förutom förslaget att betjena fiskhandeln och fabrikerne, äfven planen att anlägga en pir för fartyg oberoende af dessa speciela bestämmelser och har jag äfven uppgjort projekt och kostnadsförslag till en sådan enligt åberopade planteckning 2 slutande å 112,540 mark, men har jag för denna gång inskränkt mig till att i budgetförslaget upptaga endast ett mindre anslag för förberedande arbeten, hufvudsakligast för att för ändamålet kunna på nyttigt sätt använda den sprängsten som annars under nästkommande år planlöst utfylles längs stranden. Karta öfver hamnområdet och planteckningen 2 bifogas.

Planteringar. På uppmaning af ordföranden i Drätselkammaren har approximativa kostnadsberäkningar blifvit uppgjorda för uppförande af bostad för en stadsträdgårdsmästare och ett mindre orangeri jemte rum för en trädgårdsdräng. Såsom lämpligaste plats för dessa byggnader och plantskolor för stadens behof föreslås Fabriksparcken och vinnes genom dess användning härtill tvenne ändamål, nemligen att staden erhåller nödiga växter för sina promenader och parker samt att Fabriksparcken, som nu är ett tillhåll för den sämsta befolkningens orgier och i hvarje händelse för de kringboendes trefnad måste tagas i omvårdnad, blefve ställd under uppsigt, inhägnad och uppodlad hvarefter den småningom till större delen kunde förvandlas till park.

Renhållningsväsendet. Anslaget för renhållning af stadens gator och allmänna platser ingår förslagsvis med samma summa som under innevarande år emedan entreprenadauktionen ännu ej försiggått.

Arbetsredskap. Angående anskaffandet och nyttan af en ångchaussévält hänvisas till ett till Drätselkammaren den 24 Maj inlemnadt förslag och utlåtande hvaraf framgår att detta arbetsredskap torde löna sig att anskaffa ensamt för underhållet af redan macadamiserade vägar och icke beror af det tillfälliga arbetet på Parkgatan, hvilket närmast gaf anledning till det tidigare förslaget om inköp af en sådan vält.

Anmärkning. Slutligen må omnämnas att jag vid uppgörande af föreliggande budgetförslag icke kunnat hålla förslagens omfång inom några bestämda gränser utan häri upptagit alla arbeten hvilka jag ansett fördelaktigt för staden att snart få utförda af orsak att förutom posterna för „regleringsarbetena“ en hel del andra utgifter kunna hänföras till dem som i främsta rummet böra betäckas med influten tomtlösen. Den disponibla summans storlek är emellertid ännu ej af mig känd.

Helsingfors stads Byggnadskontor den 15 Oktober 1888.

Otto Ehrström.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till Byggnadskontoret uti protokollsutdrag af den 23 Mars 1888 affordrad uppgift angående den inverkan som den under innevarande vinter rådande starka kölden visat sig utöfva på vattenledningsrörnätet jemte yttrande angående de åtgärder som till förekommande för framtiden af dylika olägenheter kunde böra vidtagas, har Byggnadskontoret äran anföra:

Att innevarande vinter med sin stränga och ihållande köld icke lemnat vattenledningsrörnätet oberördt, utan förorsakat isbildning i såväl brandposter som gaturör, kan icke förefalla oväntadt, då kälran på sina ställen nedgått öfver 8 fot i jorden och vattenledningsrörens djup under jordytan i allmänhet varierar emellan 6 och 6¹/₂ fot till öfre kanten samt vattnets temperatur i rören utgjort endast 0,6° C. Under sådana omständigheter är det naturligt att vattnet endast behöfver stagnera en kort tid i en rörsträckning för att detta lilla värmeöfverskott skall absorberas af de kringliggande frusna jordlagren, hvarigenom isbildning i rören uppstår, och inses äfven att faran för tillfrysning är störst i de rörsträngar der vattnets rörelse är minst, såsom t. ex. i de blindt slutande, med det öfriga rörnätet icke förbundna rörgrenarne. Den första frysning inträffade äfven å en sådan framför Gamla Klinikum under Unionsgatan i synnerligt ogynsam jordmån belägen rörsträng, hvilken i hörnet af Trädgårdsgatan slutar med en brandpost, så att vattencirkulation i rören eger rum endast genom aftappning i Klinikum eller genom brandposten. På grund af tidigare erfarenhet egnade Byggnadskontoret denna sträckning speciel omvårdnad genom att tidt och ofta låta efterse och aftappa nämnde brandpost, men kunde icke hindra att under ett hastigt temperaturfall natten emot den 21 Februari en ispropp bildade sig i röret; uppfiningsförsök gjordes omedelbart derpå men ledde till intet resultat då längden af den tillfrusna sträckan alltjemnt ökades, sedan cirkulationen engång afstannat. Under liknande förhållanden tillfrös kort derpå äfven ledningen under Georgsgatan emellan Simons- och Eriksgatorna.

Redan förut hade det inträffat att en mängd privata ledningar (enligt uppgift öfver 200) till större eller mindre del tillfrusit, hvarigenom naturligtvis vattencirkulationen i rörnätet i hög grad minskades eller blef så oregelbunden, att bedömandet af hvilka rörsträckningar sannolikt vore mest utsatta för faran att tillfrysa nämnvärdt försvarades. Med den knappa vattentillgång som då stod tillbuds, var det icke utförbart att anordna en konstgjord cirkulation i hela rörnätet genom öppnandet af ett större antal brandposter, hvilket hade varit det enda radikala medlet för frysningens förekommande, utan fick Byggnadskontoret åtnöja sig med att hålla endast några sedan gammalt såsom frostömma kända rörsträngar ständigt rinnande, samt att upp-

mana diverse privata vattenkonsumenter att genom öppnandet af någon kran dygnet om vidmakthålla cirkulationen. Dessa försigtighetsmått hade sannolikt varit tillfylles för en stor del af rörnätet, om blott respektive vattenkonsumenter hade konsekvent genomfört detta system; att så ej skedde, utan beträffande tappkranar under en natt hållits stängda, hade emellertid till följd att ytterligare ledningarne under Andregatan emellan Georgs- och Fredriksgatorna, samt under Unionsgatan ifrån Regeringsgatan till Ryska krigshospitalet tillfröso. Till följd af afstagnad vattencirkulation inträffade äfven, att vattentillförseln till Lappviks sjukhus äfvensom till gårdarne N:ris 18, 20 & 22 vid Kaserngatan samtidigt genom frysning blef afbruten.

Förhållandet förändrades till det bättre först sedan vattenbristen blef afhjelpat och Byggnadskontoret sett sig i stånd att genom rikligare spolning af rörnätet åstadkomma kraftigare vattenströmning. Endast tvenne kortare sträckor under delar af Roberts- och Estnäs-gatorna hafva sedan dess tillfrusit, och har orsaken i bägge fallen varit den att de närbelägna privata ledningarne varit till större delen tillfrusna, utan att Byggnadskontoret härom haft vetskap nog tidigt att kunna afhjelpa vattenstagnationen som häraf blef en följd.

Af hela rörnätet kan numera enligt uppskattning omkring 5,000 fot eller 5 % antagas vara tillfruset; af brandposterna äro 24 stycken eller omkring 10 % till följd af frost obrukbara.

Beträffande de åtgärder som vore egnade att för framtiden förekomma dylika frysningar framgå af föregående, att de antingen kunna åsyfta: 1:o rörnätets skydd emot frost genom nedläggning på frostoffritt djup eller isolering ifrån omgifvande frusna jordlager, 2:o vattnets konstgjorda uppvärmning eller 3:o vidmakthållandet af ständigt cirkulation i alla delar af rörnätet.

Vid granskning af de under 1:o nämnda åtgärderna uppstår först frågan, hvilket djup uti vårt klimat kan anses absolut frostoffritt. Såsom förut nämnt hafva rören, oaktadt de äro nedlagda på 6 å 6½ fots djup, under föregående vintrar funktionerat på tillfredsställande sätt; denna vinter åter kan ett djup af 8 fot icke längre anses frostoffritt, och ännu kallare eller möjligen snöfattigare vintrar kunna åstadkomma att kälkan kan tränga än djupare ned i jorden. Att för dylika eventualiteters skull sänka de redan befintliga rören flera fot djupare, är dock förenadt med sådana kostnader och olägenheter, att härom knappast kan blifva fråga; icke ens vore det att tillråda att vid skeende utvidgningar af rörnätet frångå den hittills följda principen, ty med större djupläge än det hittills brukliga blifva förekommande reparationer i rören ytterst svåra och tidsödande, bland annat emedan kanalnätets verksamhet i allmänhet icke sträcker sig djupare än 6 å 7 fot, och det derunder liggande grundvatt-net endast genom pumpning kan aflägsnas för rörens åtkomst.

Det andra skyddsmedlet mot frost, nemligen rörens omgifvande med isoleringsmaterial, har af Byggnadskontoret vid de nyare ledningarne till större delen användts, nemligen sålunda att de omgifvits med lerblandad sand, hvilken är en dåligt värmeledande jordart, men har densamma lika litet som andra isoleringsämnen förmåga att

i obegränsad tid emotstå frost. Bättre isoleringsämnen såsom mossa, halm, sågspån, kolstybb etc. äro äfven kända, men hafva antingen egenskapen att förmultna och behöfva förnyas eller ock äro de (såsom kolstybb) så dyra att anskaffa i sådana qvantiteter att de göra nämnvärd nytta, att de härigenom utesluta sig sjelf. — 2:o. Vattnets konstgjorda uppvärmning vore nog ett ypperligt medel för frysningars förekommande, men borde då icke inskränkas till en eller annan grad öfver 0° såsom under denna vinter lärer hafva föreslagits. Betänker man nemligen att största delen af rörnätet har en diameter af endast 4 å 6 tum, inses lätt att den lilla vattenquantitet ett sådant rör inrymmer, vid inträffande stagnation t. ex. under en natt, icke är skyddad emot frost med en temperatur af några grader öfver 0°, då röret är omgifvet af is. En ganska betydlig värme vore i detta fall nödvändig och att med rimliga kostnader åstadkomma denna hos en vattenmassa af minst 100,000 kubikfot af 0,6° temperatur och som bytes om en gång i dygnet, torde väl utan vidare kalkyler kunna anses vara förbehållet en framtida vattenledningsteknik.

Sålunda återstår enligt föregående endast det tredje frostskyddet, nemligen ständig cirkulation i rörnätet. Detta sätt är utan större svårigheter utförbart, och bör om det användes i god tid och systematiskt, säkert leda till målet, men förutsätter såsom oeftergiftigt vilkor riklig tillgång på vatten. Såsom detta spolningssätt hittills bedrifvits har det dock icke kunnat undgå att här och der verka störande för trafiken genom vattenflödet, hvilken olägenhet borde afhjelpas genom anbringandet af särskilda spolningskranar, som leda vattnet bort underjordiskt till närmaste kanal.

Då nyssnämnda frostskydd äfven beträffande kostnaderna ställer sig afgjort gynnsammare än något af de förstnämnda, anser Byggnadskontoret detsamma fortsättningsvis böra komma till användning vid förekommande fall och får på grund deraf som åtgärder egnade att förekomma framtida olägenheter i vattenledningens drift genom frost beteckna alla sådana som tillförsäkra staden ständig och riklig tillgång på vatten, i främsta rummet utvidgning af pumpverket och nedläggning af ett nytt tryckrör emellan detta och vattenborgen. Helsingfors stads Byggnadskontor i April 1888.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

den 9 Augusti 1888.

Återställande remisshandlingarne har jag äran till genom Drätselkammarens beslut af den 4 sistlidne Maj affordradt yttrande, med anledning af särskilda arrendatorers af lägenheter vid Östra Chausséen anhållan om vattenledningens utsträckning längs nämnda chaussée, anföra att jag ställt denna fråga i sammanhang med ett å Byggnadskontoret väckt förslag nemligen att genom en förbindning af ledningarne å Stora Broholmen och rörsträngen å Surutoin åstadkomma en andra tilloppsledning från vattenreservoiren till staden. Undersökningar hafva fördenskull blifvit verkställda och ett kostnadsförslag uppgjort slutande å 164,500 mark, hvilket inbegriper såväl den helt och hållet nya ledningen som ock de ändringar å de gamla hvilka blefve nödvändiga, emedan rörens dimensioner för nu ifrågakomna ändamål äro för små. Sålunda skulle rören under Unionsgatan och dess förlängning från Alexandergatan till norra sidan af Lilla Broholmen utbytas mot 12 tums rör för en kostnad af 53,200 mark. Härifrån skulle ny ledning anläggas längs Östra Chausséen till Surutoin likaledes af 12 tums rör för 66,600 mark samt slutligen ledningen mellan Surutoin och tryckröret utbytas mot rör af samma diameter som föregående för 44,700 mark. Denna ledning skulle säkerställa staden mot vattenbrist för det fall att den långa 16 tums ledningen från vattenreservoiren tager skada om också den ej kan tillföra lika stora eller för alla stadens dagliga behof fullt tillräckliga vattenmassor.

För att tillfredsställa närmast ifrågavarande behof af vatten nemligen för arrendatorerne af lägenheter längs Chausséen behöfver antingen den första och andra eller ock den andra och tredje af nämnda sträckor utföras eller ett anslag af 119,800 eller 111,300 mark beviljas men torde, ifall ledningen sålunda endast delvis utföres, sträckningen mellan Lilla Broholmen och tryckröret böra föredragas af orsak att effekten af biledningarne till Surutoin, Sörnäs fängelse och bryggeri samt Sörnäs station, alla utförda af 4 tums rör, är otillfredsställande. Nämnda bristfällighet, som uppkommit genom den oförutsedda på konsumenternas initiativ företagna flerfaldiga tillskarfningen af ledningen, skulle upphöra då rörsträngen mellan tryckröret och Surutoin blefve utbytt mot en af större dimensioner.

Den omständigheten att för åstadkommande af en ledning, som tillfredsställer förstädernas, de spridda lägenheternas vid Östra Chausséen äfvensom härbelägna industriela inrättningars behof af vatten, i hvarje händelse påkallar sprängningsarbeten på nästan hela den sträcka som komme att utgöra förbindningslänken mellan förut

befintliga ledningar, likasom ock nödvändigheten att förr eller senare utbyta 4 tums ledningen mellan tryckröret och Surutoin mot rör af större diameter, anser jag utgöra talande skäl för genomförandet af ofvanstående förslag angående en andra anslutning mellan stadens rörnät och vattenborgen, hvarföre jag tillåter mig föreslå, att för den händelse att vattenledningen skall utsträckas till Östra Chausséen och om också icke hela anläggningen på en gång anses kunna komma till utförande, ett anslag af 111,300 mark beviljas för en ledning af 12 tums rör mellan Lilla Broholmen och tryckröret.

Otto Ehrström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol.s tryckeri, 1888.

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförlag för år 1889 och andra dermed sammanhängande frågor.

Det Utskott, som Stadsfullmäktige vid sammanträdet den 27 sistlidne November tillsatte för granskningen af nästkommande års budgetförslag och till medlemmar hvarti undertecknade blifvit utsedde, har till beredning fått emottaga följande ärenden:

1:o. Magistratens jemte skrifvelse af den 28 sistlidne November Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförlag för år 1889 jemte dertill hörande bilagor;

2:o. Drätselkammarens i skrifvelse af den 26 sistlidne Oktober gjorda framställning i fråga om stadsträdgårdsmästarebefattningens ledigansläende;

3:o. Drätselkammarens i skrifvelse af den 23 nyssvikne November afgifna utlåtande i fråga om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof;

4:o. En till Stadsfullmäktige ingifven ansökan om anslag till ökad belopp af 3,200 mark för upprätthållande af arbetshuset för fattiga barn i denna stad;

5:o. Magistratens skrifvelse af den 6 innevarande December, med Helsingfors Arbetareförenings till Stadsfullmäktige ställda ansökning om understöd för anordnande af elementarkurser för äldre arbetare; samt

6:o. Helsovårdsnämndens till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse för den 7 innevarande December med anhållan om ett anslag till belopp af 1,400 mark för uppförande af en källare vid kommunala sjukhuset.

Vid granskningen af budgetförslaget, dervid Utskottet behandlat öfriga till Utskottet öfverlemnade ärenden under den hufvudtitel i förslaget, till hvilken de på grund af sin beskaffenhet hänföra sig, har Utskottet funnit anledning till följande anmärkningar och förslag:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Beträffande denna hufvudtitel har Utskottet ej haft något att erinra.

II. Stadens embetsverk.

Den i 1886 års stat för en rådhusvaktmästare upptagna aflöningen af 800 mark har Utskottet, på de af Magistraten anförda skäl, ansett böra höjas med 200

mark, under förutsättning att ekonomsgöromålen vid rådhusbyggnaden, hvilka komme att rådhusvaktmästaren ombetros, kunna af honom på ett tillfredsställande sätt fullgöras; och får Utskottet därför föreslå

att rådhusvaktmästarens aflöning ökas till 1,000 mark.

I motiven till budgetförslaget framhåller Drätselkammaren å sid. 14 att, oakadt stadsbetjenterne enligt stat ega vid antagandet till tjensten uppbära ett belopp af 100 mark för anskaffande af uniformsbeklädnad, nämnde betjente likväl aldrig i sin tjensteutföring äro iklädde uniform. Då sålunda, såsom Magistraten jemväl anmärkt, det med ifrågavarande anslag åsyftade ändamålet att för de rättssökande underlätta igenkännandet af stadsbetjenterne, helt och hållet förfelats, men sagda ändamål utan tvifvel komme att ernås, derest rättstjenarene ålades att i tjensteärenden bära ett annat tydligen skönjbart, men beqvämare och mindre kostsamt igenkännings-tecken, t. ex. en å rockuppslaget fästad plåt eller dylikt, hemställes

huruvida icke ifrågavarande anslag borde för framtiden upphöra samt den till hufvudtiteln „stadens embetsverk“ fogade anmärkningen förty ur budgetförslaget utgå; samt

att Magistraten anmodas för stadsbetjenternes räkning låta anskaffa lämpliga igenkänningsmärken att af dem under tjensteutföring bäras.

III. Kommunalförvaltningen.

Emedan storleken af det i denna hufvudtitel ingående anslaget för aflönande af Drätselkammarens ledamöter är beroende af såväl antalet vid hvarje sammanträde närvarande medlemmar som sjelfva sammanträdenas mängd under året och sålunda icke kan till siffran fixeras, föreslår Utskottet

att ifrågavarande utgiftspost måtte upptagas „förslagsvis“.

Beträffande sedan den ökade aflöningen för Drätselkammarens sekreterare och för det vid Kammaren anställda kanslibiträdet, betecknas dessa anslag i budgetförslaget dels såsom ännu icke beslutade utgifter, dels såsom grundade på 1886 års stat; detta af orsak att utgiftsförslaget af Drätselkammaren uppgjordes innan Stadsfullmäktige den 6 sistlidne November hunno om sagda anslagsförhöjningar besluta; och

*torde, i följd häraf, de under rubriken „Drätselkammaren“ ingående tredje och femte posterna bära föregås, i andra kolumnen endast af **D**, och i första kolumnen af hänvisningen „S. F. besl. ⁶/₁₁ 1888“; samt enhvar af posterna n:ris 1, 2 och 4, af hvilka de två förstnämnda bära förenas med klammer, uti första kolumnen utmärkas med hänvisningen „1886 års stat“.*

Uti sin till Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse för den 26 sistlidne Oktober (N:o 25 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1888) har Drätselkammaren föreslagit: att stadsträdgårdsmästarebefattningen måtte ordinariter besättas; att den blifvande trädgårdsmästaren finge, utom sin nuvarande lön, åtnjuta fri bostad, i hvilket syfte en byggnad borde uppföras i den forna gardesträdgården eller, såsom densamma enligt den nya regleringsplanen komme att benämnas, Fabriksparken; att derstädes jemväl borde inrättas ett enkelt växthus jemte drifbänkar, tillräckliga att förse stadens blomplanteringar med erforderliga plantor, hvarhos stadens trädskolor skulle hit förläggas; samt att i förening med växthuset skulle anläggas en mindre byggnad, afsedd till bostad för en trädgårdsdräng; och har Drätselkammaren för samtliga dessa anläggningar jemte nödig utdikning af Fabriksparken, uti budgetförslaget upptagit en summa af inalles 14,000 mark.

Fullt ense med Drätselkammaren om nödvändigheten deraf, att stadsträdgårdsmästaretjensten, på det dess innehafvare måtte med fullt intresse omfatta sitt kall och staden sålunda af hans verksamhet draga den största möjliga nytta, ofödröjligen ställes på ordinarie fot, har Utskottet deremot icke kunnat öfvertyga sig om det absoluta gagnet eller den brådskande beskaffenheten af de öfriga åtgärder, Drätselkammaren i sammanhang härmed föreslagit. Utan att vilja betvifla, att ett eget växthus för staden möjligen i längden kunde ställa sig billigare än det hittills öfliga anlitaandet af enskilde trädgårdsmästare för vården af en del utaf stadens planteringar, anser Utskottet frågan såväl härom som angående behöfligheten af en särskild bostad för trädgårdsmästaren icke vara nog förberedd, för att kunna afgöras i den riktning Drätselkammaren föreslagit, så mycket mindre som en fullständig planering af Fabriksparken icke på länge kan varda genomförd. Enligt Utskottets tanke är likväl det af Drätselkammaren väckta förslaget af den vikt, att det icke får helt och hållet skjutas å sido, och kunde detsamma därför lämpligen öfverlemnas till pröfning af den blifvande stadsträdgårdsmästaren, hvilken det derefter ålåge att uppgöra detaljeradt förslag i ämnet. Då sålunda äfven frågan om bostad för trädgårdsmästaren komme att blifva beroende, men Utskottet i likhet med Drätselkammaren anser hans nuvarande aflöning, utgörande 3,000 mark i ett för allt, vara med hänsyn ej allenast till de för befattningen erforderliga förstudier, utan ock till mängden och arten af till tjensten hörande göromål vara alltför knapp, borde honom tillsvidare tillerkännas förbättrade lönevilkor i form af hyresmedel; i hvilket afseende ett belopp af 1,000 mark torde vara till fylles. — På grund af det anförda får Utskottet vördsamt föreslå

att under rubriken „Byggnadskontoret“ efter ifrågavarande post införes: „hyresmedel Fmk 1000“, och att sistnämnda post i andra kolumnen betecknas med c;

att Drätselkammaren måtte bemyndigas anslå stadsträdgårdsmästarebefattningen ledig att i vanlig ordning ansökas, med utfästade

åt den blifvande tjensteinnehafvaren af, förutan lön enligt gällande stat, 1,000 mark i hyresmedel, intill dess fri bostad kan för honom beredas; samt

att Drätselkammaren blefve anmodad att i sinom tid låta genom stadsträdgårdsmästaren uppgöra detaljerade förslag ej mindre till inrättande af växthus och trädgårdsmästarebostad än öfver kostnaden för dessa byggnaders anläggning och underhåll.

IV. Gatubelysningen.

Vid rubriken b) *Petroleumgasbelysningen* å sid. 7 i budgetförslaget har Utskottet ej funnit skäl till annan erinran än

att hänvisningen i första kolumnen „enligt kontrakt“ bör efterföljas af anteckningen „d. 10/8 1887“.

V. Brandverket.

Utskottet, som i allo godkänt den föreslagna utgiftsstaten för brandverket och särskildt ansett de för brandmästaren och underbrandmästaren föreslagna löneförbättringarna äfvensom anslaget för manskapets försäkring för olycksfall vara af behovet påkallade, har endast vid uppställningen af de skilda utgiftsposterna observerat några mindre misstag och oegentligheter, hvilka påkalla rättelse; hvarför föreslås:

att den framför posten „resemedel åt underbrandmästaren“ i första kolumnen ingående hänvisningen „1886 års stat“, måtte utgå; att de i samma kolumn intagna beteckningarna: „Br. kom:s besl. 26/2 1876“ och „enligt kontrakt“ blefve uppflyttade till närmast föregående rad; samt att den under rubrik „aflöningar och andra förmåner“ intagna posten „premie för försäkring“ etc. öfverföres till rubriken „diverse“.

VI. Polisnrättningen.

Å sid. 10 i budgetförslaget förekommer under rubriken „Underhåll af stallet“ ett tryckfel, nämligen 881 L \mathring{a} i st. f. 880 L \mathring{a} ,

hvilket tryckfel således bör rättas.

Vid behandlingen af denna hufvudtitel har Utskottet tagit i öfvervägande, huruvida icke stadens poliskår, hvars medlemmar såsom öfvervakare af stadens ordning och säkerhet under sin ansträngande tjenstgöring utsättas för våld och misshandel, dervid ådragande sig kroppsskador af stundom lifsfarlig påföljd, borde, i likhet med hvad om brandmanskapet föreslagits, på kommunens bekostnad försäkras för olycks-

händelser. Då likväl poliskommissarierna med afseende å deras större löneförmåner sjelfva kunna vidkännas utgiften för sådan försäkring, måste den af staden bekostade naturligen inskränkas till konstaplar och öfverkonstaplar.

Enligt en inom Utskottet uppgjord kalkyl, skulle, efter beräkning af 2,000 marks försäkringskapital för öfverkonstaplarne och 1,000 marks försäkringssumma för konstaplarne, premien kräfva ett belopp af 684 mark, motsvarande 6 mark pro mille; och får Utskottet, på nyss anförda skäl, föreslå

att vid ifrågavarande hufvudtitel under rubriken „diverse“ måtte intagas en utgiftspost c, „premie för försäkring af 11 öfverkonstaplar och 92 poliskonstaplar för olycksfall — 684 mark“.

VII. Sundhets- och sjukvården.

I fråga om läkarepersonalen bör observeras, att den qvinliga läkaren är antagen blott till den 10 April nästkommande år emot ett årligt arvode af 2,400 mark; men då behovet af en sådan läkare utan tvifvel fortfarande gör sig gällande, får Utskottet, i likhet med Drätselkammaren, föreslå

att ifrågavarande utgiftspost tillsvidare bibehålles.

Då hvarken Helsovårdsnämnden eller Drätselkammaren, enligt Utskottets åsigt, anført tillräckliga skäl för höjandet af sekreterarens i nämnden aflöning från 600 till 800 mark, hemställes

att ifrågavarande anslag måtte fortsättningsvis utgå med 600 mark.

För bedrifvande af *desinfektionsinrättningen* har i budgetförslaget upptagits en post af förslagsvis 1,000 mark, i st. f. de 1,500 mark, som för innevarande år till sagda ändamål beviljats. Såvidt Utskottet har sig bekant, har ifrågavarande inrättning ytterst sällan blifvit anlita, vare sig nu att detta beror på bristfällig organisation af densamma, på resp. stadsboers likgiltighet eller på andra orsaker. Vid sådant förhållande får Utskottet, utan att för sin del vilja motsätta sig anslagets beviljande, helst detsamma komme att utgå endast förslagsvis, äran hemställa

det ville Stadsfullmäktige anmoda Helsovårdsnämnden att till Fullmäktige inkomma med redogörelse för desinfektionsinrättningens verksamhet.

Den i budgetförslaget intagna posten, 500 mark, för „undersökning af latriner och slaskbrunnars täthet“ är, enligt Utskottets mening, fullkomligt obehöflig, då ju vid helsopolisen enligt stat finnas anställda 2 ordinarie och en extra tillsyningsman med en sammanlagd aflöning af 5,250 mark, hvilka tjänstemän sådan undersökning sjelfallet borde tillhöra; och föreslås därför

att ifrågavarande utgiftspost måtte utelämnas,

VIII. Fattigvården.

Den å sid. 13 i budgetförslaget förekommande posten „Kostnad för sinnesrubbadade personer intagna å Lappviks sjukhus och Sjählö hospital“ torde, såsom till benämningen oegentlig, böra erhålla den förändrade lydelse:

att orden „Lappviks sjukhus och Sjählö hospital“ utbytas emot „i dävårdsanstalt utom fattiggården.“

Enär de under denna hufvud titel intagna posterna „telefonledning till arbets- och fattiggården“ samt „för oförutsedda behof och diverse“ blifvit med hvarandra förväxlade, böra desamma i budgetförslaget rättas såsom följer:

„*c & d.* För oförutsedda behof och diverse, förslagsvis 5,500 mk.“

„S. F. besl. ²⁹/₁₂ 1883 *b.* Telefonledning till arbets- och fattiggården 380 mk.“

Vidare har Utskottet ansett sig böra erinra, att ehuru i Drätselkammarens utlåtande uppgifves att det för värnepligtige arbetaren E. Pitkärens hustru beviljade understödet numera bortfallit, detsamma dock ingår i budgetförslaget. Men då rätta förhållandet är, att ifrågavarande understöd, enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 16 Februari 1886, beviljats för tre år, räknadt från den 1 November 1885, eller så länge Pitkänen fullgjorde sin värnepligt, hemställes

att omförmälda anslag måtte ur budgetförslaget utgå.

IX. Undervisningsväsendet.

Uti skrifvelse af den 23 sistlidne November har Föreningen för konstfliten i Finland, jemte biläggande af utgiftsstat för de af föreningen inrättade handverkskolorna, slutande å 25,188 mk, anhållit om ett anslag af 14,629 mark, utgörande det för skolornas underhåll erforderliga beloppet med afdrag af den summa, hvarmed staden, enligt Kejs. kungörelsen af den 25 November 1885, är förpliktad att för ändamålet bidraga, samt hvilket belopp med 2475 mark öfverstiger den subvention, som föreningen under innevarande år af staden åtnjuter; och får Utskottet föreslå

*att, under rubriken „Handverksskolor“ med beteckningen **b & c** jemte hänvisning till Stadsf. beslut ²⁰/₄ 1886 upptages ett anslag till förhöjdt belopp af 14,629 mark.*

Uti en till Magistraten ingifven skrift har föreståndarinnan för härvarande pedagogiska slöjdanstalt, Fröken Vera Hjelt, ansökt om fortfarande bidrag från staden af 1500 mark för ifrågavarande slöjdskola och har utskottet, som funnit anstalten med hänsyn både till dess allmännyttiga ändamål och till den framgång, hvarmed sökanden verkat för slöjdundervisningens utbredning, vara förtjent af ytterligare understöd från kommunens sida, förty trott sig böra hemställa

*att, efter anslaget för handelsinstitutet, under rubriken **e)** Slöjdskola upptages en post **c** „Fröken V. Hjelts pedagogiska slöjdanstalt, anslag 1,500 mk“.*

Då öfriga under denna hufvudtitel ingående rubrikers ordningsföljd härigenom förändras,

torde rubriken „Folkskolorna” böra utmärkas med f) samt „Folkbiblioteket och läsesalen“ med g).

I skrifvelse till Drätselkammaren har direktionen för stadens folkskolor anført bland annat, att sedan folkskoleinspektorns lön år 1882 höjdes till 6000 mark, stadens folkskolor vunnit en så stark tillväxt, att såväl lärarepersonalen som elevernas antal i det närmaste fördubblats; att, med skolornas antal, äfven det område, inom hvilket de äro förlagda, i hög grad förstorats; samt att under sådana förhållanden folkskoleinspektorns arbete ökats så, att det tager en persons hela verksamhet i anspråk; och har direktionen af dessa skäl föreslagit att folkskoleinspektorns aflöning måtte höjas till 8,000 mark. Under anslutning till de motiv, som af direktionen anförts till förmån för en löneförhöjning åt folkskoleinspektorn, har Drätselkammarn likväl beträffande aflöningens belopp ansett lämpligare, att detsamma fastställdes till 7,000 mark med 500 marks förhöjning efter fem och tio års tjänst, hvarigenom den nuvarande innehafvaren af befattningen på grund af sin långvariga tjänstetid komme att uppbära den högre förhöjningen. Då äfven utskottet härutinnan delar Drätselkammarens åsigter, får Utskottet föreslå

att Stadsfullmäktige, med bifall till Drätselkammarens förslag, ville för folkskoleinspektorstjensten anslå lön till ökad belopp af 7,000 mark jemte löneförhöjning med 500 mark efter fem och lika mycket efter tio års tjänst; samt att nuvarande tjänsteinnehafvaren, magister V. Öhberg finge tillgodoräkna sig löneförhöjning för 10 års tjänst.

Jemte skrifvelse för den 6 innevarande December har Utskottet fått emottaga en af Arbetareföreningen härstädes till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld ansökan om bidrag till belopp af 1,500 mark för anordnande under nästkommande år af elementarkurser för äldre arbetare, hvilken ansökning dock icke innehåller någon på fakta grundad utredning om understödets behöflighet. Med anslutning till de åsigter, som i detta afseende uttalades redan af senaste budgetutskott, anser äfven Utskottet något anslag för ändamålet icke böra med kommunens tillgångar bestridas, utan torde detsamma lämpligare kunna beviljas ur utminuteringsaktiebolagets vinstmedel, likvisst först sedan Föreningen lemnat redogörelse för såväl tillloppet till de utaf densamma anordnade kurserna som för det resultat, hvarmed undervisningen bedrifvits. Af antydda orsaker tillstyrker Utskottet

att Stadsfullmäktige ville, med framhållande af nyss anförda omständigheter, ajböja Arbetareföreningens förevarande anhållan.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Vid denna hufvudtitel har Utskottet icke funnit skäl till någon anmärkning.

XI. Vattenledningen.

Emedan den å sid. 19 i budgetförslaget intagna posten „tvättning och komplettering af sanden i en filterbassin“ icke kan på förhand med säkerhet bestämmas, har Utskottet ansett sig böra föreslå

att ifrågavarande utgift upptages „förslagsvis“.

För att tydligare angifva beskaffenheten af den å samma sida förekommande utgiftsposten „ombyggnad af gångbron öfver Vanda å,“ föreslår Utskottet

att beteckningen af ifrågavarande post ändras till „Uppförande af ny gångbro af jern öfver Vanda å.“

Med afseende å de betydande och kostsamma vattenledningsarbeten, som under nästkommande år förestå, har Magistraten framhållit, hurusom det låge i kommunens intresse att, innan dessa arbeten utföras, bereda vattenledningsingeniören tillfälle att i utlandet studera vattenledningsteknikens nuvarande ståndpunkt samt tillika inhemta nyare metoder för verkställande af vattnets filtrering, samt i följd deraf föreslagit, att ingeniören Carl Hausen blefve huggnad med ett reseanslag af 2,000 mark mot skyldighet för honom att under de tre första månaderna af år 1889 i ofvan anfördt syfte företaga en resa till Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och England och att sedermera till Drätselkammaren afgifva berättelse om sina dervid gjorda iakttagelser; att ingeniör Hausen blefve befriad från skyldigheten att under sin ledighet aflöna vikarie; äfvensom att det för vikaries anställande möjligen erforderliga anslaget måtte utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel. Utskottet, som i hufvudsak gillat Magistratens väl grundade förslag och dervid trott sig böra påpeka nödvändigheten af att vattenledningsingeniören företrädesvis borde göra sig förtrogen med metoderna för vattnets rengöring såsom varande de för ändamålet utan all gensägelse viktigaste, har derjemte med hänsyn till den jämförelsevis korta tid resan kommer att omfatta, ansett stipendiatens reseplan icke böra alltför noggrant bestämmas, utan honom kunna lemnas öppet att besöka de länder, som för hans uppgift erbjuda det största intresset. På grund af hvad ofvan anförts, får Utskottet hemställa

att Stadsfullmäktige ville tilldela ingeniören Carl Hausen ett reseanslag af 2000 mark för att under Januari, Februari och Mars månader 1889 i utlandet studera vattenledningsteknikens ståndpunkt med särskildt afseende å metoderna för filtreringen, och med förbindelse för honom att om sin resa afgifva redogörelse till Drätselkammaren;

att det för aflönande af ingenjör Hausens vikarie tilläfvventyrs erforderliga anslag finge bestridas ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel; samt

att såsom sista post under rubriken „förvaltning, drift och underhåll“ upptages en utgift c: „anslag till utrikesresa för vattenledningsingenjören“, 2,000 mark.

Med den nederst å sid. 19 i budgetförslaget upptagna posten afses rätteligen Eriksgatan från adress n:o 39 & 48 (icke 39 & 43), hvarför

sagda utgiftspost bör derutinnan ändras.

På skäl, som å sid. 6 uti Magistratens utlåtande öfver budgetförslaget närmare angifvas, har jemväl Utskottet trott sig böra föreslå

att utom öfriga i denna hufvudtitel under rubrik „Regleringsarbeten“ upptagna anslag, införes en post c „Kampgatan från adr. N:o 6 till gatan norrom ryska kasernen — 3,700 mark.“

Vidkommande anslaget under hufvudtiteln

XII. Saluhallen

har Utskottet icke något att erinra.

XIII. Allmänna arbeten.

I fråga om det anslag af 15,000 mark, som under ifrågavarande hufvudtitel (sid. 20 i budgetförslaget) upptagits till remont och underhåll af stadens byggnader, har Utskottet icke kunnat undgå att påpeka det ytterst ovärdade skick, hvori den till minne af kejsarbesöket år 1876 i Djurgårdsparken uppförda utsigtspaviljongen för närvarande framträder. —

Bland de under denna hufvudtitel föreslagna nybyggnader förekommer ett anslag, stort 80,000 mark, för uppförande af ett folkskolehus å villaområdet „Berg-häll“. Ehuru väl hvarken ritningar eller kostnadsförslag för denna byggnad ännu aflemnats, har Utskottet dock, på de af Drätselkammaren åberopade skäl, icke tvekat att tillstyrka beviljandet af omförmälda anslag. Men emedan byggnadsarbetet, enligt Utskottets tanke, icke i någon händelse bör påbörjas förr än vattenledningen, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut, blifvit utsträckt till denna trakt, då ju byggnadens brandförsäkring möjligen icke derförinnan kan medgifvas, hemställer Utskottet

att ifrågavarande anslag måtte i budgeten observeras såsom endast eventuellt.

Beträffande ombyggnaden af rådhusets östra flygel, hvars lokaler efter stads-häktets indragning från och med nästkommande år komme att blifva disponibla, har Drätselkammaren och Magistraten framlagt hvar sitt skilda förslag, begge åsyftande att bereda ökad utrymme för stadens domstolar och förvaltande myndigheter, men skiljaktiga med afseende å byggnadsarbetets omfattning och kostnaderna för dess verkställande.

Medan Drätselkammaren velat fördela arbetet på tvenne år, för att underlätta lokalernas successiva förändring, samt approximativt uppskattat kostnaderna för flygelns fullständiga ombyggnad till 100,000 mark, hvaraf för nästa år upptagits endast halfva beloppet, har Magistraten inskränkt sig till att föreslå endast en förändrad inredning af den nuvarande flygeln vid Katrinegatan, att under nästkommande år utföras för en kostnad af blott 10,000 mark.

Vid pröfningen af dessa båda förslag har Utskottet ansett sig böra gifva Drätselkammarens ett obetingadt företräde. Ty med den af Magistraten föreslagna summan åstadkommes för ändamålet blott en jämförelsevis nödtorftig renovering af den otidsenliga byggnaden — en remont, som komme att försvåra och fördyra dess vidare utvidgning, i händelse en sådan framdeles blefve behöflig. Deremot skulle ett anslag till det af Drätselkammarens beräknade belopp möjliggöra större reparationer, genom hvilka olägenheterna af trånga lokaler för stadens embetsverk sannolikt blefve afhjelpa för en längre tid. Men då den för rådhusets ombyggnad kalkylerade kostnaden af 100,000 mark måhända komme att visa sig otillräcklig och Stadsfullmäktige väl icke kunna fatta definitivt beslut i saken, innan fullständig utredning deri vunnits, får Utskottet föreslå

att den i Drätselkammarens förslag ingående utgiftsposten för ombyggnad af rådhusets östra flygel upptages „eventuellt“.

Vidkommande det af Drätselkammaren föreslagna tillskottsanslaget för Saluhallens fullbordande, får Utskottet endast erinra

att jemte det ifrågavarande anslag, enligt förstärkte Stadsfullmäktiges den 11 innevarande December fattade beslut, bör upptagas med ett till 50,000 mark förhöjdt belopp, ifrågavarande utgift bör i budgeten föregås i första kolumnen af hänvisningen „S. F. besl. 11/12 1888“ samt i den andra betecknas med b.

I skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 7 innevarande December har Helsevårdsnämnden framställt behovet af en källare invid kommunala sjukhuset, för hvilken kostnaden beräknats till 1,400 mark; och som Utskottet anser förslaget fullt motiveradt, får Utskottet hemställa

att under rubriken „nybyggnader“ såsom sista post införes en utgift c „Källare invid kommunala sjukhuset“, till ofvan anfördt belopp.

För omläggning med nubbsten af stadens andel i Norra Esplanadgatan, från Unionsgatan till Östra Henriksgatan, upptager budgeten, i enlighet med såväl Drätselkammarens som Magistratens förslag (sid. 21), ett anslag af 27,000 mark, hvarhos Byggnadskontoret, på anmodan af Magistraten, uppgjort tvenne alternativa kostnadsförslag, slutande det ena å 17,900, det andra å 20,500 mark, för den händelse omläggningen ansåges bära sträcka sig endast till Mikaelsgatan eller ock till gården N:o 35 vid Norra Esplanadgatan; och motiverar Drätselkammaren önskligheten af detta remontarbete dermed, att förstnämnda starkt trafikerade gata i afseende å stenläggning befinner sig i synnerligen dåligt skick. Såväl med hänsyn till sist antydda förhållande som ock emedan ifrågavarande gatas stenläggning med ett bättre och tidenlinare material komme att mana stadens gårdsegare till efterföljd, har en minoritet inom Utskottet anslutit sig till Drätselkammarens åsigt. Men ehuruval äfven Utskottets flertal enhälligt erkänt giltigheten af dessa synpunkter, hafva dock, beträffande de ifrågavarande projektens utförande under nästkommande år, hos Utskottet anförts viktiga motskäl.

Först och främst synes tidpunkten härutinnan vara mindre lyckligt vald, emedan Norra Esplanadgatan efter verkställd fyllning fortfarande röjer benägenhet att sätta sig, hvadan en omläggning äfven med annat material än det nuvarande, i anseende till markens fortgående sänkning, komme att förfela sitt syfte och snart nog föranleda upprepad remont. Vidare har Utskottet funnit, hurusom med den tilltänkta omläggningen icke afsetts att göra gatan vattentät genom fogarnes fyllning med cement eller asfalt, och då, enligt hvad stadsingeniören jemväl antydt, ett sådant stenläggningssätt snarligen blir af nöden, skulle arbetet, om det utfördes enligt hittills använda metoder, uti icke oväsentlig grad förfelas. Slutligen bör det icke lemnas obeaktadt, att ett vid ifrågavarande del af Norra Esplanadgatan tilltänkt, enskildt byggnadsföretag af större omfattning komme att framkalla gatans upprifvande; ej heller att, vid den sannolikt snara uppkomsten af spårvägar, den första linien kommer att dragas längs nämnda gata samt i och för skenläggningen icke allenast medföra enahanda påföljd, utan antagligen påkalla helt och hållet förändrad profil af körbana och trottoirer. Af dessa skäl och då, såsom Magistraten upplyst, vederbörande gårdsegare icke alla lemnat sitt samtycke till omläggning af sina gatuandelar, synes tiden ännu icke vara inne att skrida till det föreslagna arbetets utförande, hvarför Utskottet, som anser frågan bära underkastas en på nya material- och kostnadsförslag grundad ytterligare pröfning, föreslår

att omförmälda anslagspost måtte ur budgetförslaget uteslutas.

Bland „nyläggningar“ under denna hufvudtitel föreslår Drätselkammaren en körbana tvärs öfver Sandvikstorget från Boulevards- till Andreægatan, för en kostnad af 4,200 mark. Det har visserligen framhållits att en sådan körbana vore i trafikens intresse behöflig, men anser Utskottet den projekterade körbanan, då torget ej komme att i sin helhet stenläggas, såsom endast provisorisk icke vara af den vikt, att dess

anläggning rättfärdigade en så betydande utgift; och får Utskottet i anledning häraf hemställa

att ifrågavarande post måtte utgå.

Till de af Stadsfullmäktige den 20 Mars 1888 beslutna regleringsarbeten hänföres å sid. 22 i budgetförslaget, under rubrik „Planering af gator“, posten „Eriks-gatan från Repslagaregatan till Gräsviksgatan“; men som sistnämnda ord bör vara „Gräsvikskajen“

torde misstaget i enlighet härmed rättas.

I öfverensstämmelse med Stadsingenjörens förslag och i motsats till hvad Drätselkammaren deremot anfört, anser Utskottet det öppna utfallsdike, som förbi villan Hagasund leder från Vestra chausséen till Tölöviken, böra ombyggas till en täckt kloak. Ty om ock den ifrågasatta afloppskanalen möjligen komme att framkalla olägenhet vid traktens framtida reglering, bör staden icke sky några kostnader för att ofördröjligen aflägsna obehaget och de helsovådliga inflytelserna af den nuvarande afloppsledningen, hvilken, såsom känt, omedelbart berör en dagen igenom synnerligen starkt trafikerad del af stadens område. I stöd af det nyss anförda och enär den projekterade kloaken dessutom blefve en naturlig fortsättning af den enligt nyare system utförda sammelkanalen under Östra Henriksgatan och Vestra chausséen, får Utskottet föreslå

att under afdelningen „kanaler och afloppsdiken“ samt rubriken „nyanläggningar“ ytterst upptages en post c: „Täckt kanal genom villan Hagasund från Vestra chausséen till Tölöviken — 19,600 mark“.

I enlighet med Magistratens derom väckta förslag, hemställes

att bland de under rubrik „kanaler och afloppsdiken“ upptagna „regleringsarbeten“ till sist införes en utgift c: „Kampgatan från adr. N:o 6 till kanalen under gatan norr om ryska kasernen — 5,700 mark.“

Bland nya vägarbeten föreslår Drätselkammaren anläggandet af en väg längs den Mejlans hemman till lydande Fölisön jemte bro öfver det emellan ön och fasta landet belägna sundet, för en approximativ kostnad af 10,000 mark. Då likväl sättes för Fölisöns framtida disposition, hvarom Kammaren till Stadsfullmäktige afgifvit särskildt betänkande, ännu beror på Fullmäktiges granskning och afgörande, samt frågan härom är af ganska vidtomfattande beskaffenhet, har Utskottet ansett omför-mälda anslag icke böra beviljas, innan Fullmäktige afgjort sjelfva hufvudfrågan, hvarför Utskottet hemställer

att berörda utgifts-post måtte från budgetförslaget uteslutas,

I första posten å sid. 24 bör införas den rättelse

att framför ordet „afvägen“ inskjutes ordet „från“.

Såsom Drätselkammaren framhållit, är utvidgningen af stadens hamn- och kajanläggningar af den allra största betydelse för stadens framtida utveckling, och då Utskottet till fullo insett nyttan af de i sådant afseende närmast väckta förslagen *om vidtagande af förberedande arbeten för åstadkommande af en fiskarhamn vid Hafsgatan samt om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof* särskildt genom en *vågbrytare*, — hvarom Drätselkammaren aflemnad skildt utlåtande — har Utskottet icke tvekat att tillstyrka beviljandet af de härför förslagsvis beräknade anslagen. Utom nyssnämnda arbeten har Hamnkontoret uti sitt specialförslag upptagit *anläggning af en ny kaj å det s. k. Kejsargrundet samt af ett öppet varuskjul å södra kajarmen i södra hamnen*, af hvilka arbeten det förstnämnda af Drätselkammaren helt och hållet afstyrkts och det senare ansetts icke ännu under nästa år böra komma till utförande. Men då Utskottet i anseende till tidens knapphet icke kunnat ingå i detaljerad pröfning af samtliga dessa omfattande och svårlösta frågor, helst redan saknaden af noggranna konstruktionsritningar omöjliggjort specialgranskning af förslagen, torde tillsättandet af ett särskildt utskott för behandling af dessa ärenden vara af nöden. Utskottet får därför hemställa

att Stadsfullmäkige, jemte det de bevilja de i budgetförslaget under rubrik „hamnar“ upptagna anslagen, ville öfverlemna åt ett särskildt utskott att inkomma med fullständiga förslag beträffande a) Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof; b) inrättandet af en fiskarhamn vid Hafsgatan; c) uppförandet af en ny kaj å Kejsargrundet samt d) anläggningen af ett varuskjul å södra kajarmen i stadens södra hamn.

Det under rubrik „planteringar“ föreslagna anslaget till påbörjande af planteringar i Brunnsparken, har Utskottet likaledes funnit böra upptagas i budgeten. Men som denna fråga står i omedelbart samband med en utaf svenske trädgårdsmästaren S. Lindh, på uppdrag af Drätselkammaren, utarbetad *fullständig plan till Brunnsparakens förskönande*, hvilken plan utan tvifvel förtjenar att tagas i noggrant öfvervägande, får Utskottet föreslå

att jemväl sistnämnda fråga hänskjutes till behandling af ett särskildt utskott.

På de å sid. 3 i förevarande betänkande anförda grunder, hemställer Utskottet

att de vid rubriken „planteringar“ under mom. B) intagna utgiftsposterna utlemnas.

Emedan renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar grundar sig på kontrakt och anslaget för detta åtagande sålunda bör utgå till fixt belopp,

torde det vid ifrågavarande utgiftspost fogade tillägget: „förslagsvis“ böra uteslutas.

XIV. Pensioner

I fråga om denna hufvudtitel har Magistraten föreslagit en tilläggspost af inalles 1,100 mark för pensionering af fyra fångknektar vid stadshäktet, hvilka ansetts icke hafva utsigt att efter sagda häktes indragning erhålla anställning vid länehäktet. Ehuru de af Magistraten föreslagna pensionsbeloppen i och för sig äro föga betydande, har Utskottet dock trots en nedsättning af desamma vara påkallad ur principiell synpunkt, då ju kommunen äfven vid beviljandet af listtidsunderstöd bör iakttaga sparsamhet samt dervid tillse att pensionerna stå i någorlunda jemnt förhållande till vederbörandes innehafda löneförmåner; och får Utskottet, som i öfrigt till grund för understödets fördelning lagt såväl ifrågavarande personers lefnads- och tjänsteålder som deras af Magistraten vitsordade förhållande i tjensten, hemställa

att Stadsfullmäktige ville åt nedannämnde fångknektar anslå pensioner till följande belopp, nämligen: åt Jakob Stark 240, åt Abraham Frisk 180, åt Anders Gabriel Thorberg likaledes 180 och åt Gustaf Mattsson Sandroos 120 mark om året; samt

att ifrågavarande anslag uti budgeten under denna hufvudtitel observeras.

XV. Diverse.

Uti innevarande års budget upptages under denna rubrik ett anslag af 1,200 mark till arbetshuset för fattiga barn. Dessutom hafva Stadsfullmäktige under året i sådant afseende beviljat ett tillskott af 1,000 mark. Sedermera har Utskottet fått emottaga en genom Magistraten Stadsfullmäktige tillhandakommen skrivelse, deri anstaltens principaler anhållit om anslagets ökande till inalles 3,200 mark, af orsak att det ständigt växande antalet barn, som i arbetshuset begära inträde, medfört betydligt ökade utgifter. Med hänsyn till företagets allmännyttiga beskaffenhet och då sökandenes personer erbjuda de bästa garantier för ett omtänksamt handhavande af inrättningens ekonomi, får Utskottet hemställa

det ville Stadsfullmäktige för omförmälda ändamål bevilja ett anslag till förhöjdt belopp af 3,200 mark.

I likhet med Magistraten, får Utskottet föreslå

att anslaget till inventarier för stadens hus måtte utgå med ett till 2,000 mark nedsatt belopp; samt

att omedelbart efter sistnämnda post införes en ny utgift c „För upprättande af ny tomtbok för staden, förslagsvis 1,000 mark“.

Med afseende å den mängd allmänna arbeten, som för nästkommande år äro föreslagna till utförande och för hvilka anslag finnas anvisade; då dessa arbeten säkerligen komma att såväl upptaga byggnadskontorets tid och krafter som äfven i rikt mått bereda sysselsättning för den arbetande befolkningen; samt då endast större arbeten visat sig påkalla betydligare tillskott från Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, får Utskottet hemställa

att det under denna hufvudtitel upptagna anslag „för oförutsedda behof“ minskas till 40,000 mark.

Den 11 innevarande December, eller efter det större delen af förevarande betänkande redan hunnit till tryck befordras, har Stadsfullmäktiges Beredningsutskott till Budgetutskottets behandling öfverlemnadt en af Magistraten den 10 i sagde månad aflåten skrifvelse, i anledning af en dit ingifven ansökning om löneförbättring för stadsfogdarne. Dervid har Magistraten anført, att de ordinarie stadsfogdarnes befattningar vore synnerligen arbetsdryga och att stadsfogdarne vid sina tjenstegöromål ofta nödgades anlita af dem aflönade biträden; hvarför och då vigt borde fästas derpå, att till ifrågavarande sysslor erhållas i allo dugliga personer, Magistraten föreslagit att stadsfogdarne, hvilka enligt stat åtnjuta en lön af 1,600 mark om året samt derutöfver i arvoden för verkställda utmätningar enhvar uppbära omkring 1,000 mark årligen, kunde tillerkännas en med 400 mark ökad aflöning, och komme densamma alltså att enligt stat upptaga 2,000 mark för hvarje. Tillika har Magistraten framhållit, att förhöjningen af de ordinarie stadsfogdarnes aflöningsförmåner icke behöfde föranleda till ökning af de på extra stat anställda stadsfogdarnes lönevilkor, enär desse senare vore berättigade till arvode för alla af dem verkställda förrättningar, då deremot de ordinarie vore skyldige att utan ersättning indrifva såväl härstädes utdömda saköresmedel som från andra orter till indrifning hit insända längder öfver sådana medel.

På de af Magistraten åberopade skäl, får Utskottet föreslå

att vid hufvudtiteln II under rubriken „Magistraten och Rådstufvurätten“ intages en post „S. F. besl. ¹¹/₁₂ 1888, b, 4 stadsfogdar — 8,000 mark“.

Vid den 11 innevarande December hållet sammantråde hafva Stadsfullmäktige beslutit, att för den tid Maskinisten Viktor Berndtson qvarstår i aktiv tjänst, räknadt från den 1 sistlidne November, bevilja hans hustru och barn ett understöd att utgå med 35 mark i månaden under det första året samt med 25 mark i månaden under de tvänne följande, dock ej för den tid, hvarunder Berndtson åtnjuter permission utöfver en månad; och får Utskottet i anledning häraf föreslå

att vid åttonde hufvudtiteln, under rubrik „understöd“ och med hänvisning till oförmälda beslut, införes en post: „S. F. besl. d. ¹¹/₁₂ 1888 b: „Värnepliktige maskinisten V. Berndtsons hustru och barn, 400 mk.“

Inkomster.

I. Räntor.

Under denna hufvudtitel, likasom ock under titlarne

II. Tomtlösen,

III. Stadens fasta egendom och

IV. Tomtören

har Utskottet icke funnit skäl till någon erinran.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Vid denna hufvudtitel har Utskottet icke haft anledning till annat tillgörande, än att någon mindre tryckfel blifvit rättade; i hvilket afseende Utskottet hänvisar till det sammandrag af budgetförslaget, som finnes betänkandet bilagdt.

VI. Diverse.

Vid granskningen af denna hufvudtitel har det ådragit sig Utskottets uppmärksamhet att inkomsterna vid kommunala sjukhuset varit i ständigt nedgående; och som Helsovårdsnämnden i sitt specialförslag icke aflemnat någon tillfredsställande utredning öfver detta förhållande, får Utskottet föreslå

att Stadsfullmäktige ville uti afgående skrifvelse affordra Helsovårdsnämnden förklaring öfver här ofvan anmärkta omständighet.

VII. Statsbidrag.

Härom gäller samma erinran, som ofvan framstälts beträffande 5:te hufvudtiteln.

VIII. Vattenledningen.

Vidkommande denna titel har skäl till anmärkning icke förekommit.

IX. Lån.

Jemte det Utskottets pluralitet i hufvudsak biträdt Magistratens förslag rörande sättet för användningen af inkomsterna från det af Stadsfullmäktige beslutna nya vattenledningslånet, har Utskottet beträffande beloppet af den erforderliga summan kommit till ett i någon mån afvikande resultat, beroende endast derpå, att den af Magistraten uteslutna utgiftsposten för vattenledning under Skeppsredaregatan till Jungfrustigen, 5,240 mark, af Utskottet förordats. Då sålunda från utgifterna för vattenledningen, Fmk 478,620:50 — d. ä ränta och amortering å vattenledningslånet 87,087:50, förvaltning och underhåll 45,740, utvidgning af vattenuppfördringsverket 117,000, utsträckning af rörnätet 172,153, regleringsarbeten 53,040 och diverse mindre arbeten 3,600 — afdrages den beräknade inkomsten för vattenkonsumtion m. m. Fmk 195,300, återstår 283,320 mark 50 penni att under nästkommande år användas af det lån, som enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 22 Juni 1886 och den 20 September 1887 kommer att upptagas för vattenledningens utvidgning och komplettering. Utskottet hemställer förty

att den under ifrågavarande titel införda summan upptages med ett till 283,320 mk 50 penni nedsatt belopp, samt att denna post i budgeten föregås af hänvisning till Stadsfullmäktiges omförmälda beslut.

I anledning af Stadsfullmäktiges den 11 innevarande December i saken fattade beslut, föreslår Utskottet

att under denna hufvudtitel å inkomstsidan observeras en post b: „Lån för saluhallens fullbordande — 50,000 mark“.

Derest samtliga här ofvan framställda förslag, som inverka å de beräknade utgifternas och inkomsternas belopp, vinna Stadsfullmäktiges bifall, blefve den summa, som under nästkommande år måste genom uttaxering anskaffas, 676,930 mark 70 penni.

Utskottet får fördenskull föreslå

att Stadsfullmäktige, jemte godkännande af det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget för år 1889 med de af Utskottet förordade ändringar och tillägg, ville fastställa det belopp, som under år 1889 skall för 1888 af kommunens på grund af skattören skattskyldige medlemmar uttaxeras, till Fmk 676,930:70.

Slutligen får Utskottet hemställa

*att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget för år 1889
blefve till tryck befordradt.*

Helsingfors, den 13 December 1888.

Th. Tallqvist.

Sigfr. Kullhem.

Georg Asp.

Uno Kurtén.

K. A. Nordman.

Aug. Schauman.

Julius Tallberg.

Sammandrag af Budgetudskottets förslag till ändringar i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1889.

Utgifts- eller Inkomstförel.	Utgifter:	Post enligt Utskottets förslag.	Utgifter som bortlemnats och Inkomster som införts.	Utgifter som införts och Inkomster som utelemnats.
II.	<p>Magistraten och Rådstufvurätten: Afföningen för 4 stadsfogdar höjes till 2,000 mk för hvarje och posten utmärkes i 2:dra kolumnen med <i>b & c</i></p> <p>Rådhusvaktmästarens aflöning höjes till 1,000 mk och posten betecknas i 2:dra kolumnen med <i>b & c</i></p> <p>Anmärkningen efter ofvanstående rubrik utgår. — Fmk 169,380: — —</p>	<p>8,000 —</p> <p>1,000 —</p>	<p>— —</p> <p>— —</p>	<p>1,600 —</p> <p>200 —</p>
III.	<p>Drätselkammaren: Posterna N:ris 1 och 2, af hvilka den sistnämnda upptages „förslagsvis“, betecknas i 1:sta kolumnen med „1886 års stat“ och förenas i 2:dra kolumnen med klammer. (Summan oförändrad.)</p> <p>Posterna N:ris 3 och 5 föregås i 1:sta kolumnen af beteckningen „S. F. besl. ^{6/11} 1888“, jemte det bokstafven <i>c</i> i 2:dra kolumnen uteslutes. (Summan oförändrad.)</p> <p>Posterna N:ris 4 och 6 föregås i 1:sta kolumnen af hänvisningen „1886 års stat“. (Summan oförändrad.)</p> <p style="text-align: center;">Byggnadskontoret:</p> <p>Posten „1 Trädgårdsmästare“ (summan oförändrad)</p> <p>Här infördes: „c hyresmedel“ — Fmk 141,070: — —</p>	<p>3,000 —</p> <p>1,000 —</p>	<p>— —</p> <p>— —</p>	<p>— —</p> <p>1,000 —</p>
IV.	<p>b) <i>Petroleumgasbelysningen:</i> Framför de 5 första posterna tillägges i 1:sta kolumnen „d. ^{10/8} 1887“. (Summan oförändrad.)</p>			
	Transport	— —	— —	2,800 —

V.	<p style="text-align: right;">Transport</p> <p style="text-align: center;">Brandverket:</p> <p>Under rubriken „afönningar och andra förmåner“ utgår framför posten „c resemedel“, beteckningen „1886 års stat“ (summan oförändrad).</p> <p>Posten „Premie för försäkring af 60 konstaplar“ etc. utelemnas.</p> <p>I första kolumnen uppflyttas anteckningarna „Br. kom:s besl. ²⁶/₂ 1876“ och „enl. kontrakt“ till närmast föregående rad (summan oförändrad).</p> <p style="text-align: center;"><i>g) Diverse:</i></p> <p>Här införes såsom sista post „c. Premie för försäkring af 60 konstaplar och 2 sprutmästare, för olycksfall. (Summan oförändrad.)</p>	—	—	—	—	2,800	—	
VI.	<p style="text-align: center;">Poliskammaren:</p> <p>Under rubriken „Underhåll af stallet“ ändras posten „881 L\ddot{a} hafre“ till „880 L\ddot{a} hafre“ (summan oförändrad)</p> <p style="text-align: center;"><i>Diverse:</i></p> <p>Såsom sista post införes „c Premie för försäkring af 11 öfverkonstaplar och 92 konstaplar, för olycksfall“</p> <p style="text-align: center;">— Fmk 158,720: — —</p>	496	1,012	684	—	—	684	—
VII.	<p style="text-align: center;">Sundhets- och sjukvården:</p> <p style="text-align: center;"><i>Helsovårdsnämnden:</i></p> <p>Pesten „1 Sekreterare“ nedsättes till</p> <p style="text-align: center;"><i>Helsopolisen:</i></p> <p>Posten „c För undersökning af latriners och slaskbrunnars täthet“ utelemnas</p> <p style="text-align: center;">— Fmk 42,063: — —</p>	600	—	—	200	—	—	—
VIII.	<p style="text-align: center;">Fattigvården:</p> <p>Tredje posten å sid. 13 ändras till „c Kostnad för sinnesrubbade personer, intagna å dårvårdsanstalt utom fattiggården“, förslagsvis. (Summan oförändrad.)</p> <p>De under rubrik „Fattigvården“ intagna tvänne sista posterna ändras sålunda: „c & d för oförutsedda behof och diverse, förslagsvis“. (Summan oförändrad.)</p>	13,500	—	—	500	—	—	—
	Transport	—	—	—	700	—	3,484	—

	Transport	—	700	3,484
	„S. F. besl. $29/_{12}$ 1883 b Telefonledning till arbets- och fattiggården“ (sum. oförändr.) (Posterna äro i Drätselkammarens budgetförslag förvexlade)	380	—	—
	Under rubriken „Understöd“ bortlemnas posten „Värnepligtige arbetaren E. Pitkä-nens hustru“	—	150	—
	Här införes till sist „S. F. besl. $11/_{12}$ 1888 b D:o maskinisten N. Berndtsons hustru och barn“	400	—	400
	— Fmk 146, 315: — —			
IX.	Undervisningsväsendet:			
	c) <i>Handverksskolor:</i>			
	S. F. besl. $20/_{4}$ 1886 b & c. Anslag . . .	14,629	—	2,475
	e) <i>Slöjdskola:</i>			
	„c. Fröken W. Hjelts pedagogiska slöjdanstalt	1,500	—	1,500
	f) <i>Folkskolorna:</i> — — —			
	g) <i>Folkbiblioteket och läsesalen:</i> — —			
	— Fmk 325,219: 64 —			
XI.	Vattenledningen:			
	<i>Förvaltning, drift och underhåll:</i>			
	Posten „Tvättning och komplettering af sanden i en filtrerbassin“ upptages „förslagsvis“ (Summan oförändrad.)	2,800	—	—
	Posten „Ombyggnad af gångbron öfver Wanda å“ ändras till: „Uppförande af ny gångbro af jern öfver Wanda å“	3,800	—	—
	Såsom sista post under ofvanstående rubrik upptages: „c. Anslag till utrikesresa för vattenledningsingenjören“	2,000	—	2,000
	Under rubrik „Regleringsarbeten“ ändras uti posten „Eriks-gatan“ o. s. v. orden: „adr. N:o 39 & 43“ till „N:o 39 & 48“ .	4,500	—	—
	Efter posten „Smedsgatan från Alberts-till Fabriks-gatan“ införes posten: „c. Kamp-gatan från adr. N:o 36 till gatan norr om ryska kasernen“	3,700	—	3,700
	— Fmk 391,533: — —			
	Transport	—	850	13,559

	Transport	—	850	13,559
XIII.	Allmänna arbeten:			
	1:o. <i>Byggnader och lägenheter:</i>			
	B) Nybyggnader:			
	Efter posten „Folkskolehus å Berghäll“ infördes i st. f. „förslagsvis“, ordet „eventuellt“	80,000	—	—
	Efter posten „Ombyggnad af rådhusets östra flygel“, utgår tillägget „hälften af kostnaden“ och ersättes med ordet „eventuellt“	50,000	—	—
	Posten „Tillskottsanslag för saluhallen å Vestra kajen“ höjes till	50,000	—	20,000
	jemte det i 1:sta kolumnen infördes hänvisningen „S. F. besl. ^{11/12} 1888 och i den 2:dra kolumnen bokstafven „c“ ändras till „b“. — Härefter infördes: „c. Källare vid Kommunala sjukhuset“	1,400	—	1,400
	2:o. <i>Gator och allmänna platser:</i>			
	A) Remont och underhåll:			
	Posten „Omläggning af stadens andel i Norra Esplanadgatan, från Unions- till Östra Henriksgatan“ utgår	—	27,000	—
	B) Planering och nyläggning:			
	Utgiften „Sandvikstorget, körbana tvärs öfver torget från Boulevarden till Andrægatan“ bortfaller	—	4,200	—
	<i>Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888:</i>			
	I posten „Eriksgatan från Repslagareg. till Gräsviksg.“, ändras sistnämnda ord till „Gräsvikskajen“ 5,800:—			
	3:o. <i>Kanaler och afloppsdiken:</i>			
	B) Nyanläggningar:			
	Här upptages såsom sista post: „c. Täcktkloak genom villan Hagasund från Vestra chausséen till Tölöviken“	19,600	—	19,600
	<i>Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut den 20 Mars 1888:</i>			
	Hit infördes såsom sista post „c. Kampg. fr. adress N:o 6 till kanalen under gatan norr om ryska kasernen	5,700	—	5,700
	Transport	—	32,050	60,259

		Transport	—	—	32,050	—	60,259	—
	4:o. <i>Vägar:</i>							
	B) Nyanläggningar:							
	Posten „Väg längs Fölisön jemte bro öfver sundet till Mejlans, förslagsvis halfva kostnaden“ uteslutes.		—	—	10,000	—		
	5:o. <i>Chausséer:</i>							
	I första posten inskjutes efter ordet „samt“ ett „från“.							
	8:o. <i>Planteringar:</i>							
	B) Nyanläggningar:							
	De under denna rubrik upptagna anslag uteslutas		—	—	14,000	—		
	9:o. <i>Renhållningsväsendet:</i>							
	I sista posten utgår ordet „förslagsvis“.							
	— Fmk 761,845: — —							
XIV.	Pensioner:							
	Anteckningen „ ^{23/10} 1867“ ändras till „ ^{30/10} 1867“ samt ant. „S. F. besl. ^{9/4} 1875“ till „S. F. besl. ^{9/2} 1875“.							
	Såsom sista poster tillägges:							
	c. Fångknekten Jakob Stark	240	—	—	—	—	240	—
	c. D:o Abraham Frisk	180	—	—	—	—	180	—
	c. D:o Anders Gabr. Thorberg	180	—	—	—	—	180	—
	c. D:o Gustaf Sandros	120	—	—	—	—	120	—
	— Fmk 4,026: 67 —							
XV.	Diverse:							
	Posten „Anslag till arbetshus för fattiga barn“ höjes till	3,200	—	—	—	—	2,000	—
	Utgiften „Inventarier till särskilda stadens hus“ nedsattes till	2,000	—	1,000	—	—		
	Härefter införes:							
	„c. Anslag för upprättande af ny tomtbok för staden, förslagsvis“	1,000	—	—	—	—	1,000	—
	Den sista posten „c & d. För oförutsedda behof enligt Stadsfullm. bestämmande, förslagsvis“ nedsattes till	40,000	—	10,000	—	—		
	— Fmk 120,650: — —							
		Transport	—	—	67,050	—	63,979	—

	Transport	—	—	67,050	—	63,979
	Inkomster:					
V.	Inkomstgifvande rättigheter: 3:dje, 4:de och 5:te posterna å sid. 30 förenas i andra kolumnen med klammer. Framför nästista posten ändras i första kolumnen årtalet 1887 till „1877“.					
VII.	Statsbidrag: Anteckningen i 1:sta kolumnen „K. S:ns resol. ¹⁵ / ₂ 1884“ införes såsom den tredje i ordningen. I anteckningen uti sagda kolumn framför posten „Till gatubelysningen“ ändras årtalet 1887 till „1877“.					
IX.	Lån: Den under denna rubrik upptagna post ned-sättes till Dessutom införes i 1:sta kolumnen framför samma post „S. F. besl. ²² / ₆ 1886 och ²⁰ / ₉ 1887“. Härefter införes; „S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1888 b. Lån för saluhal-lens fullbordande“	283,320	50	—	—	55,172 50
		50,000	—	50,000	—	
X.	Uttaxering: Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör	676,930	70	2,101	50	
	Summa	—	—	119,151	50	119,151 50

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 30 November 1888.

N° 239.

Framställning i fråga om Fölisöns upplåtande till villalägenheter.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti en i slutet af sistlidet år till Drätselkammaren inlemnad skrift föreslog arrendatorn af staden underlydande Mejlans hemman Lektorn M. Gadd bland andra åtgärder, egnade att förhöja nyttan och värdet för staden af ifrågavarande lägenhet, som med undantag af det till villalotter indelade strandområdet invid den s. k. Fiskarviken och Mejlans södra udde, för närvarande disponeras såsom jordbrukslägenhet, att staden skulle omedelbart upplåta den till hemmanet hörande Fölisön till villaanläggningar, hvilket sätt för holmens tillgodogörande otvifvelaktigt skulle för staden blifva det i ekonomiskt afseende fördelaktigaste. Sedan Drätselkammaren åt ett för ändamålet utsedt utskott uppdragit att taga den sålunda väckta frågan i öfvervägande, har utskottet meddelat sig med Lektorn Gadd beträffande de vilkor, under hvilka staden kunde nu genast återvinna dispositionsrätten till ifrågavarande holme, som i sammanhang med den öfriga delen af lägenheten är utarrenderad intill den 1 November 1892, och inhemtat att detta kunde ske emot det att staden beviljade en nedsättning af sexhundra mark uti det årliga penningearrendet för Mejlans hemman, utgörande tvåtusen femhundra tjugu mark, hvilket anspråk af Lektorn Gadd motiverats dermed att det å Fölisön förefintliga fiskartorpet för närvarande inbringade i årligt arrende tvåhundra mark samt att den förmån han hade af holmen derigenom att densamma lemnade sommarbete för hemmanets 18 kor under 42 dygn motsvarade ett penningevärde af fyrahundra mark. Härvid skulle staden ega rätt att utan särskild ersättning anlägga väg öfver Mejlans hemmans mark jemte bro öfver sundet mellan fastlandet och Fölisön.

Enär utskottet funnit Fölisön, hvilken har den betydliga arealen af 77 tunnland, till följd af sitt natursköna läge i stadens närmaste grannskap, sin skogbevuxenhet samt sina vackra och på de flesta ställen lätt tillgängliga stränder, synnerligen väl lämpa sig för anläggning af sommarvillor, har utskottet beslutit sig för att förorda träffande af uppgörelse med Lektorn Gadd i ofvanberördt syfte på af honom betingade vilkor. Tillika har utskottet med ledning af en för sådant ändamål å holmen anställd syn förslagsvis indelat densamma med undantag af ett område å östra sidan af holmen, som med hänsyn till den grunda stranden och markens sumpighet ansetts böra tillsvidare lemnas odisponerad, uti 12 villalotter, hvilka finnas till sina lägen och gränser angifna å närlagda karta och hvilka komme att i areal innehålla från 6,1 tunn-

land för den största eller lotten N:o 9 till 1,8 tunnland för den minsta eller lotten N:o 2 samt tillsammans 49,5 tunnland. Då för de närbelägna villorna å Mejlans södra udde erlægges arrenden, motsvarande i medeltal sjuttiofem mark per tunnland, har utskottet ansett staden kunna för de nu föreslagna villorna å Fölisön påräkna åtminstone 50 å 60 mark per tunnland i årligt arrende eller för alla villorna 2,475 å 2,970 mark. Att de ifrågasatta villaplatserna äfven komme att blifva mycket eftersökta har utskottet trott sig kunna sluta deraf att förfrågan redan härförinnan ofta gjorts hos Kammaren rörande möjligheten att få å holmen arrendera villalotter. Värdet af villaplatserna komme enligt utskottets förmenande att i högst väsentlig grad ökas, om holmen blefve genom en bro förenad med fasta landet samt den längs Mejlans södra strand anlagda vägen deröfver fortsatt till Fölisön. Genom en sådan anordning skulle icke allenast de blifvande innehafvarene af villor derstädes beredas tillfälle till en beqväm kommunikation med staden, utan ock en sällsynt vacker promenadväg öppnas för stadens innevånare. Utskottet har derfor låtit genom stadsingenjören uppgöra kostnadsförslag för en sådan bro af enklare slag samt för den jemväl nödig ansedda vägen längs Fölisön till en för samtliga villor gemensam ångbåtsbrygga, hvilken kostnadsberäkning slutar sig å 21,450 mark.

Innan utskottet hann slutföra sitt uppdrag inlemnades emellertid den 19 sistlidne Oktober till Kammaren en skriftlig ansökning af Styrelsen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag, hvari förmäles att bolaget i anseende till behöfligheten af att å stadens befolkning, och särskildt arbetarebefolkningen, under sommartid bereda tillfälle till utfärder i stadens omgifningar samt med afseende å Fölisöns i antydt syfte särdeles gynsamma läge såsom belägen å en sida af staden, der arbetarebefolkningen företrädesvis vore bosatt, beslutit sig för att söka på arrende erhålla sagda holme för att derstädes anordna en enklare servering af spis och läskdrycker utan hvarje utskänkning af spritvaror, vin eller öl. Med anledning häraf har Styrelsen anhållit att holmen måtte å Utskänkningsbolaget på arrende upplåtas på så lång tid som staden ämnat utarrendera de tilltänkta villalotterna å holmen, jemte det bolaget erbjudit sig att erlægga den arrendesumma för holmen, som Drättselkammaren beräknat skola inflyta för samtliga villalotterne.

Denna ansökning blef af Kammaren remitterad till förbemälda utskott för att pröfvas i sammanhang med förslaget att disponera holmen för villaanläggningar. Utskottet har dock ansett sig böra vidhålla sistnämnda förslag. Såsom skäl för afböjande af Utskänkningsbolagets ansökning har anförts främst svårigheten att med en sådan användning af holmen, som bolaget tänkt sig, uppehålla ordning å den stora och tätt skogbevuxna holmen, hvilken utan en ständig och verksam polisuppsigt lätt blefve ett tillhåll för dräggen af stadens lägre befolkning samt skådeplats för orgier och våldsbragder af alla slag. Svårigheterna härvid komme ytterligare att ökas af den omständigheten att Fölisön i judicielt och administrativt hänseende underlydde Helsinges socken, hvaraf bland annat följde att alla derstädes förefallande oordningar och lagöfverträdelser borde beifras vid Häradsrätten i sagde sockens tingslag. Sock-

nens kronobetjening, å hvilken det ankomme att öfvervaka ordningen å holmen, vore äfven alltför fåtalig för att med framgång kunna handhafva polisuppsigt derstädes, och det syntes föga antagligt att någon förstärkning af kronobetjeningens antal vore att för sådant ändamål påräkna. Vidare har framhållits att för det af utskänkingsbolaget afsedda ändamålet möjligen kunde anvisas någon annan mindre och närmare staden belägen holme, men att deremot någon annan, för villaanläggningar så lämplig plats som Fölisöu icke finnes å stadens mark att tillgå. Slutligen kunde det starkt ifrågasättas huruvida det öfverhufvud kunde anses välbetänkt att åt Utskänkingsaktiebolaget, som för sin tillvaro uteslutande vore beroende af den närvarande bränvinslagstiftningen, för en längre tid upplåta arrenderätten till en staden tillydande holme för att användas för det af bolaget tillämnade syftet.

De af utskottet i förestående mätto framhållna synpunkterna har Drätselkammaren funnit i allo beaktansvärda och har Kammaren förty för sin del äfven omfattat förslaget att Fölisön skulle, sedan staden återförvärfvat dispositionsrätten till densamma, upplåtas för villaanläggningar samt i sådant afseende, i enlighet med utskottets förslag, indelas till en början uti 12 villalotter. Ätven förslaget om anläggning af väg längs Fölisön jemte en enklare bro till fasta landet har Kammaren funnit lämpligt och har Kammaren, som ansett nämnda arbeten kunna fördelas på två år, uti det till Magistraten insända budgetförslaget för nästkommande år för ändamålet upptagit en anslagspost af 10,000 mark. De kostnader, som nedläggas å dessa arbeten tror Kammaren skola komma att godtgöras staden genom högre arrenden för villalotterna. Med ledning af de arrendeavgifter, som erläggas för villorna å Mejlans södra udde, kan man med all sannolikhet beräkna att i arrende för de blifvande villalotterna å Fölisön skall erhållas i medeltal 60 mark per tunnland. För utarrenderingen borde, enligt Kammarens åsigt, fastställas enahanda vilkor, som för de öfriga Mejlansvillorna eller således desamma som gälla för stadens bostadsvillor i allmänhet. Arrendetiden skulle i sådan händelse blifva 30 år, med rättighet för arrendator att på grund af försköningsarbeten erhålla ända till 20 års förlängning.

Beträffande det af arrendatorn af Mejlans hemman Lektorn Gadd uppställda vilkor för Fölisöns omedelbara afstående, anser Drätselkammaren nämnda vilkor vara med afseende å den fördel staden tillskyndas därigenom att de föreslagna villalotterna nu redan kunna utarrenderas, skäligt, och får Kammaren derföre tillstyrka godkännande af detsamma.

Till följd af det ofvan anförda får Drätselkammaren vördsamt föreslå,

det Stadsfullmäktige ville bemyndiga Kammaren att med arrendator af Mejlans hemman, Lektorn M. Gadd, träffa aftal derom att staden finge omedelbart disponera öfver den till sagda lägenhet hörande Fölisholmen emot det att Lektorn Gadd för den återstående arrendetiden erhöle en nedsättning af 600 mark i den årliga arrendeavgälden för lägenheten;

att Fullmäktige måtte besluta att Fölisön skall, sedan staden återförförvärfvat dispositionsrätten öfver densamma, upplåtas för villaanläggningar samt i sådant afseende indelas uti 12 villalotter, på sätt å bilagda karta närmare angifvits, hvilka villalotter Drätselkammaren skulle berättigas att på skeende ansökningar utarrendera uppå de för stadens bostadsvillor i allmänhet gällande villkor; samt

att Fullmäktige ville för anläggning af väg längs Fölisön jemte en enklare körbro derifrån till fasta landet anslå för nästkommande år 1889 det af Kammaren uti budgetförslaget för sagda år observerade beloppet 10,000 mark.

Den medföljande kartan torde kammaren i sinom tid återfå.

På Drätselkammarens vägnar:

Alfred Norrmén.

Edvard Loo.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och Inkomst-Förslag

för år 1889.

Fastställt af Stadsfullmäktige den 20 December 1888.

		Utgifter:					
		I. Stadens skulder.					
		Fmk.	pb.	Fmk.	pb.		
Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 Decemb. 1873.							
Beviljad 1812. Revers d. ²⁵ / ₁ 1845. " d. ²⁴ / ₁ 1846. " d. ²⁷ / ₁ 1847.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 Fmk 41,856: —, erlägges till Finlands Statskontor den ¹⁵ / ₁ 1889 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med		—	—	5,288	—
Revers ¹ / ₅ 1863.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 i återstående kapital Fmk 37,531: 10, erlägges till Finlands Statskontor den ¹ / ₅ 1889 en annuitet af ⁵ / ₂ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta à 4 % å det oguldna beloppet med		1,501	24		
		samt återstoden af annuiteten i amortering		3,998	76	5,500	—
K. S:ns bref d. ⁵ / ₅ 1880.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1888 i återstående kapital Fmk 35,573: 98, erlägges den ⁹ / ₄ 1889 till Finlands Statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta à 5 % med		1,778	70		
		samt återstoden af annuiteten i amortering		4,221	30	6,000	—
		Transport		—	—	16,788	—

Chausséereglementet d. 20/1 1865 § 6.	a	<p style="text-align: center;">Transport</p> 4:o. a) Å chaussée-obligationerna, uppgående sedan den 1/2 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och 3,6 % ränta b) till chaussée-obligationernas amorteringsfond, utgörande den 31/12 1888 Fmk 13,690, amorteringstillskott år 1889	<p style="text-align: center;">—</p> 7,650 1,310	16,788 8,960
K. S:ns resolut. d. 9/9 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den 31/12 1888 Fmk 1,474,600, erlägges den 1/5 1889 i amortering samt den 1/5 och 1/11 samma år ränta à 5 % med tillsammans	13,700 73,387 50	87,087 50
K. S:ns resolut. d. 4/8 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och regleringslånet af 1882, utgörande den 31/12 1888 Fmk 1,470,000, erlägges den 1/5 1889 i amortering samt den 1/5 och 1/11 ränta à 4 1/2 % med	29,000 65,497 50	94,497 50
	c	7:o. Å ett kassakreditiv å Fmk 700,000 erlägges förslagsvis i provision och ränta — Fmk 222,333: —	<p style="text-align: center;">—</p>	15,000
II. Stadens embetsverk.				
Magistraten.				
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode 5,000: —	12,000	
1886 års stat.	b	1 Justitierådman, lön 5,000: — arvode 2,000: — för inseende öfver exekutionsverket 1,000: —	9,500	
Enl. öfverenskom- melse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	Personelt vederlag åt Råd- mannen A. Åkerberg	1,500: —	
1886 års stat.	b	2 Politierådmän, lön à 4,000: — arvode à 2,000: —	12,000	
	b	2 Notarier, lön à 1,600: —	3,200	36,700
Transport			<p style="text-align: center;">—</p>	259,033

		Transport	—	259,033
Rådstufvurätten.				
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000:—	12,000
		arvode	5,000:—	
Enl. öfverenskom- melse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	1 äldre Justitierådman, lön	5,000:—	8,500
		arvode	2,000:—	
1886 års stat.	b	Personelt vederlag åt Råd- mannen E. Bergh . . .	1,500:—	8,500
		1 äldre Justitierådman, lön	5,000:—	
Enl. öfverenskom- melse och S. F. besl. 17/11 1885.	b	arvode	2,000:—	8,500
		Personelt vederlag åt Råd- mannen B. O. Stenius	1,500:—	
1886 års stat.	b	3 äldre Justitierådmän, lön à	5,000:—	21,000
		arvode à	2,000:—	
1886 års stat.	b	3 yngre Justitierådmän, lön à	4,000:—	12,000
		Arvode åt två afdelnings- ordförande à	1,000:—	
1886 års stat. K. Sns bref 1/10 1887. S F. besl. 5/9 1882.	b	1 Notarie för civilprotokollet . . .	1,600	15,000
		5 Notarier för kriminal- protokollet à	3,000:—	
D:o 16/11 1886.	b	Ersättning åt brottmålsnotarierna för renskrifning af protokoll, för- slagsvis	700	82,300
		Renskrifning af protokoll åt akto- rerne, förslagsvis	1,000	
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening				
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och Nota- rius publicus, lön	2,500	2,700
		1 Aktuarie	2,500	
		1 Kanslist	1,200	
		1 Translator för finska språket . . .	400	
		1 Translator för ryska språket . . .	1,000	
		2 Stadsfiskaler, lön à	3,000:—	
		arvode à	600:—	
		4 Stadsfogdar à	2,000:—	
S. F. besl. 20/12 1887.	b	3 Exekutionsbetjenter à	900:—	2,700
		Transport	25,500	341,333

1886 års stat & S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888.	{	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anstälde vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten à . . . 1,100:—	25,500	341,333	
1886 års stat.			{	b & c		2 Stadsbetjenter vid Magistraten på afdelning à 900:—
					1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bo- stad och ved	1,000
			b 1 Rådhusdreng, jemte fri bostad och ved	480		
			c 3 Extra stadsfogdar à . . 1,600:—	4,800	42,380	
			<i>Diverse.</i>			
			c Expenser, förslagsvis	—	8,000	
			— Fmk 169,380:— —			
III. Kommunalförvaltningen.						
Stadsfullmäktiges kansli.						
1886 års stat.	{	b	1 Sekreterare	2,800	9,800	
			1 Notarie	2,800		
			1 Vaktmästare	600		
			c Expenser, förslagsvis	3,600		
Drättselkammaren.						
1886 års stat.	{	b	1 Ordförande	4,000		
			5 Ledamöter à 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde, för- slagsvis	5,200		
S. F. besl. $\frac{9}{11}$ 1888.		b	1 Sekreterare	7,000	25,900	
1886 års stat.		b	1 Notarie	2,400		
S. F. besl. $\frac{9}{11}$ 1888.		b	1 Kanslibitråde	1,500		
1886 års stat.		b	1 Vaktmästare	800		
		c	Expenser, förslagsvis	5,000		
Drättselkontoret.						
1886 års stat.	{	b	1 Stadskamrerare, lön . . 5,000:— arvode 2,500:—	8,000		
			5 års förhöjning 500:—			
	{	b	1 Stadskassör, lön . . . 4,000:— arvode 1,800:—	5,800		
				Transport	13,800	427,413

			Transport	13,800	427,413
1886 års stat.	{	b	1 Stadsbokhållare	4,000	
		b	1 Kontorsskrifvare	1,600	
		b	1 Vaktmästare	900	
S. F. besl. ¹⁸ / ₉ 1888.	{	b & c	Extra biträde, förslagsvis	3,600	
		c	Arvode för debetsedlars kringbärning, förslagsvis	800	
		c	Expenser, förslagsvis	1,800	26,500
			Trafikkontoret.		
		c	1 Kamrerare	4,500	
		c	1 Bokhållare	1,800	
		c	1 Kassör	2,400	
		c	1 Vågmästare	1,500	
1886 års stat.	b	2 Vaktmästare à 1,000:—	2,000		
	c	Extra biträden, förslagsvis	1,200		
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875.	b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500		
	c	Mätarearvoden, förslagsvis	1,000		
	c	Expenser, förslagsvis	800		
	c	Ved och belysning för tull- och packhuset, förslagsvis	1,200	16,900	
			Hamnkontoret.		
	{	b	1 Hamnkapten 3,000:—		
				4 % af uppbörden, förslagsvis 4,500:—	7,500
1886 års stat.	b	1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400		
	{	b	1 Hamnkontorsbokhållare 2,500:—		
				2 % af uppbörden, förslagsvis 2,250:—	4,750
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1883.	b	1 Äldre vaktmästare 1,200:—			
			personelt lönetillskott. 200:—	1,400	
1886 års stat.	{	b	1 Yngre vaktmästare	1,000	
		b	2 Hamnkonstaplar à 850:—	1,700	
		b	2 d:o à 750:—	1,500	
	c	1 d:o	750		
1886 års stat.	{	b	2 Packare och vräkare à 480:—	960	
		b	1 Parmmätare-ålderman	200	
	c	Arvode för uppbörd af kokhusavgifterna	100		
	c	Expenser, förslagsvis	400		
	c	Ångbåtslega för inspektionsresor, förslagsvis	200	22,860	
			Transport	—	493,673

			Transport	—	493,673
			Byggnadskontoret.		
1886 års stat.	b	1 Stadsingeniör	7,000:—		
S. F. besl. ¹⁵ / ₆ 1877.	b	5 års förhöjning	1,000:—		
1886 års stat.	b	resemedel	600:—	8,600	
1886 års stat.	b & c	1 Äldre biträdande ingeniör	5,800:		
		5 års förhöjning <u>580:</u>	6,380:—		
		hvaraf hälften påföres vattenled- ningen (se XI Vattenledningen) .	3,190		
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1882.	b & c	1 Yngre biträdande ingeniör	4,600		
1886 års stat.	b	1 Bokhållare	3,000:—		
		10 års förhöjning	600:—	3,600	
	b	1 Trädgårdsmästare	3,000:—		
	c	hyresmedel	1,000:—	4,000	
	c	1 Byggmästare	2,900		
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jemte fri bostad och ved	900		
1886 års stat.	b	1 Yngre skogsvakt, jemte fri bostad och ved	720		
	c	Skogsvaktarebiträden, förslagsvis .	700		
	c	Material och handtlångaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis .	4,300		
	c	Materialvakter, förslagsvis	2,000		
	c	Ritarebiträde för uppgörande af ge- neralkarta, förslagsvis	2,500		
	c	Expenser, förslagsvis	1,100		
		— Fmk 141,070: — —			39,110
		IV. Gatubelysningen.			
		a) Gasbelysningen.			
Kontrakt om Gas- lysningens införande i H:fors ³⁰ / ₅ 1860.	b	90 lyktor af I och II klassen å 3,063,20 bränntimmar	275,700—		
		302 lyktor af III klas- sen å 2,625,40 bränn- timmar	792,951,20		
		303 lyktor af IV klas- sen å 1,419,50 bränn- timmar	430,209,30		
		S:ma bränntimmar	1,498,860,50		
		å 4 penni		59,954 43	
			Transport	59,954 43	532,783

S. F. besl. $\frac{7}{6}$ 1882.	b	1 Siemens' lykta under 2,625,40 bränntimmar å 700 Liter	Transport 1,837,966	59,954 43	532,783 —
D:o d:o	b	1 Siemens' lykta under 1,419,50 bränntimmar å 1,600 Liter	2,271,734		
D:o d:o	b	2 Siemens' lyktor under 1,419,50 bränntimmar å 700 Liter	1,987,766		
		S:ma Liter 6,097,466 eller kubikfot 215,362 å 8 Fmk per 1,000	1,722 90		
1886 års stat.	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200 —		
	b	1 Besigtningssman, lön	200 —		
S. F. besl. $\frac{29}{6}$ 1882.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur	600 —		
	c	Hyra, städning m. m. af Gaskontrollörens rum	600 —		64,277 33
		<i>b) Petroleumgasbelysningen.</i>			
	b	26 lyktor af II klassen, förslagsvis	2,406 —		
	b	95 d:o af III klassen å 120: —	11,400 —		
	b	73 d:o af IV klassen å 66: 60	4,861 80		
	b	2 d:o af IV klassen, från seglationens slut, förslagsvis . . .	66 06		
	b	98 d:o af V klassen å 75: —	7,350 —		
	b	2 d:o af V klassen från seglationens slut, förslags- vis	83 33		
	c	100 st. nya lyktskåp å 50: —	5,000 —		
	c	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —		32,167 19
		— Fmk 96,444: 52. —			
		V. Brandverket.			
		<i>a) Hyror.</i>			
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1876.	b	Hyra för lokaler åt brandmanska- pet vid norra tornet	2,500 —		
Enl. kontr. $\frac{26}{1}$ 1876.	b	Hyra för lokaler åt brandmanska- pet vid södra tornet	4,400 —		6,900 —
		Transport	— —		636,127 52

		Transport	—	—	636,127	52
		<i>b) Eldning och belysning.</i>				
	<i>c</i>	30 famnar björkved, entreprenad å Fmk 15: 75	472	50		
	<i>c</i>	35 famnar tallved, entreprenad å Fmk 11: 10	388	50		
	<i>c</i>	45 famnar granved, entreprenad å Fmk 9: 25	416	25		
	<i>c</i>	Ljus och olja, förslagsvis	1,000	—	2,277	25
		<i>c) Redskapens underhåll, förslagsvis</i>	—	—	3,000	—
		<i>d) Afönningar och andra förmåner.</i>				
1886 års stat.	<i>b</i>	1 Brandmästare 3,800:—				
	<i>c</i>	hyresmedel 1,000:—	4,800	—		
1886 års stat.	<i>b</i>	1 Underbrandmästare 1,400:—				
	<i>c</i>	hyresmedel 500:—				
	<i>c</i>	resemedel 100:—	2,000	—		
	<i>b</i>	1 Sekreterare vid brandkommissionen	600	—		
1886 års stat.	<i>b & c</i>	2 Sprutmästare å 1,200:—	2,400	—		
	<i>b</i>	1 Maskinist	300	—		
	<i>b</i>	2 Kosthållerskor å 240:—	480	—		
	<i>b & c</i>	60 Brandkonstaplar å 480:—	28,800	—		
	<i>c</i>	Tillskottsarvode att i mån af behof utgifvas åt 4 ordningsmän vid tornen å 60 Fmk 240:—				
	<i>c</i>	Tillskottsarvode åt 20 äldre konstaplar å 40 Fmk 800:—				
	<i>c</i>	D:o åt 4 kuskar å 120 Fmk 480:—	1,520	—		
Br.-kom:s besl. ²⁶ / ₂ 1876.	<i>b</i>	Tillskottsarvode för eldning och putsning af ångsprutan	240	—		
	<i>c</i>	Arvode för vården af brunnarne, förslagsvis	400	—		
	<i>c</i>	Afgitt för brandmästarenes telefoner	280	—		
Enl. kontrakt.	<i>b</i>	Arvode för vården af brandtelegrafan	1,000	—		
	<i>c & d</i>	För oförutsedda utgifter för d:o	200	—		
	<i>c</i>	För tvänne nya brandklockor vid chausséerna	1,000	—	44,020	—
		Transport	—	—	685,424	77

		Transport	—	—	685,424	77
		e) <i>Brandstallet — 13 hästar.</i>				
	c	3,560 L \ddot{E} hö, entreprenad à 70 p.	2,492	—		
	c	160 tunnor hafre, entreprenad à Fmk 9: 99	1,598	40		
	c	Halm, förslagsvis	200	—		
	c	Skoning och medicin, förslagsvis	800	—		
	c	Underhåll af seldon, m.m., förslagsvis	200	—	5,290	40
		f) <i>Inköp af nya redskap, m. m.</i>				
	c	2 st. fyrhjuliga vattenvagnar för gatuspolning à Fmk 1,300	—	—	2,600	—
		g) <i>Diverse.</i>				
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	750	—		
	c	Gratifikationer, vatten vid eldsvådor m. m., förslagsvis	2,000	—		
S. F. besl. $\frac{4}{9}$ 1888.	b	Understöd åt Brandkonstapeln Karl Fredrik Urnberg	200	—		
	c	För inköp af böcker och tidningar — Fmk 67,087: 65. —	50	—	3,000	—
		VI. Polisrättningen.				
		Poliskammaren.				
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	}	b 1 Polismästare, lön	6,000:	—		
K. S:ns br. $\frac{30}{3}$ 1886.		hyresmedel	1,500:	—		
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.		personelt lönetillskott	2,000:	—		
		underhåll af hästar och åkdon	1,500:	—	11,000	—
D:o d:o	}	b 1 Underpolismästare, lön	4,000:	—		
K. S:ns br. $\frac{30}{3}$ 1886.		hyresmedel	1,200:	—		
		personelt lönetillskott	1,000:	—		
		underhåll af häst och åkdon	800:	—	7,000	—
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	b	2 Ledamöter i Poliskammaren à	600:	—	1,200	—
	b	1 Sekreterare, lön	1,400:	—		
		hyresmedel	600:	—	2,000	—
	b	2 Notarier, arvode à	1,200:	—	2,400	—
	b	2 Kanslister, arvode à	1,000:	—	2,000	—
		Transport	—	—	721,915	17

			Transport	—	721,915	17
			Ordningspolisen.			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	2 Kommissarier, lön à .	1,500:—			
		hyresmedel	600:—			
		tjenstgöringsarvode .	300:—	4,800	—	
		8 Öfverkonstaplar, lön à	750:—			
		tjenstgöringsarvode .	750:—	12,000	—	
	b	30 äldre konstaplar, lön à	500:—			
		tjenstgöringsarvode .	400:—			
		beklädnadshjelp . . .	200:—	33,000	—	
	b	32 yngre konstaplar, lön à	400:—			
		tjenstgöringsarvode .	400:—			
		beklädnadshjelp . . .	200:—	32,000	—	
			<i>Tillägg.</i>			
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₆ 1885.	b	2 Öfverkonstaplar, lön à	750:—			
		tjenstgöringsarvode .	750:—	3,000	—	
		12 äldre konstaplar, lön à	500:—			
		tjenstgöringsarvode .	400:—			
		beklädnadshjelp . . .	200:—	13,200	—	
	b	12 yngre konstaplar, lön à	400:—			
		tjenstgöringsarvode .	400:—			
		beklädnadshjelp . . .	200:—	12,000	—	
			<i>Underhåll af stallet.</i>			
S. F. besl. ³ / ₆ 1885.	b & c	2,200 L \mathcal{E} hö à 87 p:ni, entreprenad		1,914	—	
		880 L \mathcal{E} hafre à Fmk 1:15, entrepr.		1,012	—	
		Halm, förslagsvis		50	—	
		Skoning och läkemedel, förslagsvis		240	—	
		Remont, förslagsvis		240	—	
			Detektiva polisen.			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Kommissarie, lön . .	1,500:—			
		hyresmedel	800:—			
		tjenstgöringsarvode .	500:—	2,800	—	
	b	1 Öfverkonstapel, lön .	1,000:—			
		tjenstgöringsarvode .	800:—	1,800	—	
	b	6 Konstaplar, lön à . .	500:—			
		tjenstgöringsarvode .	500:—			
		beklädnadshjelp . . .	200:—	7,200	—	
S. F. besl. ¹⁸ / ₆ 1888.	b	Personelt tillskott i tjenstgöringsarvode				
		åt poliskonstapeln K. V. Åberg		300	—	
			Transport	—	847,471	17

		Transport	—	847,471	17
		Diverse.			
1886 års stat.	b	2 Politiekarlar å	360:—	720	—
S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1880.	b & c	Expenser		1,700	—
	b	Läkarearvode		600	—
K. Förordn. ²⁹ / ₄ 1876.	b	Till ersättning för oförskyld skada å kläder ådragen i tjensten samt till gratifikationer		1,000	—
Enl. kontrakt.	b	Hyra för 2:dra polisvaktkontorets lokal		2,500	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b	Hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna, förslagsvis		360	—
		— Fmk 158,036:—			6,880
		VII. Sundhets- och Sjukvården.			
		Läkarepersonal.			
1886 års stat.	b	1 Stadsläkare, lön	5,400:—	7,000	—
		arvode	1,600:—	6,000	—
	b	2 Distriktsläkare å	3,000:—	2,400	—
S. F. besl. ⁹ / ₈ 1882. D:o ¹⁶ / ₂ 1886.	b & c	1 Qvinlig läkare		300	—
1886 års stat.	b	1 Barnmorska			15,700
		Helsovårdsnämnden.			
1886 års stat.	b & c	1 Sekreterare		600	—
	c	Expenser och betjening, förslagsvis		800	—
		Kommunala sjukhuset.			
1886 års stat.	b	1 Ekonom jemte fria rum och ved		1,200	—
D:o d:o	b	2 Sjuksköterskor å 45 mk pr månad		1,080	—
S. F. besl. ¹² / ₁₂ 1886.	b	1 Dräng		528	—
1886 års stat.	c	Kost för 25 sjuka å 60 penni per dag, förslagsvis		5,475	—
	c	Läkemedel, förslagsvis		1,000	—
	c	Tvätt, förslagsvis		600	—
	c	Ved och belysning, förslagsvis . . .		1,200	—
	c	Remont af lasarettspersedlar & di- verse, förslagsvis		1,000	—
		Helsopolisen.			
1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen .		2,500	—
	b	1 d:o d:o		2,000	—
		Transport	4,500	883,534	17

			Transport	4,500	883,534	17
	c		1 extra tillsyningsman vid helso- polisen under 5 månader å Fmk 150:—	750		
	c		Kostnad för bedrifvande af desin- fektionsinrättningen, förslagsvis .	1,000		
	c		Hyra för besigtningsslokal	800	7,050	
			Undersökningsstation för lifsmedel.			
1886 års stat.	b		1 Föreståndare	3,000		
	b		1 Dräng	480		
S. F. besl. 10/11 1886.	b & c		Hyra, ved och ljus etc., förslagsvis	1,750		
	b & c		Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	600	5,830	
			— Fmk 42,063:—			
			VIII. Fattigvården.			
1886 års stat.	b		1 Ordförande i Styrelsen	3,000		
	b		1 Sekreterare	1,600		
	c		Vaktmästarearvode	300		
	b		1 Inspektor för arbets- och fattig- gården jemte fri bostad och ved	3,000		
1886 års stat.	b		1 Predikant	1,000		
	b		3 Sjuksköterskor för fattiggården å 420:—	1,260		
S. F. besl. 28/12 1886.	b		1 Sjuksköterska för barnafdelningen derstädes	420		
1886 års stat.	b		1 Manlig vårdare för dårvårdsafdel- ningen	600		
	b		Hyra för styrelsens lokal	900		
S. F. besl. 29/12 1885.	c		Städning af densamma	60		
	c		Arvode för tillsyningsmän, förslags- vis	1,500		
	c		Inspektions-resekostnads ersättning för d:o, förslagsvis	800		
	c		Understöd åt de fattiga: ständiga, förslagsvis 58,000:— tillfälliga, förslagsvis 7,000:—	65,000		
	c		Beklädnad för de fattiga i fattig- gården, förslagsvis	4,800		
	c		Kost för de fattiga å arbets- och fattiggården, samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	21,000		
			Transport	105,240	896,414	17

		Transport	105,240	—	896,414	17
	c	Sjukvård, utom inrättningen, förslagsvis	4,000	—		
	c	Kostnad för sinnesrubbade personer intagna å dårvårdsanstalt utom fattiggården, förslagsvis	13,500	—		
	c	Läkemedel, förslagsvis	3,500	—		
	c	Inventarier, förslagsvis	1,000	—		
	c	Ved, förslagsvis	3,500	—		
	c	Hafre för tvenne hästar, förslagsvis	300	—		
	c	Hö för tvenne hästar (påräknad från fattiggårdens jordområde), förslagsvis	600	—		
	c	Remontarbeten å arbets- och fattiggården, förslagsvis	2,900	—		
	c	Underhåll och drift af arbetsinrättningen, förslagsvis	5,000	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1883.	b	Telefonledning till arbets- och fattiggården	380	—		
	c & d	För oförutsedda behof och diverse förslagsvis	5,500	—		
		<i>Understöd åt:</i>				
S. F. besl. ⁶ / ₁₂ 1887.	b	Värnepligtige murarelärlingen J. O. Hoffréns hustru	180	—		
S. F. besl. ²² / ₂ 1888.	b	D:o åt skomakaren J. E. Lindbergs hustru	180	—		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1888.	b	D:o åt maskinisten V. Berndtsons hustru och barn	400	—	146,180	
		— Fmk 146,180: — —				
		IX. Undervisningsväsendet.				
		a) <i>Navigationsskolan.</i>				
S. F. besl. ¹⁰ / ₂ 1876.	b	Hyra	2,400	—		
	c	Ved med huggning, förslagsvis	400	—	2,800	
		b) <i>Realskolan.</i>				
D:o ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakter.	b	Hyra för skollokalen	6,000	—		
	c	Ved och belysning, förslagsvis	850	—		
	c	Inventarier och diverse, förslagsvis	1,000	—		
	b	Hysesmedel åt rektor	1,200	—		
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876.	b	D:o åt 3 lärare å Fmk 900: —	2,700	—		
1886 års stat.	b	Aflöning åt en vaktmästare	600	—	12,350	
		Transport	—	—	1,057,744	17

		Transport	—	—	1,057,744	17
S. F. besl. ²⁰ / ₄ 1886.	b	c) <i>Handtverksskolor.</i> Anslag	—	—	14,629	—
	c	d) <i>Handelsinstitutet.</i> Anslag	—	—	4,000	—
	c	e) <i>Slöjdskola.</i> Fröken W. Hjelts pedagogiska slöjd- anstalt	—	—	1,500	—
		f) <i>Folkskolorna.</i> <i>Aflöningar.</i>				
		1 lärare	2,000:—			
		10 års förhöjning	400:—	2,400		
		1 lärare	2,000:—			
		5 års förhöjning	200:—			
		ytterligare 5 års för- höjning från ¹⁸ / ₁₀ 1889	40: 56	2,240	56	
		2 lärare à	2,000:—			
		5 års förhöjning	200:—	4,400		
		1 lärare	2,000:—			
		5 års förhöjning från ⁷ / ₁₁ 1889	30:—	2,030		
		2 lärare à	2,000:—	4,000		
		3 lärare à	2,000:—			
		10 års förhöjning	400:—	7,200		
1886 års stat.	b	3 lärare à	2,000:—			
		5 års förhöjning	200:—	6,600		
		16 lärare à	2,000:—	32,000		
		1 lärare, 38 timmar i veckan à 2,000 för 28 veckotimmar		2,714	28	
		1 lärare, 20 timmar i vec- kan à 62: 50	1,250:—			
		5 års förhöjning	125:—	1,375		
		1 lärare, 38 timmar i veckan à 62: 50	2,375:—			
		5 års förhöjning	237: 50	2,612	50	
		2 lärarebiträden för hand- arbeten à	1,000:—	2,000		
		2 lärarinnor à	1,500:—			
		15 års förhöjning à	450:—	3,900		
		Transport	73,472	34	1,077,873	17

		Transport	73,472	34	1,077,873	17
	1	lära- rinna	1,500:—			
		10 års förhöjning .	300:—			
		ytterligare 5 års förhöjning från $\frac{29}{9}$				
		1889	38: 33	1,838	33	
	1	lära- rinna	1,500:—			
		10 års förhöjning .	300:—			
		ytterligare 5 års förhöjning från $\frac{3}{10}$				
		1889	36: 67	1,836	67	
	1	lära- rinna	1,500:—			
		10 års förhöjning .	300:—	1,800		
	1	lära- rinna	1,500:—			
		5 års förhöjning .	150:—	1,650		
	1	lära- rinna		1,500		
	3	lära- rinnor å	1,200:—			
		20 års förhöjning å	480:—	5,040		
	1	lära- rinna	1,200:—			
		15 års förhöjning .	360:—			
		ytterligare förhöjning för 5 år från $\frac{21}{10}$ 1889	23: 33	1,583	33	
	1	lära- rinna	1,200:—			
		15 års förhöjning .	360:—	1,560		
	6	lära- rinnor å	1,200:—			
		10 års förhöjning å	240:—	8,640		
	5	lära- rinnor å	1,200:—			
		5 års förhöjning å .	120:—	6,600		
	1	lära- rinna	1,200:—			
		5 års förhöjning från $\frac{1}{9}$ 1889	40:—	1,240		
	1	lära- rinna	1,296:—			
		hyresmedel	800:—	2,096		
	1	lära- rinna	1,086:—			
		5 års förhöjning .	108: 60	1,194	60	
	4	lära- rinnor å	1,500:—			
		10 års förhöjning å	300:—	7,200		
	8	lära- rinnor å	1,500:—			
		5 års förhöjning å .	150:—	13,200		
	1	lära- rinna	1,500:—			
		5 års förhöjning från $\frac{1}{9}$ 1889	50:—	1,550		
		Transport	132,001	27	1,077,873	17

1886 års stat.

b

		Transport	132,001	27	1,077,873	17
		1 lärarinna 1,500:—				
		5 års förhöjning från 23/10 1889 28: 33	1,528	33		
		11 lärarinnor å 1,500:—	16,500	—		
		2 lärarinnor å 1,200:—				
		5 års förhöjning å 120:—	2,640	—		
		2 lärarinnor å 1,200:—				
		5 års förhöjning från 1/9 1889 å 40:—	2,480	—		
		1 lärarinna 1,200:—				
1886 års stat.	b	5 års förhöjning från 15/10 1889 å 25: 33	1,225	33		
		14 lärarinnor å 1,200:—	16,800	—		
		1 lärarinna för 32 veckotimmar å 30 Fmk . 1,600:—				
		5 års förhöjning 600:—	1,760	—		
		1 lärarinna, 20 veckotimmar å 50 Fmk . . 1,000:—				
		10 års förhöjning 200:—	1,200	—		
		1 lärarinna	1,085	71		
		1 lärarinna för 12 veckotimmar å 50 Fmk	600	—		
	c	Timlärarinnor för de förberedande skolorna, förslagsvis	2,300	—		
	c	Vikarier och sannolikt förökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis	9,500	—		
	b & c	Inspektör 7,000:—				
		10 års förhöjning 1,000:—	8,000	—		
	b	Sekreterare i direktionen	600	—		
	b	Ekonom	1,500	—		
	b	2 Vaktmästare å 800:—	1,600	—		
	b	2 Gårdsdrengrar å 600:—	1,200	—		
	c	Arvoden för matrikelföringen vid de högre skolorna	500	—		
	c	Bidrag för en fortsättningsskola för flickor	600	—		
	c	D:o d:o för gossar	600	—	204,220	64
		<i>Öfriga kostnader.</i>				
	b & c	Hyror för skollokaler:				
		För redan hyrda Fmk 14,590:—				
		För nya 1,200:—	15,790	—		
	c	Undervisningsmaterial, förslagsvis	5,600	—		
		Transport	21,390	—	1,282,093	81

		Transport	21,390	—	1,282,093	81
	c	Material för handarbeten, förslagsvis	3,500	—		
	c	Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	4,300	—		
K. Förordn. 5/8 1886.	b	Bidrag till folkskolelärarepersonals pensionering, förslagsvis . .	4,000	—		
	c	Ved och vedhuggning, förslagsvis .	7,900	—		
	c	Belysning, förslagsvis	9,600	—		
	c	Beklädnadshjelp åt fattiga elever, förslagsvis	5,000	—		
	c	Renhållning, förslagsvis	5,500	—		
	c	Underhålls- & reparationskostnader för skolornas gårdar och hyrda lokaler, förslagsvis	7,300	—	68,490	—
		g) Folkbiblioteket och Läsesalen.				
1886 års stat.	b	1 Bibliotekarie	2,000	—		
	b	hyresmedel	500	—	2,500	—
	c	Biträden vid utlåningen:				
		1 första Amanuens	1,080	—		
		1 andra do	840	—	1,920	—
	c	Bitrådet vid läsesalen	720	—		
1886 års stat.	b & c	1 Vaktmästare jemte fria rum och ved	900	—		
	c	1 Vaktmästarebiträde	540	—		
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1887.	b	1 Gårdskarll jemte fria rum och ved	250	—		
	c	Böcker, tidskrifter & tidningar jemte inbindning, förslagsvis	5,000	—		
	c	Ved och belysning, förslagsvis . .	3,000	—		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis . .	400	—		
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,000	—	17,230	—
		— Fmk 325,219: 64. —				
		X. Staden åliggande allmänna onera.				
		a) Skjutshållning.				
Guv:s resol. 7/4 1887. Drättselkam:s besl. 20/4 1887.	b	Entreprenad, 8 hästar å Fmk 475: —	—	—	3,800	—
		b) Kronoutlagor.				
K. Manif. 1/8 1811 § 3. Res. på städ. besvär 19/12 1757 § 58.	b	Båtsmansvakansafgift	576	—		
	b	Boskapspenningar & utsädesafgift .	53	04	629	04
		Transport	—	—	1,372,242	85

			Transport	—	—	1,372,242	85
Kom.-förf. för landet af $\frac{6}{2}$ 1865.	} b	c) <i>Utskylder till Helsinge kommun.</i>					
		För Gammelstadsqvarnen, förslagsvis		—	—	80	—
		d) <i>Inqvarteringen.</i>					
Inqv. reglem. $\frac{19}{3}$ 1876. S. F. besl. $\frac{11}{3}$ 1879.	} b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis		—	—	268,386	—
		e) <i>Inqvarteringsnämnden.</i>					
1886 års stat.	{	b	1 Ordförande	2,000	—		
		b	1 Sekreterare	1,600	—		
		b	1 Qvartermästare	2,000	—		
		b	1 Translator	800	—		
		b	1 Vaktmästare	800	—		
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1885.	b	Hyra för nämndens lokal		900	—	8,100	—
		— Fmk 280,995: 04. —					
XI. Vattenledningen.							
Förvaltning, drift och underhåll.							
1886 års stat.	b & c	Äldre biträdande ingenjören, andra hälften af arvodet (se Byggnadskontoret)		3,190	—		
1886 års stat.	b & c	1 Rörmästare		3,000	—		
		c	Rörläggare och handtlångaredagsverken, förslagsvis	4,500	—		
1886 års stat.	{	b	1 Maskinist vid pumpverket jemte fri bostad och ved	2,100	—		
		b & c	1 Maskinistbiträde jemte fri bostad och ved	1,200	—		
		b	1 Filterförman, jemte fri bostad och ved	1,000	—		
	c	Ved, olja och trassel, förslagsvis		3,000	—		
S. F. besl. $\frac{5}{12}$ 1882.	b	Resemedel för Byggnadskontorets ingenjörer		300	—		
		c	Remont af vattenledningens byggnader, maskiner och dammar i Gammelstaden jemte öfrigt underhåll, brandförsäkringspremier och utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	8,000	—		
		c	Remont af filterbassinen, förslagsvis	600	—		
		Transport	26,890	—	1,648,808	85	

		Transport	26,890 —	1,648,808 85
c		Tvättning och komplettering af sanden i en filterbassin, förslagsvis	2,800 —	
c		Ombyggnad af locket öfver tilloppsrännan till turbinerna	600 —	
c		Påfyllning af tilloppsröret till filtern	900 —	
c		Underhåll af elektriska vattenståndsmätaren	200 —	
c		Uppförande af ny gångbro af jern öfver Wanda å	3,800 —	
c		Telefonafgift	250 —	
c		Inköp af vattenmätare, förslagsvis	7,500 —	
c		Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	800 —	
c		Anslag till utrikesresa för vattenledningsingenjören	2,000 —	45,740 —
c		Utvidgning af vattenuppfodringsverket i Gammelstaden med en ångpump	— —	117,000 —
		Utsträckning af rörnätet.		
c		Anläggning af tilloppsrör från trykröret genom Ås, längs östra chausseen, öfver Broholmarne och under Unionsgatan till Alexandersgatan	165,300 —	
c		Införande af vattenledning i lasaretts- och barnhemsbyggnaden å fattiggården	6,853 —	172,153 —
		Regleringsarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.		
		Vattenledning under:		
c		Hafsgatan från adr. N:o 5 till Parkgatan	3,500 —	
c		Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen	5,240 —	
c		Jungfrustigen från Skeppsredare- till Hafsgatan	3,200 —	
c		Sandvikskajen från adr. N:o 15 till Sandviksgatan	1,800 —	
c		Sandviksgatan från adr. N:o 8 till Andraegatan	2,000 —	
c		Wladimirsgatan från adr. N:o 50 & 55 till Repslagaregatan	4,900 —	
		Transport	20,640 —	1,983,701 85

		Transport	20,640	1,983,701	85
c		Eriks-gatan från adr. N:o 39 & 48 till Repslagaregatan	4,500		
c		Gräsviksgatan från adr. N:o 22 till Repslagaregatan	3,900		
c		Repslagaregatan från Wladimirs- till Gräsviksgatan	4,300		
c		Arbetaregatan från Lappviks- till Barnhemsgatan	6,400		
c		Smedsgatan från Alberts- till Fabriks-gatan	9,600		
c		Kampgatan fr. adr. N. 6 till gatan norr om ryska kasernen	3,700	53,040	
		Diverse mindre arbeten.			
c		5 st. afstängningskranar å rörnätet	1,200		
c		3 st. afstängningskranar å filtern i Gammelstaden	600		
c		1 st. vattenpost till trädgårdsvattning i Brunnsparken	550		
c		4 st. vattenposter för gatuspolning	800		
c		1 st. brandpost vid vestra chausséen	450	3,600	
		— Fmk 391,533: — —			
		XII. Saluhallen.			
c		Belysning, renhållning och uppsigt, förslagsvis	—	5,000	
		— Fmk 5,000: — —			
		XIII. Allmänna arbeten.			
		1:o. Byggnader och lägenheter.			
		A) Remont och underhåll.			
c		Brädfodring af kommunala sjukhusbyggnaderna jemte målning	5,000		
c		Insättning af nytt tak öfver auktionsskammarsalen	640		
c		Underhåll, förslagsvis	15,000	20,640	
		B) Nybyggnader.			
c		Folkskolehus å Berghäll, eventuelt	80,000		
		Transport	80,000	2,065,981	85

		Transport	80,000	—	2,065,981	85
	c	Ombyggnad af rådhusets östra flygel, eventuelt	50,000	—		
S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1888.	b	Tillskottsanslag för saluhallen å Vestrakajen	50,000	—		
	c	Källare vid kommunala sjukhuset	1,400	—	181,400	—
		2:o. Gator och allmänna platser.				
		A) Remont och underhåll.				
	c	Diverse reparationer, förslagsvis	—	—	8,000	—
		B) Planering och nyläggning.				
	c	Nyläggning af Brobergsgatan från Mellangatan till Gengatan	2,180	—		
	c	Brobergskajen, 18 fot bred körväg från Brobergskajen N:o 6 till ryska proviantmagasinet	3,300	—		
	c	Gräsviksgatan utanför tomt N:o 1 och Arbetarenes i H:fors Byggnadsaktiebolags tomt	8,900	—		
	c	Barnhemsgatan utanför tomt N:o 3 och Arbetarenes i H:fors Byggnadsaktiebolags tomt	7,200	—		
	c	Folkskolegatan mellan Anne- och Fredriksgatorna jemte Folkskolegränden	4,250	—		
	c	Stenhuggaregatan utanför Sinebrychoffska arrendemarken	830	—		
	c	Sandvikstorget, längs Boulevardsgatan	10,000	—		
	c	Planering och stenläggning af en del af f. d. Laguska gården och en del af Skilnaden	12,800	—	49,460	—
		Regleringsarbeten enl. Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.				
		Planering af gator:				
	c	Hafsgatan från adr. N:o 7 till Jungfrustigen	7,800	—		
	c	Skeppsredaregatan fr. adr. N:o 7 till Jungfrustigen	7,800	—		
		Transport	15,600	—	2,304,841	85

		Transport	15,600	—	2,304,841	85
c		Jungfrustigen från Fabriksgatan till Skeppsredaregatan	8,100	—		
c		Sandvikskajen från Sandviksgatan till Repslagaregatan	3,500	—		
c		Wladimirsgatan från Sandviksgatan till Gräsvikskajen	13,000	—		
c		Eriksgatan från Sandviksgatan till Repslagaregatan	5,500	—		
e		Eriksgatan från Repslagareg. t. Gräsvikskajen	5,800	—	11,300	
c		Gräsviksgatan från adr. N:o 22 till Repslagareg.	5,300	—		
c		Gräsviksg. fr. Repslagaregatan till Gräsvikskajen	6,800	—	12,100	
c		Repslagareg. fr. Sandvikskajen till Gräsviksgatan	23,000	—		
c		Arbetaregatan fr. Barnhemsgatan till Lappviksgatan	7,400	—		
c		Sandviksgatan från Eriksgatan till Gräsviksgatan	3,700	—		
c		Smedsgatan från Fabriksgatan till Albertsgatan	16,000	—		
c		Albertsgatan från Smedsgatan till Båtsmansgatan	3,600	—		
c		Wäfvaregatan från Smedsgatan till Båtsmansgatan	19,400	—		
c		Docksgatans östra hälft	8,315	—		
c		Skepparegatan från Smedsgatan till Fabriksgatan	5,000	—		
c		Ersättning åt arrendatorer för undanskaffade byggnader, förslagsv.	50,000	—	200,015	
		3:o. Kanaler och afloppsdiaken.				
		A) Remont och underhåll.				
c		Underhåll, förslagsvis	—	—	12,000	
		B) Nyanläggningar.				
c		Afloppsledningar från lasarets- och barnhemsbyggnaderna å fattiggården	7,800	—		
c		Afloppskanal under Malmgatan och Malmgränd från N:o 24 vid förstnämnda gata till Lappviksgatan	5,790	—		
		Transport	13,590	—	2,516,856	85

		Transport	13,590	2,516,856	85
c	Aflopskanal under Arbetaregatan och genom Kommunala sjukhusets tomt från arbetarebostäderna vid förstnämnda gata till Gräsviken		1,000		
c	Aflopskanal under Högbergs-, Ulrikasborgs- och Sjömansgatorna samt Skepparebrinken från adr. N:o 19 vid Högbergs- och 3 vid Ulrikasborgsgatan till Skeppareg.		20,450		
c	Aflopskanal fr. adr. N:o 39 vid Norra Esplanadgatan till Michaelsgatan		1,900		
c	Aflopskanal genom Skeppsdockans område från Munkholmogatan till Sandviken		8,250		
c	Täckt kloak genom villan Hagasund från vestra chausséen t. Tölövikén		19,600	64,790	
Regleringsarbeten enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 20 Mars 1888.					
Aflopskanal under:					
c	Hafsgatan från Jungfrustigen och adr. N:o 5 till sjön		3,900		
c	Skeppsredaregatan från adr. N:o 5 till Jungfrustigen		5,200		
c	Jungfrustigen fr. Skeppsredareg till Hafsg.	3,900: —			
c	Jungfrustigen fr. Petersg. till Skeppsredareg.	6.900: —	10,800		
c	Sandviksgatan från adr. N:o 8 till Andraegatan		2,200		
c	Wladimirsgatan fr. adr. N:o 50 & 55 till Repslagaregatan		3,100		
c	Eriksgatan från adr. 39 & 48 till Gräsviken		13,100		
c	Gräsviksgatan från adr. 22 till Repslagaregatan		4,800		
c	Repslagaregatan från Gräsviks- och Wladimirsgatan till Eriksgatan		7,500		
c	Arbetaregatan från adr. N:o 4 till Barnhemsgatan		5,300		
c	Smedsgatan från adr. N:o 13 & 15 till Alberts- och Fabriks-gatan		6,600		
c	Kampgatan fr. adr. N:o 6 till kanalen under gatan norr om ryska kasernen		5,700	68,200	
		Transport	—	2,649,846	85

		Transport	—	—	2,649,846 85
		Afloppskanaler i förstaden Berghäll:			
c		Längs östra chausséen från tomt N:o 15 vid chausséen till 2:dra linien	12,200	—	
c		Under 2:dra linien från N:o 15 till chausséen samt öppen trumma genom muddrupplagsområdet till Norra hamnen	13,000	—	
c		Under 3:dje linien från tomt N:o 7 till östra chausséen	3,000	—	
c		Under 4:de linien från tomt N:o 3 till östra chausséen	1,400	—	
c		Kanal för torrläggning af tomten N:o 14 vid 3:dje linien	1,500	—	31,100 —
		4:o. Vägar.			
		A) Remont och underhåll.			
c		Diverse reparationer, förslagsvis	—	—	6,000 —
		B) Nyanläggningar.			
		Vägar genom förstaden Berghäll:			
c		Genom kvarteret N:o 300 och längs andra linien från gamla Djurgårdsvägen till N:o 9 vid andra linien	750	—	
c		Längs 2:dra tvärgatan och 3:dje linien från gamla Djurgårdsvägen till tomt N:o 12 vid 3:dje linien	6,000	—	
c		Längs 3:dje linien från tomt N:o 7 till östra chausséen	3,400	—	10,150 —
c		Väg längs allmänningen mellan vilorna Hörneberg och Fogelvik från chausséen till Norra hamnen	—	—	1,590 —
		5:o. Chausséer.			
		A) Remont och underhåll.			
c		Gångbana längs vestra chausséen från Kammio till Fattiggårdsvägen samt från afvägen till förstaden Ås till Sörnäs vägen	4,500	—	
c		Underhåll af körbanor, broar, trummor och handräcken, förslagsvis	12,000	—	16,500 —
		Transport	—	—	2,715,186 85

		Transport	—	—	2,715,186 85
		6:o. <i>Hamnar.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
	c	Omläggning af brolocket å Magasinskajen, förslagsvis	10,000	—	
	c	Upptagning af sjunkna vrak i hamnarne, förslagsvis	1,200	—	
	c	Underhåll af kajer, bojar m. m. förslagsvis	5,000	—	16,200 —
		B) Nyanläggningar.			
	c	Vågbrytare i Sandvikshamnen, förslagsvis	6,000	—	
	c	Förberedande arbeten för fiskarhamnen vid Hafsgatan, förslagsvis	5,000	—	
	c	Ångbåtsbrygga i Sörnäs	400	—	11,400 —
		7:o. <i>Brunnar.</i>			
	c	Remont och underhåll, förslagsvis	—	—	2,000 —
		8:o. <i>Planteringar.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
	c	Underhåll af planteringar och trädskolor, förslagsvis	23,000	—	
	c	För påbörjandet af föreslagna planteringar i Brunnsparken, förslagsvis	5,000	—	
	c	Underhåll af hägnader, förslagsvis	1,500	—	29,500 —
		9:o. <i>Renhållningsväsendet.</i>			
		A) Remont och underhåll.			
	c	Underhåll af afstjelpningsplatserna, bryggor och prämar, förslagsvis	2,000	—	
	c	Vakters och prämkarlars aflöning, samt tömning af prämarne, förslagsvis	4,400	—	
	c	Latriners och pissoirers underhåll	3,700	—	
	c	Rengöring af hamnar och kajer, förslagsvis	1,500	—	
Enl. kontrakt.	b	Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	12,300	—	23,900 —
		Transport	—	—	2,798,186 85

		Transport	—	2,798,186 85
		10:o. <i>Arbetsredskap.</i>		
	c	Inköp och remont af arbetsredskap, förslagsvis	—	5,000 —
		11:o. <i>Diverse.</i>		
	c & d	Underhåll af tvättbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m., samt diverse oförutsedda utgifter, förslagsvis . — <i>Fmk 761,845:—</i> —	—	4,000 —
		XIV. Pensioner.		
Mag. besl. $\frac{13}{5}$ 1857.	}	b Rådmansekan I. S. F. Decker . . .	400 —	
D:o $\frac{1}{3}$ 1870.		b Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266 67	
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn	300 —	
D:o $\frac{30}{10}$ 1867.	b	Rådmandöttrarna C. F. och H. S. Bergholm	340 —	
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875.	b	Rådmanen H. L. Crohns' tre barn	600 —	
D:o $\frac{29}{12}$ 1883.	b	Förra lärarinnan E. Heintzie . . .	800 —	
Kontrakt om Brunns- parkens öfverlåtande.	{	b Vaktmästaren Rosenströms enka . .	200 —	
		b Biljettförsäljerskan, Fru Clement . .	400 —	
		c Fångnekten Jakob Stark	240 —	
		c D:o d:o Abraham Frisk	180 —	
		c D:o d:o Anders Gabr. Thorberg . . .	180 —	
	c	D:o d:o Gustaf Sandros	120 —	4,026 67
		— <i>Fmk 4,026: 67. —</i>		
		XV. Diverse.		
	c	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	1,600 —	
	c	D:o d:o expenser, förslagsvis	900 —	
	c	För revision af stadens räkenskaper	2,100 —	
	c	Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	8,000 —	
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Anslag för signalering af middags- timmen	300 —	
		Transport	12,900 —	2,811,213 52

		Transport	12,900	—	2,811,213	52
	c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250	—		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	6,000	—		
	c	Arvode åt mantalsskrifvaren för ett tillägg till mantalslängden för uppboriden af den personella fattigafgiften	100	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₆ 1875.	b	Bidrag till Finska Trädgårdsföreningen i Helsingfors, beviljad för åren 1882—1892	1,000	—		
Kontrakt ²⁹ / ₁ 1887.	b	Bidrag till Länefängelsets ombyggnad	10,000	—		
	c	Register till vallängden	900	—		
	c	Anslag till juridiskt biträde åt omedlade	2,500	—		
	c	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	3,200	—		
	c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600	—		
	c	Omkostnader för hundskatten	200	—		
	c	Inventarier till särskilda stadens hus	2,000	—		
	c	Anslag för upprättande af ny tomtbok för staden, förslagsvis	1,000	—	40,650	—
	c	Afkortning å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis	—	—	40,000	—
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, förslagsvis	—	—	40,000	—
		— Fmk 120,650: — —				
		Summa Fmk	—	—	2,931,863	52

Inkomster.			
	a	Behållning från år 1888.	
		Beräknad behållning	925,000
		hvarifrån afdragas följande poster, hvilka icke torde inflyta under 1889:	
		80 % af utestående tomtlösen	300,000
		90 % af lösesumman för byggnaderna å holmen „Knekten“	5,000
		99 % af tomtlösen inom Brunns- parksområdet	170,000
		Rester, hvilka torde böra afskrifvas	50,000
		<i>Disponibel behållning</i>	400,000
		I. Räntor.	
Chausséeoblig. reglem. ²⁶ / ₁ 1865 § 4.	c	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	1,800
	b	Å arrendetomtlösen	20,000
	b	Å arrendetomtlösen i Brunns- parksområdet, förslagsvis	7,000
Enl. donat. urkunder.	b	Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis	8,600
			37,400
		II. Tomtlösen.	
S. F. besl. ²² / ₆ 1886.	b	För arrende- och odisponerade tomter, förslagsvis	160,000
		III. Stadens fasta egendom.	
K. S:ns resolution ¹² / ₁ 1879.	b	Räntor och arrenden från donerade hemman, förslagsvis	14,000
Kongl. försäkr. ²³ / ₂ 1789 §§ 1 & 4.	b	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	30,000
K. Förordningen ⁹ / ₁₂ 1873 § 6.	b	Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	83,000
		Transport	127,000
			597,400

Bokstafven ansluten
 Inkomstens beskaf-
 renhet enligt §§ 1
 kommunallagen.

Enligt inlösningsvilkoren. Drätselkam:s besl. ^{26/10} 1888. Enl. kontrakt.	} b	Transport	127,000	597,400
		Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	11,800	
		Chausséearrende	17,475	
		Hyra för lokaler i Folkbiblioteket .	2,500	
		Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	9,000	
		Hyra för stånd i saluhallen, förslagsvis	10,000	
		Hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen, förslagsvis	3,000	
		Simhusafgifter, förslagsvis	400	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis	650	
		Hötägt, förslagsvis	1,000	
		Mulbetesafgift, förslagsvis	200	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	2,800	185,825
		IV. Tomtören.		
c	Förslagsvis	—	1,900	
V. Inkomstgivande rättigheter.				
K. Förordn. ^{31/12} 1877. K. kung. af s. d. K. kung. af ^{1/8} 1881. K. S:s skrifv. ^{17/4} 1883.	c	Folag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	80,000	
	c	Folag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	2,500	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888. D:o d:o. S. F. besl. ^{1/6} 1876.	c	Trafikafgifter, förslagsvis	230,000	
	c	Mättingsafgifter, förslagsvis	2,500	
Trafiktaxan ^{10/4} 1888.	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis .	150	
	c	Hamnafgifter, förslagsvis	100,000	
	c	Broafgifter, förslagsvis	6,500	
	c	Ballastafgifter, förslagsvis	400	
	c	Vägningsafgifter, förslagsvis	2,500	
	c	Kokhusafgifter, förslagsvis	200	
K. resol. och förkl. på städ. besvär ^{16/10} 1723. K. Förordn. ^{30/3} 1879.	c	Marknadsafgifter, förslagsvis	1,200	
	c	Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,000	
Kongl. instr. ^{1/8} 1759. Enl. kontrakt.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	700	
	c	Stadskällarrättigheter	1,052	09
Särsk. K. S:s resol. K. Förordn. ^{24/7} 1888.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	224	
	c	Boupptecknings-procenter, stadens andel, förslagsvis	25,000	
Transport			453,926	09
				785,125

		Transport	453,926 09	785,125 —
Kongl. stadgan ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Boupptecknings-procenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	5,000 —	
K. förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis	200 —	
1 § 32 kap. R. B. och särsk. författningar.	c	Sakören, stadens andel, förslagsvis Fmk 800: —		
Kongl. förkl. ⁹ / ₁₁ 1650.	c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis 2,000: —		
K. resol. ¹ / ₉ 1664.	}	Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis 200: —	3,000 —	
D:o ¹³ / ₁₂ 1697.				
K. förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis	1,500 —	
K. brevvet ¹⁵ / ₁ 1806.	}	Diverse böter, förslagsvis	200 —	
K. kung. ¹⁷ / ₂ 1838.				
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1885.	b	Arrende för Gammelstadsqvarnen, förslagsvis	3,000 —	
K. kung. ⁹ / ₂ 1877.	c	Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer, förslagsvis	1,800 —	
	c	Börsprovision, förslagsvis	50 —	468,676 09
VI. Diverse.				
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	}	Personel fattigafgift, förslagsvis . .	21,000 —	
Regl. för Komm. sjukvård i H:fors ¹³ / ₁₁ 1879.				
	}	Fattighjonsarbeten, förslagsvis . .	1,000 —	
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	}	Jordafkastning från fattiggården, inclusive hö för tvenne hästar, förslagsvis	1,050 —	
	}	Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000 —	
Regl. för folkskolorna i H:fors ²⁵ / ₈ 1878.	}	Elevens i folkskolan afgifter, förslagsvis	4,600 —	
	}	Elevens i folkskolan handarbeten, förslagsvis	450 —	
	c	Boklån, förslagsvis	1,000 —	
K. Förordn. ²⁰ / ₈ 1878.	c	Hundskatt, förslagsvis	3,500 —	
	c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	4,000 —	
	c	Afgifter för spillningsafstjelpning, förslagsvis	500 —	
	b	Bidrag till brandverket af ryska teatern och ryska Alexanders gymnasium	490 —	
K. Förordn. ¹⁰ / ₁ 1882.	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af Ryska Riksskattekammaren	268,386 —	309,676 —
		Transport	—	1,563,477 09

		Transport	—	—	1,563,477 09
		VII. Statsbidrag.			
K. Sns resol. ¹⁵ / ₂ 1884.	}	b	Till Folkskolorna	52,000	—
D:o ¹ / ₃ 1874.					
D:o ⁵ / ₈ 1878.	}	b	Till Polisnrättningen	84,000	—
D:o ¹⁰ / ₁₁ 1887.					
K. Förordn. ²⁴ / ₆ 1876.	}	b	Till Gatubelysningen	12,000	—
K. Sns bref ³⁰ / ₃ 1886.					
D:o ⁹ / ₁₀ 1887.	}	b	Till Brandverket	8,210	—
K. Förordn. ⁹ / ₆ 1873.					
K. kung. ²² / ₁ 1879.	}	b	Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	7,805 23	164,015 23
		VIII. Vattenledningen.			
		c	För vattenförsäljning, förslagsvis .	185,000	—
		c	Hyror för vattenmätare, förslagsvis .	10,000	—
		c	Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, för- slagsvis	300	—
					195,300 —
		IX. Lån.			
S. F. besl. ²² / ₄ 1886.	}	b	Af det lån, som enligt Stadsfullmäkti- ges beslut kommer att till belopp af 600,000 mark upptagas för vat- tenledningens utvidgning och kom- plettering, användes under året .	342,193	—
D:o ²⁰ / ₆ 1887.					
S. F. besl. ¹¹ / ₁₂ 1888.	}	b	Lån för saluhallens fullbordande .	50,000	—
		X. Uttaxering.			
		d	Det belopp, som ytterligare erfor- dras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxe- ras, utgör	—	—
					616,878 20
			Summa Fmk	—	—
					2,931,863 52

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol's tryckeri, 1888.